Begroting 2026

gemeente kerkrade

Inhoudsopgave

Aanbieding **5**

Beleidsbegroting **7**

Financiële samenvatting 9
Begroting in één oogopslag 11

Programma's **13**

0 Bestuur en ondersteuning 15
1 Veiligheid 25
2 Verkeer, vervoer en waterstaat 31
3 Economie 37
4 Onderwijs 47
5 Sport, cultuur en recreatie 51
6 Sociaal domein 59
7 Volksgezondheid en milieu 75
8 Wonen, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing 81

Paragrafen **89**

§1. Lokale heffingen 91
§2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 96
§3. Onderhoud kapitaalgoederen 103
§4. Financiering (Treasury) 112
§5. Bedrijfsvoering 116
§6. Verbonden partijen 122
§7. Grondbeleid 146
§8. Wet open overheid 153

Financiële begroting **155**

1. Lasten en baten 157
2. Financiële positie 177

Bijlagen **181**

Lijst van afkortingen 183
Nadere toelichting reserves en voorzieningen 185
Staat van Langlopende Leningen 188
EMU-saldo 189
Overige risico's 190

Aanbieding

Geachte leden van de raad,

Het coalitieakkoord en het collegeprogramma "Samen verder bouwen aan een vitaal en uitdagend Kerkrade!" vormden het bestuurlijk en politiek kompas voor de bestuursperiode 2022-2026. Voor u ligt de laatste meerjarenbegroting van deze bestuursperiode. Wat niet betekent dat we klaar zijn. Verre van dat. Het college kiest er bij deze begroting voor om verder te gaan op de ingeslagen weg en blijft ook in 2026 verder bouwen aan een vitale en uitdagende stad.

Een korte terug- en vooruitblik

Terugblik
Het college kijkt met trots terug op de afgelopen jaren. Er is veel in gang gezet en gerealiseerd om Kerkrade vitaler en uitdagender te maken, ondanks het wispelturige financiële Rijksbeleid met name rondom het zogenaamde 'ravijnjaar' en de kosten van jeugdzorg. Dit was alleen mogelijk mede dankzij de samenwerking met uw gemeenteraad, onze inwoners, bedrijven en instellingen. Er is flink geïnvesteerd in de vernieuwing van wijken, bouwprojecten, Vie, het versterken van de sociale basis, onderwijshuisvesting, infrastructuur, duurzaamheid en veiligheid.

In de voorliggende begroting hebben wij de uitkomsten van het zogeheten studiejaar verwerkt. Tijdens dit traject heeft het college in samenwerking en samenspraak met uw raad en de financiële commissie keuzes gemaakt om de financiële situatie van de gemeente Kerkrade gezond te houden, zonder onze inwoners extra te belasten.

Vooruitblik
Verder zult u in deze begroting terugzien dat het college ervoor kiest om te blijven investeren en de financiële reserves aanvult om mogelijke tegenvallers en tekorten in de meerjarenbegroting te kunnen opvangen.

Met de komst van de septembercirculaire, waarin het Rijk gemeenten deels tot en met 2027 compenseert, is het 'ravijnjaar' van 2026 naar 2028 verschoven. Dit is ook terug te zien in de cijfers. Het positieve nieuws is dat de septembercirculaire de financiële ruimte biedt om te investeren en de reserves verder aan te vullen.

Investeren
Het college stelt voor om € 5 miljoen incidenteel in de reserve exploitatie te reserveren. We scharen dit onder een ontwikkelfonds dat de komende maanden concrete voorstellen aan de raad oplevert. We hebben het budget nodig om ontwikkelingen in de stad mogelijk te maken of te versnellen. We denken, niet limitatief, concreet aan:

- Verenigingen. Er spelen bij een groot aantal verenigingen in Kerkrade huisvestingsvraagstukken. We brengen momenteel de toekomstige behoeftes van verenigingen in kaart op basis waarvan een ontwikkelagenda met concreet uitvoeringsplan wordt gerealiseerd. Insteek is door de inzet van het ontwikkelfonds de komende jaren primair de huisvestingsvraagstukken duurzaam op te lossen met daarin een prioritering voor de komende jaren. Er wordt ook gekeken naar andere uitdagingen, zoals bijvoorbeeld bestuurskracht;
- Jongeren. Er loopt een onderzoek naar een Urban sportpark bij het Flexiforum. Samen met de urban community is er gewerkt aan een plan dat nu verder wordt uitgewerkt;
- Poppodium. Het versterken van de functie van het poppodium in het Flexiforum;
- Stadsontwikkeling. Er lopen diverse projecten als het om stadsontwikkeling gaat, denk aan grootschalige aanpak van wijken en het opkopen van problematisch vastgoed en de voorbereiding en straks implementatie van de 'Rotterdamwet'. We willen een extra budget reserveren om extra knelpunten sneller te kunnen oplossen. Dit draagt ook bij aan de leefbaarheid;

- Veiligheid en openbare orde. Veiligheid en Openbare orde vraagt veel aandacht en capaciteit. We kijken kritisch of de bestaande capaciteit afdoende is en of we met een bepaalde extra inzet nog meer resultaat kunnen boeken. We leggen een voorstel daartoe later voor aan de raad;
- Weerbaarheid. We kijken naar de eerste gerealiseerde stappen in het weerbaarheidsprogramma en maken een doorkijk naar 2026. Op basis van die doorkijk leggen we een financieel voorstel voor. Ook nemen we dan mee of er al zicht is op Rijksmiddelen.

Reserveren
Voor de periode na 2027 zijn de vooruitzichten nog onzeker. Door de val van het kabinet is het onduidelijk hoe de financiële kaders zich verder zullen ontwikkelen. De begroting is sluitend tot en met 2027. Voor de jaren 2028 en 2029 ontstaat opnieuw een financiële opgave. We hebben hierin de keuze gemaakt de tekorten zichtbaar te maken. Mocht het Rijk toch niet compenseren voor de toename in kosten is een bedrag van in totaal € 1,45 miljoen (€ 700.000 in 2026 en € 750.000 in 2027) opzijgezet. Daarmee wordt de financiële opgave 2028 gelijkgetrokken met die van 2029, onder gelijkblijvende overige omstandigheden.

Tot slot
Kerkrade staat nog altijd voor financiële uitdagingen. Toch blijft het college, samen met de raad en onze partners in de stad, werken aan een sterke, leefbare en toekomstbestendige gemeente. Door slimme keuzes te maken, gericht te investeren en samen te werken, zorgen wij ervoor dat Kerkrade vitaal, veilig en aantrekkelijk blijft voor iedereen.

Het college, De secretaris,

dr. T.P. Dassen-Housen R.M.J.S. Stijns

Beleidsbegroting

Financiële samenvatting

In de tabellen hieronder zijn de financiële mutaties van de exploitatie en het investeringsprogramma opgenomen. Bij de diverse programma's worden de mutaties toegelicht in onderdeel D.

Exploitatie

*bedragen * € 1.000*

Progr.	Omschrijving		2025	2026	2027	2028	2029
	Saldo november 2024		**80**	**-2.180**	**-2.235**	**-2.235**	**-2.235**
div.	Onttrekking(+)/toevoeging reserves(-)	*	-4.918	-3.900	-1.153	0	-594
div.	Gemeenschappelijke regelingen	*	92	-97	719	1.074	410
div.	Besparingen gemeentebreed / Studiejaar		505	2.036	1.711	1.656	1.611
0	Algemene uitkering	*	6.831	9.508	9.490	3.702	5.153
0	Diverse belastingen en leges	*	10	30	30	30	230
0	Loonsom/Voorziening RVU	*	-563	-595	-123	-123	-123
0	Bedrijfsvoering diversen	*	-749	-150	-150	-150	-150
0	Dividend BNG/Enexis		404	234	234	234	234
0	Rente/Kapitaallasten	*	-2.429	1.200	865	434	338
0	Verkoop aandelen GaiaZOO		1.900	213	204	195	186
0/2	Parkeren		-100	0	0	0	0
1	Weerbaarheid	*	-250	0	0	0	0
2	Gladheidsbestrijding		-100	0	0	0	0
2	Civieltechnische kunstwerken	*	0	-107	-11	0	0
4	Onderwijs		-174	-158	-277	-240	-240
5	Evenementen		0	-28	-28	-28	-28
5	Sport		0	-20	-70	-70	-70
5	Muziekonderwijs		0	0	-80	-80	-80
5	Bibliotheek		0	-217	-274	-274	-274
5	Theater		0	-176	-236	-255	-272
5	Openbare ruimte		-65	-150	-170	-185	-240
6	Gemeenschapshuizen/Jongerenaccomodatie		-200	-450	-450	-450	-450
6	Participatie	*	227	0	0	0	0
6	Wmo	*	1.249	-100	-1.400	-1.400	-1.400
6	Jeugzorg	*	-2.808	-3.700	-6.300	-5.000	-5.000
6	BUIG		737	-1.062	-168	964	2.242
7	Dumping drugsafval		-34	0	0	0	0
8	Grondexploitatie		-13	-19	-11	-11	-11
8	Wijkbudgetten		-45	-45	-45	-45	-45
8	Leges	*	535	0	0	0	0
	Actueel begrotingssaldo		**122**	**67**	**72**	**-2.257**	**-808**

** nieuw of gewijzigd t.o.v. raadsbesluit 2 juli 2025*

Investeringen

*bedragen * € 1.000*

Progr.	Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029
Vervangings- en uitbreidingsinvesteringen						
I Reguliere investeringen						
0	Transportmiddelen	-202	438	66	117	76
2	Speeltoestellen	20	40	40	40	40
2	Civieltechnische kunstwerken	0	-680	745	0	0
2	Bereikbaarheid Kerkrade-West	-100	100	0	0	0
2	Versnellingsagenda Rijk div. proj.	235	-235	0	0	0
3	Bereikbaarheid bedrijventerreinen	-450	450	0	0	0
3	Markten	-170	170	0	0	0
5	Sportaccomodaties	-945	425	20	300	200

Begroting in één oogopslag

Kerkrade in euro's Begroting 2026

INKOMSTEN

Overheidsbijdragen		+	Overige inkomsten		=	Totale inkomsten
€ 184,5 mln			€ 44,5 mln			€ 229,0 mln
Algemene uitkering	€ 152,4		Woonlastenheffingen	€ 29,0		
Uitk. levensonderh. BUIG	€ 27,9		Ov. heffingen en leges	€ 2,6		
Ov. overheidsbijdragen	€ 4,2		Huren en pachten	€ 2,8		
			Dividenden	€ 1,0		
			Reserve-onttrekkingen	€ 5,9		
			Overige inkomsten	€ 3,3		

UITGAVEN & INVESTERINGEN

0. Bestuur & Ondersteuning	€ 44,5	mln	€ 2,8	*3. Economie*	€ 3,5	mln	€ 0,3	*6. Sociaal domein*	€ 119,6	mln	€ 0,5
1. Veiligheid	€ 8,5	mln	€ 0,0	*4. Onderwijs*	€ 5,4	mln	€ 3,2	*7. Volksgezondheid & Milieu*	€ 16,3	mln	€ 1,8
2. Verkeer, Vervoer & Waterstaat	€ 9,1	mln	€ 3,7	*5. Sport, Cultuur & Recreatie*	€ 16,8	mln	€ 1,3	*8. Wonen, RO & Sted.Vernw*	€ 5,8	mln	€ 3,1

LASTENDRUK 2026 VOOR GEZINNEN*
(* voorlopig)

OZB	€ 468
AFVAL	€ 353
RIOOL	€ 243
	€ 1.064

Programma's

De Begroting 2026 bestaat uit 9 programma's (0 t/m 8), gebaseerd op de (hoofd)taakvelden volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de Informatievoorschriften voor derden (IV3).

De programma's in de begroting zijn:

0. Bestuur en ondersteuning
1. Veiligheid
2. Verkeer, vervoer en waterstaat
3. Economie
4. Onderwijs
5. Sport, cultuur en recreatie
6. Sociaal domein
7. Volksgezondheid en milieu
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing.

Per programma komen aan bod:

Onderdeel A
Een algemene omschrijving van het programma en uit welke taakvelden dit programma bestaat. Tevens wordt in voorkomende gevallen aangegeven met welke paragrafen er een relatie is.

Onderdeel B
Hier zijn opgenomen de speerpunten van beleid. Hierbij wordt aangesloten bij het collegeprogramma. De activiteiten en de voortgang daarvan worden aangegeven. In beginsel staan de speerpunten van beleid gedurende de bestuursperiode vast.

Onderdeel C
Hier wordt in tabelvorm meer inzicht gegeven in de financiën van het programma, zowel exploitatie als investeringen. Inzicht wordt gegeven op taakveld-niveau. Een analyse van de afwijkingen is opgenomen in het gedeelte ''Financiële begroting''. Voor een detailoverzicht op productenniveau van de kosten en baten van de Begroting 2026 en meerjarenraming wordt verwezen naar de bijlage "Productenbegroting".

Onderdeel D
Een toelichting op de financiële mutaties, welke uit het overzicht "Samenvatting financiële mutaties" blijken, wordt hier gegeven. Daarnaast kunnen overige vermeldenswaardige zaken worden genoemd.

Onderdeel E
Dit onderdeel bevat de landelijk uniforme "basisset beleidsindicatoren". De meeste gegevens zijn van het CBS en landelijke databanken afkomstig en gemeenten nemen deze in hun begroting over. Meer uitleg over deze indicatoren is te vinden op de website "waarstaatjegemeente.nl". Daarnaast bevat dit onderdeel de eigen indicatoren.

Portefeuilleverdeling

Petra Dassen-Housen
Burgemeester
- Openbare orde en veiligheid (1)
- Rampenbestrijding (1)
- Coördinatie handhaving (1)
- Eurode en internationale zaken (0)
- Communicatie (0/3)-
- AB/DB Parkstad Limburg (0)

Jo Schlangen
Wethouder
- Onderwijs (4)
- Cultuur (5)
- Sport (5)
- Welzijn (5)
- Coördinatie VIE (5/8)
- Publiekszaken en dienstverlening (0)
- Wijk Oost (8)

John Roland
Wethouder
- Sociale zaken en werkgelegenheid (6)
- Euregionale Arbeidsmarkt (3)/)
- Maatschappelijke zorg (6)
- Burgerparticipatie (0)
- Wijk West (8)

Jo Paas
Wethouder
- Financiën (0)
- Wmo (6)
- Integraal Ouderenbeleid (6)

Nicolle Heijltjes
Wethouder
- Ruimtelijke ordening (1/3/8)
- Weekmarkten en kermissen (3)
- Marketing en evenementen (3/5)
- Speeltuinen en speelplekken (5)

Alexander Geers
Wethouder
- Wonen en volkshuisvesting (8)
- Economie en toerisme (3/8)
- Openbare ruimte (2/5)
- Vastgoed (OBK) (8)
- Personeel en organisatie (0)

René van Drunen
Wethouder
- Jeugdzorg en jeugdbeleid (4/6)
- Volksgezondheid (7)
- Milieu en afval (1/7)
- Duurzaamheid (7)

Raoul Vinken
Wethouder
- Mobiliteit (0/2)
- Wijkontwikkeling (6/8)
- Centrummanagement (3)
- Informatisering en automatisering (0)
- Wijk Noord (8)

0 Bestuur en ondersteuning

A. Algemeen

Omschrijving van het programma

Het op een goede wijze uitvoering geven aan de bestuurlijke en ondersteunende taken van de gemeentelijke organisatie. Het programma is ondersteunend aan en richtinggevend voor de bestuurlijke ambities en doelstellingen in de andere programma's.

Relatie met paragrafen

Dit programma heeft een relatie met de paragrafen Lokale heffingen (§1), Financiering (Treasury) (§4) en Bedrijfsvoering (§5).

Taakvelden

0.1 Bestuur
0.2 Burgerzaken
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden
0.4 Overhead
0.5 Treasury
0.61 OZB woningen
0.62 OZB niet-woningen
0.63 Parkeerbelasting
0.64 Belastingen overig
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
0.8 Overige baten en lasten
0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb)
0.10 Mutaties reserves
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten

B. Speerpunten van beleid

1. Burgerparticipatie

Relatie met taakveld(en): 0.4

De gemeente Kerkrade gelooft in een samenleving waarin inwoners actief kunnen bijdragen aan het vormgeven van hun leefomgeving. Burgerparticipatie is geen doel op zich, maar een essentieel middel om beleid te verrijken, draagvlak te vergroten en maatschappelijke betrokkenheid te versterken. In 2025 zetten we verdere stappen in het structureel verankeren van participatie in onze beleidsprocessen, met als uitgangspunt 'Samen Kerkrade maken'.
In lijn met het visiedocument uit 2022, de participatieverordening uit 2023 en de evaluatie aan het begin van 2025 hebben we ons gericht op de volgende speerpunten:

- Versterken van participatie bij beleidsontwikkeling en besluitvorming
  Bij elk ontwerpbesluit wordt expliciet gemotiveerd waarom burgerparticipatie wel of niet wordt toegepast. Hierbij worden alternatieven en overwegingen transparant gedeeld.
- Verbeteren van toegankelijkheid en inclusiviteit
  We ontwikkelen participatievormen die aansluiten bij diverse doelgroepen, waaronder jongeren, ouderen, mensen met een migratieachtergrond en inwoners met een afstand tot de overheid. Ook digitale toegankelijkheid is hierbij van groot belang.
- Ondersteunen van initiatieven van onderop
  Inwoners die zelf ideeën of projecten willen realiseren, worden actief opgeroepen om deze te delen met de gemeente waarna er kan worden gekeken naar de mogelijkheden. Dit gaat om zowel fysieke zaken (bv. burgerinitiatief trapveldje ...) alsmede sociale zaken (bv. burgerinitiatief verrijking Koningsdag)

Voor 2025 zijn lessen en aanbeveling kenbaar gemaakt tijdens de evaluatie. De gemeente Kerkrade is nog aan het begin van het proces. Er is kwantitatief een stijgende lijn in de maatschappelijke participatie aan te tonen, maar er is nog veel werk aan de winkel. Burgerparticipatie kan op veel manieren worden toegepast. Daardoor zijn er succesverhalen maar ook trajecten die te wensen overlaten. Met de volgende aanbevelingen gaan we burgerparticipatie de komende jaren doorontwikkelen:

- Procescommunicatie
  Door tijdige en duidelijke communicatie over het verloop, de verwachtingen en de rol van inwoners versterkt het vertrouwen in gemeentelijke processen. Ook blijkt dat er nog winst te behalen is in het terugkoppelen na afloop van participatietrajecten.
- Overzicht participatietrajecten
  Het aantal participatietrajecten is groot, met een duidelijke spreiding over de domeinen. Een centrale registratie en monitoring van deze trajecten ontbrak echter nog, waardoor het lastig is

om integraal te sturen op kwaliteit en impact. Deze registratie wordt vanaf het najaar van 2025 gepubliceerd op de nieuwe website van de gemeente.

- Aanhaken interne organisatie
  De interne organisatie toont groeiende bereidheid om participatie structureel te verankeren in beleid en uitvoering. Toch is er nog sprake van wisselende betrokkenheid, aanpak en kennisniveau. Extra aandacht met een aangescherpte leidraad kunnen bijdragen aan een meer uniforme aanpak.

De financiële middelen voor deze doorontwikkeling resteren uit eerdere overhevelingen. De inzet is deels projectmatig, met ruimte voor cofinanciering vanuit externe fondsen en samenwerkingsverbanden en deels een restant van het incidentele startbudget voor burgerparticipatie. Voor de beoogde doorontwikkeling is structurele kostendekking noodzakelijk.

2. Regionale en euregionale samenwerking

Relatie met taakveld(en): 0,1

De grensoverstijgende samenwerking tussen Kerkrade en Herzogenrath binnen het Openbaar Lichaam Eurode blijft ook in 2026 een belangrijk speerpunt. Deze samenwerking krijgt verdere richting en verdieping via het Actieplan GROS 2025–2029, dat op 24 september door de gemeenteraad is vastgesteld. Het plan vormt het strategisch kader voor gezamenlijke initiatieven in de grensregio.

We willen Eurode meer ‘sjwung’ geven en de samenwerking verder verdiepen. Door gezamenlijk in te zetten op uiteenlopende thema’s zoals economie, energie, mobiliteit, toerisme en (maatschappelijke) veiligheid, versterken we de verbinding tussen beide steden en bouwen we samen aan een toekomstbestendige grensregio. Daarnaast werken we actief aan het vergroten van de bekendheid van Eurode, zowel binnen de eigen organisaties als richting inwoners, ondernemers en partners in de regio.

De samenwerking tussen boa’s en het Duitse Ordnungsamt verloopt goed en is inmiddels uitgegroeid tot een pragmatische aanpak met gezamenlijke patrouilles. In 2026 onderzoeken we of deze samenwerking verder geformaliseerd kan worden. Daarbij wordt ook de samenwerking met buurgemeenten zoals Landgraaf gezocht. We gaan hier een vervolg aan geven.

Daarnaast onderzoeken we de inzet van een bovenformatieve kracht in de kinderdagopvang. In het verlengde daarvan willen we het vak Duits in het primair onderwijs weer meer onder de aandacht brengen, onder andere via een doorlopende leerlijn. Ook zetten we in op het motiveren van samenwerking tussen basisscholen in de grensregio.

Om de bekendheid en zichtbaarheid van Eurode te vergroten en om tevens de grensoverstijgende samenwerking binnen Eurode te versterken, willen we naast gezamenlijke informatiebijeenkomsten ook de uitwisseling van medewerkers tussen de gemeenten Kerkrade en Herzogenrath faciliteren, zodat zij elkaars bestuurlijke werkwijzen en cultuur van binnenuit leren kennen. In september 2026 organiseert Eurode bovendien een grensoverstijgende beurs voor ondernemers en verenigingen uit Kerkrade en Herzogenrath.

Tot slot willen we de reeds ingezette koers van het aanbieden van cursussen spreekvaardigheid Duits voor medewerkers van Kerkrade voortzetten.

Ook met de Stadsregio Parkstad Limburg werken we verder aan grensoverstijgende projecten. Deze worden gefinancierd vanuit de Regiodeals en versterken de fysieke en maatschappelijke verbindingen tussen onze landen (denk aan de vestiging van de RWTH Aken in Heerlen). In Kerkrade werken we in dit kader aan diverse grensoverstijgende energieprojecten, gericht op het koppelen van lokale voorzieningen en infrastructuur aan het Duitse energienet en het benutten van restwarmte in de regio.

C. Wat mag het kosten?

Exploitatie

0 Bestuur en ondersteuning	REK.	BEGR.		MJR.		
	2024	Bijgesteld 2025	Primair 2026	2027	2028	2029
LASTEN						
0.1 Bestuur	4.502	4.151	4.136	4.172	4.184	4.182
0.2 Burgerzaken	1.730	2.005	2.101	2.098	2.106	2.120
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	161	121	122	121	121	119
0.5 Treasury	189	-24	-310	-390	-470	-521
0.63 Parkeerbelasting	39	88	90	89	90	90
0.64 Belastingen overig	1.256	1.067	863	899	943	993
TOTAAL LASTEN	**7.877**	**7.408**	**7.001**	**6.990**	**6.974**	**6.983**
BATEN						
0.1 Bestuur	70	68	17	17	17	17
0.2 Burgerzaken	977	841	913	936	936	936
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	511	192	193	194	169	169
0.5 Treasury	987	211	162	159	157	156
0.61 OZB woningen	8.228	8.824	8.893	9.017	9.026	9.138
0.62 OZB niet-woningen	6.399	6.876	7.223	7.485	7.491	7.579
0.63 Parkeerbelasting	449	521	621	621	621	621
0.64 Belastingen overig	199	276	321	321	321	321
0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	143.469	152.998	152.412	153.188	151.206	154.886
TOTAAL BATEN	**161.289**	**170.806**	**170.754**	**171.937**	**169.943**	**173.822**
DIVERSE LASTEN						
0.4 Overhead	37.348	32.287	29.773	29.089	29.123	29.069
0.8 Overige baten en lasten	121	389	1.881	5.677	10.014	12.418
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	14	14	14	14	14
TOTAAL DIVERSE LASTEN	**37.469**	**32.689**	**31.668**	**34.780**	**39.151**	**41.501**
DIVERSE BATEN						
0.4 Overhead	969	1.217	269	274	124	124
0.8 Overige baten en lasten	789	1.265	1.090	1.090	1.090	1.090
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0
TOTAAL DIVERSE BATEN	**1.758**	**2.482**	**1.359**	**1.364**	**1.214**	**1.214**
RESERVES						
0.10 Vermeerderingen	34.292	30.716	5.842	4.145	2.987	3.601
0.10 Verminderingen	31.563	36.256	5.908	4.260	4.157	2.981
SALDO MUTATIES RESERVES	**-2.729**	**5.540**	**65**	**115**	**1.170**	**-620**
0.11 RESULTAAT	**6.419**	**122**	**67**	**72**	**-2.257**	**-808**

Investeringen

*bedragen * € 1.000*

TV	Omschrijving	V/U[1]	E/M[2]	2025	2026	2027	2028	2029	Totaal
I Reguliere investeringen									
0.4	ICT investeringen	v	e	327	327	327	327	327	**1.635**
0.4	Telefooncentrale	v	e	65	0	0	0	0	**65**
0.4	Diverse transportmiddelen	v	e	176	708	340	391	350	**1.965**
0.4	Gemeentelijke gebouwen	v	e	1.186	1.300	1.300	1.300	1.300	**6.386**
0.4	Verduurz. stadskant. en raadhuis	v	e	1.148	1.112	1.000	370	0	**3.630**
0.8	Onvermijdbaar / algemeen	v	e/m	148	58	58	58	58	**380**
Totaal Programma 0				**3.050**	**3.505**	**3.025**	**2.446**	**2.035**	**14.061**

[1] *V = vervangingsinvestering, U = uitbreidingsinvestering*

[2] *E = investering met economisch nut, M = investering met maatschappelijk nut*

D. Toelichting op financiële mutaties en overige vermeldenswaardige zaken

Financiële mutaties

Exploitatie

Reserves

Bij aanvang van het begrotingstraject zijn de actuele saldi van de reserves bekeken en beoordeeld.

Het Rijksbeleid in samenhang met alle andere ontwikkelingen heeft ertoe geleid dat wij de reserve exploitatie meerjarig moesten inzetten om de begroting 2025 sluitend te houden. Het provinciaal toezicht staat dit slechts onder voorwaarden toe. Dit heeft tot gevolg dat we een eerdere onttrekking in 2026 nu moeten compenseren met een extra storting van € 3,2 miljoen. Verder vinden in 2027 en 2029 stortingen plaats naar de reserve exploitatie van € 403.000 resp. € 594.000. Een en ander conform raadsbesluit juli 2025 (financiële basis).

Verder wordt in 2025 € 250.000 onttrokken aan de reserve exploitatie ten behoeve van het startbudget Weerbaarheid (raad september 2025) en wordt € 168.000 gereserveerd ten behoeve van de open-einde regelingen.

Voor de jaren 2028 en 2029 is sprake van een tekort c.q. financiële opgave. We hebben hierin de keuze gemaakt de tekorten zichtbaar te maken. Mocht het Rijk toch niet compenseren voor de toename in kosten is een bedrag van in totaal € 1,45 miljoen (€ 700.000 in 2026 en € 750.000 in 2027) opzij gezet om de financiële opgave 2028 gelijk te laten zijn aan die van 2029, namelijk circa € 0,8 miljoen (onder gelijkblijvende overige omstandigheden).

Tot slot reserveren we een bedrag van € 5 miljoen incidenteel in de reserve exploitatie. De komende maanden volgen nog concrete voorstellen aan de raad. Bij het onderdeel ‘Aanbieding’ hebben wij hierop al een toelichting gegeven.

Gemeenschappelijke regelingen (diverse taakvelden)

In de raadsvergadering van 2 juli 2025 zijn de ontwerpbegrotingen 2026 en meerjarenramingen (alsook in enkele gevallen begrotingswijzigingen 2025) van de gemeenschappelijke regelingen behandeld en is hierop een zienswijze afgegeven. De individuele begrotingen, die daarbij gedeeld en behandeld zijn leiden tot een daling van de bijdragen. Op basis van actuele inzichten is de reeks voor de gemeentelijke bijdragen voor de Veiligheidsregio Zuid-Limburg nog aangepast. In de nu voorliggende begroting is rekening gehouden met voordelen welke optellen tot € 2,3 miljoen. Bij het afgeven van de zienswijzen op de begrotingen van de Gemeenschappelijke Regelingen in 2024 is hen - met andere gemeenten - gevraagd om voorstellen te doen hoe vanaf 2026 een besparing in de werkzaamheden gerealiseerd kan

worden (indicatief 5-10%). Een deel van de GR-en heeft aan deze oproep gehoor gegeven waardoor de bijdragen per saldo afnemen. Bij programma 0 gaat het om:

- GR BSGW
- GR Gegevenshuis
- GR omgevingsdienst via beschikbaar reserve reeds bestemde
- GR RD4 structureel nadeel pluspakket (kan NIET worden toegerekend aan afval)
- GR Solido (incl. laptops)
- GR Stadsregio Parkstad

Besparingen gemeentebreed/Studiejaar (diverse taakvelden)
Op 2 juli 2025 is het studiejaar-project afgerond en is een keuze gemaakt uit de onderzochte besparingsmogelijkheden (25Rb050). De 17 gekozen formats leveren een besparing op van € 2 mln in 2026 tot € 1,6 mln in 2029. Voor programma 0 ging het om:

- bestuur 1 verzekeringen
- bestuur 3 ambtshalve inschrijvingen
- bestuur 4 vergoeding verkiezingen
- bestuur 14 lokale lastenmeter
- bestuur 16 uitfaseren multifunctionals
- bestuur 17 gt-mobiel
- stad 60 diverse faseringen investeringen (kapitaallasten)
- stad 70 pilot investering wegen (kapitaallasten)
- stad 72 verkoop gemeentelijk vastgoed

Resultaatbestemmingen (diverse taakvelden)
Bij het vaststellen van de jaarrekening 2024 is de raad akkoord gegaan met resultaatbestemmingen ten gunste van 2025 (zie pagina 11 van de jaarrekening). Het betreft bijvoorbeeld Taakstelling Oekraïne, Personeelskosten en verlaging afschrijvingslasten investeringen. Deze zijn verwerkt in de betreffende budgetten 2025.

Algemene uitkering
De uitkomsten van de circulaires zijn verwerkt in het begrotingssaldo. In de informatiebrief naar aanleiding van de circulaire van december 2024 en Nota van toelichting 25TI046 inzake Studiejaar en voorbereiding Begroting 2026 e.v./1e bijstelling 2025 heeft de raad hierover kunnen lezen. Gelet op het relatief korte tijdsverloop tussen het bekend worden van de resultaten van de septembercirculaire en de publicatie van de begroting wordt zoals gebruikelijk geen informatiebrief over de septembercirculaire gezonden. In de septembercirculaire was van bijzonder belang dat het Rijk heeft besloten tot compensatie van 50% van de tekorten (op landelijk niveau) op jeugdzorg in 2023 en 2024.

Algemene uitkering	2025	2026	2027	2028	2029
Decembercirculaire 2024 (incl. afwikkeling oude jaren)	712	674	1.040	1.070	1.070
Meicirculaire 2025	1.300	8.350	7.980	2.635	5.095
Septembercirculaire 2025*	4.819	484	470	-3	-1.012
TOTAAL	**6.831**	**9.508**	**9.490**	**3.702**	**5.153**

** In bovenstaande netto-reeks is rekening gehouden met een toerekening van integratie/decentralisatie-uitkeringen Participatie en Digitale dienstverlening omdat deze een directie relatie hebben met de begroting van WOZL resp. Bibliotheek. Verder wordt de huidige specifieke uitkering voor klimaat en energie (SPUK CDOKE) in 2026 omgezet naar een decentralisatie-uitkering. Wij rekenen de betreffende middelen circa € 1,7 miljoen toe aan (voortzetting van) het klimaat- en energiebeleid.*

Diverse belastingen en leges
Hierin zijn verwerkt diverse mee-en tegenvallers op diverse belastingen en leges, per saldo € 30.000 vanaf 2026. De extra opbrengst in 2029 heeft te maken met de OZB, bedraagt € 200.000 en is het gevolg van het doortrekken van de eerder besloten jaarlijkse indexering van 1,5% naar de nieuwe jaarschijf in de meerjarenraming (van 2028 naar 2029).

Loonsom
De ontwikkeling van de loonsom blijft dynamisch en heeft in de afgelopen jaren een stijgende lijn laten zien.
Dit komt voor een groot deel door autonome factoren, zoals cao-afspraken en functieonderhoud.
Voor een ander groot deel komt dat door noodzakelijke uitbreiding van het personeelsbestand. Personeel dat nodig is omdat gemeenten veel nieuwe taken erbij gekregen hebben en omdat de gemeente Kerkrade grote ambities heeft en voor grote opgaven staat. Ten slotte wordt extra druk op de loonsom gelegd vanwege de betere onderhandelingspositie van nieuwe medewerkers door de krapte op de arbeidsmarkt.

Op grond van de CAO hebben medewerkers de mogelijkheid om gebruik maken van de zgn. Regeling Vervroegde Uittreding (RVU). De medewerker krijgt dan nog tijdelijk een deel van zijn salaris doorbetaald. Als een medewerker gebruik maakt van de RVU dan is de gemeente als werkgever gehouden om medewerking te verlenen aan een dergelijk verzoek. De gemeente is dan ook verplicht om een voorziening te vormen voor de toekomstige financiële verplichtingen. Dit zal eind 2025 voor het eerst plaatsvinden. Voor alle nu bekende RVU's is dit in beeld gebracht. Voor het boekjaar 2025 is hiermee een bedrag van € 361.000 gemoeid. In 2026 is een aanvullende storting van € 305.000 nodig voor de RVU's die starten in 2026. De bedragen kunnen nog toenemen naarmate meer mensen hiervan gebruik gaan maken en de hoogte van de voorziening zal afnemen naarmate de looptijd van individuele RVU's ten einde komt.

Het beheersbaar houden van de loonsom heeft prioriteit. De loonsom zal in een evenwichtige verhouding moeten staan met de totale begroting. Hiervoor wordt een aantal extra maatregelen genomen.
Het beheer van loonsom en formatie, zowel voor eigen personeel als inhuur, zal volledig geautomatiseerd worden. Dashboards bieden realtime inzicht in de belangrijkste KPI's, waardoor P&O en directie snel kunnen bijsturen.
Herinvulling van vacatures die ontstaan door de pensionering van medewerkers of anderszins zal kritisch beoordeeld worden. Waar mogelijk worden besparingen gerealiseerd.
De mogelijkheden van kunstmatige intelligentie om werkzaamheden en activiteiten over te nemen, worden onderzocht en zo mogelijk benut.
Monitoring van de maatregelen vindt centraal plaats volgens strakke kaders.

Parkeerbelasting (0.63)
Doordat de parkeergarage Vie nog niet in bedrijf is genomen blijven de parkeerinkomsten in 2025 met € 100.000 achter. De gemeente werkt er hard aan om de parkeergarage zo spoedig mogelijk in bedrijf te nemen, zodat parkeergelden kunnen worden geïnd.

Bedrijfsvoering diversen (diverse taakvelden)
Deze post betreft met name de kosten voor Instrumenten regulering huisvestingen, gebouwenbeheer, CAR-verzekering en inhuur ICT alsmede de kosten samenhangend met de extra verkiezingen in 2025. Voor wat betreft regulering huisvestingen het volgende. Dit brengt meerkosten met zich mee van € 250.000 in de periode 2026-2030. Daartoe wordt in 2025 een bedrag van € 500.000 gereserveerd en in de periode 2026-2030 jaarlijks € 100.000 aan deze reservering onttrokken. De resterende € 150.000 wordt gedekt door de eerdergenoemde intensivering van de taakstelling op de loonsom vanaf 2026.

Dividend Enexis / BNG bank (0.8)
De gemeente ontvangt dividendinkomsten van Enexis en de BNG Bank. Dividend is de uitkering van (een deel van) de winst aan de aandeelhouders. In 2025 viel de dividenduitkering van Enexis hoger uit dan geraamd. Vanaf 2026 heeft Enexis, met het oog op de grote opgave in het kader van de energietransitie een plafond ingesteld voor de dividenduitkeringen. Hierdoor valt het verwachte voordeel meerjarig iets lager uit.

Rente/Kapitaallasten (0.8)
Vooralsnog kan met de eerder aangetrokken langlopende leningen in de financieringsbehoefte voor 2025 worden voorzien. Met name valt op de omvangrijke voorschotfinanciering van specifieke uitkeringen, subsidies e.d. die wij hebben ontvangen van met name het Rijk. Deze gelden zullen alsnog worden besteed. Tijdelijk overtollige middelen worden (verplicht) in de Schatkist van het Rijk gestort. Dit heeft geleid tot extra rente-opbrengsten in 2025. De verschillende aanpassingen in het investeringsprogramma, zowel verlagingen/faseringen als nieuwe investeringen leiden tot aanpassingen in de begrote kapitaallasten zoals weergegeven in de financiële samenvatting vooraan in deze begroting. Meer informatie over de investeringen zelf staat in het onderdeel 'Samenvatting financiële mutaties: investeringen.'

Verkoop aandelen GaiaZOO
De aandelen van GaiaZOO zijn op 1 juni 2025 verkocht aan Koninklijke Burgers' Zoo. (raad mei 2025)
De voormalige aandeelhouders (Moraco) en de gemeente Kerkrade, verkochten hun aandelen om continuïteit en groei voor GaiaZOO te waarborgen. De overname is afgerond en Burgers' Zoo is nu de eigenaar van het Limburgse dierenpark. De eenmalige netto boekwinst in 2025 en de structurele meevaller in de gemeentefinanciering (rente) vanaf 2025 zijn verwerkt in deze begroting. Zie verder ook bij programma 3.

Investeringen

Diverse transportmiddelen (0.4)
Bedrijfsvoertuigen en zelfrijdende machines zijn nodig voor het onderhoud van de openbare ruimte. Voor de veiligheid van het personeel en om hoge onderhoudskosten te vermijden dienen de voertuigen tijdig te worden vervangen. Onlangs is het vervangingsschema geactualiseerd. Hiervoor dient het investeringsprogramma geactualiseerd te worden.

Begroot	was	wordt
2025	€ 374.000	€ 176.000
2026	€ 274.000	€ 708.000
2027	€ 274.000	€ 340.000
2028	€ 274.000	€ 391.000
2029	€ 274.000	€ 350.000

Overige vermeldenswaardige zaken

Algemene dekkingsmiddelen (incl. onvoorzien) (diverse taakvelden pr. 0)
De algemene dekkingsmiddelen zijn die inkomsten die geen specifiek bestedingsdoel kennen. De belangrijkste daarvan zijn de uitkering uit het Gemeentefonds en de opbrengst onroerendezaakbelastingen (OZB). Daarnaast is er nog een aantal kleinere opbrengsten zonder specifiek bestedingsdoel.

Conform artikel 8, lid 5 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bevat de programmabegroting het overzicht algemene dekkingsmiddelen. Dit overzicht geeft ten minste weer:

- de lokale heffingen (waarvan de bestedingen niet gebonden zijn) de algemene uitkering,
- het dividend,
- het saldo van de financieringsfunctie, en
- de overige algemene dekkingsmiddelen, t.w. de onttrekkingen aan en stortingen in de reserves.

In het overzicht hieronder zijn per post de saldi aangegeven van baten (positief) en lasten (negatief).

				*Bedrag * € 1.000*
Omschrijving	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Lokale heffingen (0)	17.729	18.138	18.153	18.353
Algemene uitkering (0.7)	152.412	153.188	151.206	154.886
Dividend (0.8 / 7.3)	969	969	969	969
Saldo van de financieringsfunctie (0.5)	472	549	627	677
Overige / mutatie reserves (0.10)	65	115	1.170	-620
TOTAAL	**171.647**	**172.959**	**172.125**	**174.265**

E. Indicatoren

Basisset beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	Periode	Kerkrade	Nederland	Limburg
Formatie	Eigen gegevens	Fte per 1.000 inwoners	2025	11,25	n/b	n/b
Bezetting	Eigen gegevens	Fte per 1.000 inwoners	2025	11,25	n/b	n/b
Apparaatkosten	Eigen gegevens	Kosten per inwoner	2025	1.275	n/b	n/b
Externe inhuur	Eigen begroting	Kosten als % loonsom + inhuur externen	2025	7,73%	n/b	n/b
Overhead	Eigen begroting	% totale lasten	2025	12,97%	n/b	n/b

Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Waardering gemeentelijke dienstverlening	Burgeronderzoek	Rapport-cijfer (0 - 10)	6,7		*		6,8	
Digitale producten/ aanvraagformulieren voor de klant beschikbaar	Afdeling Burgerplein	Aantal	15	22	23	25	25	25
Contacten aan de balie tijdens openingsuren	Afdeling Burgerplein	Aantal	25.536	16.528	11.154	9.564	14.054	15.484
Afgehandelde bezwaarschriften: - beslissingen - ingetrokken	Bezwaarschriften- / klachtencommissie	Aantal	 195 72	 156 77	 135 62	 115 68	 119 52	 113 62
Gemeentepersoneel op 31 dec.: - jonger dan 35 jaar - 55 jaar en ouder	Afdeling P&O	%	 11 44	 13 41	 18 40	 18 40	 19 41	 21 37
Deeltijdfactor (gemiddeld fte per medewerker op 31 dec.)	Afdeling P&O	1	0,93	0,91	0,93	0,94	0,92	0,91
Gemeentepersoneel: - instroom - uitstroom	Afdeling P&O	%	 8,0 6,0	 12,0 7,4	 12,1 9,7	 16,2 11,3	 18,5 9,3	 18,1 11,8

**In 2021 is het dienstverleningsonderzoek niet uitgevoerd i.v.m. de Coronapandemie.*

1 Veiligheid

A. Algemeen

Omschrijving van het programma

Veiligheid is een basisvoorwaarde voor een aantrekkelijk en leefbaar Kerkrade. Kerkrade moet niet alleen veilig zijn, mensen moeten zich ook veilig, welkom en vrij voelen. Door gezamenlijke inspanning en integrale samenwerking zorgen we voor een leefbaar en veilig Kerkrade, waarbij overlast en criminaliteit zo veel mogelijk wordt voorkomen. In deze samenwerking zoeken we actief de samenwerking met andere instanties en private partijen.

Relatie met paragrafen

N.v.t.

Taakvelden

1.1 Crisisbeheersing en brandweer
1.2 Openbare orde en veiligheid

B. Speerpunten van beleid

1. 1. Verhogen van het veiligheidsgevoel en beperken woon- en drugsoverlast

Relatie met taakveld(en): 1.1, 1.2

Het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026 (IVP) beschrijft op hoofdlijnen welke inspanningen en acties we ondernemen om Kerkrade naar het niveau van een bovengemiddeld veilige en leefbare stad te tillen. Eind 2026 leggen we een nieuw IVP voor.

In 2026 concentreren we ons op de volgende onderwerpen:

Drugsoverlast
We treden streng op tegen drugsoverlast op straat en in/vanuit panden. Drugspanden sluiten we en leggen drugsdealers en -kopers een last onder dwangsom op om de drugshandel op straat tegen te gaan. De strafrechtelijke opsporing van drugscriminaliteit is een bevoegdheid en taak van de politie. Door als gemeente wijkgerichter te werken zijn we extra ogen en oren voor de politie. Deze kan daardoor de beperkte opsporingscapaciteit gerichter en effectiever inzetten. In de Lokale Driehoek maakt de burgemeester waar nodig aanvullende afspraken over extra inzet voor de aanpak van drugsoverlast. Bij het (her)inrichten van de openbare ruimte letten we extra op dat er geen plekken ontstaan waar drugshandel makkelijk kan plaatsvinden.

Woonoverlast
Met nieuwe beleidsregels pakken we ernstige woonoverlast sneller en steviger aan met gedragsaanwijzingen, dwangsommen en in het uiterste geval een tijdelijk verblijfsverbod. Daar zetten we bovendien extra juridische capaciteit op in. Het onbedoeld verplaatsen van de overlast voorkomen we door meer aandacht te besteden aan de achtergronden van overlastgevend gedrag en het wegnemen daarvan. Daarvoor betrekken we zorg- en welzijnpartners en de woningcorporaties.

Jeugdoverlast en -criminaliteit
In 2026 zetten we onder de vlag van Preventie met Gezag (PmG) de aanpak voort van overlastgevende jeugd en (potentieel) criminele jongeren. We werken hierin samen met andere Parkstad-gemeenten. De aanpak ziet niet (alleen) op het hard aanpakken van overlastende jeugd maar legt vooral de nadruk op preventie. Het bieden van perspectief en kansen voor jongeren om op het rechte pad te komen en te blijven. Daarvoor is voldoende straatkennis nodig over welke jeugdigen overlast veroorzaken en welke jongeren een verhoogd risico lopen het criminele pad op te gaan. Daarvoor werken we steeds nauwer samen met jeugd- en jongerenwerkers, politie, (jeugd)boa's, omwonenden, de jongeren zelf en hun ouders evenals scholen.
De financiering voor dit programma door het Ministerie van Justitie en Veiligheid loopt tot juli 2027 en dit wordt waarschijnlijk niet verlengd. Om dit belangrijk programma voort te zetten na die periode moet er alvast gezocht worden naar alternatieve financiering of financiering uit eigen middelen.

Handhaving
Het aantal meldingen voor Handhaving blijft, mede door de goede bereikbaarheid en bekendheid, doorzetten van 2619 in 2021 naar ongeveer 9000 in 2025 (in 2024 waren er dit 7300). Met het stijgend aantal meldingen stijgt ook de druk op de inzet van onze boa's. Gemiddeld voeren zij 54 acties per dag uit en ook dat is stijgend. Met de huidige bezetting moeten we daarom soms keuzes maken en prioriteiten stellen. Dat neemt niet weg dat we ons dagelijks blijven inzetten op een snelle afhandeling van alle meldingen. Onze boa’s zijn ook in 2026 bereikbaar op maandag tot en met zaterdag tussen 08.00 en 22.00 uur en op zondag tussen 13.00 en 21.00 uur.

Cluster Handhaving bestaat uit elf boa’s die in twee diensten (ochtend en middag/avond) op meldingen afgaan. Zij worden aangestuurd door een coördinator en ondersteund door centralisten die meldingen aannemen en het cameratoezicht bedienen. Vanaf 2025 zijn aanvullend drie specialisten wijkgericht werken ingezet. Deze wijkcoördinatoren handelen niet de reguliere meldingen af die dagelijks binnenkomen. Wel adopteren zij meldingen die complexer van aard zijn of een trend weergeven van een problematiek die breder in een buurt of de wijk speelt. Zij zijn veel in de wijk aanwezig en werken zoveel mogelijk vanuit de buurtpunten. Ze hebben een breed en divers netwerk in de wijk, gaan proactief contacten aan, zijn zichtbaar aanwezig en gemakkelijk aanspreekbaar voor bewoners en ondernemers. Hiermee werken we aan het vroegtijdig signaleren en preventiever aanpakken van leefbaarheids- en sociale problematiek samen met onder meer de wijkagenten en gebiedsregisseurs.

De nijpende politiecapaciteit blijft een dagelijkse uitdaging omdat in toenemende mate meldingen bij de boa's terechtkomen waar zij in verband met een potentiële gevaarzetting niet toe bevoegd en uitgerust zijn. We blijven dan ook zoeken naar oplossingen en manieren om de leefbaarheid en openbare orde te handhaven. Zo gaan we in 2026 werken met gebiedsontzeggingen om met name overlastgevende personen, afhankelijk van het gepleegde feit, voor enkele dagen tot weken uit buurten te weren.

Interventieteam Kerkrade

Het Interventieteam Kerkrade (voorheen Flexteam) is binnen het veiligheidsdomein een onmisbaar instrument in de bestuursrechtelijke aanpak. De gespecialiseerde toezichthouders voeren bestuursrechtelijke controles uit op bedrijventerreinen, (illegale) kamerverhuurpanden, woningsplitsingen, horeca, seksinrichtingen en thuisprostitutie. In 2026 gaan we daarnaast starten met steekproefsgewijze controles van de ruim 2800 garageboxen (uitgezonderd garages behorende bij een woning) die Kerkrade rijk is. Uit landelijke onderzoeken blijken garageboxen steeds vaker gebruikt te worden voor onder meer de opslag van gestolen goederen en drugs. Ook worden deze garageboxen soms gebruikt voor illegale bewoning of bedrijfsactiviteiten.

Gemiddeld worden jaarlijks ruim 200 adressen/panden gecontroleerd. Op basis van de constateringen worden juridische handhavingstrajecten opgestart en hercontroles uitgevoerd. In 2026 verbinden we de inzet van het Interventieteam aan de Aanpak Sociaal Veilig. Bij ernstige misstanden wordt dan op één plek regie genomen om naast het juridisch traject alle andere maatregelen te laten nemen om voor de vaak complexe sociale problematiek een passende en structurele oplossing te vinden.

Wijkgerichte Aanpak Sociaal Veilig

Veel leefbaarheid- en veiligheidsproblematiek kan aangepakt worden door bijvoorbeeld het sluiten van een drugspand of met een preventieve controle van het Interventieteam. Soms zijn de problemen echter zo complex en veel instanties betrokken dat we als gemeente stevig regie moeten nemen. Ook is er sprake van veel verborgen problematiek die zich achter de voordeur afspeelt en mensen daarover niet durven of willen melden. Om deze complexe en/of verborgen problematiek beter in beeld te krijgen en te kunnen aanpakken zijn we met behulp van een bijdrage uit de Regio Deal Parkstad 2.0 in het najaar van 2025 gestart met de Aanpak Sociaal Veilig. In 2026 verwachten we daar de eerste concrete resultaten over te kunnen delen.

In de Aanpak Sociaal Veilig wordt met behulp van een vaste methodiek doorlopend de leefbaarheids- en veiligheidsproblemen in beeld gebracht. Tijdens vaste korte overleggen wordt met de juiste professionals aan tafel voor iedere casus of leefbaarheidsprobleem een passende oplossing bedacht. En direct na het overleg gestart met de uitvoering daarvan. Deze professionals noemen we frontliners omdat ze veel in de wijken zijn en zoveel mogelijk vanuit de buurtpunten werken. Ze kennen letterlijk en figuurlijk de weg in de wijk en hebben een goed netwerk bij instanties evenals buurtorganisaties en bewoners. Op die manier halen we actief informatie op en signaleren we sneller (overlast)casussen en de verborgen sociale problematiek. Het gaat tijd, moeite en veel inzet kosten maar met deze manier van werken gaan we veel meer aan de voorkant van problemen komen. Preventie boven repressie om grip te krijgen op de leefbaarheid en veiligheid zoals inwoners en ondernemers die dagelijks in hun leefomgeving ervaren. De aanpak kenmerkt zich dan ook door in de haarvaten van de wijk met vaste professionals te werken die de wijk en haar inwoners goed kennen en weten wat er echt speelt.

De aanpak vergt extra personele inzet. Met de bijdrage uit de Regio Deal Parkstad 2.0 is dat de komende twee jaar (tot september 2027) voor de focuswijk Kerkrade-Oost geborgd. Met inzet van eigen middelen kunnen we deze intensieve manier van werken voorlopig ook voor Noord en West inrichten.

Zorg en Veiligheid

We verbinden zorg en veiligheid met elkaar in die situaties waar dat nodig is. Soms komt overlast voort uit een zorgvraag of is enkelvoudige interventie niet voldoende voor complexer wordende vraagstukken.
Het is van belang dat er dan adequate begeleiding is waarbij gemeenten, politie, openbaar ministerie, reclassering, zorginstellingen en maatschappelijke organisaties elkaar vinden. Voor de aanpak van complexe en domein overstijgende casuïstiek draagt het Zorg- en Veiligheidshuis (ZVHP) zorg voor het bij elkaar brengen van professionals uit het veiligheids-, zorg- en bestuurlijk domein. Onder onafhankelijke regie van een procesregisseur vindt integrale afstemming en samenwerking plaats met betrokken en relevante netwerkpartners.
De gemeente Kerkrade neemt als lid van de Gemeenschappelijke regeling deel aan de financiering van het ZVHP met een bedrag van € 7,04 per inwoner in 2026 tot € 8,71 in 2029. Jaarlijks gaat de inwonersbijdrage met ongeveer € 0,45 omhoog vanwege de index die gehanteerd wordt op de loonkosten van derden. Voor de gemeente Kerkrade betekent dit een bijdrage van € 318.789 in 2026.

In 2025 zijn we reeds gestart met het onderzoeken naar het aanpakken van criminelen die in toenemende mate zich financieel verrijken door misbruik te maken van de zorgketen. Zorgfraude en zorgcriminaliteit hebben een negatieve impact op het toch al onder druk staand zorgstelsel. Dit raakt de eerlijke en hardwerkende zorgprofessionals tot aan de zorgbehoevenden die geen of slechte zorg krijgen door criminele inmenging. Het rapport 'Ondermijning in de zorg: Het Limburgse zorgstelsel in gevaar?' van het RIEC Limburg onderstreept het belang van het stevig aanpakken van deze vorm van criminaliteit.

Programma Weerbare samenleving
In een steeds onrustigere wereld als gevolg van geopolitieke en geo-economische dreigingen, snelle technologische veranderingen en een veranderend klimaat, dient de overheid en de samenleving weerbaarder en veerkrachtiger te zijn. We zetten hierop in middels een lokaal weerbaarheidsprogramma. In dit programma wordt de rampen- en crisisbestrijding verbonden aan de eigen bedrijfscontinuïteit en de weerbaarheidsopgave. We werken hierbij samen met onder andere de Rijksoverheid en de veiligheidsregio maar ook bedrijven, inwoners en instanties. Uit het weerbaarheidsprogramma vloeien tal van aanvullende maatregelen die bijdragen aan het weerbaarder en veerkrachtiger maken van de Kerkraadse samenleving als onderdeel van de Nederlandse en internationale samenleving. Onderdeel hiervan is het inrichten van noodsteunpunten in Kerkrade waar mensen terecht kunnen indien vitale voorzieningen zoals elektriciteit, gas, water en telefoon uitvallen. Inwoners kunnen hier ook terecht voor hulp bij de eerste levensbehoeften en informatievoorziening. Doelstelling is in eerste instantie drie noodsteunpunten in te richten, maar deze op termijn uit te breiden over de gehele gemeente.

2. Aandacht voor de aanpak van ondermijnende activiteiten
Relatie met taakveld(en): 1.2

We zetten ons blijvend in om ondermijning tegen te gaan door een integrale aanpak waarin bestuursrechtelijke maatregelen, samenwerking en preventie samenkomen. We maken gebruik van de Wet Bibob en sluitingsbevoegdheden om criminele activiteiten te verstoren en misbruik van vergunningen, subsidies en vastgoed te voorkomen. Samen met partners in het RIEC en via publiek-private samenwerking bundelen we kennis en capaciteit om signalen vroegtijdig te herkennen. In 2026 zetten we daarnaast specifiek in op een aantal activiteiten om de weerbaarheid van medewerkers, inwoners en ondernemers te verhogen. Dit doen we door training, voorlichting en campagnes die bewustwording en meldingsbereidheid stimuleren. Tot slot voeren we samen met ketenpartners integrale controles uit op risicolocaties zoals horeca, bedrijventerreinen en leegstaande panden, zodat misbruik voor criminele doeleinden wordt tegengegaan.

C. Wat mag het kosten?

Exploitatie

1 Veiligheid	REK.	BEGR.		MJR.		
	2024	Bijgesteld 2025	Primair 2026	2027	2028	2029
LASTEN						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	4.004	4.263	4.325	4.441	4.603	4.769
1.2 Openbare orde en veiligheid	2.707	4.415	4.205	3.761	3.248	3.274
TOTAAL LASTEN	**6.711**	**8.678**	**8.530**	**8.201**	**7.851**	**8.043**
BATEN						
1.2 Openbare orde en veiligheid	158	759	794	509	21	21
TOTAAL BATEN	**158**	**759**	**794**	**509**	**21**	**21**

Investeringen

*bedragen * € 1.000*

TV	Omschrijving	V/U[1]	E/M[2]	2025	2026	2027	2028	2029	2025 - 2029
I Reguliere investeringen									
1.1	Voertuigen handhaving	v	e	110	55	55	55	55	330
Totaal Programma 1				**110**	**55**	**55**	**55**	**55**	**330**

[1] *V = vervangingsinvestering, U = uitbreidingsinvestering*

[2] *E = investering met economisch nut, M = investering met maatschappelijk nut*

D. Toelichting op financiële mutaties en overige vermeldenswaardige zaken

Financiële mutaties

Exploitatie

Gemeenschappelijke regelingen (diverse taakvelden)
In de raadsvergadering van 2 juli 2025 zijn de ontwerpbegrotingen 2026 en meerjarenramingen (alsook in enkele gevallen begrotingswijzigingen 2025) van de gemeenschappelijke regelingen behandeld en is hierop een zienswijze afgegeven. Zie verder bij programma 0. Bij programma 1 gaat het om:

- GR Veiligheidsregio Z-L incl. kazernes incl. bezuiniging
- GR Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad

Weerbaarheid
In de raad van september is een besluit genomen over het weerbaarheidsprogramma. Daarvoor is in 2025 een startbudget van € 250.000 beschikbaar gesteld. Daar staat een onttrekking aan de reserve exploitatie tegenover.

Investeringen

N.v.t.

Overige vermeldenswaardige zaken

N.v.t.

E. Indicatoren

Basisset beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	Periode	Kerkrade	Nederland	Limburg
Verwijzingen Halt	Bureau Halt	Aantal per 1.000 jongeren	2024	21	9	9
Winkeldiefstal	CBS	Aantal per 1.000 inwoners	2024	2,6	2,2	2,1
Geweldsmisdrijven	CBS	Aantal per 1.000 inwoners	2024	5,6	4,3	4,4
Diefstallen uit woning	CBS	Aantal per 1.000 inwoners	2024	1,8	1,2	1,2
Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte	CBS	Aantal per 1.000 inwoners	2024	7,3	5,7	5,7

Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Objecten meldpunt drugsoverlast[1]	Meldpunt	Aantal	78	139	81	37	32	n.b.
Aantal meldingen drugsoverlast[1]	Politie	Aantal		516	355	229	222	185
Overlast door verward persoon	Politie	Aantal	262	341	324	382	396	444
Diefstal / inbraak woning	Politie	Aantal	154	98	86	55	35	79
Straatroof	Politie	Aantal	8	4	5	8	3	5
Overval	Politie	Aantal	6	3	3	4	0	2
Geweld (eenvoudige mishandeling)	Politie	Aantal	119	98	106	118	89	122
Geweld (zware mishandeling)	Politie	Aantal	28	20	15	22	19	12

1) indicator "objecten meldpunt drugsoverlast" wordt niet meer gemeten, vervangen door "aantal meldingen drugsoverlast"

2 Verkeer, vervoer en waterstaat

A. Algemeen

Omschrijving van het programma

De voorbereiding, planning en uitvoering van het verkeer- en vervoersbeleid is gericht op het leveren van een bijdrage aan een goede, evenwichtige en veilige infrastructuur. Het verhogen van de bereikbaarheid, het verhogen van de verkeersveiligheid door in te zetten op kwetsbare doelgroepen (verbeteren van de infrastructuur en het gedrag), duurzaamheid en leefbaarheid zijn daarbij de kernpunten.

Relatie met paragrafen

Dit programma heeft een relatie met de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen (§3). Het betreft dan onder meer het onderhoud van het wegennet.

Taakvelden

2.1 Verkeer en vervoer
2.2 Parkeren
2.3 Recreatieve havens (niet van toepassing)
2.4 Economische havens en waterwegen (niet van toepassing)
2.5 Openbaar vervoer

B. Speerpunten van beleid

1. Verbeteren van vervoersvoorzieningen en bereikbaarheid met Avantis als aandachtspunt

Relatie met taakveld(en): 2.1, 5.7, 8.1.

Uitvoeringsprogramma Mobiliteitsplan
Het mobiliteitsplan is in april 2023 vastgesteld. Het mobiliteitsplan is doorvertaald in een Uitvoeringsprogramma waarin diverse aandachtspunten naar voren komen. Het uitvoeringsplan wordt aan

het einde van 2025 voor het jaar 2026 door het college vastgesteld. In dit plan wordt aandacht besteed aan onder andere de herinrichting van de openbare ruimte om bijvoorbeeld de verkeersveiligheid te verbeteren door het aanleggen van punaises of andere snelheidsremmende maatregelen, het aanleggen van extra fietsvoorzieningen, gedragsbeïnvloeding en inrichten van schoolomgevingen door het aanbrengen van o.a. Julie wegmeubilair. Tevens worden de historische linten van Haanrade en Bleijerheide verkeerskundig afgewaardeerd naar 30 km/h zones. Dit heeft een positieve invloed op de leefbaarheid. Vanaf 2026 zullen projecten worden voorbereid en/of uitgevoerd.

Verbetering bereikbaarheid Kerkrade West

In het kader van de mobiliteitsopgave in Kerkrade West heeft de Provincie besloten om het Station Kerkrade West niet te realiseren. Om de mogelijkheden te onderzoeken hoe de bereikbaarheid van Kerkrade West kan worden verbeterd heeft er binnen de wijk een onderzoek plaatsgevonden naar Vervoersarmoede. Op basis van deze onderzoeksresultaten is een maatregelenpakket opgesteld waarmee, in samenwerking met stakeholders waaronder de Provincie, de (financiële) haalbaarheid wordt onderzocht. De haalbaarheid van o.a. de volgende maatregelen wordt onderzocht: buurthubs met deelfietsen, deelauto's, digitale (dynamische) informatieborden bij bushaltes, etc. Hierbij zal ook de verbinding gelegd worden met het bereikbaar maken van de bedrijventerreinen waaronder Avantis, anders dan per (eigen) auto.

2. Verbeteren verkeersveiligheid

Relatie met taakveld(en): 2.1

Met het oog op de verbetering van de verkeersveiligheid is er een risicoanalyse Strategisch plan verkeersveiligheid uitgevoerd. Daarnaast is verkeersveiligheid in het gemeentelijk mobiliteitsplan en daarmee in het uitvoeringsprogramma ook een belangrijk onderwerp. Er heeft in 2025 een uitvraag plaatsgevonden voor de 3e tranche subsidieregeling SPV. Binnen de menukaart zijn maatregelen opgenomen en deze zijn ingepast binnen het strategisch plan verkeersveiligheid en het Mobiliteitsplan. Deze maatregelen dienen vóór 2029 te worden uitgevoerd.

3. Faciliteren van onderhoud openbare ruimte in centrum en wijken

Relatie met taakveld(en): 2.1, 5.7

Bij een vitale stad hoort een vitale infrastructuur. In de komende jaren blijft de gemeente dan ook investeren in de kwaliteit van de openbare ruimte. Hiervoor worden extra financiële middelen voorgesteld in de begroting 2026. Voorbeelden zijn extra investeringen in de kwaliteit van de Kerkraadse wegen, het onderhoud van het openbaar groen, voorzieningen voor honden en onkruidbestrijding en het schoonhouden van de openbare ruimte. Knelpunten in de infrastructuur zullen waar mogelijk worden aangepakt. Hiermee vervolgt het college de koers die in de vorige bestuursperiode is ingeslagen.
De gevolgen van klimaatverandering en weersomstandigheden zijn, ook in de openbare ruimte, steeds meer merkbaar. Voorbeelden zijn wateroverlast, stormen, langdurige droogte en hoge temperaturen (hittestress). Ook om die redenen zijn de bomen in stad en wijken belangrijk. Als onderdeel van de groenstructuur zijn zij de longen van de stad. Daarnaast dragen bomen bij aan het tegengaan van hittestress. Het weghalen van (overbodige) verhardingen en vergroening van de stad wordt steeds belangrijker. De gemeente zal samen met bewoners de komende jaren hiermee aan de slag gaan. Voorbeelden hiervan zijn Steenbreek en meedoen aan het NK Tegelwippen.

Het college blijft dan ook investeren in de kwaliteit en de veiligheid om bestaande volwassen bomen te behouden en in het planten van nieuwe bomen (vergroening). Daarbij zal de vuistregel van "3-30-300" (aanwezigheid van groen) zoveel als mogelijk worden toegepast. Deze houdt in dat uiteindelijk vanuit iedere woning minimaal 3 volwassen bomen zijn te zien, minstens 30% van de buurt bestaat uit boomkronen die zorgen voor schaduw en op maximaal 300 meter een park of bos is voor natuurlijke verkoeling. De Kerkraadse Levensbomenbossen, die worden aangeplant in nauwe samenwerking met onze inwoners, zijn daarvan goede voorbeelden. Recent zijn wederom 260 bomen geadopteerd voor een volgende levensbomenbos nabij Rolduc.

Het onderhoud van de openbare ruimte is mensenwerk dat voor een groot deel wordt uitgevoerd door onze eigen medewerkers. Dat gebeurt samen met de gedetacheerde collega's van Wsp vanaf de gemeentewerf aan de Hammolenweg. Daarnaast worden externe aannemers ingezet. Het college

investeert in de komende periode extra in de personele capaciteit (waaronder ook in het compenseren van de terugloop van de Wsp-detachering), maar ook in de kwaliteit van de voertuigen en het materieel. Samen vormen zij het visitekaartje in de openbare ruimte. Ook zijn er extra middelen vrijgemaakt voor het onderhouden van de openbare ruimte.

4. Continuering parkeerbeleid

Relatie met taakveld(en): 2.2

In oktober 2024 is een nieuwe nota parkeernormen vastgesteld. Hier opvolgend zijn in oktober 2025 de Parkeerverordening Kerkrade 2025 en de Verordening Mobiliteitsfonds Kerkrade 2025 vastgesteld. Aan de parkeerverordening gekoppeld zijn door het college de "Nadere Regels Parkeerverordening Kerkrade 2025", de "POET-lijst Kerkrade 2025" en de "Beleidsregel Blauwe Zone Kerkrade 2025" vastgesteld.

In 2025 zijn de parkeertarieven met € 0,10 per uur verhoogd en is de naheffing naar het landelijke maximum bedrag aangepast. De parkeertarieven worden in 2026 niet verhoogd. De naheffingstarieven zullen, daar waar een verhoging plaatsvindt, het landelijke parkeerbeleid volgen.

C. Wat mag het kosten?

Exploitatie

2 Verkeer, vervoer en waterstaat	REK.	BEGR.		MJR.		
	2024	Bijgesteld 2025	Primair 2026	2027	2028	2029
LASTEN						
2.1 Verkeer en vervoer	7.768	8.529	8.298	8.029	7.944	7.890
2.2 Parkeren	649	824	745	704	689	652
2.5 Openbaar vervoer	23	33	34	34	34	34
TOTAAL LASTEN	**8.440**	**9.386**	**9.076**	**8.766**	**8.667**	**8.575**
BATEN						
2.1 Verkeer en vervoer	411	380	234	234	234	234
2.2 Parkeren	67	68	69	69	69	69
TOTAAL BATEN	**478**	**448**	**302**	**302**	**302**	**302**

Investeringen

*bedragen * € 1.000*

Pr.	Omschrijving	V/U[1]	E/M[2]	2025	2026	2027	2028	2029	2025 - 2029
I Reguliere investeringen									
2.1	Wegen, straten en pleinen	v	m	1.200	4.750	4.750	4.500	4.500	19.700
2.1	Civieltechnische kunstwerken	v	m	100	820	845	100	100	1.965
2.1	Openbare verlichting	v	m	300	300	300	300	300	1.500
2.1	Versnellingsagenda Rijk	u	m	1.550	3.470	1.000	1.000	1.000	8.020
2.1	Mobiliteitsplan	u	m	520	520	520	520	520	2.600
2.1	Bereikbaarheid Kerkrade-West	u	e/m	0	600	0	0	0	600
2.2	Parkeren	v	e	20	20	20	20	20	100
Totaal Programma 2				**3.690**	**10.480**	**7.435**	**6.440**	**6.440**	**34.485**

[1] *V = vervangingsinvestering, U = uitbreidingsinvestering*

[2] *E = investering met economisch nut, M = investering met maatschappelijk nut*

D. Toelichting op financiële mutaties en overige vermeldenswaardige zaken

Financiële mutaties

Exploitatie

Gladheidsbestrijding (2.1)
Voor gladheidbestrijding is in de begroting een vast bedrag van € 176.000 begroot. Vanwege de winterse omstandigheden in de eerste maanden van 2025 is dat bedrag thans met € 100.000 overschreden.

Civieltechnische kunstwerken (2.1)
Voor dagelijks onderhoud, inspecties, onderzoek en personeel is in 2026 en 2027 resp. € 170.000 en € 74.000 nodig. Hiervoor dient het aanwezig budget met resp. € 107.000 en € 11.000 verhoogd te worden.

Investeringen

Besparingen gemeentebreed/Studiejaar (diverse taakvelden)

Voorstel nummer 60 diverse faseringen investeringen heeft effect op de onderdelen Versnellingsagenda Rijk (2.1) en Bereikbaarheid Kerkrade - West (2.1) van het investeringsprogramma. Voorstel nummer 70 pilot investering wegen heeft effect op het onderdeel wegen van het investeringsprogramma (2.1). Met het betreffende raadsbesluit is in deze begroting rekening gehouden.

Civieltechnisch kunstwerken
Voor groot onderhoud aan civieltechnische kunstwerken zijn de volgende middelen in het investeringsprogramma opgenomen:

2026 *	€ 820.000
2027	€ 845.000
2028	€ 100.000
2029	€ 100.000

**) In 2026 werd rekening gehouden met een investering aan het viaduct Toupsbergstraat; een akkoord hierover met Prorail is nog niet bereikt.*

Voor 2026 zijn er onder meer investeringen in de keerwanden van de Haghenroderstraat en in de duiker met bijbehorende damwand in de Nievelsteenstraat gepland. en voor 2027 zijn investeringen aan duikers in de Hammolenweg, Kanariestraat alsmede de duikerbrug en trappen Carisborg gepland. Verder zullen enkele bruggen nabij kasteel Erenstein worden opgepakt.

Door de overdrachten in het kader van de BPL en de aankoop van het terrein van het ziekenhuis voor Het Martin Buber is het areaal groter geworden. Tevens zijn er een aantal nieuwe kunstwerken in de planning. Daarnaast is geconstateerd dat de damwanden van de zogenaamde Hermanduiker in Eygelshoven ernstig verzwakt zijn. Deze moeten in 2026 worden versterkt.

Overige vermeldenswaardige zaken

Wegen, openbare verlichting en civieltechnische kunstwerken (2.1)
In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen (§3) staat bij de onderdelen wegen, openbare verlichting en civieltechnische kunstwerken beschreven wat het beleid, programma, budget en de activiteiten voor 2026 zijn.

Versnellingsagenda Rijk diverse projecten
In het kader van versnelling woningbouw in Kerkrade Centrum is in 2023 een Rijkssubsidie ad € 6,55 miljoen excl. btw ontvangen voor het verbeteren van de bereikbaarheid door het verbeteren van een aantal infrastructurele knooppunten. In 2025 heeft de voorbereiding van deze knooppunten grotendeels

plaatsgevonden, zodat dit jaar en 2027 tot realisatie kan worden overgegaan. Bij de Rijkssubsidie hoort een resultaatverplichting voor de realisatie van 290 woningen (zie paragraaf 8 Wonen, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing) en het afronden van de betreffende infrastructurele knooppunten.

Rotonde Voorterstraat/Stationsstraat
De rotonde wordt uitgebreid met tweemaal een vrijliggende rechtsafverbinding vanaf de Buitenring Parkstad Limburg naar Bleijerheide en vanaf de Stationsstraat richting de BPL. Voor de fietser en wandelaar is een vrijliggende voorziening ontworpen. Een verdere uitwerking naar een definitief ontwerp en het doorlopen van de vergunningprocedure heeft in 2025 plaatsgevonden. De start van de realisatie is gepland voor de 2e helft van 2026, waarbij de oplevering in 2027 plaatsvindt.

Kruising Domaniale Mijnstraat / Kruisstraat
Bij de kruising Domaniale Mijnstraat wordt de wegindeling geoptimaliseerd door het toevoegen van extra rijstroken en is de verkeersregelinstallatie vervangen. Additioneel zal de oversteek van de Kipstraat worden verbeterd.
De werkzaamheden aan de kruising vangen eind 2025 aan. Oplevering vindt plaats in Q2 van 2026.

Ongelijkvloerse oversteek spoor voor voetgangers nabij de Kosterbeemden
Een verdere uitwerking van de brug heeft in 2025 plaatsgevonden, waarbij is afgestemd met MeanderGroep en ProRail. In verband met de voorbereiding van ProRail van de benodigde treinvrije periode voor de bouw van de brug, zal een uitvoering pas na 2027 gepland kunnen worden.

Roderlandbaan / St. Pieterstraat
In Q2 van 2025 zijn de werkzaamheden begonnen met de sloop van het viaduct en de aanleg van de rotonde. Het werk wordt in Q1 van 2026 opgeleverd.

Fietsverbinding centrum Kerkrade – Station Herzogenrath
In 2024 is tussen de gemeenten Herzogenrath en Kerkrade een Letter of Intent (LOI) getekend. In 2025 wordt de tracéstudie afgerond. De realisatie van de fietsverbinding vindt plaats na 2026.

Rotonde kruispunt Niersprinkstraat / Koninginnestraat / Koningsweg
In 2025 is het ontwerp uitgewerkt en is het bestek gereed gemaakt. De aanbesteding vindt in Q1 van 2026 plaats. De uitvoering vindt plaats voor het WMC in Q2 van 2026. De oplevering vindt plaats voor het WMC.

E. Indicatoren

Basisset beleidsindicatoren

N.v.t.

Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Geregistreerde ongevallen: - uitsl. materiële schade - met letsel - met dodelijke afloop	Viastat online	Aantal	266 231 33 2	222 200 21 1	233 200 32 1	283 245 37 1	229 195 34 0	252 230 22 0
Meldingen verkeersoverlast	Werkgroep Verkeer	Aantal	251	249	247	242	202	116
Tevredenheid met verkeersdrukte in eigen buurt	Burgeronderzoek	%	41		34		34	
Kwaliteit wegennet voldoende: - asfaltverharding - elementen-verharding	Tweejaarlijkse schouw	%	 79 83	 79 84	 78 83	 77 83	 78 82	 79 82
Klachten wegenonderhoud	Burgerplein	Aantal	505	363	537	304	310	364
Tevredenheid over onderhoud wegen, straten en pleinen	Burgeronderzoek	%	52		39		42	
Waardering beheer en onderhoud	Burgeronderzoek	Score (0 - 10)	6,3		6,0		6,0	

3 Economie

A. Algemeen

Omschrijving van het programma

De gemeente Kerkrade wil ondernemers een sterk vestigingsklimaat bieden; bewoners voldoende werkgelegenheid en voorzieningen bieden en bezoekers de mogelijkheid bieden om van aantrekkelijke faciliteiten/toeristische voorzieningen te genieten.

Relatie met paragrafen

Dit programma heeft een relatie met de Onderhoud kapitaalgoederen (§3) en Grondbeleid (§7).

Taakvelden

3.1 Economische ontwikkeling
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
3.4 Economische promotie

B. Speerpunten van beleid

1. Stimuleren van de lokale economie en werkgelegenheid

Relatie met taakveld(en): 3.1, 3.2, 3.3, 3.4

Algemeen
Op diverse manieren wordt getracht de lokale economie en werkgelegenheid te stimuleren. Hiervoor zijn meerdere instrumenten ontwikkeld en zijn meerdere samenwerkingen aangegaan.

De Stimuleringsregelingen Kerkrade Centrum en Wijkwinkelgebieden Kerkrade worden in combinatie met de inzet van de Stichting Streetwise en Starterscentrum Limburg gebruikt om nieuwe ondernemers in

het centrum en in de wijkwinkelgebieden te stimuleren om te starten met hun onderneming in één van de aangewezen clusters.

Via de stadsmarketing "Beleef Kerkrade" blijft er continu aandacht voor alle economische én toeristische ontwikkelingen, waardoor ondernemers worden getriggerd om verbindingen te leggen om zo elkaar te versterken. Wij vervullen hierin een actieve rol.

Verder wordt ingezet op het faciliteren van ondernemers bij onder andere huisvestigingsvraagstukken, bedrijfsopvolging, bedrijventerreinenmanagement, het opstarten van een bedrijf, het transformeren van verouderde winkel-, horeca-, kantoor- en dienstverleningspanden, etc. Dit zijn speerpunten van beleid om te komen tot een hoogwaardig ondernemingsklimaat en daarmee het creëren van een gunstig vestigingsklimaat in Kerkrade.
De afgelopen jaren is de economie in Kerkrade hard gegroeid, zelfs zodanig dat Kerkrade de eerste plaats in Limburg innam. Tussen 2023 en 2024 is het aantal arbeidsplaatsen met 4,5% gestegen, goed voor 738 nieuwe banen. Dit is de grootste stijging in de geschiedenis van Kerkrade, waardoor het totaal aantal arbeidsplaatsen nu ca. 17.173 bedraagt. Inzet voor de komende jaren is om dit aantal minimaal te behouden en waar mogelijk verder te verhogen.

Bedrijventerreinen
Er is een ongekende belangstelling voor de bedrijventerreinen in Kerkrade. Om gelijke tred te houden met deze grootschalige ontwikkelingen op de bedrijventerreinen zal de bereikbaarheid en het mobiliteitsprofiel van de bedrijventerreinen verbeterd dienen te worden. Op basis van een groeimodel zal in eerste instantie ingezet worden op de herinrichting van de P5 bij de Leisuredome op het stedelijk dienstenterrein van de Rodaboulevard en de verbetering van de bereikbaarheid van Dentgenbach. Deze maatregelen dienen de bereikbaarheid en de mobiliteit van deze terreinen te verbeteren, rekening houdende met de aankomende ontwikkelingen zodat de bedrijventerreinen tijdig aangepast worden en niet achteraf maatregelen getroffen moeten worden.

Programma Medlands
Medlands Parkstad is een samenwerking tussen bedrijven (Abbott, Boston Scientific, DocMorris, Medtronic), kennisinstellingen (Vista college, Zuyd Hogeschool, Universiteit Maastricht), en de overheid (gemeente Heerlen, gemeente Kerkrade en Stadsregio Parkstad). Voor de bedrijven (Abbott, Boston Scientific, DocMorris, Medtronic) is de internationale ligging van Parkstad van cruciaal belang.

Een sterke regionale economie en een aantrekkelijk vestigingsklimaat zijn essentieel voor het behalen van deze doelstellingen. De Medtech sector heeft zich in Parkstad bewezen als een stabiele economische pijler, die niet conjunctuurgevoelig is, weinig energie intensief is en een voortrekkersrol speelt in innovatie, digitalisering en de toepassing van AI.

De grootste banengroei in de laatste jaren deed zich in Parkstad voor in de medische technologie. Om deze bedrijven verder te verankeren en de regio Parkstad te profileren wordt door de programmamanager "Medlands" ingezet op het uitvoeren van programmalijnen (i.c. "Medlands") voor de Medtech als speerpuntensector. Arbeidsmarkt & opleiden, bereikbaarheid & infrastructuur, sector & regio branding etc. zijn hierbij belangrijke ingrediënten. Medlands Parkstad is opgenomen in de Regiodeal 2.0.

Centrum
Eind 2024 heeft gemeente Kerkrade de aanvraag Impulsaanpak Winkelgebieden van het Ministerie van Economische Zaken gehonoreerd gekregen. Hierdoor komen extra financiële middelen beschikbaar en kunnen we de komende jaren verder aan de slag om het centrum verder vorm te geven richting een familiecentrum. We transformeren de komende 10 jaar naar "A place te be" en werken verder aan leefbaarheid, aantrekkelijkheid en vergroening van het stadshart.
Kerkrade verdient een centrum waar iedereen zich welkom en thuis voelt. Met de uitgangspunten vermeld in het Aanvalsplan en visie Kerkrade Centrum 2024 zetten we in op de 3 C's - Comfort Compact & Compleet. Hiermee creëren we een aangenaam, groen, levendig stadscentrum dat klaar is voor de toekomst.

Aanvalsplan centrum
Er is een aanvalsplan opgesteld om de versterking van het centrum vorm te geven, waarbij diverse

aspecten integraal worden opgepakt. Er zijn verschillende werkgroepen aan de slag met het samenbrengen en ophalen van de juiste informatie. Plannen worden opgesteld en het is de bedoeling dat in 2025 zichtbaar wordt dat de eerste stappen richting een aantrekkelijker familiecentrum gezet zijn. Denk onder andere leegstand verminderen, vergroenen van het centrum, versterken van de betrokkenheid van ondernemers, communicatie en marketing, parkeerbeleid, etc. Het overall doel is om het centrum, in een periode van 10 jaar, verder vorm te geven.

Uitvoeringslijnen
De in het visiedocument geformuleerde uitvoeringslijnen zullen in 2026 inhoudelijk verder worden uitgewerkt. Tevens zal per onderdeel inzichtelijk worden gemaakt welke financiële middelen noodzakelijk zijn om tot het gewenste resultaat te geraken.
Het betreft de navolgende onderdelen:

1) Het compact maken van het centrum
2) Creëren van een complete functiemix
3) Evalueren en herijken evenementen
4) Aanleg voorzieningen gezonde leefstijl
5) Kwaliteitsimpuls openbaar gebied
6) Versterken samenwerking gebiedspartners
7) Herijking positionering Kerkrade-Centrum

Klankbordgroep
In het kader van uitvoeringslijn 6 – versterken samenwerking gebiedspartners – heeft in 2025 de organisatie en totstandkoming van de klankbordgroep aanvalsplan centrum plaatsgevonden.
De klankbordgroep is een representatieve brede afvaardiging van sport, cultuur, wonen, ondernemers, horeca, winkeliers, dienstverlening, onderwijs, zorg en welzijn. De groep geeft feedback op de centrumplannen.
Doel: *We willen beter samenwerken met alle betrokken partijen. Door regelmatig samen te komen kunnen we plannen en ideeën met elkaar delen, elkaar beter begrijpen en versterken, en gezamenlijk werken aan een levendig en aantrekkelijk centrum.*

Voor 2026 staan wederom een tweetal meetings gepland.

Centrummonitor
Meten is weten. Daarom is in 2025 gestart met de eerste versie van de centrummonitor. De monitor omvat o.a. data omtrent wonen, economie, demografie, gebruik van centrumvoorzieningen, parkeren, OV etc. In 2026 zal de monitor weer worden geüpdatet met recente data. Zo verkrijgen we meerjarig inzicht in de diverse ontwikkelingen in het centrumgebied.

2. Afstemmen van behoefte aan arbeidskracht op het aanbod vanuit het onderwijs
Relatie met taakveld(en): 4.2

Het is van belang dat de vraag naar arbeidskrachten en het aanbod vanuit het onderwijs goed op elkaar aansluiten. Om hierop in te spelen, heeft de gemeente al enkele jaren de Leerwerklijn Openbare Ruimte. De leerwerklijn is ondergebracht bij domein Burger, maar de vakinhoudelijke begeleiding van de deelnemers wordt verzorgd door de medewerkers van de afdeling Stedelijk Beheer. De focus bij deze leerwerklijn ligt op educatie, ontwikkeling, re-integratie en het bevorderen van de arbeidsparticipatie. De inzet is structureel geborgd binnen de organisatie. Door de samenwerking binnen de domeinen én de arbeidsmarkt levert de gemeente een concrete bijdrage aan de doelstellingen van dit programma. Werk én onderwijs komen hier op één plek samen.

3. Onder aandacht brengen bij bedrijfsleven van werkzoekenden uit alle leeftijdscategorieën
Relatie met taakveld(en): -

De afdeling Werk en Inkomen biedt uitgebreide ondersteuning op het gebied van arbeidsbemiddeling. Het doel is om werkzoekenden uit alle leeftijdsgroepen te helpen bij het vinden van passend werk en hun positie op de arbeidsmarkt te versterken. Hierbij wordt er zorgvuldig gekeken naar zowel vraag als aanbod. Hierbij is een gerichte aanpak per persoon van groot belang. Deze dienstverlening wordt

uitgevoerd door het team 'Direct aan de Slag', in nauwe samenwerking met het beleidsveld Economische Zaken.

Speeddates
Regelmatig organiseren wij speeddates tussen werkzoekenden en werkgevers. Tijdens deze bijeenkomsten krijgen werkzoekenden de mogelijkheid om zich in korte gesprekken te presenteren aan meerdere bedrijven. Waar nodig worden werkzoekenden begeleid door onze consulenten. Werkgevers krijgen bij de speeddates ook de kans om op een laagdrempelige manier mensen kennis te laten maken met hun bedrijf of organisatie. Deze aanpak versnelt het kennismakingsproces, maakt het laagdrempelig en vergroot de kans op een succesvolle match.

Bedrijfsbezoeken
Om werkzoekenden een beter beeld te geven van de werkcultuur en dagelijkse activiteiten binnen verschillende bedrijven, worden bedrijfsbezoeken georganiseerd.
Deze bezoeken bieden de gelegenheid om direct kennis te maken met potentiële werkgevers en een kijkje te nemen achter de schermen. De speeddates worden georganiseerd op het Flexiforum. Dit is vaak een vertrouwde omgeving voor de werkzoekenden. De bedrijfsbezoeken geven een beter beeld van de eventuele toekomstige werkomgeving.

Ontwikkeltrajecten
Wij bieden diverse ontwikkeltrajecten aan die gericht zijn op het versterken van vaardigheden en werknemerscompetenties. Deze trajecten bestaan uit praktische werkzaamheden die bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling van de deelnemers. Ze worden op maat aangeboden binnen het ontwikkelcentrum Flexiforum, in samenwerking met partners zoals de Ruilwinkel Kerkrade, Woonzorgcentrum Elisabeth Stift en onze eigen afdeling Stedelijk Beheer. Het doel is om deelnemers beter voor te bereiden op de arbeidsmarkt en hun kansen op werk aanzienlijk te vergroten. De verschillende ontwikkeltrajecten geven deelnemers de kans om een richting te kiezen én vakgerichte werknemersvaardigheden te ontwikkelen.

Bemiddeling bij lokale bedrijven
Onze bemiddelingsinspanningen richten zich specifiek op bedrijven in de regio. Door nauw contact met lokale werkgevers kunnen we snel en gericht werkzoekenden koppelen aan beschikbare vacatures. Dit stimuleert niet alleen de lokale werkgelegenheid, maar helpt bedrijven ook om snel de juiste medewerkers te vinden.

4. Toevoegen van Sancta Maria gebouw aan Flexiforum
Relatie met taakveld(en): 4.2

Op 1 juni 2025 is het voormalige onderwijsgebouw Sancta Maria officieel onderdeel geworden van het Flexiforum. Net als in het hoofdgebouw zijn ook hier bijna alle ruimtes verhuurd.

Daarnaast voeren we in 2026 diverse verbeteringen uit aan het hoofdgebouw. Zo wordt de schuifpui bij de hoofdentree vervangen, worden de liften opgeknapt en krijgt de toiletgroep op de begane grond een upgrade.
Ook gaan we verder met het doorvoeren van onze nieuwe huisstijl en bewegwijzering in het gebouw. Deze sluiten beter aan bij de veelzijdigheid van het Flexiforum als dynamische plek voor ondernemers, maatschappelijke organisaties, onderwijs en cultuur.

Met het nieuwe energiemanagementsysteem willen we in het hoofdgebouw starten met het berekenen van energiekosten per etage en, waar mogelijk, per huurder.
Tot slot onderzoeken we in 2026 nieuwe mogelijkheden, zoals de herinrichting van het buitenterrein met een Urban Sports Park en de haalbaarheid van een poppodium binnen het Flexiforum-complex.

5. Stimuleren van toeristische en recreatieve ontwikkelingen en stevige positionering van bestaande voorzieningen met behulp van de voorhanden zijnde communicatiemix
Relatie met taakveld(en): 3.3, 3.4

In 2025 zijn zowel de Parkstadroute als het Knopen Lopen wandelnetwerk opgeleverd. De officiële opening van het Knopen Lopen wandelnetwerk zal plaatsvinden in het voorjaar van 2026. In 2026 zetten wij in op het verder vermarkten van deze routestructuren. Daarnaast wordt in (eu)regionaal verband onderzocht hoe deze routes ingebed kunnen worden in (Eu)regionale routestructuren. Denk hierbij aan grensoverschrijdende fietsverbindingen, maar ook aan fiets- en wandellussen die aangehaakt zijn aan de Parkstadroute.

Het stadsmarketingplan "Beleef Kerkrade" is volop in uitvoering en werpt duidelijk zijn vruchten af. In de afgelopen jaren heeft dit plan zich verder ontwikkeld en ligt de nadruk steeds vaker op de eigen inwoners. De content die via de kanalen van Beleef Kerkrade wordt gedeeld, sluit daardoor niet altijd aan bij de behoeften van toeristen.
In 2026 gaan we daarom, samen met de afdeling Communicatie en Marketing en in samenwerking met Visit Zuid-Limburg, actief werken aan het beter bereiken van toeristen. Dit gebeurt onder meer via VisitKerkrade.nl. Het vermarkten van de stad met Beleef Kerkrade blijft een succesformule. De aanpak wordt niet alleen in de regio, maar ook landelijk opgemerkt. Zo leverde het zelfs een nominatie op voor de Nationale City- en Regiomarketing Trofee 2024.

We blijven ons inzetten om Kerkrade te positioneren als een stad waar het goed wonen, werken, ondernemen en recreëren is. De toenemende resultaten en het groeiende bereik van de kanalen van Beleef Kerkrade leiden tot een steeds bredere vraag vanuit de samenleving om hierbij aan te sluiten. Op die manier ontwikkelt Beleef Kerkrade zich verder tot een aanpak die breed gedragen wordt door en voor de inwoners van de stad.

Evenementen
De evenementensector staat onder druk door stijgende kosten, strengere veiligheids- en milieueisen en veranderingen in consumentengedrag. Toch blijft deze sector van grote waarde voor de branding van de stad en voor het creëren van een aantrekkelijk woon- en bezoekersklimaat, waarin ontmoeting centraal staat. Daarnaast hebben evenementen een belangrijke economische waarde, vooral door de spin-off richting horeca en retail. Het behoud van een passend en gevarieerd evenementenaanbod is daarom van groot belang. Momenteel wordt de economische impact van het grootschalige theaterspektakel "Het Geluk van Limburg" in kaart gebracht.

Doorontwikkeling: Programma van de Stad
Om met meer focus en kwaliteit te sturen op het totale aanbod van evenementen, sport en cultuur, onderzoeken we de mogelijkheden om verschillende beleidsvelden, zoals evenementenbeleid, sportbeleid en cultuurbeleid, samen te brengen onder het "Programma van de Stad".
Dit biedt kansen voor samenhangend beleid en een effectiever gebruik van middelen. In de praktijk gebeurt dit nu al, maar de volgende stap is het ontwikkelen van een domeinoverstijgend beleidskader. Dit kader zal richting geven aan de programmering en ondersteuning van evenementen in Kerkrade, inclusief sport en cultuur.
Daarbij staat integraal werken centraal en worden maatschappelijke opgaven als uitgangspunt genomen. Dit sluit naadloos aan bij de nieuwe visie op dienstverlening en versterkt de positie van Kerkrade als een stad die inwoners, ondernemers en bezoekers inspireert en verbindt.

6. Onderzoeken of verbindingen tussen toeristische attracties en centrum geoptimaliseerd kunnen worden

*Relatie met taakveld(en):3.2, 3.*4

Dit is ingebed in het uitvoeringsprogramma van het Aanvalsplan Centrum. In 2026 wordt o.a. ingezet op het vernieuwen van de toeristische bewegwijzering in en rond het centrum. Daarnaast wordt onderzocht of het VVV informatiepunt dat zich in de HuB bevindt een upgrade kan krijgen, zodat er meer beleving is en bezoekers gestimuleerd worden om meer van Kerkrade te ontdekken.

7. Realisatie Knopen lopen en Parkstadroute

Relatie met taakveld(en): 3.4

In 2025 zijn zowel de Parkstadroute als het Knopen Lopen wandelnetwerk opgeleverd.

C. Wat mag het kosten?

Exploitatie

3 Economie	REK.	BEGR.		MJR.		
	2024	Bijgesteld 2025	Primair 2026	2027	2028	2029
LASTEN						
3.1 Economische ontwikkeling	1	1	1	1	1	1
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.603	3.049	2.595	2.579	2.600	2.592
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	284	326	333	324	324	324
3.4 Economische promotie	470	594	538	520	512	512
TOTAAL LASTEN	**3.358**	**3.970**	**3.467**	**3.425**	**3.436**	**3.429**
BATEN						
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	934	931	945	946	954	954
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	102	109	109	109	109	109
3.4 Economische promotie	404	2.190	440	441	441	441
TOTAAL BATEN	**1.440**	**3.231**	**1.495**	**1.496**	**1.504**	**1.504**

Investeringen

*bedragen * € 1.000*

TV	Omschrijving	V/U[1]	E/M[2]	2025	2026	2027	2028	2029	2025 - 2029
I Reguliere investeringen									
3.2	Bereikbaarheid bedrijventerreinen	v	m	0	1.450	0	0	0	1.450
3.2	Impuls winkelgebieden	u	e	250	250	250	250	250	1.250
3.3	Markt Eygelshoven	u	e	0	170	0	0	0	170
Totaal Programma 3				**250**	**1.870**	**250**	**250**	**250**	**2.870**

[1] *V = vervangingsinvestering, U = uitbreidingsinvestering*

[2] *E = investering met economisch nut, M = investering met maatschappelijk nut*

D. Toelichting op financiële mutaties en overige vermeldenswaardige zaken

Financiële mutaties

Exploitatie

Besparingen gemeentebreed/Studiejaar (diverse taakvelden)
Op 2 juli 2025 is het studiejaar-project afgerond en is een keuze gemaakt uit de onderzochte besparingsmogelijkheden (25Rb050). Voor programma 3 ging het om:

- stad 68 verhogen toeristenbelasting

Investeringen

Besparingen gemeentebreed/Studiejaar (diverse taakvelden)
Voorstel nummer 60 diverse faseringen investeringen heeft effect op het onderdeel Bereikbaarheid bedrijventerreinen (3.2). Met het betreffende raadsbesluit is in deze begroting rekening gehouden

Markten
Het oorspronkelijk geraamde investeringsbedrag van € 170.000 voor de elektriciteitskasten op de markt in Eygelshoven schuift door van 2025 naar 2026.

Overige vermeldenswaardige zaken

Centrum Impulsaanpak winkelgebieden
In het kader van de uitvoering van het aanvalsplan centrum is bij het Ministerie van Economische Zaken een subsidie Impuls Winkelgebieden aangevraagd. Deze is in december 2024 toegekend voor de drie deelprojecten Einderstraat – Vie Boulevard Het Martin Buber – Klimaatadaptief vergroenen van het centrum. De totale verkregen subsidie behelst ca. €4,3 miljoen. Vanaf 2025 is jaarlijks € 250.000 t.b.v. investeringen in relatie tot het aanvalsplan centrum opgenomen.

Programma van de Stad
Dit staat voor een programmatische aanpak van alles wat in Kerkrade te doen is. Door de verschillende domeinen en beleidsterreinen én expertises van personen te verbinden verbeteren en versterken wij elkaar. Zo ontstaat een krachtig team dat één visie met één gezamenlijk doel voor ogen heeft: een bruisend Kerkrade, waar we trots op zijn en waar eenieder zich thuis voelt.
Het Programma van de Stad staat zowel voor een programmatische aanpak op inhoud als voor een manier van werken. Bij de inhoud ligt de nadruk op kwaliteit, beleving en marketing. Plannen worden slim en efficiënt met elkaar verbonden, en via het label Beleef Kerkrade nadrukkelijker bekend gemaakt.
Er is een aantal grote maatschappelijke opgaves. Hiervoor hebben wij aandacht bij het inrichten van het Programma van de Stad. Denk hierbij aan gezondheid, vitaliteit, veiligheid, energie, armoede, eenzaamheid en duurzaamheid. Met de verschillende evenementen, activiteiten en acties besteden we hier aandacht aan en leveren wij een bijdrage aan de oplossingen voor deze opgaves.

Uitvoeringsprogramma Toerisme
In 2026 wordt gewerkt aan het opstellen van een nieuwe Visie Toerisme Kerkrade, waarmee wij aansluiten bij de recente ontwikkelingen in de vrijetijdseconomie, duurzaamheid, digitalisering en de wensen van bewoners en bezoekers. Het doel is om een gedragen, toekomstbestendige toeristische visie op te stellen, die zowel de belangen van ondernemers, inwoners, bezoekers als natuur en cultuur respecteert. Daarbij bevorderen wij kwalitatief toerisme dat past bij de identiteit van de gemeente, met daarbij altijd aandacht voor de balans tussen toeristische ontwikkeling en leefbaarheid voor inwoners.

GaiaZOO
In 2025 heeft de Gemeente Kerkrade alle aandelen van GaiaZOO verkocht en is 100% van de aandelen in handen gekomen van Burgers' Zoo. Daarnaast heeft GaiaZOO in 2025 haar gronden in blooteigendom gekregen en daarmee is een einde gekomen aan de erfpachtovereenkomst. Aan deze erfpachtovereenkomst was ook een samenwerkingsovereenkomst gekoppeld, waarin vastgelegd was dat GaiaZOO jaarlijks retributiegelden aan de Gemeente Kerkrade betaalde. Met het vervallen van deze overeenkomst, vervielen ook de retributiegelden. Gemeente Kerkrade heeft de afgelopen jaren promotiewerkzaamheden verricht voor GaiaZOO, middels haar website en campagnes om Kerkrade te promoten als familiestad en GaiaZOO daarin nadrukkelijk naar voren gebracht als grote publiekstrekker.
GAIAZoo wenst deze promotiewerkzaamheden graag te behouden. Daarom is per 1 januari 2025 een nieuwe samenwerkingsovereenkomst gesloten, waarin vastgelegd is dat GaiaZOO jaarlijks aan de gemeente Kerkrade € 50.000 betaalt voor het verlenen van Reclame -en Communicatiediensten, zoals deze de afgelopen jaren verricht werden in het kader van de samenwerkingsovereenkomst, hieronder valt in elk geval tweemaal per jaar een campagne via de online kanalen van de Gemeente rondom de abonnementen acties. Deze overeenkomst heeft een looptijd van 10 jaar met de intentie om deze daarna voor 10 jaar te verlengen.

Centrummanagement
Via Centrummanagement worden de ondernemers in het centrum van Kerkrade ondersteund en worden acties ontplooid om het ondernemersklimaat verder te verbeteren, meer bezoekers en meer omzet te krijgen en in afstemming met Beleef Kerkrade activiteiten, evenementen en koopmomenten zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen. Centrummanagement speelt daarbij onder andere de volgende rollen:

- verbinding tussen centrumondernemers onderling en gemeente;
- communicatie naar de centrumondernemers over zaken die voor hen belangrijk zijn en vice versa;
- mee uitvoering geven aan de stimuleringsregeling, het aanvalsplan Kerkrade Centrum en het terrassenbeleid;
- afstemmen van evenementen en ontwikkelingen (plus de marketing daarvan) op momenten dat veel mensen komen winkelen in het centrum binnen Hart voor Kerkrade en Beleef Kerkrade; zoeken naar organisatoren voor kwalitatief passende evenementen in het centrum;
- organiseren van overleg tussen en met ondernemers/bewoners/vastgoed en gebruikers van het centrum; zorgen voor saamhorigheid en een gezamenlijk belang, samen voor een sterker Kerkrade centrum;
- beheren en monitoren van de Beleef Kerkrade Kadokaart;
- ondersteunen van startende ondernemers en nieuwe initiatieven (naast en samen met Streetwise);
- communicatie met bewoners van Kerkrade centrum en eigenaren van gebouwen (vastgoed); de klankbordgroep centrum krijgt een vaste plek op de agenda
- actief inzetten op leegstaande panden voor bestaande en nieuwe ondernemers maar ook bij langdurige leegstand voor pop-up activiteiten, zoals het Fietspunt;
- ontwikkelen en ondersteunen van nieuwe publiekstrekkende evenementen, zoals de mode- en lifestyle-activiteit Rode loper Kerkrade, Mercato Kerkrade die gericht zijn op een brede doelgroep, de zogenaamde meergeneratiestad.

Er is in 2023 het 'Aanvalsplan Kerkrade centrum' opgesteld om deze versterking vorm te geven waarbij diverse aspecten integraal worden opgepakt. Dit betreft onder andere leegstand verminderen, versterken van de betrokkenheid van ondernemers, communicatie en marketing, parkeerbeleid, etc. Uitvoering geven aan de 3 c's: Compleet, compact en comfort. De uitvoering van het aanvalsplan is in 2024 gestart en is in 2025 verder zichtbaar geworden; we zijn gestart met vergroening binnen het centrum. In 2026 ligt de nadruk op verdere vergroening en de uitwerking van de midden langetermijnvisie en borging van structurele samenwerking, zodat de ingezette ontwikkelingen duurzaam verankerd worden.
Daarnaast wordt in 2026 gewerkt aan het verder verbeteren van de voortgangsbewaking en rapportage, zodat ondernemers, gemeente en partners helder inzicht hebben in resultaten, kansen en uitdagingen.

E. Indicatoren

Basisset beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	Periode	Kerkrade	Nederland	Limburg
Functiemenging	CBS/BAG/LISA	%	2023	39,9	54,2	51,1
Vestigingen	LISA	Aantal per 1.000 inwoners 15 - 64 jaar	2023	128,7	181,8	161,0

Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2020	2021	2022	2023	2024
Bedrijfsvestigingen (per 1 januari)	Vestigingenregister Limburg	Aantal	3.098	3.218	3.428	3.578	3.741
Werkzame personen (per 1 januari)	Vestigingenregister Limburg	Aantal	15.745	15.837	16.175	16.023	17.173
Werkgelegenheidsindex (arbeidsplaatsen vs. beroepsbevolking *)	Vestigingenregister Limburg / Etil	%	75	72	74	70	75
Vestigingen detailhandel (per 1 januari)	Vestigingenregister Limburg	Aantal	327	323	335	340	346
Werkzame personen detailhandel (per 1 januari)	Vestigingenregister Limburg	Aantal	2.250	2.000	2.013	1.986	2.078
Bezoekers GaiaZOO	GaiaZOO Kerkrade	Aantal * 1.000	310	300	465	470	470
Bezoekers Discovery Museum	Discovery Museum	Aantal * 1.000	53	31	57	100	102
Bezoekers Roda JC wedstrijden competitie	Roda JC Kerkrade	Aantal * 1.000	23	36	124	178	179
Bezoekers Rodahal	Rodahal	Aantal * 1.000	24	4	41	36	22
Bezoekers ZLSM	ZLSM	Aantal * 1.000	4	19	32	36	35
Opbrengst toeristenbelasting (op rekeningbasis)	BsGW	Bedrag * € 1.000	171	142	233	187	*235*

* *Beroepsbevolking omvat alle personen van 15 tot 75 jaar excl. institutionele bevolking met (voornemen tot) betaald werk van minstens één uur.*

4 Onderwijs

A. Algemeen

Omschrijving van het programma

Het uitvoeren van gemeentelijke taken op het gebied van primair en voortgezet (speciaal)onderwijs. Naast de huisvesting van het onderwijs behoren daartoe ook het tegengaan van onderwijsachterstanden, het stimuleren van onderwijsdeelname om maatschappelijke uitval te voorkomen en het zo optimaal en breed mogelijk benutten en ontwikkelen van talenten van jongeren.

Relatie met paragrafen

N.v.t.

Taakvelden

4.1 Onderwijshuisvesting
4.2 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

B. Speerpunten van beleid

1. Verlenen van alle mogelijke steun aan volwaardig middelbaar onderwijs (Het Martin Buber)

Relatie met taakveld(en): 4.2

Het Martin Buber opende op 1 augustus 2024 haar deuren voor de eerste instroom. Inmiddels zitten we in het tweede schooljaar en bedraagt de instroom voor schooljaar 2026-2027 100 leerlingen. Hierdoor komt het totaal aantal leerlingen op 258.
In 2026 wordt verder gewerkt aan het toekomstbestendig maken van het Martin Buber. Naast de inspanningen die samenhangen met de groei van de school, door de komst van een derde lichting scholieren in schooljaar 2026-2027, worden de voorbereidingen voor de nieuwbouw gecontinueerd.

Omdat de oplevering van het nieuwe gebouw pas in het voorjaar van 2027 is gepland en de locatie aan de Marktstraat onvoldoende ruimte biedt voor alle leerlingen, wordt gewerkt aan de realisatie van een tijdelijke huisvestingslocatie voor één leerjaar in het stadskantoor. De overige leerjaren blijven gedurende deze periode ook gehuisvest op de Marktstraat.

2. Stimuleren van bewegen en cultuur in het onderwijs

Relatie met taakveld(en): 4.2

Het college zet zich actief in om kinderen en jongeren te stimuleren deel te nemen aan een breed aanbod van sport- en cultuuractiviteiten, zowel binnen-, tussen- als ook buitenschools. Dit gebeurt onder andere via het programma Gezonde Basisschool van de Toekomst, de Gezonde School-aanpak en de inzet van sport- en cultuurcoaches vanuit de Brede Regeling Combinatiefuncties. Deze coaches adviseren en ondersteunen onderwijsinstellingen bij het vormgeven van programma's waarin leerlingen kennismaken met diverse sportieve en culturele activiteiten.
De coaches vervullen een verbindende rol tussen onderwijs en het lokale sport- en cultuuraanbod, waarbij zij samenwerken met zowel professionele organisaties als vrijwilligersinitiatieven. Ook in 2026 wordt deze aanpak voortgezet. Daarbij worden onder andere de volgende programma's gecontinueerd: Meer Harmonie in de Samenleving, Cultuurbox, Pauzesport, Topweken VMBO Holz en de Cultuurcarrousel van het Martin Buber.

C. Wat mag het kosten?

Exploitatie

4 Onderwijs	REK.	BEGR.		MJR.		
	2024	Bijgesteld 2025	Primair 2026	2027	2028	2029
LASTEN						
4.2 Onderwijshuisvesting	5.003	2.912	2.647	2.542	2.410	2.155
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.369	5.827	2.792	2.831	2.653	2.653
TOTAAL LASTEN	**8.372**	**8.739**	**5.439**	**5.373**	**5.063**	**4.807**
BATEN						
4.2 Onderwijshuisvesting	1.434	164	129	129	129	129
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.186	2.485	566	542	316	316
TOTAAL BATEN	**3.619**	**2.649**	**695**	**671**	**444**	**444**

Investeringen

*bedragen * € 1.000*

TV	Omschrijving	V/U[1]	E/M[2]	2025	2026	2027	2028	2029	2025 - 2029
I Reguliere investeringen									
4.2	het Martin Buber	u	e	1.300	4.500	4.500	1.000	0	11.300
II Overige investeringen									
4.2	Onderwijsvoorzieningen	v	e	1.114	200	200	200	200	1.914
III Leningen									
4.2	HMB lening	-	-	700	0	0	0	0	700
Totaal Programma 4				**3.114**	**4.700**	**4.700**	**1.200**	**200**	**13.914**

[1] *V = vervangingsinvestering, U = uitbreidingsinvestering*

[2] *E = investering met economisch nut, M = investering met maatschappelijk nut*

D. Toelichting op financiële mutaties en overige vermeldenswaardige zaken

Financiële mutaties

Exploitatie

Besparingen gemeentebreed/Studiejaar (diverse taakvelden)
Op 2 juli 2025 is het studiejaar-project afgerond en is een keuze gemaakt uit de onderzochte besparingsmogelijkheden (25Rb050). Voor programma 4 ging het om:

- bestuur 15 afschrijving onderwijs 40jr ipv 25 jaar (kapitaallasten)
- burger 26 budgetaanpassing

Investeringen

N.v.t.

Overige vermeldenswaardige zaken

Onderwijshuisvesting (4.2)
Na de goedkeuring door de raad van de update van het Integraal Huisvestingsplan voor het primair onderwijs in Kerkrade-Oost, is een haalbaarheidsonderzoek gestart naar een gezamenlijke huisvesting voor basisschool St. Ursula en basisschool De Diabolo. Dit onderzoek richt zich in eerste instantie op het bepalen van een geschikte locatie. HEVO begeleidt de gemeente en Onderwijsstichting MOVARE in dit proces. Tegelijkertijd voert Onderwijsstichting MOVARE, samen met de twee scholen, een onderzoek uit naar de mogelijke mate en vorm van samenwerking, mocht deze in de toekomst onder één dak plaatsvinden. In lijn met het Integraal Huisvestingsplan is daarnaast een verkenning gestart naar de mogelijkheden voor een nieuwe onderwijslocatie in Bleijerheide, ter vervanging van de huidige locaties van openbare basisschool De Schatkist en basisschool Bleijerheide.

BLD bureau leren & doorstromen Parkstad leerplicht
Gemeenten zijn wettelijk verplicht uitvoering te geven aan de Leerplichtwet. Gemeente Kerkrade heeft deze taak, evenals de overige Parkstadgemeenten, ondergebracht bij Bureau Leren & Doorstromen (BLD) Parkstad. In de afgelopen jaren zijn aan BLD, op basis van regionale afspraken, meerdere aanvullende taken toebedeeld. Daarbij is de formatie echter niet meegegroeid.
Volgens de formatietool van de landelijke beroepsvereniging Ingrado, die normeringen hanteert voor leerplicht en doorstroompunten, zou een uitbreiding van 6,35 fte op de huidige formatie van 10,95 fte noodzakelijk zijn om het huidige takenpakket adequaat uit te voeren.
Als realistische tussenstap is voorgesteld om de formatie in de komende twee jaar met 3,5 fte uit te breiden (3 fte consulenten en 0,5 fte ondersteunend personeel) in plaats van de volledige 6,35 fte. Met deze uitbreiding kan BLD zich richten op het waarborgen van de wettelijke taken én het voortzetten van de preventieve en outreachende werkzaamheden zoals opgedragen door de Parkstadgemeenten.
Na afloop van deze twee jaar vindt een evaluatie plaats, waarin wordt beoordeeld of de extra formatie toereikend is om de taken structureel en duurzaam uit te voeren.

E. Indicatoren

Basisset beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	Periode	Kerkrade	Nederland	Limburg
Absoluut verzuim	DUO/Ingrado	Aantal per 1.000 leerlingen	2024	22,9	6,7	9,4
Relatief verzuim	DUO/Ingrado	Aantal per 1.000 leerlingen	2024	39	28	25
Vsv-ers *	DUO/Ingrado	%	2024	3,9	2,3	2,6

**Vroegtijdig schoolverlater zonder startkwalificatie*

Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2020	2021	2022	2023	2024
Trajecten RMC: schoolverlaters zonder startkwalificatie* (schooljaar eindigend in): - oude - nieuwe	Bureau VSV	Aantal	294 206 74	327 192 77	464 208 89	538 226 100	514 290 nnb
Vrijstellingen wv. schoolbezoek buitenland (schooljaar eindigend in)	Bureau VSV	Aantal	152 130	154 132	155 133	163 142	165 132
schoolverzuim: - meldingen - leerlingen (schooljaar eindigend in) ***	Bureau VSV	Aantal	355 109	664 126	665 178	819 185	868 183
Onderzoeken absoluut schoolverzuim (schooljaar eindigend in) ****	Bureau VSV	Aantal	8	6	7	10	112
Maatregelen (schooljaar eindigend in)	Bureau VSV	Aantal	3	-	1	4	10
Thuiszitters (per 1 augustus)	Bureau VSV	Aantal	9	10	4	13	12
Deelname peuterspeelzaal	Kinderopvang Parkstad (KOP)	% van 2 en 3-jarigen	45,3	53,1	51,4	46,8	45,1
Indicatie doelgroep-peuter t.b.v. VVE door JGZ (bij 14 maanden consult)	Meander JGZ	Aantal	74	*110*	96	103	*159*

* *Door de overstap naar een nieuw systeem zijn vanaf 2017 alle jongeren tussen 18 en 23 jaar die niet op school zitten en geen startkwalificatie hebben, geregistreerd incl. de groep kwetsbare jongeren (o.m. uit Praktijkonderwijs of VSO met uitstroomprofiel onderwijs of arbeid) die voorheen niet tot de doelgroep van het bureau VSV behoorden.*

** *voorlopig cijfer*

*** *Het aantal meldingen en betrokken leerlingen met verzuim van minimaal 16 uren binnen 4 weken onder leerlingen tot 18 jaar.*

**** *Het aantal leerplichtige jongeren dat bij geen enkele school staat ingeschreven.*

5 Sport, cultuur en recreatie

A. Algemeen

Omschrijving van het programma

Het programma is gericht op het mogelijk maken dat mensen in redelijkheid in sociale verbanden kunnen leven en kunnen participeren in de samenleving. Daartoe behoort onder meer het ondersteunen en het stimuleren van vrijwilligersinitiatieven. De voorzieningenstructuur dient vraag-gestuurd en toegankelijk te zijn voor alle burgers.
Daarnaast gaat het programma in op het bieden van gelegenheid aan, en stimuleren van, de bevolking om de vrije tijd te besteden door middel van bewegen, ontmoeten en culturele/educatieve activiteiten.
Als laatste ziet dit programma op het beheer en onderhoud van openbaar groen, en op recreatie.

Relatie met paragrafen

Dit programma heeft een relatie met de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen (§3).

Taakvelden

5.1 Sportbeleid en activering
5.2 Sportaccommodaties
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
5.4 Musea
5.5 Cultureel erfgoed
5.6 Media
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie

B. Speerpunten van beleid

1. Waar mogelijk stimuleren van onze verenigingen

Relatie met taakveld(en): 5.2, 5.3

Kerkrade kent een rijk verenigingsleven dat van grote waarde is voor de sociale samenhang, leefbaarheid en het welzijn van onze inwoners. In 2026 blijven we verenigingen actief ondersteunen, onder meer via combinatiefunctionarissen, cultuurcoaches, JOGG/Teamfit en de sportverenigingsondersteuner. Zij bieden hulp bij thema's als een gezonde (sport)omgeving, toekomstbestendigheid, vrijwilligersmanagement en sociale veiligheid, en zij stimuleren samenwerking tussen verenigingen en maatschappelijke partners. Ook blijven we inzetten op het activeren en actief houden van onze minder actieve inwoners. Waar mogelijk proberen we hen door te verwijzen naar het reguliere aanbod, waar onze verenigingen natuurlijk een belangrijk deel van uitmaken.
Via programma's als Meer Harmonie in de Samenleving wordt de verbinding tussen onderwijs en culturele verenigingen versterkt, met als resultaat dat meer kinderen lid worden van lokale muziekverenigingen. Ook organiseren we sportbijeenkomsten en verenigingstrajecten vanuit het Sportakkoord Kerkrade, gericht op kennisdeling en versterking van het lokale netwerk. Het faciliteren van verenigingen op basis van hun behoeften blijft daarmee een belangrijk uitgangspunt.

2. Stimuleren van sporten door kinderen ('Ieder kind in beweging')

Relatie met taakveld(en): 5.1

Kerkrade blijft zich in 2026 inzetten voor een actieve en gezonde jeugd. Onder andere via onze inzet op het programma Gezonde Basisschool voor de Toekomst, de Gezonde School-aanpak, de Brede Regeling Combinatiefunctionarissen en het Sportakkoord Kerkrade stimuleren we bewegen en sportdeelname onder kinderen, zowel binnen-, tussen- als buitenschools. Onze combinatiefunctionarissen organiseren naschoolse en vakantiesportactiviteiten in de wijken en werken samen met het onderwijs en sportverenigingen aan een geïntegreerd beweegaanbod. De werkgroep 'Vakantie Sjpass' biedt tijdens schoolvakanties een breed programma met sportieve en culturele activiteiten. In het sportbeleid wordt tevens nadrukkelijk ingezet op de koppeling met het Vie-programma. In 2026 zetten we deze lijn voort, met extra aandacht voor samenwerking met scholen en lokale partners. Uiteraard blijven we voor de minima ook inzetten op Stichting Leergeld en het Jeugdfonds Sport & Cultuur, zodat ook deze kinderen kunnen meedoen.

3. 3. Verankeren van het gedachtegoed van VIE in de wijken

Relatie met taakveld(en): 5.1

In 2021 is het eerste Lokaal Uitvoeringsprogramma (LUP) Vie vastgesteld. De noodzaak van een gezamenlijke inzet op vitaliteit en gezondheid is sinds 2021 niet gewijzigd. We zouden kunnen zeggen 'helaas', maar ook in 2021 wisten we al dat het inhalen van de achterstand in vitaliteit en gezondheid een aanpak van de lange adem zou zijn. De aanleiding van Vie is daarmee dan ook niet veranderd. Onveranderd is ook dat gezondheid meer is dan een levensverwachting en de afwezigheid van ziekte. Gezondheid gaat over kwaliteit van leven, kansen in het leven, betekenisvol meedoen in de samenleving, de omgeving waarin je leeft, met betekenisvol werk of een andere bijdrage. Gezondheid vraagt om een stabiele en gezonde leefomgeving, bestaanszekerheid een veilige buurt en een sociaal netwerk. Of het nu gaat over armoede, arbeidsmarkt, onderwijs, gezonde voeding, openbare ruimte, sport en cultuur, alles raakt gezondheid.
Het gedachtegoed van Vie is in 2021 opgebouwd rond de drie pijlers Gezonde jeugd, Vitaal ouder worden en Vitale wijken. Vanuit de gedachte 'de jeugd heeft de toekomst', de levenscyclus met een leven lang leren, wonen, werken en leven en daarnaast het belang van een omgeving waarin dit allemaal mogelijk is, zijn deze pijlers die nog steeds toereikend en actueel. Er zijn wel verschuivingen in focusgebieden te zien. Met het geactualiseerde uitvoeringsprogramma Vie dat door de raad in maart 2025 is vastgesteld wordt het accent gelegd op de onderdelen waar de meeste 'winst' te behalen is in het terugdringen van de gezondheidsachterstanden. Naast het onverminderd inzetten op de jeugd, zijn kennis en vaardigheden, schulden en armoede en bewegen onderwerpen waarop extra wordt ingezet. Nu, 4 jaar later, zijn echter ook steeds meer de gevolgen zichtbaar van de toename van de zorgvraag. Waar welzijn en de sociale cohesie de sleutel tot een zelfredzame samenleving vormen, zijn ze tegelijkertijd ook nog te veel buiten beeld om de toekomstige opgaven het hoofd te kunnen bieden. Nog nadrukkelijker zal voor de komende periode in de pijler Vitale wijken dan ook de ombuiging te zien zijn van zorg naar welzijn/voorliggend veld.

4. Intensiveren van de stimulerende en aanjagende rol van de gezamenlijke huisvesting en programmering HuB

Relatie met taakveld(en): 5.3

In de afgelopen jaren is door de HuB. partners, mede door de inzet van een combinatiefunctionaris cultuur, voortvarend ingezet op het intensiveren van de samenwerking binnen de gezamenlijke huisvesting en de doorontwikkeling van de HuB. programmering. Er is een sterke verbinding gelegd tussen de HuB partners onderling en met het culturele veld van Kerkrade en omgeving met een brede culturele programmaring en activiteiten voor diverse doelgroepen, waarbij plezier, talentontwikkeling en ontmoeten centraal staan. In 2026 zal deze lijn worden voorgezet, afgestemd op actuele ontwikkelingen zoals het 'Aanvalsplan Kerkrade Centrum, behoeften van inwoners en financiële mogelijkheden.

5. Oog voor het materiële en immateriële erfgoed

Relatie met taakveld(en): 5.5

Archeologie

Archeologie biedt ons de gelegenheid om inzicht te krijgen in het menselijk verleden. Hoe leefden de mensen in een bepaalde periode? Door archeologische resten te bestuderen kan die levenswijze gereconstrueerd worden. Het belang van archeologie wordt dan ook algemeen onderkend en is wettelijk vastgelegd.

Binnen het proces van ruimtelijke besluitvorming vormt archeologie een verplicht onderdeel. Het archeologische onderzoek dat in dat kader wordt uitgevoerd om archeologische vindplaatsen te lokaliseren, draagt niet alleen bij aan de verplichte bescherming maar levert ook inzicht in het (lokale) bodemarchief. Een recent voorbeeld hiervan is de vondst van een Romeinse villa (in Kerkrade alweer de derde) bij archeologisch onderzoek in het kader van het te volgen vergunning traject voor de aanleg van een levensbomenbos bij Rolduc. Algemeen uitgangspunt is dat de vondsten in situ (op de oorspronkelijke plaats blijven). Op deze wijze wordt informatieverlies voorkomen en wordt de mogelijkheid geboden om toekomstig nader onderzoek toe doen.

Om het archeologisch verhaal voor het publiek zichtbaar en beleefbaar te maken worden in de openbare ruimte herkenningspunten (speerpunten en doorkijkvensters) geplaatst; worden fiets- en wandelroutes uitgezet. In het samenwerkingsproject Via Belgica wordt onder meer aan de opzet van deze wandelroutes gewerkt. In het voorjaar van 2026 worden deze wandelroutes gelanceerd. Aan de publieksinformatie bij het Levensbomenbos wordt in de loop van 2026 nader vorm gegeven. De bedoeling is om hier een Archeoroute speerpunt te plaatsen.

Immaterieel erfgoed

Het bewust zijn en blijven van de eigen identiteit wordt met name door de instandhouding van de eigen taal, het bekend zijn met de historie van de eigen streek en de beleving van de traditionele volkscultuur bevorderd. In het najaar van 2025 is de beleidsnotitie 'Kirchroa hei weëd plat jekald' aan de raad voorgelegd. In deze notitie wordt aangegeven op welke wijze wij nadrukkelijke aandacht aan ons immaterieel erfgoed blijven en gaan schenken. Net als in voorgaande jaren blijven wij ook in 2026 de inzet die op dit terrein wordt verzet ondersteunen.

6. Zorgen voor levendigheid in de stad mede door voorzieningen gericht op het vertier van jeugd en jongeren

Relatie met taakveld(en): 5.1

Met de ingebruikname van het jongerenhome in de Einderstraat eind 2024 is tegemoetgekomen aan de nadrukkelijke behoefte van de doelgroep. Er is hiermee een goed verspreid aanbod van jongerenvoorzieningen in Kerkrade.

De in 2025 gestarte overlegstructuur waarbij jongeren, buurtbewoners, de gemeente, Impuls, Het Martin Buber en Handhaving betrokken zijn, zal worden voortgezet. Afgesproken verbeteringen zullen worden doorgevoerd.

Eind 2025 wordt gestart met een programmatische aanpak voor de doelgroep 12 tot en met 15-jarigen tijdens de eerste uren van de dagelijkse openstelling. Na 17.00 uur is het jongerenhome geopend voor de hele doelgroep (12 – 18 jaar). Deze aanpak wordt in 2026 verder ontwikkeld.

In het kader van de samenwerking met Het Martin Buber en het jongerenhome wordt in 2026 ook gekeken naar een inhoudelijk programma en randvoorwaarden als voorbereiding op de nieuwe gezamenlijke locatie.

C. Wat mag het kosten?

Exploitatie

5 Sport, cultuur en recreatie	REK.	BEGR.		MJR.		
	2024	Bijgesteld 2025	Primair 2026	2027	2028	2029
LASTEN						
5.1 Sportbeleid en activering	928	1.462	697	449	449	449
5.2 Sportaccommodaties	3.395	3.268	3.225	3.223	3.178	3.183
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	6.049	6.267	6.032	6.149	5.890	5.933
5.5 Cultureel erfgoed	279	384	171	163	234	237
5.6 Media	1.565	1.425	1.421	1.421	1.419	1.419
5.7 Openbaar groen en recreatie	4.395	5.726	5.238	5.164	5.157	5.124
TOTAAL LASTEN	**16.611**	**18.531**	**16.784**	**16.568**	**16.327**	**16.344**
BATEN						
5.1 Sportbeleid en activering	446	467	384	142	142	142
5.2 Sportaccommodaties	1.045	940	918	913	908	908
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	363	415	358	360	360	360
5.5 Cultureel erfgoed	3	1	0	0	0	0
5.6 Media	399	146	99	99	99	99
5.7 Openbaar groen en recreatie	159	342	67	67	67	67
TOTAAL BATEN	**2.415**	**2.311**	**1.827**	**1.582**	**1.577**	**1.577**

Investeringen

*bedragen * € 1.000*

TV	Omschrijving	V/U[1]	E/M[2]	2025	2026	2027	2028	2029	2025 - 2029
I Reguliere investeringen									
5.2	Sportaccommodaties	v	e	150	1.400	320	600	500	2.970
5.5	Rolduc "kanjermonument"	u	m	0	1.000	0	0	0	1.000
5.7	Openbaar groen	v	m	750	625	625	625	625	3.250
5.7	Leefbomenbos/ Kloosterp.Pannesh.	u	m	500	0	0	0	0	500
5.7	Speeltuinen en -toestellen	v	m	20	40	40	40	40	180
III Leningen									
5.2	TCK'54	-	-	37	0	0	0	0	37
Totaal Programma 5				**1.457**	**3.065**	**985**	**1.265**	**1.165**	**7.937**

[1] *V = vervangingsinvestering, U = uitbreidingsinvestering*

[2] *E = investering met economisch nut, M = investering met maatschappelijk nut*

D. Toelichting op financiële mutaties en overige vermeldenswaardige zaken

Financiële mutaties

Exploitatie

Besparingen gemeentebreed/Studiejaar (diverse taakvelden)
Op 2 juli 2025 is het studiejaar-project afgerond en is een keuze gemaakt uit de onderzochte besparingsmogelijkheden (25Rb050). Voor programma 5 ging het om:

- burger 30 aanbestedingsvoordeel gymzalen
- burger 40 Guido Dieteren

Sport (5.1, 5.2)
Op dit moment ontvangt Optisport een zogeheten exploitatiebijdrage voor de exploitatie van een aantal van onze binnensportaccommodaties. In de onderliggende overeenkomsten is vastgelegd dat de exploitatiebijdrage jaarlijks geïndexeerd wordt. Hierdoor is hier jaarlijks extra budget genodigd.
De exploitatie van de binnensportaccommodaties die onder Sportfondsen viel is opnieuw aanbesteed. Optisport is de nieuwe exploitant geworden, de benodigde exploitatiebijdrage is lager uitgevallen en de financiële vertaling daarvan is meegenomen in de nu voorliggende begroting.

Muziekschool (5.3)
De grote kostenstijgingen in 2022 en 2023 hebben een zware last gelegd op de begroting en de financiële mogelijkheden van SMK muziek en dans. Het college acht cultuur, en daarmee ook muziek, van groot belang in de Kerkraadse samenleving. Daarom verhoogt het college de jaarlijkse gemeentelijke financiële bijdrage aan SMK muziek en dans, om deze kostenstijgingen op te vangen en de gevolgen voor Kerkraadse inwoners zoveel mogelijk te beperken.

Bibliotheek
Gemeenten moeten volgens de gewijzigde Wsob vanaf 2026 zorgen voor voldoende en volwaardige bibliotheken. In de gemeente Kerkrade betreft dit de vestigingen in het centrum, Eygelshoven en West. Het college maakt de benodigde financiële middelen vrij om in deze drie vestigingen een volwaardig bibliotheekaanbod mogelijk te maken.

PLT (5.3)
De bezuiniging van 2025 is grotendeels teruggedraaid.

Beheer openbare ruimte (5.7)
Voor het WMC jaar 2026 is er voor 2025 een voorbereidingsbudget van € 40.000 en een beheer budget van € 100.000 begroot voor het jaar 2026. Afhankelijk van de verder nog vast te stellen definitieve opzet van het WMC zal e.e.a. onderverdeeld worden in het aankleden van de stad en de extra inzet voor reiniging.
Sinds 2015 is een groep van 93 WSP collega's voor onbepaalde tijd gedetacheerd bij gemeente Kerkrade. Anno 2025 zijn in verband met natuurlijke uitstroom nog 40 medewerkers werkzaam. Om de verdere uitstroom van WSP – medewerkers i.v.m. leeftijdspensioen op te vangen is het noodzakelijk dat er vanaf 2027 middelen beschikbaar zijn (€ 120.000 voor 2027 oplopend naar € 150.000 in 2029) voor de werving van nieuwe medewerkers

De gemeente Kerkrade heeft een zorgplicht voor het in stand houden van buitengebieden. Met betrekking tot de uitvoering hiervan werken wij samen met de bosgroep Zuid Nederland die hierin expertise hebben. De Bosgroep stelt jaarlijks een beheerplan op. Bij het beheren en onderhouden van deze buitengebieden lopen we tegen hogere uitvoeringskosten aan die aannemers doorberekenen met name voor het specialistisch werk of het werken op steile hellingen. Het is echter noodzakelijk om deze werkzaamheden uit te voeren. Hiermee houden we de buitengebieden veilig voor recreatief gebruik. Voor de jaarschijf 2025 is hiervoor € 25.000 extra begroot en vanaf 2026 structureel € 50.000.

Investeringen

Speeltoestellen (5.2)
De veiligheid van attracties en speeltoestellen in Nederland is vastgelegd in het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen 2023 (WAS 2023). Deze regels gelden voor toestellen op openbare locaties zoals speeltuinen, maar ook op semi-openbare plekken zoals schoolpleinen en in attractieparken.
In 2025 is er opnieuw een verplichte inspectieronde uitgevoerd voor alle speeltoestellen in de openbare ruimte en speeltuinen. Op basis van deze controle moeten een aantal toestellen vervangen worden danwel gerepareerd, zodat kinderen veilig kunnen blijven spelen. Hiervoor is in 2025 € 20.000 nodig en vanaf 2026 structureel € 40.000.
Een mooi voorbeeld van hoe veiligheid én inclusiviteit samenkomen is de speeltuin in Bleijerheide waar 2 inclusieve toestellen staan. Hier kunnen zowel gewone kinderen als ook kinderen met een beperking samen spelen. Op korte termijn zal ook in Kerkrade west een soortgelijk toestel geplaatst worden. Met deze stap laat de gemeente Kerkrade zien dat zij actief werkt aan een samenleving waarin iedereen mee kan doen.

Sportaccommodaties (5.2)
Jaarlijks wordt het investeringsprogramma van de buitensportaccommodaties geactualiseerd.
Voor 2025 zijn de voorbereidingen van de vervanging van de kunstgrasvelden van HAC en KVC Oranje en de voorbereidingen van de renovatie van de tennisbanen bij TCLE en TCK gepland.
Verder is er onderhoud gepland bij LHC (aanpassing stroomvoorziening en sloop oud pomphuis) en de renovatie van de doelgebieden op het kunstgrasveld van Kerkrade-West.
De uitbreiding met een baansegment (2 banen) bij TCK zal in 2025 verkend worden.
In 2026 worden de kunstgrasvelden bij HAC en KVC Oranje en de tennisbanen bij TCLE en TCK (eerste fase) vervangen.
De uitbreiding van een baansegment bij TCK en de vervanging van het Cruyffcourt zijn voor 2026 gepland.
Voor 2027 is de 2e fase van de renovatie van de overige banen bij TCLE en TCK voorzien.
In 2028 zal ket kunstgrasveld van FC Kerkrade-West worden vervangen.
In 2029 is groot onderhoud aan de grasvelden en entourage en de vervanging van het tweede Cruyffcourt voorzien.

Actualisatie investeringsprogramma 2025 t/m 2029:

Jaar	Bestaand	Aangepast
2025	€ 1.095.000	€ 150.000
2026	€ 975.000	€ 1.400.000
2027	€ 300.000	€ 320.000
2028	€ 300.000	€ 600.000
2029	€ 300.000	€ 500.000
Totaal	€ **2.970.000**	€ **2.970.000**

Besparingen gemeentebreed/Studiejaar (diverse taakvelden)
Voorstel nummer 60 diverse faseringen investeringen heeft ook effect op het onderdeel Rolduc 'kanjermonument' (5.5). Met het betreffende raadsbesluit is in deze begroting rekening gehouden

Overige vermeldenswaardige zaken

Beheer buitensportaccommodaties (5.2)
De gemeente voert het onderhoud uit aan de gemeentelijke buitensportaccommodaties. Voor het beheren van de buitensportaccommodaties is in de begroting van 2026 is ca. € 220.000 beschikbaar.

Rolduc Kanjermonument (5.3)
De voorbereiding, planvorming en de eerste verduurzamingsmaatregelen zijn reeds uitgevoerd. Ook de beschikking rijkssubsidie voor Cultuureel Erfgoed is ontvangen. In 2026 zal het grootste gedeelte van de Kerkraadse bijdrage ten behoeve van behoud, verduurzamen toegankelijker maken besteed worden.

E. Indicatoren

Basisset beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	Periode	Kerkrade	Nederland	Limburg
Niet sporters	GGD/CBS/RIVM	%	2024	53,7	42,5	46,8

Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2020	2021	2022	2023	2024
Deelname sport/actieve sporters - waarvan 1 of meer keren per week	Burgerondezoek	%		53 92		53 91	
Sportverenigingen (per 1 januari) * - jeugd (<18 jaar) - volwassenen	Welzijn	%	 28,8 9,7				 30,5 10,8
Verenigingen niet-professionele kunstbeoefening (per 1 januari) * - jeugd (<18 jaar) - volwassenen	Welzijn	%	 1,8 3,6				 1,4 2,9
Bibliotheek Kerkrade - volwassenen - bezoekers	Bibliotheek Kerkrade	 % ≥ 18 jr. Aantal * 1.000	 4,3 106	 3,7 73	 3,4 158	 3,3 231	 3,7 214
Cursisten Muziekschool / Vrije academie Parkstad - langlopend - kortlopend	SMK / VAP	% Aantal	4,0 1.457 369	4,1 1.591 253	4,4 1.618 370	5,4 1.999 428	5,3 2.090 333
Tevreden over onderhoud groen	Burgerondezoek	%		38		42	
Oppervlakte groen (dec.)	Stedelijk beheer	m² per inwoner	82,3	115,6	114,4	121,7	121,9
Oppervlakte stedelijk groen (dec)	Stedelijk beheer	m² per inwoner	29,1	29,3	28,9	28,2	*28,1*

* *Op basis van de huidige subsidieverordening wordt het aantal leden van een vereniging één keer per 4 jaar geteld.*

6 Sociaal domein

A. Algemeen

Omschrijving van het programma

De gemeente is ten aanzien van verschillende bevolkingsgroepen verantwoordelijk voor een aantal vormen van zorg binnen het brede sociale domein zoals inkomen, ondersteuning, maatschappelijke participatie, hulp en maatschappelijke voorzieningen. Kenmerken van de samenwerking in de sociale wijkteams zijn: vraaggericht en -gestuurd, integraal en proactief. Het motto is “doen”. In de beoordeling van de situaties wordt ten eerste uitgegaan van de eigen kracht van de cliënt, de leefeenheid, de straat, de buurt en de wijk, de zogenaamde zelfredzaamheid.

Burgers die vanwege hun inkomenssituatie tot de doelgroep behoren, ondersteunen in hun sociale, mentale en financiële weerbaarheid en activeren om (hernieuwd) deel te nemen aan de samenleving.

Relatie met paragrafen

N.v.t.

Taakvelden

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
6.2 Wijkteams
6.3 Inkomensregelingen
6.4 Begeleide participatie
6.5 Arbeidsparticipatie
6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
6.81 Geëscaleerde zorg 18+
6.82 Geëscaleerde zorg 18-

B. Speerpunten van beleid

1. Voortzetten van armoede-en schuldenbeleid met focus op kinderarmoede

Relatie met taakveld(en): 6.1.

Het ingezette beleid voor Armoede en Schuldenaanpak is in 2024 geëvalueerd. De bevindingen uit deze eindevaluatie zijn verwerkt in het nieuwe beleidskader Koersvast 2025–2027 en worden in 2026 verder uitgediept. Hiermee blijft de gemeente Kerkrade inzetten op een samenhangende aanpak waarin preventie, redzaamheid, inkomensondersteuning, schuldhulpverlening en de bestrijding van kinderarmoede met elkaar verbonden zijn. Dit doen we in nauwe samenwerking met onze maatschappelijke partners, zodat inwoners tijdig de juiste hulp krijgen. De ondersteuning van kinderen in armoede blijft een belangrijke prioriteit. Ook in 2026 willen we kinderen volop kansen bieden op het gebied van onderwijs, sport en cultuur. Dit doen we door voortzetting van de samenwerking met Stichting Leergeld, het Jeugdfonds Sport & Cultuur en het Jeugdeducatiefonds. Hiermee voorkomen we dat financiële problemen de ontwikkeling van kinderen belemmeren. De vroegsignalering van betalingsproblemen wordt in 2026 verder geïntensiveerd. Samen met Impuls en de Kredietbank Limburg benaderen we inwoners sneller en laagdrempeliger, zodat problematische schulden zoveel mogelijk worden voorkomen. Daarbij wordt nauw aangesloten bij landelijke ontwikkelingen en pilots rondom datadelen en proactieve dienstverlening.
Om inwoners nog beter en eerder te ondersteunen, gaan we in 2026 verder met het ontwikkelen van de Stadspas, die toegang biedt tot gemeentelijke en maatschappelijke regelingen op een laagdrempelige en niet-stigmatiserende manier. Daarnaast starten we een pilot voor het schuldenvrij maken van jongeren, waarmee we relatief kleine maar problematische schulden herfinancieren en jongeren begeleiden naar financiële stabiliteit.

2. Onderhouden van de zorginfrastructuur

Relatie met taakveld(en): 6.72 en 6.82

<u>Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA)</u>
Het landelijke AZWA is een aanvulling op en uitbreiding van het Integraal Zorgakkoord (IZA), waar we als gemeente al actief in participeren (o.a. via de transformatieplannen PlusWIJken en Mentale Gezondheid). Het AZWA bevat afspraken die een extra impuls moeten geven aan de beweging van zorg naar gezondheid. Met dit akkoord wordt ingezet op verdere verbreding, intensivering en concretisering van het IZA, waarbij gelijkwaardigere toegang tot zorg en welzijn en het afwenden van het arbeidsmarkttekort centraal staan. Ook krijgt het sociaal domein in het AZWA een explicietere plek. Bovendien wordt een aantal onderdelen van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), dat loopt tot en met 2026, in het AZWA geborgd.

Voor de uitvoering van het AZWA (en het HLO, zie verder) komen middelen beschikbaar die we voor dit doel moeten aanwenden. Daarmee biedt het AZWA ons als gemeente een goede basis om de

samenwerking tussen het sociaal en het zorgdomein lokaal en regionaal te continueren en te versterken en zo verder te werken aan de beweging van zorg naar preventie en gezondheid. Uiteraard doen we dit in nauwe samenhang en afstemming met VIE. Het gezondheidsperspectief in AZWA is namelijk essentieel om de zorg toegankelijk en betaalbaar te houden, zodat onze inwoners zoveel mogelijk kans hebben op een gezond leven.

Het AZWA hangt zowel inhoudelijk als financieel nauw samen met het Hoofdlijnenakkoord Ouderenzorg (HLO). Het HLO is vooral gericht op de langdurige zorg. Om vergrijzing op te vangen maken gemeenten hierin ondersteunende afspraken om mantelzorg te versterken, als onderdeel van een basisinfrastructuur die in AZWA is afgesproken. Onderdelen uit het AZWA zijn dus cruciaal voor de uitvoering van het HLO.

Wet integrale suïcidepreventie
Vanaf 1 januari 2026 treedt de nieuwe Wet integrale suïcidepreventie in werking. Deze wet verplicht gemeenten om actief beleid te voeren om suïcide en suïcidepogingen te voorkomen. Hiervoor ontvangen gemeenten middelen van het rijk. Deze middelen zullen worden ingezet om, conform onze wettelijke verplichting, voor Kerkrade suïcidepreventiebeleid te gaan ontwikkelen en uitvoeren, gericht op risicogroepen in onze wijken. We gaan hierbij samenwerken met de andere gemeenten in de regio en met belangrijke partners zoals de GGD, 113 Zelfmoordpreventie en maatschappelijke organisaties. Denk bijvoorbeeld aan het trainen van sleutelfiguren, publiekscampagnes, het opzetten van een regionaal suïcidepreventienetwerk en het versterken van signalering in de wijk.

Mantelzorg
Momenteel is ruim 27% van de inwoners van Kerkrade ouder dan 65 jaar en dit aantal blijft snel stijgen. Dat betekent dat de behoefte aan zorg nu en in de toekomst blijft toenemen. Tegelijkertijd werken steeds minder mensen in de zorg. Dat zorgt voor extra druk op mantelzorgers. Mantelzorgers zijn mensen die voor een naaste zorgen, zonder dat ze daarvoor betaald worden. Voorbeelden van mantelzorg zijn het helpen met persoonlijke verzorging en het huishouden, maar bijvoorbeeld ook het regelen van professionele zorg of financiële zaken. Mantelzorgers zijn onmisbaar voor (kwetsbare) mensen die zo lang mogelijk zelfstandig willen blijven wonen, waaronder ouderen. Mantelzorg is meestal langdurig, vaak intensief en komt voor de mantelzorger bovenop de dagelijkse verplichtingen die iedereen kent. Dit kan leiden tot overbelasting van de mantelzorger. Daarom blijft het waarderen en ondersteunen van mantelzorgers en zorgvrijwilligers erg belangrijk.

De gemeente helpt met subsidie en een gezamenlijke website
De gemeente geeft subsidie aan partijen die ondersteuning bieden aan mantelzorgers en zorgvrijwilligers (Steunpunt voor Mantelzorgers en Ruggesteun, SGL Buddyzorg en Levanto Vrijwilligers). Dit doen we samen met gemeenten in de regio. Daarnaast maken we het aanbod voor hulpvragers, mantelzorgers en zorgvrijwilligers beter toegankelijk door een gezamenlijke website. Ook dit doen we in samenwerking met de regio.

Jonge mantelzorgers
Bij mantelzorgers denken we vaak aan ouderen. Onze aandacht blijft ook uitgaan naar jonge mantelzorgers. Dit zijn jongeren tot 24 jaar die zorgen voor een ziek familielid en daardoor taken hebben die niet passen bij hun leeftijd en ontwikkeling. We bieden ondersteuning aan deze jongeren zodat ze tijdig hulp vragen en ook kunnen ontspannen. Ook neemt de gemeente ieder jaar deel aan de Week van de Jonge Mantelzorger.

3. Blijven opkomen voor de zwaksten en meest kwetsbaren in onze lokale samenleving
Relatie met taakveld(en): 6.1

De sociale basis vormt het fundament van een vitale wijk. Het is een samenhangend geheel van vrij toegankelijke formele en informele voorzieningen, activiteiten en initiatieven, gericht op ontmoeten, ondersteunen, ontspannen en ontplooien. Een sterke sociale basis versterkt intrinsiek de sociale samenhang en het gevoel van verbondenheid in wijken en buurten. De kracht van de sociale basis ligt in haar mensgerichte en domein-overstijgende aanpak, waarbij de leefwereld van inwoners centraal staat. Het vraagt om nabijheid, maatwerk en intensieve samenwerking tussen verschillende domeinen, zoals het sociaal domein, (wijk)verpleging, jeugdgezondheidszorg, GGZ en cultuurparticipatie. Deze

multidisciplinaire aanpak bevordert niet alleen de fysieke en mentale gezondheid van inwoners, maar versterkt ook hun veerkracht en persoonlijke ontwikkeling.
Deze infrastructuur biedt inwoners de ruimte om samen te leven, actief deel te nemen aan hun gemeenschap en waar nodig hulp te bieden of te ontvangen. Oftewel, vitale wijken waarbinnen burgers in staat worden gesteld de regie te voeren over hun leven.
Toegankelijkheid
Een toegankelijke samenleving begint met bewustwording en verdient daarom blijvende aandacht. Ook in deze bestuursperiode maakt het college extra werk van de toegankelijkheid. Dat geldt voor de toegankelijkheid van gebouwen, de openbare ruimte en de bekendheid van openbare toiletvoorzieningen. Samen met MKB Nederland en Ongehinderd wordt een "toegankelijke route" in kaart gebracht. Als gevolg hiervan krijgen we inzicht in de toegankelijkheid van winkels, bedrijven en de openbare ruimte. Er wordt meer bewustwording gecreëerd bij de ondernemers in Kerkrade en er kunnen hindernissen weggenomen worden. De fysieke toegankelijkheid maakt onderdeel uit van onze Lokale Inclusie Agenda 'In Kerkrade doet iedereen mee!.

<u>Maatschappelijke opvang en Beschermd wonen in 2026</u>
In 2022 hebben de Parkstadgemeenten de gezamenlijke visie *'Samen Thuis 2023–2026'* vastgesteld. Deze visie vormde de basis voor een vernieuwde aanpak van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. Hoewel de landelijke decentralisatie van Beschermd Wonen oorspronkelijk gepland stond voor 1 januari 2026, is deze inmiddels voor onbepaalde tijd uitgesteld. Het is momenteel onduidelijk wanneer deze daadwerkelijk zal plaatsvinden. Dit betekent dat centrumgemeenten namens de regio voorlopig verantwoordelijk blijven voor de uitvoering en financiering van Beschermd Wonen. Samen met regionale partners, zorgaanbieders, woningcorporaties en ervaringsdeskundigen wordt intensief gewerkt aan een nieuwe, toekomstgerichte visie op Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. Deze visie zal richting geven aan het beleid voor de komende negen jaar, tot en met 2035.
De nieuwe visie zal zich richten op:

- Samen ontwikkelen en innoveren: Gemeenten, cliëntenvertegenwoordigers, adviesraden en woningcorporaties werken gezamenlijk aan een nieuwe visie tot 2035. Daarbij staat innovatie centraal: bestaande voorzieningen worden herijkt en nieuwe vormen van opvang en begeleiding worden ontwikkeld. De aanpak is gestructureerd, inclusief en toekomstgericht.

- Regionale samenwerking en governance: De problematiek is te complex voor individuele gemeenten; samenwerking binnen Parkstad is essentieel. Hierbij worde de komende jaren de ambtelijke, bestuurlijke en juridische structuren verder uitgewerkt.

- Flexibele en afgestemde uitvoering: Er wordt gewerkt aan een breed palet van voorzieningen dat naadloos aansluit op de lokale Wmo-infrastructuur. Daarnaast is er aandacht voor het soepel op- en afschalen tussen lokale en regionale voorzieningen om frictie in ondersteuning te voorkomen.

- Cliëntgericht en inclusief: De cliënt staat centraal: ondersteuning is maatwerk, passend en integraal (1 gezin, 1 plan, 1 regisseur). Er is oog voor de kwetsbaarheid van mensen met psychische problematiek en hun behoefte aan continuïteit. Hierbij wordt de zelfregie en eigen kracht versterkt, met vertrouwen in de professional.

- Financiën en verantwoorde verdeling: De financiering en inkoop van zorg worden herzien met aandacht voor monitoring, lage administratieve lasten en adequate toegang.

4. Samen met sociaal maatschappelijke organisaties digitalisering/ICT beter toegankelijk maken voor ouderen
Relatie met taakveld(en): 6.3, 6.5, 6.71, 7.1

In Kerkrade zetten we ons actief in om digitale inclusie te bevorderen, met speciale aandacht voor ouderen. Samen met maatschappelijke partners zoals de Adviesraad Maatschappelijke Ondersteuning (AMO) en de werkgroep Ongehinderd werken we aan het versterken van digitale zelfredzaamheid. Via het Digitaalhuis van de bibliotheek bieden we laagdrempelige ondersteuning, zoals het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) en diverse trainingen (o.a. Klik & Tik, DigiVitaler, DigiSterker, SeniorWeb). Deze

initiatieven sluiten aan bij onze Lokale Inclusie Agenda en worden ontwikkeld in co-creatie met ervaringsdeskundigen en adviesraden. Binnen het uitvoeringsplan Basisvaardigheden Kerkrade krijgt begrijpelijke communicatie een centrale rol, in nauwe samenwerking met communicatie en ICT. Daarnaast wordt de toegankelijkheid van de website elke drie jaar getoetst via een onafhankelijke audit en worden gebruikerstesten uitgevoerd, waarbij ook ouderen en laaggeletterden worden betrokken. Op basis van feedback zal de digitale dienstverlening continu doorontwikkeld worden. Deze aanpak sluit aan bij onze Lokale Inclusie Agenda: in Kerkrade doet iedereen mee – ook digitaal.
De gemeente is immers zelf ook steeds meer digitaal in contact met burgers, bedrijven en gerelateerde instanties of organisaties. In de afgelopen jaren is hiervoor een solide basis gelegd en zijn een groot aantal werkprocessen gedigitaliseerd. Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat klanten ook nog via andere kanalen (telefonisch, balie, per post) contact kunnen zoeken met de gemeente.

5. Bijdragen aan het voorkomen van eenzaamheid bij jongeren en ouderen

Relatie met taakveld(en): 6.7

Eenzaamheid is een probleem van alle leeftijden, waarvan de gevolgen ernstig kunnen zijn. De aanpak van eenzaamheid is en blijft de komende jaren daarom een belangrijk punt van beleid. Dit komt onder andere tot uiting in het Sociaal Programma Rolduckerveld en het Programma 'VIE, leven in beweging'. We zetten in op vasthouden en blijven verbeteren van deze aanpak. We doen dit samen met de coalitie tegen eenzaamheid. Dat zijn ruim 30 in Kerkrade actieve partijen, uiteenlopend van achtergrond. Met leden van de coalitie worden activiteiten georganiseerd tijdens de Week tegen Eenzaamheid. Tevens worden activiteiten buiten deze week georganiseerd.
Het stimuleren van ontmoeting gebeurt onder andere met een gerichte ondersteuning aan de huis- en buurtkamers in Kerkrade, de inzet van de BoodschappenBus (Impuls Kerkrade), de Ontmoetingsbus (Leger des Heils) en het wekelijkse Buurtontbijt. Daarnaast versterken we de aandacht voor eenzaamheid onder jongeren.

6. Inzetten op integraal ouderenbeleid/ stimuleren van zo lang mogelijk zelfstandig functioneren en blijven meedoen

Relatie met taakveld(en): 6.2, 6.7

<u>Wmo 2015</u>
Het uitgangspunt van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) is dat de eigen kracht van de persoon (en zijn omgeving) centraal staat om zoveel mogelijk mee te doen in de samenleving (zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie). Eigen kracht betekent dat burgers zelf verantwoordelijk zijn voor hoe ze hun leven vormgeven en dus problemen zelf kunnen oplossen. Wanneer een persoon niet (voldoende) zelfredzaam is of kan meedoen aan de maatschappij, kan er ondersteuning worden geboden. Gemeenten moeten op basis van de Wmo 2015 ervoor zorgen dat iedereen kan meedoen aan de maatschappij en zo zelfstandig mogelijk kan blijven wonen.

Een inwoner kan een melding indienen bij de Wmo. Mogelijk krijgt men direct een antwoord op de hulpvraag of wordt een geschikte oplossing gevonden. Als dit niet direct mogelijk is, vindt een aanvullend gesprek plaats. In dit gesprek komt aan bod:
- wat iemand zelf kan doen;
- óf en hoe de omgeving kan ondersteunen;
- de mogelijkheden van het inzetten van algemene of algemeen voorliggende voorzieningen (in de wijk).

Als dit niet tot een oplossing leidt voor de hulpvraag, kan een maatwerkvoorziening worden ingezet.

<u>Onafhankelijke Clientondersteuning</u>
De Wmo 2015 verplicht gemeenten te zorgen voor deskundige, onafhankelijke en kosteloze clientondersteuning. Een cliëntondersteuner helpt bij het regelen van zorg en ondersteuning.

In Kerkrade zorgen de Meedenkers voor clientondersteuning
Een Meedenker helpt mensen om goede keuzes te maken. Meedenkers zorgen er ook voor dat de eigen kracht wordt vergroot. Dat is niet alleen fijn voor de mensen zelf, maar zorgt ook voor minder inzet van professionele zorg en ondersteuning.

Er zijn drie momenten waarop clientondersteuning plaatsvindt
1: Het moment dat er gekeken wordt naar de vraag (in het sociaal domein);
2: het moment van toegang tot voorzieningen of zorg;
3: het moment dat de client al gebruik maakt van voorzieningen en hierin keuzes moet maken.

Kerkrade heeft een Meedenkersnetwerk
Dit netwerk bestaat uit zes vrijwillige partijen en drie beroepsmatige partijen (Impuls, MEE en Steunpunt voor Mantelzorgers).Het belang van deze partijen voor evenwichtige ondersteuning van onze inwoners blijkt steeds weer. Om dit te behouden blijven de doelen gericht op:

- borging van de aanpak en met bijsturen waar nodig;
- verdere versterking van de samenwerking van de partijen *binnen* het netwerk en met samenwerkingspartijen (waaronder huisartsen, zorgaanbieders en gemeente);
- communicatie: inwoners, professionals en vrijwilligers blijven informeren over de aanwezigheid en de mogelijkheden van de Meedenkers.

Wmo - hulp bij het huishouden / begeleiding, dagactiviteit (+vervoer) en kortdurend verblijf
De kosten van hulp bij het huishouden zijn sterk gestegen. Deze trend zet enerzijds door ten gevolge van de CAO-ontwikkelingen en anderzijds door de stijging in het gebruik van hulp bij het huishouden als belangrijke voorziening om (langer) thuis te kunnen blijven wonen. Hierbij geldt dat deze ontwikkeling in de voorgaande jaren werd versterkt door de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) reële prijs Wmo 2015 en het abonnementstarief waardoor iedereen, ongeacht inkomen en vermogen, een lage eigen bijdrage betaalt. Een eerder wetsvoorstel om opnieuw een eigen bijdrage in te voeren op basis van inkomen en vermogen is tot nader order aangehouden.

We blijven in Kerkrade inzetten op het afremmen van de kosten voor hulp bij het huishouden door een zo groot mogelijke demping van de toename in volume, ondanks de sterke vergrijzing in Kerkrade. Samen met de gecontracteerde aanbieders voor hulp bij het huishouden is een succesvolle aanpak ontwikkeld die ook in beeld is gekomen bij de VNG waardoor Kerkrade landelijk wordt aangehaald als voorbeeldgemeente. Veel gemeenten, niet alleen in Parkstad, tonen interesse om op eenzelfde wijze te gaan werken om de uitdagingen (met name kosten en personeelskrapte) het hoofd te kunnen bieden.

Onze werkwijze hulp bij het huishouden kenmerkt zich door het onderzoeken van de ondersteuningsbehoefte aan de hand van het principe van reablement (herstelgerichte ondersteuning). Dit gebeurt via een kennismakingstraject van maximaal 6 weken. Voorop staat de gedachte 'uitgaan van wat iemand nog wél kan, in plaats van focussen op wat iemand niet meer kan'. We helpen klanten om hun vaardigheden uit te breiden, kijken samen naar mogelijke hulpmiddelen en ontdekken sneller andere zorgbehoeften. Leidend is het principe van 'voor doen, samen doen, zelf doen'. Door deze manier van werken, kunnen inwoners langer thuis blijven functioneren. Ze worden fitter, bewegen makkelijker en voelen zich beter als ze bepaalde taken weer zelf kunnen uitvoeren, al dan niet met ondersteuning. Op deze manier realiseren we optimaal maatwerk.

Normaliseren, reablement, wijkgericht werken met toepassing van een hybride toegang vormen belangrijke pijlers van de aanbestedingen voor 'hulp bij het huishouden' en 'begeleiding, dagactiviteit (+vervoer) en kortdurend verblijf'. Deze uitgangspunten zijn verankerd in de contracten met de zorg in natura aanbieders en vormen de grondslag voor de uitvoering. We werken vanuit een sterk partnerschap tussen gemeente, welzijnsinstelling Impuls, zorgaanbieders en de Adviesraad Maatschappelijke Ondersteuning. Door gezamenlijke doelen, integrale aanpak en innovatief werken wordt er duurzame en effectieve ondersteuning/zorg gerealiseerd voor onze inwoners.

Hulpmiddelen
Een hulpmiddel is een maatwerkvoorziening die binnen de Wmo ingezet kan worden. Voorbeelden zijn: scootmobielen, (elektrische)rolstoelen en aangepaste (driewiel)fietsen. Hulpmiddelen zijn voor mensen met een lichamelijke aandoening vaak van levensbelang om zelfredzaam te blijven. De laatste jaren heeft een toename plaatsgevonden in het totaal aantal hulpmiddelen en de complexiteit ervan. Dit blijft dan ook om maatwerk vragen. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van een deelscootmobiel.

Lokale Inclusie Agenda

Het VN-Verdrag over de rechten van personen met een handicap is in Nederland bekrachtigd. Het doel van dit verdrag is een inclusieve samenleving waarbij mensen met een beperking dezelfde rechten hebben als mensen zonder beperking en als volwaardige personen aan de maatschappij kunnen deelnemen. De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om de bereikbaarheid van onderwijs, werk, wonen, omgeving, informatie, gebouwen, mobiliteit, passende zorg en ondersteuning, participatie en dienstverlening voor inwoners met een beperking goed te regelen. Elke gemeente is verplicht om een Lokale Inclusie Agenda (LIA) op te stellen. Hierin staat hoe de gemeente uitvoering wil geven aan het VN-Verdrag. Belangrijk is dat het plan afgestemd is met de inwoners met een beperking (niets over ons, zonder ons). Op die manier kunnen er voldoende en passende maatregelen worden genomen. Hierdoor kunnen inwoners met een beperking zo zelfstandig en zo onafhankelijk mogelijk leven. De LIA heeft betrekking op de gehele gemeente. Uitgangspunt is dat de uitvoering van de daaraan gekoppelde inclusie activiteiten en maatregelen binnen de beschikbare financiële kaders vallen van bestaande en lopende projecten.

De Kerkraadse LIA 'In Kerkrade doet iedereen mee!' is tot stand gekomen in samenwerking met onze eigen werkgroep Ongehinderd, een afvaardigging van de Kerkraadse adviesraden, verschillende andere ervaringsdeskundigen, beleidsmedewerkers en belangenorganisaties. In 2025 vindt een uitgebreide evaluatie plaats waarna de agenda vanaf 2026 wordt voortgezet op basis van de uitkomsten van deze evaluatie.

Woonzorgvisie

Elk jaar maakt de gemeente samen met woningcorporaties en huurdersorganisaties afspraken over uiteenlopende thema's gerelateerd aan volkshuisvesting. Een steeds belangrijker wordend thema, is de combinatie van wonen en zorg. Door de toenemende vergrijzing en het streven om mensen langer zelfstandig thuis te kunnen laten wonen, groeit de behoefte aan woningen met zorg- en begeleidingsmogelijkheden.
Wonen, zorg en welzijn raken steeds nauwer met elkaar verweven — zowel in de woningen zelf als in de directe leefomgeving. Denk bijvoorbeeld aan ouderen die langer thuis blijven wonen en daardoor behoefte hebben aan zorg aan huis en aanpassingen in hun woning. Maar ook aan mensen in een kwetsbare positie die extra ondersteuning nodig hebben, zoals personen die vanuit een beschermde woonvorm of maatschappelijke opvang doorstromen naar een reguliere woning.
Sinds 2023 is er in samenwerking met de gemeente Landgraaf een sterke coalitie gevormd, waarbij een breed gedragen woonzorgvisie tot stand is gekomen. Deze visie is inmiddels ook opgenomen in het regionale woonzorgtraject en door zowel de gemeenteraden als de bestuurders van betrokken organisaties in de regio officieel vastgesteld.
Ondertussen werkt de gemeente Kerkrade verder aan het versterken van de samenwerking tussen partijen die actief zijn op het gebied van wonen, zorg en welzijn. Deze samenwerking krijgt een extra impuls door de ontwikkeling van een regionale uitvoeringsagenda.

7. Het ontwikkelen van kansrijke initiatieven met het oog op de aanwezigheid van gemeenschapshuizen

Relatie met taakveld(en): 6.1

Met het "Uitvoeringsplan gemeenschapshuizen Kerkrade" hebben college en raad van de gemeente Kerkrade gekozen voor een sociaal-maatschappelijke exploitatie in het Westhoes, Sjevemethoes, Patronaat en Catharinahoes. Hieraan wordt sinds 1 januari 2025 nader invulling gegeven door de Coöperatie Maatschappelijke Voorzieningen Kerkrade (CMVK).
Medio 2025 is een kwartiermaker aangesteld om de maatschappelijke functie in deze gemeenschapshuizen verder door te ontwikkelen. Daarbij wordt ook nadrukkelijk de verbinding gezocht met maatschappelijke organisaties, verenigingen en inwoners uit de wijken. Verder wordt in de gemeenschapshuizen ook het wijkgericht werken mede mogelijk gemaakt. In 2026 wordt de ingezette lijn doorgezet en worden ontwikkelingen verder geïmplementeerd.
In financiële zin heeft het college meerjarig de benodigde middelen vrijgemaakt om een kostendekkende sociaal-maatschappelijke exploitatie door CMVK mogelijk te maken. Los daarvan wordt het ingezette beleid uiteraard inhoudelijk geëvalueerd.

8. Herstellen van de sociale samenhang in wijken/ herstellen van de gevolgen van Corona

Relatie met taakveld(en): 6.7, 8.3

Middels het vastgestelde "uitvoeringsplan gemeenschapshuizen Kerkrade" is in 2024 een nadrukkelijke stap gezet in het kader van sociale cohesie van buurten en wijken. Vanaf 2025 wordt er gewerkt aan het tot uitvoering brengen hiervan. Dit loopt in 2026 door, zie ook de paragraaf hierboven. Samen met collega professionals uit het lokale sociale domein, de woningcorporatie, bedrijven, organisaties, instellingen, scholen en andere relevante stakeholders en inwoners uit de wijk worden initiatieven, die als doelstelling hebben de omgeving prettiger, leefbaarder en socialer te maken en de sociale cohesie te versterken, omarmd, uitgerold en tot uitvoering gebracht.

9. Geen kind tussen wal en schip mede met behulp van vroegsignalering

Relatie met taakveld(en): 6.72

Het voeren van preventief jeugdbeleid is van groot belang om negatieve gevolgen, zoals schooluitval, huiselijk geweld en psychische of sociale problemen, zoveel mogelijk te voorkomen. Door tijdig ondersteuning te bieden, vergroten we de ontwikkelkansen van kinderen en leggen we een stevig fundament voor hun toekomst. Thema's binnen het preventief jeugdbeleid zijn:

- Gezond opgroeien: bevorderen van een gezonde leefstijl, een verantwoord gewicht en mentaal welbevinden.
- Kansrijk opgroeien: ervoor zorgen dat ieder kind zich optimaal kan ontwikkelen, met passende ondersteuning wanneer dat nodig is.
- Veilig opgroeien: bevorderen van een veilige fysieke én digitale omgeving, zowel thuis als in de samenleving.

In 2025 is gewerkt aan een tussenevaluatie van het beleidskader Preventief Jeugdbeleid 2023-2027. Deze evaluatie wordt eind 2025 afgerond, waarna de raad hierover wordt geïnformeerd. De tussenevaluatie biedt inzicht in de koers, behaalde successen en gesignaleerde knelpunten. Afhankelijk van de prioriteiten die uit de evaluatie naar voren komen, wordt bepaald welke activiteiten, programma's en interventies in 2026 concreet worden uitgevoerd.

Naast de activiteiten binnen het preventief jeugdbeleid wordt natuurlijk ook vanuit het brede jeugdbeleid ingezet op vroegsignalering. Zie hiervoor het speerpunt "Integraal jeugdbeleid en jongerenvoorzieningen".

10. Het hanteren van de menselijke maat bij de totstandkoming en uitvoering van regelgeving

Relatie met taakveld(en): 6.3

Binnen de klantreis is er aandacht voor alle personen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Personen die op korte termijn aan het werk kunnen, worden direct begeleid naar een passende baan. Voor degenen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt, inclusief de meest kwetsbare groepen, bieden we maatwerkondersteuning. Onze aanpak is gericht op het bevorderen van participatie, waarbij iedereen op basis van hun eigen vermogen de kans krijgt om actief deel te nemen aan de samenleving. Persoonlijke ontwikkeling, vitaliteit en het creëren van kansen staan centraal in ons beleid. Dit begint met een zorgvuldige diagnose bij instroom, zodat we snel en gericht kunnen doorverwijzen naar passende projecten of initiatieven. Elke klant heeft één vast aanspreekpunt, wat continuïteit biedt in hun ontwikkelingstraject.
De menselijke maat geven we onder andere vorm door middel van de methode van de "omgekeerde toets". Hierbij wordt eerst gekeken naar de hulpvraag van inwoners en welke maatregelen nodig zijn om deze te beantwoorden. In tweede instantie moet op grond van de regelgeving duidelijk worden hoe deze maatregelen kunnen worden vormgegeven. Tevens maken we in de uitvoering ruimte voor wijzigingen die in lijn zijn met het nieuwe landelijke programmaplan 'Participatiewet in Balans'. Het programma is gericht op het verbeteren van de uitvoering van de Participatiewet, met als doel de balans te vinden tussen regelgeving en maatwerk voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Op deze manier worden er verdere stappen gezet in de samenwerking binnen het sociaal domein en de ondersteuning op maat.

11. Integraal jeugdbeleid en jongerenvoorzieningen

Relatie met taakveld(en): 6.1, 6.2, 6.7

Onze insteek is dat zo veel mogelijk Kerkraadse kinderen en jongeren in Kerkrade normaal, gezond en veilig opgroeien tot volwassenen die later voor zichzelf kunnen zorgen en kunnen meedoen. Ouders, familie en vrienden ondersteunen daarbij, zoveel als mogelijk is. Wanneer dat niet mogelijk is, helpen we zodat ze het daarna wel zelf kunnen. En waar toch hulp nodig is, zorgen we ervoor dat die er is zo dichtbij als mogelijk, het liefst in de woonwijk en/of op school (als dat de plek is waar ondersteuning nodig is). We doen dit niet alleen, maar samen met de inwoners, zorgverleners en andere organisaties die met en voor jongeren werken. Het streven is dat op hulp niet lang gewacht hoeft te worden. Hulp duurt bovendien zo kort als mogelijk en zo lang als nodig is.

De volgende activiteiten en verbetermaatregelen zullen hieraan bijdragen:

Lokaal in Kerkrade

1. Stevig lokaal team en toegang tot jeugdhulp.

In 2025 is gestart met een nieuwe werkwijze die onder andere inhoudt dat onze jeugdconsulenten meer thuis in het gezin komen (achter de voordeur in de wijk), samenwerken met o.a. scholen, breder kijken dat alleen naar de jeugdhulpvraag en meer volgen hoe de afgesproken jeugdhulpvoorziening wordt uitgevoerd. Deze nieuwe werkwijze wordt in 2026 verder doorgevoerd. Dit sluit aan op de in de Landelijke Hervormingsagenda opgenomen doelstelling:
Jeugdigen en hun ouders moeten voor jeugdhulp laagdrempelig en dicht bij huis terecht kunnen. We werken daaraan door in te zetten op een stevig lokaal team met voldoende kennis en expertise en verbinding met vrij toegankelijke en specialistische hulp. Een team dat met ouders en jeugdigen kijkt naar wat echt nodig is. Dat niet alleen toegang verleent, maar zelf lichte hulp verstrekt, gericht op het versterken van het gewone leven en de veerkracht.

2. WIJ(K): laagdrempeligere lokale hulp in plaats van regionale jeugdhulp.

Door middel van WIJ(K) wordt lokaal zelf (lichte) hulp verstrekt. Dit is een lokale samenwerking tussen o.a. Impuls, een aantal jeugdhulpaanbieders en gemeente die voorziet in een passend antwoord op hulpvragen waarvoor basishulp te licht en specialistische jeugdhulp te zwaar is.

3. Doorontwikkeling.

In 2026 worden 1 en 2 niet alleen voortgezet maar ook verder ontwikkeld. Met als uiteindelijk doel in elke wijk een team bestaande uit professionals van 1 en 2 en de bestaande wijkteams van Impuls. Zodat er voor onze inwoners, de kinderopvang en de scholen 1 centraal punt in de wijk is voor advies, ondersteuning, begeleiding en hulp in het geval van opvoed- en opgroeiproblemen. En dat er met een brede blik naar hulp- en ondersteuningsvragen wordt gekeken en optimaal gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheden die de wijk te bieden heeft.

***Subregionaal (Brunssum, Kerkrade en Simpelveld)* / Ontwikkeltraject ambulante jeugdhulp**

De ambulante jeugdhulp moet en gaat veranderen. Dat heeft te maken met de huidige stand van zaken, de landelijke hervormingsagenda en de regionale en lokale visie op de jeugdzorg. In 2026 zetten we het meerjarige ontwikkeltraject samen met de gemeenten Brunssum en Simpelveld, het voorliggend veld (jeugdgezondheidszorg, kinderopvang en maatschappelijk werk), huisartsen, onderwijs en de hiervoor gecontracteerde jeugdhulpaanbieders voort. Dit traject is in 2024 gestart.

Hiermee gaan we een verandering in de ambulante jeugdhulp realiseren. Specifieke doelen zijn:

- Normaliseren: kinderen en jongeren moeten zo normaal mogelijk kunnen opgroeien. Ouders en jongeren en pedagogische sociale basis zodanig versterken dat vragen en problemen die ‘normaal’ zijn zelf kunnen worden beantwoord/opgelost.
- Integraliteit en regie: breed kijken, jeugdhulp verbinden en afstemmen met andere domeinen. Regie primair bij ouders en jongeren, zo nodig met ondersteuning van anderen.
- Verbinding tussen onderwijs en zorg: in de kinderopvang en het onderwijs zorgen (voor)school en zorgaanbieders samen voor de hulp die nodig is in de klas (in plaats van individuele en onsamenhangende vormen van ondersteuning)
- Financieel houdbaar systeem: dat maakt dat voldoende capaciteit en geld beschikbaar is/blijft voor specialistische jeugdhulp

- Zoveel mogelijk uniformiteit in de subregio zodat administratieve lasten verminderen.

We streven ernaar de hierboven bij 3 genoemde lokale doorontwikkeling en het ontwikkeltraject ambulante jeugdhulp zoveel mogelijk gelijk te laten lopen (zowel inhoudelijk als in tijd).

In 2026 wordt er middels verschillende initiatieven uitvoering gegeven aan bovenstaande doelen. In het kader van de ontwikkelopdracht zijn er twee brede werkgroepen opgezet in 2024: de werkgroep Toegang en de werkgroep Normaliseren. In deze werkgroepen worden verschillende samenwerkingspartners vertegenwoordigd: het voorliggend veld (maatschappelijk werk & kinderopvang), het onderwijs, huisartsen, POH's, gecontracteerde jeugdhulpaanbieders (vanuit de verschillende samenwerkingsverbanden) en de gemeenten Brunssum, Kerkrade en Simpelveld.

1. Werkgroep normaliseren

Momenteel is de werkgroep normaliseren een kader aan het opstellen voor het begrip 'normaliseren'. Dit om in gezamenlijkheid het abstracte begrip normaliseren concreter en werkbaarder te maken. Dit kader zal ook worden toegepast op de pilot lokaal wijkteam BKS (zie punt 5), welke vanaf eind 2025 gefaseerd uitgerold wordt in Kerkrade-Oost en in 2026 verder doorontwikkeld wordt.

2. Werkgroep toegang

De werkgroep toegang staat op het punt om van start te gaan met de BKS pilot lokaal wijkteam in de gemeente Kerkrade. Voor deze pilot wordt er een multidisciplinair team samengesteld dat vanuit de wijk opereert, hulpvragen beantwoordt en toe leidt naar algemene of specialistische voorzieningen. Het doel is onder andere om zo laagdrempelig en zo dichtbij huis mogelijk ondersteuning te bieden en (lichte) hulp te verstrekken waar nodig. Het lokaal team bestaat uit een vertegenwoordiging van: maatschappelijk werk, gecontracteerde jeugdhulpaanbieders, praktijkondersteuners van huisartsen en de gemeente (consulent en gedragswetenschapper). Deze pilot maakt deel uit van het wijkgericht werken in het sociaal domein in Kerkrade-Oost dat eind 2025 van start gaat.

3. Subregionale projectgroep Doelgroeparrangement (DGA) (Parkstad)

Vanuit het ambulante ontwikkeltraject wordt er ook gekeken naar de doelgroeparrangementen (DGA) in het speciaal onderwijs. Een doelgroeparrangement onderwijs-jeugdhulp is een arrangement dat zich richt op een groep van jeugdigen met een onderwijs-ondersteuningsbehoefte en zorg-ondersteuningsbehoefte en diens omgeving, waarin het gespecialiseerd onderwijs niet alleen kan voorzien. De afstemming tussen school en thuis is een wezenlijk kenmerk van het doelgroeparrangement onderwijs-jeugdhulp. De jeugdige en de ouder(s)/verzorger(s) zijn daarin partner. Daar waar arrangementen in een collectieve vorm op school worden geleverd, kan er geen individueel arrangement meer worden ingezet voor dezelfde leerling(en) met hetzelfde doel tenzij er sprake is van exceptionele specifieke zorgbehoeften, welke besproken dient te worden in het Knooppuntoverleg.

Een aantal jaar geleden hebben vertegenwoordigers van de samenwerkingsverbanden, bestuurders van de scholen voor speciaal onderwijs, zorgaanbieders, partners in de voorschoolse voorzieningen en de gemeenten uit de Zuid-Limburgse gemeenten (G16) met elkaar de ambitie uitgesproken om samen te gaan werken in de vorm van doelgroeparrangementen. Een integraal aanbod afgestemd op zorg, onderwijs en vrijetijd waardoor jeugdigen met een extra ondersteuningsbehoefte naar een
thuisnabije kinderopvang en/of school kunnen gaan omdat daar waar nodig extra ondersteuning beschikbaar is. Tot op heden is hier uitvoering aan gegeven in de vorm van een subsidieregeling.

In 2026 zal er in de subregionale DGA projectgroep gewerkt worden aan de DGA doorontwikkelthema's (toegewezen vanuit de regionale DGA werkgroep), worden ervaringen met de DGA onderling gedeeld, ontwikkelingen vanuit de subregio besproken en wordt er een eerste hand gelegd aan het ontwikkelen van een afwegingskader onderwijs-jeugd met betrekking tot de DGA. Hierdoor wordt de samenwerking tussen gemeenten, scholen, jeugdhulpaanbieders en het voorliggend veld in Zuid-Limburg verder versterkt. Zo kunnen de DGA ingezet worden om een betere en efficiëntere ondersteuning van leerlingen met specifieke zorgbehoeften te bewerkstelligen.

De opgaven van de ambulante ontwikkelopdracht vereisen de tijd om te kunnen ontwikkelen. Daarom is een structurele samenwerkingsrelatie nodig. Het ontwikkeltraject duurt meerdere jaren.

Regionaal in Zuid-Limburg
De Zuid-Limburgse gemeenten werken intensief samen om ervoor te zorgen dat voldoende goede en passende jeugdhulp beschikbaar is op het moment dat die nodig is. Deze samenwerking is nodig om te kunnen voldoen aan onze wettelijke taken en verantwoordelijkheden.

Het betreft zowel het beleid, de organisatie, de samenwerking met andere betrokken partijen als de inkoop van de jeugdhulp.
In dit kader vindt jaarlijks een groot aantal activiteiten plaats.

We belichten hier een aantal activiteiten die in 2026 bijzondere aandacht zullen krijgen:
- harmoniseren van contractvoorwaarden tussen de Limburgse jeugdregio's
- organiseren van en investeren in een structurele vorm van samenwerking tussen de regio's
- actualiseren en aanscherpen van contractvoorwaarden
- implementeren van het Early Warning System van jeugdautoriteit door de zorgaanbieders (om te voorkomen dat zorgaanbieders in financiële problemen komen
- contractueel inrichten van een governance voor bovenregionale samenwerking, verkenning van bovenregionale samenwerking op cruciale jeugdzorgfuncties, etc.
- aanbesteding van crisishulp, gesloten en intensief klinische jeugdhulp en wonen (jeugdhulp met verblijf)
- afbouw gesloten jeugdhulp -JZ+

C. Wat mag het kosten?

Exploitatie

6 Sociaal domein	REK.	BEGR.		MJR.		
	2024	Bijgesteld 2025	Primair 2026	2027	2028	2029
LASTEN						
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	6.821	16.091	4.888	4.477	4.467	4.424
6.2 Wijkteams	4.024	0	0	0	0	0
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorz.	123	1.160	1.021	1.021	1.021	1.021
6.22 Toegang/eerstelijnsvoorz Jeugd	0	1.831	1.538	1.512	1.513	1.513
6.23 Toegang/eerstelijnsvz Integraal	0	1.531	793	793	793	793
6.3 Inkomensregelingen	36.816	38.119	36.985	36.240	35.558	34.999
6.4 Begeleide participatie	18.495	19.707	18.254	16.950	16.133	16.258
6.5 Arbeidsparticipatie	1.616	3.274	3.589	3.434	3.437	3.437
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	4.133	4.599	4.554	4.603	4.639	4.694
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	382	478	399	338	255	175
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	-72	2.055	2.129	2.009	2.009	2.009
6.712 Begeleiding (WMO)	3.902	3.907	3.898	3.784	3.784	3.784
6.713 Dagbesteding (WMO)	2.564	2.692	2.696	2.625	2.625	2.625
6.714 Overige maatwerkarrang.(WMO)	183	0	0	0	0	0
6.71a Huishoudelijke hulp (WMO)	7.754	5.941	7.294	8.269	8.277	8.277
6.71b Begeleiding (WMO)	575	450	610	598	598	598
6.71d Ov. maatwerkarrangem. (WMO)	139	0	0	0	0	0
6.72a Jeugdhulp begeleiding	4.686	0	0	0	0	0
6.72b Jeugdhulp behandeling	6.782	0	0	0	0	0
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf over	1.178	0	0	0	0	0
6.73a Pleegzorg	1.958	0	0	0	0	0
6.73b Gezinsgericht	486	0	0	0	0	0
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	7.687	0	0	0	0	0
6.74a Jeugd beh. GGZ zonder verbl.	176	0	0	0	0	0

6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verbl	1.568	0	0	0	0	0
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	0	1.087	1.088	988	988	988
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	0	13.787	14.012	14.263	13.762	13.762
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	0	600	600	700	600	600
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	1.700	1.600	1.300	1.300	1.300
6.762 Jeugdhulp verblijf regionaal	0	7.932	8.610	9.018	9.020	9.020
6.763 Jeugdhulp verblijf landelijk	0	600	800	1.100	900	900
6.792 PGB Jeugd	0	500	600	700	700	700
6.812 Maatschap.vrouwenopv (WMO)	11	207	39	39	39	39
6.81b Maatschap- en vrouwenopv.(WMO)	15	0	0	0	0	0
6.821 Jeugdbescherming	1.492	1.600	1.600	1.800	1.800	1.800
6.822 Jeugdreclassering	0	400	400	600	600	600
6.82b Jeugdreclassering	362	0	0	0	0	0
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	0	1.647	1.577	1.574	1.575	1.575
TOTAAL LASTEN	**113.854**	**131.897**	**119.573**	**118.733**	**116.391**	**115.889**
BATEN						
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	10.751	9.687	617	339	339	339
6.2 Wijkteams	132	0	0	0	0	0
6.23 Toegang/eerstelijnsvz Integraal	0	366	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	29.564	27.717	28.193	28.476	29.019	29.728
6.5 Arbeidsparticipatie	194	148	15	15	15	15
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	423	241	241	241	241	241
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	662	650	650	650	650	650
6.713 Dagbesteding (WMO)	1	0	0	0	0	0
6.714 Overige maatwerkarrang.(WMO)	195	0	0	0	0	0
6.71b Begeleiding (WMO)	12	0	0	0	0	0
6.71c Dagbesteding (WMO)	13	0	0	0	0	0
6.71d Ov. maatwerkarrangem. (WMO)	123	0	0	0	0	0
6.72a Jeugdhulp begeleiding	10	0	0	0	0	0
6.812 Maatschap.vrouwenopv (WMO)	0	4	4	4	4	4
6.81b Maatschap- en vrouwenopv.(WMO)	4	0	0	0	0	0
6.821 Jeugdbescherming	6	0	0	0	0	0
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	0	125	0	0	0	0
TOTAAL BATEN	**42.088**	**38.937**	**29.719**	**29.724**	**30.267**	**30.976**

Investeringen

*bedragen * € 1.000*

TV	Omschrijving	V/U[1]	E/M[2]	2025	2026	2027	2028	2029	2025 - 2029
I Reguliere investeringen									
6.6	Wmo-hulpmiddelen	v	e	345	425	425	425	425	2.045
6.6	Wmo-trapliften	v	e	155	75	75	75	75	455
Totaal Programma 6				**500**	**500**	**500**	**500**	**500**	**2.500**

[1] *V = vervangingsinvestering, U = uitbreidingsinvestering*

[2] *E = investering met economisch nut, M = investering met maatschappelijk nut*

D. Toelichting op financiële mutaties en overige vermeldenswaardige zaken

Financiële mutaties

Exploitatie

Besparingen gemeentebreed/Studiejaar (diverse taakvelden)
Op 2 juli 2025 is het studiejaar-project afgerond en is een keuze gemaakt uit de onderzochte besparingsmogelijkheden (25Rb050). Voor programma 6 ging het om:

- burger 52 maatwerkvoorzieningen wmo hulpmiddelen
- burger 54 werkdeel participatie
- burger 55 maatschappelijke opvang (anders)

Gemeenschappelijke regelingen (diverse taakvelden)
In de raadsvergadering van 2 juli 2025 zijn de ontwerpbegrotingen 2026 en meerjarenramingen (alsook in enkele gevallen begrotingswijzigingen 2025) van de gemeenschappelijke regelingen behandeld en is hierop een zienswijze afgegeven. Zie verder bij programma 0. Bij programma 6 gaat het om:

- GR Kredietbank
- GR Omnibuzz
- GR WOZL en WSP

Gemeenschapshuizen/Jongerenaccommodaties
CMVK is verantwoordelijke voor de uitvoering van de gemeenschapshuizen, waarbij wijkgericht werken en spil in de wijk belangrijk daarom investeren we hierin voor een bedrag van € 300.000.
Jongerenaccommodatie The New Generation zal voortgezet worden waarmee een bedrag van € 150.000 gemoeid is.

Participatie
Het participatiebudget laat een kleine onderbesteding zien van € 227.000, dit kan worden ingezet ter positieve beïnvloeding van het begrotingssaldo.

Wmo
Het totaalbudget Wmo laat voor 2025 een overschot zien van € 1.249.000, 2026 sluit op een klein tekort, meerjarig ontstaat er vanaf 2027 echter een groter tekort van € 1.400.000. Dit tekort wordt veroorzaakt door een beperkte stijging van het aantal cliënten dagbesteding en begeleiding en een stijging van de tarieven.

Jeugdzorg
Ondanks alle inspanningen van team Jeugd en de positieve financiële ontwikkelingen aan de uitgavenkant blijven de kosten autonoom stijgen door indexeringen, die contractueel zijn vastgelegd. De lobby van de VNG heeft gelukkig een positief effect gehad, het Rijk is qua compensatie van kosten over de brug gekomen. In de mei- en septembercirculaire is derhalve een groot bedrag in de algemene uitkering verwerkt. De meerjarige tekortreeks kan hierdoor grotendeels worden gecompenseerd.

BUIG
Op basis van de voorlopige beschikking bijstandsbudgetten 2025 is de meerjarenreeks aangepast. Voor 2026 en 2027 wordt een tekort geprognosticeerd, voor 2028 en 2029 een overschot. Deze prognoses zijn verwerkt in deze begroting 2026.

Investeringen

N.v.t.

Overige vermeldenswaardige zaken

Wijkgericht werken
We zijn met ingang van 7 oktober 2025 gestart met wijkgericht werken binnen het sociaal domein. Vanaf die datum is er een extra ingang voor Jeugd en Wmo-hulpvragen in het Sjevemethoes en het Patronaat. Daardoor hoeven hulpvragen die in beide gemeenschapshuizen binnenkomen niet meer door de vrijwilliger of professional van Impuls te worden doorverwezen naar een ambtenaar van de gemeente elders. Die is nu immers fysiek aanwezig op dezelfde locatie.

In 2026 zal de eerste periode worden geëvalueerd en zal worden bezien hoe en in welke mate uitbreiding wenselijk is. Daarbij wordt eveneens bekeken of verbreding van het aanbod passend is, denk daarbij aan het onderdeel maatschappelijke participatie.

E. Indicatoren

Basisset beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	Periode	Kerkrade	Nederland	Limburg
Banen	CBS/LISA	Aantal per 1.000 inwoners 15-64 jaar	2023	575,9	836,6	810,5
Jongeren met een delict voor de rechter	CBS	%	2023	1	1	1
Kinderen in uitkeringsgezin	CBS	%	2023	8	6	6
Netto arbeidsparticipatie	CBS	%	2024	64,5	73,2	69,1
Werkloze jongeren	CBS	%	2023	2	2	2
Personen met een bijstandsuitkering	CBS	Aantal per 10.000 inwoners	2024	465,1	343,6	319,5
Lopende re-integratievoorzieningen	CBS	Aantal per 10.000 inwoners 15-64 jaar	2024	160,5	203,1	192,8
Jongeren met jeugdhulp	CBS	% Jongeren tot 18 jaar	2024	17,6	13,7	15,3
Jongeren met jeugdbescherming	CBS	%	2024	1,9	1,0	1,4
Jongeren met jeugdreclassering	CBS	%	2024	0,9	0,4	0,4
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	CBS	Aantal per 10.000 inwoners	2024	1210	720	863

Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2020	2021	2022	2023	2024
Maatschappelijke participatie *	burgeronderzoek	score (0 - 10)		3,3		3,2	
unieke klanten begeleiding	WIZ	aantal	1055	1060	937	1.086	994
unieke klanten dagbesteding			573	545	492	483	478
unieke klanten hulp bij het huishouden	WIZ	aantal	2354	2528	2566	2.678	2.679
unieke klanten kortdurend verblijf	WIZ	aantal	4	6	8	7	13
voorzieningen voor rolstoel	WIZ	aantal	867	813	812	811	741
vervoervoorzieningen	WIZ	aantal	3769	3884	3893	4.023	4.014
woonvoorzieningen	WIZ	aantal	823	871	960	1.326	1.367
Vrijwilligers	burgeronderzoek	%		30		28	
Tevredenheid buurtvoorzieningen	burgeronderzoek	%		61		62	
Sociale cohesie	burgeronderzoek	score (0 - 10)		5,5		5,6	

7 Volksgezondheid en milieu

A. Algemeen

Omschrijving van het programma

Beschermen van de volksgezondheid van de gehele lokale bevolking, met speciale aandacht voor de meest kwetsbare personen.

De gemeente zorgt voor een goed en leefbaar milieu in Kerkrade. Dit doen we door bijvoorbeeld met zorg om te gaan met onze grond en gebouwen en door het opwekken van duurzame energie zoals zonne-energie uit zonnepanelen. Klimaatbeleid of energiebesparing kan de aanjager zijn voor onderwijs en het scheppen van nieuwe banen door klimaat- en energieprojecten. Het bewust omgaan met natuur, gezondheid en milieu wordt aangemoedigd. Hier hoort ook voorbeeldgedrag van de gemeente zelf bij. De gemeente staat op dat gebied open voor nieuwe ontwikkelingen en ideeën.

Op het gebied van de inzameling van het huishoudelijk afval, controleert de gemeente Rd4. Daarnaast beheert de gemeente de riolering en begraafplaatsen.

Relatie met paragrafen

Dit programma heeft een relatie met de paragrafen Lokale heffingen (§1) en Onderhoud kapitaalgoederen (§3). Voor het project VIE, zie programma 5 (programmalijnen) en programma 8 (fysieke realisatie).

Taakvelden

7.1 Volksgezondheid
7.2 Riolering
7.3 Afval
7.4 Milieubeheer
7.5 Begraafplaatsen

B. Speerpunten van beleid

1. 1. Stimuleren van burgers voor het treffen van duurzaamheidsmaatregelen

Relatie met taakveld(en): 7.4

In *'t Kirchroa va Mörje* willen we gezond, veilig en duurzaam wonen, werken, leren, reizen en recreëren. Hiervoor moeten stappen gezet worden. '*T Kirchroa va Mörje* moeten we vormgeven, maar dat kunnen we niet alleen. Dit moeten we samen doen. Samen met de scholen, samen met de ondernemers en samen met de inwoners. In 2025 zijn de gerealiseerde structuren gebruikt om projecten op te starten om fysieke en maatschappelijke resultaten te bereiken. In 2026 zullen deze projecten verder uitgewerkt en uitgevoerd worden. Met deze fundamenten kunnen we nu vol vertrouwen vooruitkijken naar een toekomstig duurzaam Kerkrade, ook wel *'t Kirchroa va Mörje* genoemd.
Het stimuleren van burgers voor het treffen van duurzaamheidsmaatregelen houdt in dat we met bewoners in contact treden en zij overtuigd worden om te participeren bij de verduurzaming van Kerkrade.
Door middel van burgerparticipatie hebben burgers de mogelijkheid om invloed uit te oefenen op hun omgeving. Om deze invloed te kunnen uitoefenen moeten burgers weten wat mogelijk is, hoe ze dit kunnen doen en waar ze moeten beginnen. Laagdrempelige en doelgerichte communicatie moet ervoor zorgen dat kennis voor iedereen beschikbaar is en dat er bruikbare handvaten zijn. Alleen zo kan ook iedereen deelnemen en kan een aanpak "van onder op" gestimuleerd worden. Gezamenlijk met andere partners (*Parkstadgemeenten, woningcorporaties, onderwijsinstellingen, zorginstellingen en maatschappelijke organisaties*) moet gekeken worden naar niveaus voor hulp en ondersteuning.

Wat willen we bereiken?

- Goed geïnformeerde burgers
- Oprichting onafhankelijke regionale energiecoöperatie
- Groei van het festival *'t Kirchroa va Mörje*
- Goede inzet van de subsidiestromen voor energiearmoede
- Vervolggeven aan de campagne *De Warme Huiskamer*
- Aanpassen van witgoedregeling om meer inwoners te helpen
- Stimuleren van woningverduurzaming bij particuliere verhuur via gespreksvoering (*initiatiefrecht*)
- Samenwerking met WoonWijzerWinkel Limburg onderhouden
- Verder aanjagen van het *Isolatieproject Parkstad* en inzet middelen *Lokale Aanpak Isolatie*

Wat gaan we ervoor doen?

- Samen met afdeling communicatie optimaliseren van communicatie over duurzaamheid
- Samenwerken over verschillende afdelingen heen (synergievoordelen)
- Samenwerking regio
- Samenwerking stakeholders
- Uitvoering projecten uit het uitvoeringsprogramma
- Periodiek overleg met WoonWijzerWinkel Limburg
- Stimuleren en informeren van burgers over isoleren en verduurzamen van de eigen woning

2. 2. De gevolgen van klimaatverandering onder controle krijgen

Relatie met taakveld(en): 7.2

De gevolgen van klimaatverandering onder controle krijgen, houdt in dat alle partijen in Kerkrade zich aanpassen aan het veranderende klimaat en daardoor beter kunnen omgaan met de gevolgen en de risico's van extremer weer (*wateroverlast, droogte en hitte*).
Door te investeren in de eigen omgeving moet Kerkrade klimaatbestendig en waterrobuust worden ingericht zodat we ons aanpassen aan de extremere weersomstandigheden. Kerkraadse inwoners en bedrijven kunnen niet alleen een bijdrage leveren aan een duurzamere toekomst, maar zichzelf ook beter voorbereiden op de uitdagingen die klimaatverandering met zich meebrengt.

Wat willen we bereiken?

- Lokale kwetsbaarheden als gevolg van klimaatverandering in beeld brengen, met name op het gebied van hittestress en droogte.

- Er wordt uitvoering gegeven aan de Omgevingsvisie Kerkrade (verhaallijn "de klimaatbestendige stad"). Bij elke ruimtelijke ontwikkeling wordt de richtlijn "3-30-300-regel" (*aanwezigheid van groen*), de "*menukaart hitte*" met de pijlers gezondheid, gebouw en gebied toegepast, waarbij wordt voorgesorteerd op de klimaatscenario's van het KNMI 2023 (*rekening wordt gehouden met de lange termijn, 50-100 jaar*).
- Opstellen van een regionaal en lokaal *Omgevingsprogramma Water en Klimaatadaptatie*
- Klimaatadaptatie (*regels over hemelwaterbeheer en het tegengaan van hittestress) opnemen in het Omgevingsplan*
- Uitvoering geven aan de *stimuleringsregeling groendaken en groengevels in Kerkrade*.
- Vergroening van de stad, door (overbodige) verhardingen weg te halen en groen aan te planten (*NK Tegelwippen, Steenbreek en groenblauwe schoolpleinen*)
- Toepassing maatlat groene klimaat adaptieve gebouwde omgeving.

Wat gaan we ervoor doen?
- Samenwerking stakeholders en kennisinstanties waaronder Klimaatverbond, Steenbreek, Bomenstichting en GGD Zuid-Limburg.
- Beoordeling (bouw)plannen op het gebied van klimaatadaptatie.
- Uitvoering en doorontwikkeling van het Hitteplan Kerkrade.
- Uitvoering en communicatie over projecten Klimaatadaptatie en vergroening (gezonde leefomgeving) van de stad.

3. Windmolens worden alleen geplaatst als 95 tot 100% van de direct omwonenden instemt
Relatie met taakveld(en): 7.4

"*Windmolens worden alleen geplaatst als 95 tot 100% van de direct omwonenden instemt*", houdt in dat draagvlak een belangrijke rol speelt binnen de energietransitie. Dit geld niet alleen voor windmolens maar ook voor onder andere windturbines, grote energieopslag, warmtepompen enz. Bij de overstap van fossiele brandstoffen naar een mix van nieuwe energiebronnen zal samenwerking en participatie essentieel zijn om zo snel en zoveel als mogelijk werk te maken van de energietransitie en energieopgave. Het doel is en blijft een klimaatneutraal Kerkrade in 2040.
Het verlagen van de energiebehoefte is de belangrijkste opgave binnen de energietransitie voor Kerkrade. Hierbij wordt ingezet op de verduurzaming van woningen en op de haalbaarheid van warmtenetten. Het wettelijk verplichte warmteprogramma zal hiervoor de leidraad worden. Daarnaast moet de inzet op het opwekken van energie waar de burgers ook de vruchten van plukken vergroot worden. Er moet bij de aanpak rekening gehouden worden met de betaalbaarheid van de maatregelen op zowel korte als ook lange termijn om energiearmoede om te buigen naar energierechtvaardigheid.
Door het opzetten van buurtgerichte projecten wordt iedereen betrokken. Hierdoor is niet alleen participatie mogelijk, maar kunnen burgers die het nodig hebben ook optimaal ontzorgd worden.

Wat willen we bereiken?
- Vaststelling van een *regionale energievisie*
- Vaststelling van het *warmteprogramma*
- Inzicht in de haalbaarheid van collectieve warmtenetten
- Samenwerking tussen bedrijven van industrieterrein
- Ondertekening samenwerkingsovereenkomst Enexis
- Haalbaarheidsscan buurtgerichte energieopslag
- Aansluiting van het monument Rolduc op het Duitse elektriciteitsnetwerk

Wat gaan we ervoor doen?
- Samenwerking regionale partners, stakeholders en kennisinstanties
- Inzet expertisetafel RES
- Opstellen energiebeleid PALET 5.0
- Opstarten voorbereidingsonderzoek Smart-Grid industrieterreinen
- Ondersteuning van de ontwikkeling van collectieve warmtenetten
- Uitvoering projecten uit het uitvoeringsprogramma

4. Bevorderen van een circulaire economie

Relatie met taakveld(en): 7.4

Bevorderen van een *circulaire economie* houdt in dat het thema *circulaire economie* hoog op de agenda gezet wordt bij nieuwe ontwikkelingen of beleidsthema's.
Door efficiënt met grondstoffen om te gaan zijn er weinig nieuwe materialen nodig en is er bijna geen afval. En de grondstoffen die wél nodig zijn, zijn hernieuwbaar. Dit betekent zo min mogelijk nieuw kopen, zo lang mogelijk met dingen doen, repareren wat kapot is, producten delen en na gebruik de grondstoffen niet verloren te laten gaan door ze "goed" weg te gooien.

Wat willen we bereiken?

- Opening Circulair Ambachtscentrum
- Afronden handboek *Circulaire Openbare Ruimte*
- Circulariteit op de agenda zetten bij nieuwe projectontwikkelingen

Wat gaan we ervoor doen?

- Samenwerking regionale partners, stakeholders en kennisinstanties
- Meer communiceren over alle circulaire activiteiten in de regio
- Actieve deelname aan projectgroep *circulair ambachtscentrum*
- Opdracht verstrekken en opstellen van het handboe*k Circulaire Openbare Ruimte*
- Adviseren over hoe circulariteit meegenomen kan worden bij nieuwe ontwikkelingen

C. Wat mag het kosten?

Exploitatie

7 Volksgezondheid en milieu	REK.	BEGR.		MJR.		
	2024	Bijgesteld 2025	Primair 2026	2027	2028	2029
LASTEN						
7.1 Volksgezondheid	3.150	3.237	3.099	2.863	2.989	2.989
7.2 Riolering	3.317	3.377	3.463	3.497	3.590	3.686
7.3 Afval	5.320	5.734	6.264	6.271	6.271	6.271
7.4 Milieubeheer	2.743	5.511	3.252	2.918	2.090	1.967
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	188	195	173	168	169	169
TOTAAL LASTEN	**14.717**	**18.054**	**16.251**	**15.717**	**15.109**	**15.081**
BATEN						
7.1 Volksgezondheid	706	555	276	0	0	0
7.2 Riolering	5.639	5.681	5.758	5.854	5.949	6.049
7.3 Afval	6.728	6.878	7.187	7.503	7.503	7.703
7.4 Milieubeheer	1.892	3.507	1.670	1.202	386	386
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	72	44	44	44	44	44
TOTAAL BATEN	**15.036**	**16.665**	**14.935**	**14.603**	**13.882**	**14.182**

Investeringen

*bedragen * € 1.000*

TV	Omschrijving	V/U[1]	E/M[2]	2025	2026	2027	2028	2029	2025 - 2029
I Reguliere investeringen									
7.4	Klimaatadaptie	u	e	265	250	250	250	250	1.265
II Overige investeringen									
7.2	Riolen	v	e	3.145	2.900	2.500	2.600	2.700	13.845
III Leningen									
7.4	Woonwijzerwinkel	u	-	35	0	0	0	0	35
Totaal Programma 7				**3.445**	**3.150**	**2.750**	**2.850**	**2.950**	**15.145**

[1] *V = vervangingsinvestering, U = uitbreidingsinvestering*

[2] *E = investering met economisch nut, M = investering met maatschappelijk nut*

D. Toelichting op financiële mutaties en overige vermeldenswaardige zaken

Financiële mutaties

Exploitatie

Gemeenschappelijke regelingen (diverse taakvelden)
In de raadsvergadering van 2 juli 2025 zijn de ontwerpbegrotingen 2026 en meerjarenramingen (alsook in enkele gevallen begrotingswijzigingen 2025) van de gemeenschappelijke regelingen behandeld en is hierop een zienswijze afgegeven. Zie verder bij programma 0. Bij programma 7 gaat het om:

- GR GGD Zuid-Limburg
- GR Omgevingsdienst

Opruimen drugsafval (7.4)
De kosten van het opruimen van gedumpt drugsafval in de Torenstraat, Berenbosweg en Dringelsvoorweg voor een bedrag van € 55.000 waren niet begroot. Van het Rijk is hiervoor een bijdrage van € 21.000 ontvangen.

Investeringen

Riolen (7.2)
Bij de jaarlijkse evaluatie van het Watertakenplan is rekening gehouden met jaarlijkse prijsstijgingen en dient het investeringsprogramma dienovereenkomstig aangepast te worden.Voor 2026 is 2.900.000 begroot. Voor 2027 is € 2.500.000 en voor de jaren 2028 en 2029 neemt het bedrag met jaarlijks € 100.000 toe naar € 2.700.000 in 2029.

Overige vermeldenswaardige zaken

Schoon, Heel & Veilig: Zwerfafval (7.3)
Kerkrade streeft naar een schone openbare ruimte met als motto: 'Schoonmaken doet schoon houden'. We gaan ervan uit dat in een schone omgeving minder zwerfafval ontstaat dan in een reeds vervuilde omgeving. Onze aanpak van het zwerfafval voeren wij uit met ondersteuning van het landelijk instituut Verpact (voorheen Nedvang). Ook werken wij samen met Nederland Schoon. De aanpak is meerjarig. In 2026 blijven de twee zwerfvuilteams van Werkgeversservicepunt (WSP) Parkstad en Relim actief. Daarnaast maken we gebruik van moderne machines en materiaal. We ondersteunen schoonmaakacties van onze inwoners, scholen en buurtverenigingen. Zoals elk jaar blijven we het zwerfafval meten volgens landelijke kwaliteitsnormen. De aanpak van illegale afvalstortingen zetten wij samen met Rd4 voort.

Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (SPUK-CDOKE)
De regeling SPUK-CDOKE loopt tot 31 december 2025. Vanaf 2026 worden deze uitvoeringsmiddelen anders uitgekeerd. Het jaar 2026 via een decentralisatie uitkering in het gemeentefonds. Vanaf 2027 zal dit waarschijnlijk via een *Bijzondere Fondsuitkering (BFU)* gaan. Bij alle taken en projecten waarbij de huidige SPUK-CDOKE middelen ingezet worden, dient rekening gehouden te worden met een wijziging in de uitkeringsvorm.

Begraafplaatsen (7.5)
Begraafplaatsen zijn voor veel inwoners en bezoekers belangrijke plekken. In Kerkrade bevinden zich 6 gemeentelijke begraafplaatsen. Daarnaast zijn er meerdere begraafplaatsen in eigendom en beheer bij parochies of particulieren. De gemeente besteedt veel aandacht aan beheer en onderhoud van de gemeentelijke begraafplaatsen. Omdat de overheid geen chemische bestrijdingsmiddelen mag gebruiken, bestrijden we het onkruid met de hand (schoffelen), met hete lucht en met heet water. In 2025 zal een nieuwe aanbesteding plaatsvinden mbt het beheer en onderhoud. De nabestaanden ('rechthebbenden') zijn verantwoordelijk voor het onderhoud van de graven zelf. In 2026 wordt extra aandacht besteed aan vergroening van de begraafplaatsen. Op de gemeentelijke begraafplaatsen zijn in totaal 5 oorlogsgraven aanwezig. Het onderhoud en beheer van deze graven voeren wij uit in samenwerking met de nationale Oorlogsgravenstichting.

E. Indicatoren

Basisset beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	Periode	Kerkrade	Nederland	Limburg
Omvang huishoudelijk restafval	CBS	Kg/inwoner	2023	135	148	100
Hernieuwbare elektriciteit	RWS	%	2022	17,7	32,5	19,1

Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2020	2021	2022	2023	2024
kosten kwijtschelding in relatie tot kosten afvalverwerking	BsGW/ Milieu en Bouwen	%	6,8	7,5	6,9	6,5	6,0
kosten kwijtschelding in relatie tot kosten riolering	BsGW/ Stedelijk Beheer	%	8,8	9,2	9,2	8,8	7,7
ervaren goede gezondheid volwassenen	GGD Zuid Limburg	% ≥ 18 jaar	69,1		61,7		62,8
aangeboden restafval	Rd4-monitor	tonnage	6.860	6.646	6.134	6.139	6.413
aangeboden GFT	Rd4-monitor	tonnage	5.645	5.754	4.764	5.230	5.073

8 Wonen, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

A. Algemeen

Omschrijving van het programma

Het scheppen van optimale condities voor het woningaanbod en de woon- en leefomgeving alsook een wervend vestigingsklimaat.

Relatie met paragrafen

Dit programma heeft een relatie met de paragrafen Onderhoud kapitaalgoederen (§3) en Grondbeleid (§7).

Taakvelden

8.1 Ruimtelijke ordening
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
8.3 Wonen en bouwen
8.4 Implementatie Omgevingswet

B. Speerpunten van beleid

1. Inzetten op een verantwoorde mix van woningaanbod

Relatie met taakveld(en): 8.1 en 8.3

In deze paragraaf worden kort de actuele ontwikkelingen genoemd.
In *'§7. Grondbeleid'* zijn de activiteiten beschreven.

Vigerende beleidsdocumenten:

a) 'Iédereen een thuis', Regionale Toekomstvisie Wonen, Welzijn & Zorg, (2025)
b) Woonbehoefteonderzoek regio Parkstad Limburg (2025)
c) 'Kansrijk wonen in vitaal leefbaar Kerkrade', Kader meerjarige prestatieafspraken 2024-2028 (2024)
d) Prestatieafspraken gemeente Kerkrade, jaarschijf 2025 (2024)
e) Advies opgaven in de woningvoorraad en leefbaarheid Rigo (2023)
f) Regionale woonvisie Parkstad Limburg en lokale woonvisie gemeente Kerkrade 2023-2028 (2023);
g) Beleidsregel 'Woningsplitsing & gebruikswijziging naar wonen gemeente Kerkrade' (2023);
h) Woondeal Limburg – wonen in Limburg bereikbaar voor iedereen (2023).
i) Beleidsregel 'Ruim baan voor goede woningbouwplannen' (2021);
j) Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg (2016).

De belangrijkste algemene ontwikkelingen van de afgelopen tijd:

- De koopwoningmarkt in Kerkrade volgt de landelijke trends: de verkoopprijzen zijn gestegen, woningen worden snel verkocht en er is sprake van overbieden.
- De gemiddelde verkoopprijs t/m mei 2025) is wederom gestegen naar €277.817 (was €262.548 in 2024).
- Ook het aantal woningtransacties zijn gestegen en zijn er meer vergunningen afgegeven voor nieuwbouwwoningen.
- In de eerste helft van 2025 zijn meerdere nieuwbouwplannen opgeleverd (o.a. Rolduckerveld, Schoutstraat / Toupsbergstraat) en zijn een aantal plannen in aanbouw of gaan binnenkort starten (o.a. Rolduckerveld en Componist).
- De kosten voor dagelijks levensonderhoud blijven stijgen. Dit heeft o.a. effect op investeringsmogelijkheden om woningen te verbeteren en te verduurzamen. Woningprijzen worden daardoor navenant hoger. Het kan ertoe leiden dat deze investeringen niet, minder of later worden uitgevoerd.
- In 2024 was er wederom sprake van een lichte bevolkingsgroei in Kerkrade door een positief migratiesaldo op regionaal niveau: hierdoor daalde de bevolking minder hard dan eerder berekend en voorspeld was.
- De woonbehoefte is al een aantal jaren hetzelfde. De vraag naar levensloopbestendig wonen en naar kwalitatief hoogwaardige duurzame woningen blijft aanwezig net als onze opgave om de woningmarkt te vernieuwen zodat deze aansluit bij de kwalitatieve vraag.
- De wet 'Versterking regie op de Volkshuisvesting' is in juli 2025 aangenomen. Indien de Eerste Kamer instemt is de verwachting dat de wet in de loop va 2026 in werking treedt.
- In 2025 is het Kabinet voortijdig gestopt en komen er nieuwe verkiezingen. Dit kan invloed hebben op het rijksbeleid.
  (bronnen o.a. www.parkstadincijfers.nl en de Etil Woonatlas)

Woonvisie - Vitale veerkrachtige woonwijken

- De regionale en lokale woonvisie is 31 mei 2023 door de gemeenteraad vastgesteld. Deze visie is nog steeds actueel. We sturen met dit beleidsinstrument op een integrale benadering van volkshuisvesting en leefbaarheid in brede zin. Kortom: gezonde gemengde woonwijken waar het aangenaam vertoeven is. We werken domeinoverstijgend en bekijken wat de wijk/buurt nodig heeft.
- Er wordt gewerkt aan het verbeteren van de leefbaarheid, herstructurering van wijken, transformaties van bestaand vastgoed en investeringen in het openbaar gebied.
- De mindset is definitief omgezet van krimp naar kans.
- Kwaliteit is hierbij een van de uitgangspunten waarbij nieuwbouw en herstructurering centraal staan. Zowel type woning, mix van doelgroepen, betaalbaarheid, waardevol en duurzaam. Daarnaast gaat het ook om de huisvesting van aandachtsgroepen, de bijbehorende zorgvraag en de invloed op de leefbaarheid van een buurt/wijk. We sturen meer en meer op vitale woonwijken waarbij het aantal vragers en dragers met elkaar in evenwicht is.
- De wet Versterking regie op de volkshuisvesting zorgt voor een goede regionale verdeling van betaalbare woningen tussen gemeenten. Gemeenten die weinig sociale huurwoningen hebben en onder het landelijk gemiddelde zitten, zullen verplicht méér sociaal moeten bouwen. Zij moeten

30% sociale huurwoningen opnemen in hun programmering. Gemeenten die juist boven het landelijk gemiddelde zitten qua woningvoorraad van sociale huurwoningen, waaronder Kerkrade, verplicht 40% moeten bouwen voor middeninkomens. Zij vullen hun nieuwbouwopgave in met in ieder geval 40% betaalbare koop- en middenhuurwoningen. Zo ontstaat een goede balans in de regio en maken mensen met een midden- en laag inkomen in de hele regio kans op een woning. (bron: www.volkshuisvestingnederland.nl)

- Conform de wet Versterking regie op de volkshuisvesting dienen gemeenten een Volkshuisvestelijk Programma op te stellen, die de woonvisies gaan vervangen. In de huidige woonvisie is reeds voor gesorteerd op dit programma. Het dient echter nog verder opgewerkt te worden.
- Om de ingezette koers in het kader van het verbeteren van de leefbaarheid te ondersteunen en meer grip te krijgen op de ontwikkelingen binnen de kwetsbare wijken in Kerkrade, is besloten om (in navolging van Heerlen) een aanvraag te doen in het kader van de Wbmgp (Wet bijzondere maartregelen grootstedelijke problematiek). In de volksmond ook wel de Rotterdamwet genoemd, maar voor Parkstad omgedoopt tot de Parkstadwet. De gemeente Heerlen heeft de aanvraag inmiddels ingediend, de aanvraag voor Kerkrade (en ook Brunssum) wordt in de gemeenteraad van december 2025 ter goedkeuring aangeboden. Naast de Parkstadwet, worden ook nog enkele andere sturingsinstrumenten via de Huisvestingsverordening voorgelegd aan de gemeenteraad. Dit zijn onder andere de opkoopbescherming en de zelfbewoningsplicht. Deze laatste 2 instrumenten zijn bedoeld om in de particuliere woningvoorraad ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan.

Woondeal Limburg

In maart 2023 is de Woondeal Limburg met het Rijk vastgesteld, met als doel een goede balans te krijgen op de Limburgse Woningmarkt door het realiseren van minimaal 26.550 nieuwbouwwoningen met een ambitie voor 20.000 extra. Voor de regio Parkstad betekent dit een bruto opgave van 6.775 en een extra ambitie van 3000 woningen. Voor Kerkrade komt dit neer op bruto 1.240 woningen. De provincie heeft de lead bij de uitvoering, proces en monitoring. Kerkrade participeert hierin. Dit is een voortdurend proces voor de komende jaren.

Focus beleidsveld wonen 2026 e.v.

De focus voor het beleidsveld wonen ligt de komende periode op:

- Uitvoering woonoffensief: o.a. advisering, aanjagen, ondersteunen en vermarkten van nieuwe woningbouwplannen en opstellen ontwikkelkaart.
  Invoering diverse sturingsinstrumenten woningmarkt en leefbaarheid op lokaal en regionaal niveau zoals in ieder geval de opkoopbescherming, zelfbewoningsplicht en de aanvraag voor en implementatie van de Parkstadwet (Wbmgp)
- Uitvoering geven aan de nieuwe regionale/lokale woonvisie en opwerken naar een Volkshuisvestelijk Programma.
- Nieuwe woningbouwinitiatieven worden getoetst op woonbehoefte, kwaliteit en kwantiteit en het effect op de woonomgeving.
- Aanpak particulier bezit middels aankoop woningen via het Volkshuisvestingsfonds.
- Deelname aan en input geven bij de uitvoering van de Toekomstvisie Wonen, welzijn en zorg zowel regionaal als lokaal niveau.
- Deelname aan en input geven aan het project sociaal veilig.
- Voorbereiden en implementeren van nieuwe verordeningen conform de wet Versterking regie op de volkshuisvesting.
- Opstellen van de prestatieafspraken jaarschijf 2026 corporaties en de huurdersorganisaties.
- Kwalitatieve verbetering van de woningen en de woonomgeving.
- Onderzoeken en aanvragen nieuwe (tranches) van rijksregelingen (b.v. regiodeal, VHF, WBI etc).
- Uitvoering van nieuwbouwprojecten op de woningmarktprogrammering.
- Onderzoek toepassing Wvg ten behoeve van realisatie plannen Volkshuisvestingsfonds.
- Samenwerking op regionaal niveau en provinciaal niveau.
- Samenwerking versterken tussen domeinen.

2. 2. Goede inbedding van de Omgevingswet en Omgevingsvisie

Relatie met taakveld(en): 8.4

De Omgevingswet biedt de basis voor een samenhangende aanpak van de leefomgeving.

Voor het inbedden van de Omgevingswet in de gemeentelijke organisatie maken we, voor de komende jaren, onderscheid in:
- De verdere implementatie Omgevingswet (juridisch, digitaal en organisatie);
- Het opstellen van de gemeentelijke Omgevingsvisie met programma's;
- Het opstellen van een gemeentelijk Omgevingsplan.

Verdere implementatie Omgevingswet

Voor het behandelen van initiatieven, meldingen, vergunningen, het houden van toezicht en de handhavingsplicht zijn werkprocessen vanuit de bedoeling van de Omgevingswet ontwikkeld. Deze processen leiden tot een andere manier van (samen) werken, waarbij het doel is om binnen de keten van de fysieke leefomgeving nog beter te werken volgens de ja-mits gedachte. De lopende vergunningstrajecten van vóór 2024 zijn op een enkele na afgerond, waardoor medewerkers niet langer met twee verschillende procedures hoeven te werken (vóór en ná de invoering van de Omgevingswet).
Inmiddels hebben we ook voor projecten een samenwerkingsvorm ontwikkeld waardoor in een vroegtijdig stadium bekend wordt welke procedures doorlopen moeten worden en welke documenten en onderzoeken er nodig zijn. We merken dat het merendeel van de initiatiefnemers eerst een zogenaamd principe verzoek indient alvorens een formele aanvraag ingediend wordt. Hiermee wordt aan de voorkant al duidelijk welke ontwikkeling gewenst is wat initiatiefnemer daarvoor moet doen. De formele fase kan daardoor voor de burger/initiatiefnemer efficiënter worden behandeld.
De organisatie blijft bij het behandelen van initiatieven, meldingen, vergunningen en plannen goed oog houden voor de participatieverordening en de participatieleidraad voor initiatieven. Bij de omgevingsvergunning ligt de verantwoordelijkheid van participatie bij de initiatiefnemer, participatie bij de Buitenplanse Omgevings Planactiviteit (BOPA) blijft extra aandacht verdienen bij initiatiefnemers.
De 'Impactanalyse financiële gevolgen Omgevingswet' wordt naar verwachting eind 2025 opgeleverd. De impactanalyse brengt de financiële en personele gevolgen van de Omgevingswet voor de korte en lange termijn in beeld. De veranderingen die beoogd zijn met de Omgevingswet zullen niet van vandaag op morgen geregeld zijn.
We zitten in een periode van transitie. Deze periode loopt zeker tot 1 januari 2030.

Omgevingsvisie en burgerparticipatie

Eind 2022 is gestart met het traject om te komen tot een gemeentelijke omgevingsvisie. Dit planproces, waarin burgerparticipatie een intensieve rol heeft gespeeld, heeft bijna drie jaar geduurd. In het vierde kwartaal van 2025 is de omgevingsvisie vastgesteld met de titel *'Omgevingsvisie Kerkrade 2050: Verrassend Kerkrade, 't sjunste óp de welt'*.
Voor een omgevingsvisie geldt een wettelijke verplichting om een mer-procedure te doorlopen. Hiervoor is een Omgevingseffectrapportage (OER) opgesteld. Een OER gaat verder dan de klassieke milieuthema's van een MER, zoals bodem, geluid en luchtkwaliteit. De Commissie mer heeft advies uitgebracht over de ontwerp-omgevingsvisie; dit advies samen met de ingekomen zienswijzen is meegenomen in de besluitvorming.
De nieuwe visie is een dynamisch en strategisch document dat beter aansluit op de snel veranderende maatschappelijke vraagstukken en ontwikkelingen. Naar verwachting zal de omgevingsvisie regelmatig (vermoedelijk in iedere raadsperiode) worden geactualiseerd, waarbij de beleidscyclus en monitoring een belangrijke rol zullen spelen.
Met de vaststelling van de omgevingsvisie beschikt de gemeente over nieuw strategisch omgevingsbeleid op thema's als wonen, werken (economie), klimaat, groen en landschap, voorzieningen (winkels, sport, zorg, onderwijs), cultuurhistorisch erfgoed, gezondheid, recreatie en toerisme en mobiliteit. De visie vormt de basis voor het ruimtelijke beleid en het strategische kader waaraan nieuwe initiatieven worden getoetst. Daarnaast is de visie het fundament om verder te werken aan het omgevingsplan en diverse omgevingsprogramma's die thematisch en gebiedsgericht (Kerkrade-oost) zullen zijn. Een voorbeeld van een thematisch programma zijn wonen, duurzaamheid en vergroening.
Burgerparticipatie speelt een belangrijke rol bij de implementatie van de Omgevingswet. Het opstellen van de omgevingsvisie is aangemerkt als pilot voor burgerparticipatie. Ook bij andere kerninstrumenten: het omgevingsplan, programma's en de omgevingsvergunning, wordt burgerparticipatie ingezet.

Omgevingsplan
In het omgevingsplan worden alle regels voor de fysieke leefomgeving samengebracht. Dit is een complexe opgave die een zorgvuldige voorbereiding vereist. Vanaf 2026 kunnen gemeenten geen gebruik meer maken van de zogenoemde TAM-IMRO-plannen (een tijdelijke variant om urgente gebiedsontwikkelingen mogelijk te maken). Vanaf dat moment moet de gemeente werken volgens de nieuwe digitale standaarden om een wijziging van het omgevingsplan mogelijk te maken. Dit gaat via de nieuwe standaard: Standaard officiële publicaties en toepassingsprofielen (STOP-TPOD).
Na vaststelling van de omgevingsvisie start de gemeente in 2026 met het opstellen van een nieuw omgevingsplan. Hierin worden nieuwe ruimtelijke regels opgesteld, de Bruidsschat (een set aan Rijksregels die zijn overgedragen naar gemeenten) verwerkt en alle verordeningen die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving geïntegreerd. Gemeenten hebben tot uiterlijk 2032 de tijd om te komen tot één integraal nieuw omgevingsplan.

3. Realiseren stedenbouwkundige her-invulling van het terrein rondom Kaalheide, onder meer via 'Kaalheide bruist'
Relatie met taakveld(en): 8.2

Partijen hebben in 2025 gewerkt aan het uitwerken van hun afzonderlijke businesscases. Begin 2026 wordt naar verwachting de samenwerkingsovereenkomst getekend. Op basis hiervan kan de gemeentelijke grondexploitatie worden opgesteld en ter vaststelling worden aangeboden aan de gemeenteraad. Daarna worden de ruimtelijke procedures opgestart voor de vergunning voor fase 1 en de wijziging van het omgevingsplan.

4. Implementeren van wijk- en buurtbudgetten
Relatie met taakveld(en): 8.2

Het leefbaarheidsbudget/wijkbudget is een stimuleringsbudget bedoeld om activiteiten ter bevordering van de leefbaarheid en de sociale cohesie in de wijken c.q. buurten aan te jagen. We zien dat o.a. betrokken bewoners, ondernemers, verenigingen activiteiten ontplooien die een wezenlijke bijdrage leveren in het kader van participatie. Het individueel kunnen meedoen aan activiteiten wordt hierdoor voor vele mensen mogelijk gemaakt. Om dit soort activiteiten te financieren wordt dikwijls een beroep gedaan op het leefbaarheidsbudget c.q. het wijkbudget. De gemeente kan het leefbaarheidsbudget/wijkbudget inzetten als cofinanciering bij verschillende activiteiten. In de drie wijken wordt gestreefd om het leefbaarheidsbudget/wijkbudget zo efficiënt en gelijkmatig in te zetten in de verschillende buurten per wijk. Daarnaast wordt het ook ingezet voor het ondersteunen van maatschappelijke initiatieven die een wezenlijke bijdrage leveren voor de buurt en of wijk.

5. Herinvulling ruimte voormalig complex D'r Pool
Relatie met taakveld(en): 8.2

Tegen de vaststelling door de raad van het bestemmingsplan D'r Pool is in juli 2024 door een aantal omwonenden beroep aangetekend bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Onduidelijk is wanneer het beroep behandeld zal worden; naar verwachting voorjaar 2026.
De sloop van D'r Pool is behoudens de kelderwand parallel aan de Engerweg, inmiddels grotendeels afgerond. De kelderwand aan de Engerweg dient nog gesloopt te worden. De bouwput wordt vervolgens met grond aangevuld en bouwrijp gemaakt.
Na verkrijging van een onherroepelijk bestemmingsplan c.q. omgevingsplan na een positieve uitspraak van de Raad van State m.b.t. het tegen het bestemmingsplan ingestelde beroep, zal door de ontwikkelaar de bouwrijpe grond worden verworven. Ook zal een omgevingsvergunning worden aangevraagd,
Een bouwstart is eind 2026 / begin 2027 voorzien. De bouwwerkzaamheden zullen naar verwachting circa 21 maanden in beslag nemen.

Noot:
afhankelijk van de kosten van sloop van de kelderwand aan de Engerweg en de kosten van het bouwrijp maken bestaat de kans dat een aanvullend budget aangevraagd dient te worden.

6. Gemeentelijke infrastructuur

Relatie met taakveld(en): 8.2

De knelpunten in de gemeentelijke infrastructuur worden onderzocht en zullen dienen als onderlegger voor het programma wegreconstructies en civieltechnische kunstwerken.

In het kader van versnelling woningbouw in Kerkrade Centrum is in 2023 een Rijkssubsidie ad €6,55 miljoen excl. btw ontvangen voor het verbeteren van de bereikbaarheid door het verbeteren van een aantal infrastructurele knooppunten (zie paragraaf 2 Verkeer, vervoer en waterstaat). Bij de Rijkssubsidie hoort tevens een resultaatverplichting voor de realisatie van 290 woningen.

C. Wat mag het kosten?

Exploitatie

8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	REK.	BEGR.		MJR.		
	2024	Bijgesteld 2025	Primair 2026	2027	2028	2029
LASTEN						
8.1 Ruimte en leefomgeving	423	531	516	511	511	511
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	901	2.046	234	23	23	23
8.3 Wonen en bouwen	5.261	5.518	5.025	4.311	4.266	4.251
TOTAAL LASTEN	**6.586**	**8.096**	**5.774**	**4.845**	**4.800**	**4.786**
BATEN						
8.1 Ruimte en leefomgeving	73	38	29	29	29	29
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	966	1.333	625	173	193	213
8.3 Wonen en bouwen	3.821	2.371	1.033	966	966	966
TOTAAL BATEN	**4.860**	**3.742**	**1.686**	**1.167**	**1.187**	**1.207**

Investeringen

*bedragen * € 1.000*

TV	Omschrijving	V/U[1]	E/M[2]	2025	2026	2027	2028	2029	2025 - 2029
I Reguliere investeringen									
8.1	Proj. Volkshuisvestingsfonds 1.0	u	m	400	140	140	280	0	960
8.1	Proj. Volkshuisvestingsfonds 2.0	u	m	167	167	167	167	167	835
8.1	Proj. Volkshuisvestingsfonds 4.0	u	m	150	150	150	150	150	750
8.3	Herinrichten woonwagenplaatsen	u	e	150	150	150	150	150	750
8.3	Gbe Rolduckerveld	u	e	450	450	450	450	450	2.250
II Overige investeringen									
8.3	Leefbaarheid centrum	u	e	312	0	0	0	0	312
III Leningen									
8.3	Startersregeling	-	-	1.500	0	0	0	0	1.500
Totaal Programma 8				**3.129**	**1.057**	**1.057**	**1.197**	**917**	**7.357**

[1] *V = vervangingsinvestering, U = uitbreidingsinvestering*

[2] *E = investering met economisch nut, M = investering met maatschappelijk nut*

D. Toelichting op financiële mutaties en overige vermeldenswaardige zaken

Financiële mutaties

Exploitatie

Wijkbudgetten Gebiedsregisseurs (8.3)
Vanaf 2025 is er structureel € 45.000 in de begroting beschikbaar voor de gebiedsregisseurs.
Het college heeft gekozen om wijkgericht werken integraal op te pakken. Dit zorgt in de wijk ook voor integrale intiatieven die vanuit diverse domeinen worden ondersteund. Met deze ophoging van de wijkbudgetten kan ook aan fysieke initiatieven in de wijk een bijdrage worden geleverd.

Leges (8.3)
Door enkele grote bouwprojecten binnen de gemeente Kerkrade vallen de legesinkomsten voor 2025 hoger uit dan begroot. Het betreft hier vooral bouwactiviteiten op bedrijventerreinen en enkele projectmatige bouwlocaties van woningstichtingen. Daarnaast is het totaal aantal aanvragen voor omgevingsvergunningen in Kerkrade (conform een landelijke trend) in 2025 toegenomen. Voor het jaar 2025 kunnen de leges positief worden bijgesteld met € 850.000. Voor het afhandelen van de vergunning en het toezicht houden op de bouwwerkzaamheden is voor het jaar 2025 een inhuurbudget van € 275.000 voorzien. Per saldo resteert een meevaller van € 575.000. Verder wordt verwezen naar programma 0 diverse belastingen en leges.

Investeringen

Projecten Volkshuisvestingsfonds 4.0
In september heeft de raad ingestemd met de regeling herstructurering Volkshuisvestingsfonds (VHF 4) met de cofinanciering van € 1.495.000. Hiervoor is er vanaf 2025 jaarlijks € 150.000 beschikbaar in het investeringsprogramma.

Overige vermeldenswaardige zaken

Project 13 bouwkavels SUPERLOCAL
De verkoopprocedure van 13 van de 20 bouwkavels in het plangebied van SUPERLOCAL is in juli 2025 afgerond. Projectontwikkelaar HVG Real Estate heeft de verkoopprocedure gewonnen. Met de verkoop is een bedrag van € 430.092,72 excl. btw gemoeid welke ten gunste wordt gesteld aan de grondexploitatie SUPERLOCAL.
Project kloostervleugel Pannesheide (Vlinderheide) + parkomgeving
In december 2024 heeft de gemeente Kerkrade, met inachtneming van diverse randvoorwaarden en uitgangspunten, medewerking verleend aan het verzoek om projectduurverlenging tot 1 oktober 2026 van projectontwikkelaar Steenvlinder. Het handelt zich hierbij om de gemeentelijke subsidie ad. €300.000 t.b.v. de renovatie van de historische kloostervleugel.
Daarnaast is er vanuit het investeringsprogramma 2025 bij het onderdeel 5.7 "Leefbomenbos/ Park Klooster Pannesheide" een bedrag ad. €250.000 beschikbaar gesteld voor de herinrichting van Park Vlinderheide. In de eerste helft van 2025 is fase 1 van het park aangelegd. In het plantseizoen 2025/2026 zal worden gestart met de tweede fase van de aanleg en aanplant van het park.

Industriestraat-Koempelstraat
In Q3 van 2025 is gestart met het bouwrijp maken van de bouwlocatie Industriestraat-Koempelstraat. De bouw van de woningen wordt door Wonen Zuid uitgevoerd in de eerste helft van 2026. Aansluitend wordt het woonrijp maken van de openbare ruimte opgepakt door de gemeente, wat op basis van de huidige inzichten in Q3 van 2026 zal worden afgerond. Daarna kunnen de woningen door Wonen Zuid worden verhuurd.

Kaffebergsweg
In het kader van het woonoffensief zijn locaties aan de Kaffebergsweg naar voren gekomen om woningbouw te realiseren. De gronden zijn in eigendom van de gemeente. Het is wenselijk kavels uit te geven voor het realiseren van woningen in het duurdere koopsegment en voor woningen beneden de

NHG-grens. Op basis van de stedenbouwkundige visie zal worden bepaald op welke manier de kavels zullen worden uitgegeven: aan een ontwikkelaar of aan particulieren. De financiële consequenties zullen worden uitgewerkt in een grondexploitatie. Het plan met de grondexploitatie wordt in 2026 aan de raad ter goedkeuring voorgelegd.

Volkshuisvestingsfonds
Uit het Volkshuisvestingsfonds 4e tranche heeft de gemeente wederom middelen gekregen om vervolg te geven om slechte particuliere woningen aan te kopen. Voor deze nieuwe subsidieronde wordt gefocust op Bleijerheide en Spekholzerheide. Inmiddels zijn de gemeente en de betrokken partijen volop aan de slag met de projecten Rolduckerveld, Bleijerheide 1, 2 en 3, Spekholzerheide 1 en 2 en Mucherveld 1 en 2. Door de extra financiële impuls van het Volkshuisvestingsfonds 4.0 kunnen we de ingeslagen weg van het verbeteren van de woningvoorraad voorzetten.

E. Indicatoren

Basisset beleidsindicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	Periode	Kerkrade	Nederland	Limburg
Gemiddelde WOZ-waarde	CBS	€ 1.000	2025	214	398	312
Nieuw gebouwde woningen	BAG	Aantal per 1.000 woningen	2024	5,8	8,4	4,7
Demografische druk	CBS	%	2025	79,0	70,7	76,8
Gemeenschappelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	COELO	€	2025	969	957	963
Gemeenschappelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	COELO	€	2025	1.044	1.050	1.040

Overige indicatoren

Omschrijving	Bron	Eenheid	2020	2021	2022	2023	2024
algemene kwaliteit van de woonomgeving	burgeronderzoek	score (0 - 10)		6,9		7,3	
gesloopte woningen	BAG	aantal	-	2	1	205	65
toegevoegde woningen : - nieuwbouw - verbouwing	BAG	aantal	 32 87	 71 9	 159 11	 5 6	 119 79
leegstand woningen in relatie tot woningvoorraad (1 jan.)	BsGW Limburg (woz-registratie)	%	3,9	4,2	6,3	5,8	4,0
leegstand niet-woningen in relatie tot voorraad niet-woningen (1 jan.)	BsGW Limburg (woz-registratie)	%	22,7	22,4	19,7	17,4	*27,5*

Paragrafen

§1. Lokale heffingen

Algemeen

In deze paragraaf staan het beleid van en de opbrengsten over de gemeentelijke heffingen en leges. In de jaarlijkse Tarievennota staan de tarieven, uitgangspunten en ontwikkelingen.

a. Beleid lokale heffingen en kwijtschelding

Tarieven
De tarieven 2026 moeten nog worden vastgesteld voor de diverse belastingen en leges. Bij de behandeling van de Tarievennota 2026 (raad december 2025) zal de raad hierover een besluit nemen.

Voor 2026 is gerekend met de verhoging van 1,5% waartoe al eerder is besloten. De ozb-druk wordt daarmee € 7 hoger t.o.v. 2025. Zie ook de toelichting bij programma 0. Bij afval en riool bedragen de verhogingen circa € 10 resp. € 3 per jaar, als gevolg van de gestegen kosten. In totaal stijgt daarmee de gemiddelde lastendruk naar huidige inzichten met circa € 20 in 2026 (hetgeen neerkomt op € 1,67 per maand). Wat dit betekent voor onze plaats op de lijst met gemeentelijke woonlasten is op dit moment nog

niet te zeggen. De tarieven 2026 moeten nog definitief worden vastgesteld voor de diverse belastingen en leges. Bij de behandeling van de Tarievennota 2026 (raad december 2025) zal de raad hierover een besluit nemen.

Kwijtschelding
Het kwijtscheldingsbeleid wordt uitgevoerd door BsGW. Bij het kwijtscheldingsbeleid wordt de maximale toegestane norm gehanteerd. Dat is 100% van de bijstandsnorm. De landelijke minimale norm is 90%. De kwijtscheldingsregeling beperkt zich tot de onroerendezaakbelastingen, afvalstoffenheffing (vast tarief) en het rioolrecht. Voor het beoordelen van een verzoek om kwijtschelding worden de criteria van de Invorderingswet 1990 gehanteerd. Vanwege het uitgangspunt van 100% kostendekkendheid, worden de kosten van kwijtschelding voor riool en afval doorbelast.

Kostendekkendheid
Voor zowel heffingen als rechten geldt dat deze maximaal kostendekkend mogen zijn. Het gaat hier om de Rioolheffing, Afvalstoffenheffing, Markt- en marktpromotiegelden, Leges en Lijkbezorgingsrechten.
Bij de berekening van de kostendekkendheid wordt rekening gehouden met directe kosten, salariskosten en kosten van overhead. De kosten van overhead zijn gebaseerd op de naar de producten toegerekende uren.

- *Rioolheffing en Afvalstoffenheffing*

In onderstaande tabellen is een *indicatief* overzicht opgenomen naar de inzichten van juli 2025. Ten behoeve van de definitieve vaststelling van de tarieven 2026 zullen de cijfers worden geactualiseerd. De geraamde mutaties van de voorziening en reserve kunnen dus nog wijzigen.

Kostendekkendheid riool	**2026**
Directe kosten*	1.860.900
Kapitaallasten	1.515.600
Mutatie in voorziening	0
Doorbelastingen vanuit andere taken**	2.304.200
Totaal kosten	***5.680.700***
Rioolheffing	5.678.500
Overige opbrengsten	2.200
Totaal opbrengsten	***5.680.700***
Kostendekkendheid percentage	**100%**

** Dit betreft kosten van inspecties en onderhoud (€ 682.700), BSGW (€ 180.000), salarissen en sociale lasten (€ 379.500), Waterschapslasten (€ 102.800), kolkenzuigen (€ 80.000), ongediertebestrijding (€ 50.000), onderhoud ZL-bassins (€ 100.000), recognities (€ 23.000) en overige kosten (€ 262.900)*
*** Dit betreft overhead (€ 602.400), straatreiniging (€ 419.200), rente oude investeringen (€ 770.000), kwijtschelding (€ 449.200), en toerekening compensabele btw (€ 83.400)*

Kostendekkendheid afval	**2026**
Directe kosten*	6.263.800
Doorbelastingen vanuit andere taken**	1.423.200
Totaal kosten	***7.687.000***
Afvalstoffenheffing– vastrecht variabele opbrengst	7.156.000
Dividend RD 4 NV	31.000
Egalisatie reserve	500.000
Totaal opbrengsten	***7.687.000***
Kostendekkendheid percentage	**100%**

** Directe uren (€ 288.900), kosten Rd4 (€ 5.647.900), kosten BSGW (€ 326.000) en overige kosten (€ 1.000)*
*** Overhead (€ 144.600), straatreiniging (€ 117.800), kwijtschelding (€ 518.000) en (toerekening) compensabele btw (€ 642.800)*

- *Overige rechten en heffingen*

Kostendekkendheid Marktgelden/ -promotie	**2026**
Directe kosten	108.000
Loonkosten en overhead	351.100
Totaal kosten	***459.100***
Opbrengsten	109.200
Totaal opbrengsten	***109.200***
Kostendekkendheid percentage	**24%**

Kostendekkendheid Lijkbezorgingsrechten	**2026**
Directe kosten	112.500
Loonkosten en overhead	60.500
Totaal kosten	***173.000***
Opbrengsten	54.300
Totaal opbrengsten	***54.300***
Kostendekkendheid percentage	**31,4 %**

Kostendekkendheid Leges				**2026**
	Titel 1*	**Titel 2***	**Titel 3***	**Totaal**
Directe kosten	204.800	610.000	1.000	815.800
Loonkosten en overhead	884.800	464.900	171.300	1.521.000
Totaal kosten	***1.089.600***	***1.074.900***	***172.300***	***2.336.800***
Opbrengsten	556.000	796.700	21.200	1.373.900
Totaal opbrengsten	***556.000***	***796.700***	***21.200***	***1.373.900***
Kostendekkendheid percentage	**51%**	**74%**	**12%**	**59%**

** Titel 1 Algemene dienstverlening, Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/ omgevingsvergunning, Titel 3 Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn.*

b. Raming opbrengsten uit heffingen (overzicht op hoofdlijnen)

*bedragen * € 1.000*

Taakveld	Opm.		2026	2027	2028	2029
0.2	3	Leges persoonsdoc., burg.stand, rij/reisdocumenten	547	570	570	570
0.61/0.62	1	Onroerendezaakbelastingen	16.116	16.502	16.517	16.717
0.63/2.2	1, 4	Parkeergelden/boetes	619	619	619	619
0.64	1	Hondenbelasting	89	89	89	89
0.64	1	Reclamebelasting	54	54	54	54
0.64	1	Precariorechten	83	83	83	83
1.2		Diverse leges uitvoering bijzondere wetten	21	21	21	21
3.3		Markt- en marktpromotiegelden	95	95	95	95
3.4	1	Toeristenbelasting en Marketingbijdrage GaiaZoo	266	266	266	266
3.4		Kermissen	16	16	16	16
7.2	2	Rioolheffing	5.756	5.851	5.947	6.047
7.3	2	Afvalstoffenheffing	7.156	7.472	7.472	7.672
7.5		Lijkbezorgingsrechten	44	44	44	44
8.3		Leges omgevingsvergunning	797	802	802	802
Div.		Diverse leges	35	35	35	35
		Totaal	**31.694**	**32.519**	**32.630**	**33.130**

1. Niet bestedingsgebonden en geen eisen m.b.t. kostendekkendheid.

2. Verloopt budgettair neutraal via de voorziening riolen resp. egalisatiereserve afvalverwerking.

3. Onder aftrek van de af te dragen rijksleges.

4. Inclusief opbrengsten parkeergarages welke privaatrechtelijk worden geïnd.

Voor een toelichting op de diverse belastingen en heffingen wordt verwezen naar de jaarlijkse Tarievennota.

c. Lokale lastendruk

De lokale lastendruk 2025 is door COELO (bronhouder) gemiddeld becijferd op € 1.044 voor een Kerkraads gezin (woonlasten eigenaar-bewoner, meerpersoonshuishouden). Volgens COELO is dit landelijk gemiddeld € 1.063 en in Limburg gemiddeld € 1.064. Kerkrade zit ondanks de verhoging van 2025 onder deze gemiddelden. De mediaan is het middelste getal in een (oplopende) getallenreeks. De mediaan is € 1.034, dat wil dus zeggen dat het gemiddelde beïnvloed wordt door uitschieters aan de onderkant en bovenkant. Volgens COELO liggen in 67% van de Nederlandse gemeenten de gemiddelde woonlasten tussen de € 800 en € 1.100. COELO gebruikt bij de berekening van de gemiddelde OZB aanslag de gemiddelde waarde van koopwoningen. Gemeenten moeten uiteraard bij hun tariefstelling wel rekening houden met de waarde van de huurwoningen.

Een overzicht van de lokale woonlasten 2025 in de Parkstadgemeenten is opgenomen in onderstaande tabel.

bedragen in € voor meerpersoonshuishoudens

Jaar 2025	Woonlasten	Rioolheffing	Afval/ -reinigingsheffing	Gem. OZB woningen	Gemiddelde waarde woning (voorlopig)
Beekdaelen	1.162	351	365	445	372
Brunssum	1.021	286	343	392	277
Heerlen	1.041	206	401	434	280
Landgraaf	1.028	266	350	412	310
Kerkrade	1.044	240	343	461	265
Simpelveld	1.183	346	322	516	328
Voerendaal	1.281	382	347	553	402

Via de 'lokale lastencalculator' van het COELO (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden) kunnen de inwoners hun woonlasten berekenen op basis van hun eigen specifieke situatie.
De link naar de lokale lastencalculator is https://coelo.nl/atlas-lokale-lasten/lokale-lasten-calculator/

Middels de jaarlijkse Tarievennota stelt de raad steeds in december de tarieven vast. In het najaar wordt een inschatting gemaakt van de gegevens die nodig zijn om de tarieven te bepalen. Er is sprake van een doorlopende ontwikkeling, o.a. als gevolg van definitieve afronding taxatieprocessen voor de wet WOZ en bezwaar en beroep. Tenslotte wordt opgemerkt dat in de landelijke cijfers van de basisset (COELO) op onderdelen standaard uitgangspunten worden gehanteerd voor de berekeningen, o.a. bij het hanteren van DIFTAR. De uiteindelijke lastendruk kan achteraf anders uitvallen. In Kerkrade zijn er bijvoorbeeld, in verband met het ledigingsschema van de Rd4, minder ledigingen mogelijk dan waar COELO standaard van uitgaat.

§2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Deze paragraaf geeft informatie over de weerstandscapaciteit, de risico's, het beleid, diverse kengetallen en een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

De weerstandscapaciteit wordt onderscheiden in een incidentele en structurele component. Onder de incidentele component wordt verstaan de algemene reserve, de post onvoorzien incidenteel, de stille reserves en de incidentele begrotingsruimte. Uitgangspunt is dat de bestemmingsreserves niet worden gekwalificeerd als incidentele weerstandscapaciteit. Onder de structurele component wordt verstaan de onbenutte belastingcapaciteit, de post onvoorzien structureel en de structurele begrotingsruimte.

a. Weerstandsvermogen

De ratio voor het weerstandsvermogen is voor het begrotingsjaar 2026 en de meerjarenraming weergegeven in onderstaande tabel. De ratio is het resultaat van de verhouding tussen de (in onderdeel b. Weerstandscapaciteit) berekende weerstandscapaciteit en de (in onderdeel c. Risico's) gekwantificeerde restrisico's.

	2026	2027	2028	2029
Ratio weerstandsvermogen	1.6	1.6	1.7	1.8

De norm die de gemeente Kerkrade gebruikt, is gebaseerd op de risicomatrix van de Universiteit Twente. Er is geen landelijke "norm" waaraan voldaan moet worden. De tabel geeft alleen een relatieve indicatie waarbij waarderingsscore A het hoogst haalbare is en waarderingsscore F de slechtste score is.

Waarderings-score	Ratio	Betekenis
A	> = 2.0	Uitstekend
B	1.4 < 2.0	Ruim voldoende
C	1.0 < 1.4	Voldoende
D	0.8 < 1.0	Matig
E	0.6 < 0.8	Onvoldoende
F	<0.6	Ruim onvoldoende

De gemeente Kerkrade neemt op die schaal als (gewenst) risicoprofiel een middenpositie in: risico's worden voor zover mogelijk vermeden of afgedekt. Anderzijds moet een ondernemende gemeente risico's durven te nemen en kan het vormen van reserves geen doel op zich zijn.

Volgende bovenstaande tabel is het weerstandsvermogen van de gemeente Kerkrade in 2026 ruim voldoende.

b. Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit is voor het Begrotingsjaar 2026 en de meerjarenraming weergegeven in onderstaande tabel.

Algemene Reserve

*Bedrag * € 1.000 per 1 januari*	2026	2027	2028	2029
Algemene Reserve	8.465	8.965	9.465	9.965
Algemene Reserve OBK	1.250	1.250	1.250	1.250
Reserve exploitatie (*vrije ruimte)*	6.751	6.051	6.294	6.294
Totaal	**16.467**	**16.267**	**17.010**	**17.510**

Voor wat betreft de algemene reserve geldt dat altijd een bepaalde omvang noodzakelijk is, bijvoorbeeld om risico's of een (onverwacht) negatief jaarrekeningresultaat op te kunnen vangen.

Stille reserves
Van stille reserves is sprake indien de reële marktwaarde van de activa (bezittingen) de boekwaarde daarvan overstijgt. Daarvan is bijvoorbeeld sprake als het bezit al geheel of gedeeltelijk afgeschreven is, maar nog wel bruikbaar voor een geïnteresseerde koper. Vaak worden als stille reserves genoemd gronden, gebouwen en aandelen. Praktisch gezien moeten deze bezittingen ook verkoopbaar zijn, willen zij dienen als weerstandsvermogen. Als dat zo is, doet zich tot slot nog het probleem voor van waardebepaling.
De gemeente Kerkrade heeft nog diverse gronden, gebouwen en aandelen in bezit waarvan de marktwaarde de boekwaarde zou kunnen overstijgen. De meeste daarvan zijn echter niet verkoopbaar, bijvoorbeeld de gronden in een aangewezen groengebied, het raadhuis of het stadskantoor. In het verleden zijn verkoopbare stukken groen en gebouwen die als niet-strategisch werden beschouwd reeds gedeeltelijk afgestoten. Deze beleidslijn wordt doorlopend voortgezet.
Er is geen sprake van een bedrag uit stille reserves dat bij de weerstandscapaciteit wordt betrokken.

Begrotingssaldo
Een begrotingsoverschot mag tot de weerstandscapaciteit worden gerekend. Van structurele begrotingsruimte is sprake als de begroting en de meerjarenraming structureel sluit met een positief saldo. Overige ruimte wordt aangemerkt als incidentele ruimte. Voor een overzicht van het begrotingssaldo wordt verwezen naar Financiële begroting, 1. Overzicht van lasten en baten, a. Totaaloverzicht begrotingssaldo. Voor de berekening van het weerstandsvermogen laten wij deze post vooralsnog buiten beschouwing.

Onvoorzien en onvermijdbaar
In de begroting is in de exploitatie opgenomen de jaarlijkse post "onvoorzien". Dit betreft een structurele post van in totaliteit € 228.000. Daarnaast is in het investeringsprogramma een jaarlijkse post "onvermijdbaar" opgenomen van € 58.000. Dit vergroot de beschikbare middelen voor onvoorziene

omstandigheden. Deze posten kunnen worden ingezet ten behoeve van de dekking van de in de loop van het jaar opkomende incidentele niet voorziene uitgaven resp. investeringen. In de bijlage 'Overige risico's' van dit document is een tabel opgenomen waaruit blijkt dat deze bedragen separaat worden meegenomen ter afdekking van de risico's van de bedrijfsvoering c.q. het dagelijks handelen. Ze worden daarom niet nog eens betrokken bij de weerstandscapaciteit.

Onbenutte belastingcapaciteit
Indien er ruimte bestaat om belastingen en heffingen te verhogen, betekent dit een mogelijkheid om tegenvallers op te vangen. In de praktijk wordt hiervoor ook vaak gekeken naar de lastendruk ten opzichte van andere gemeenten. Meer informatie over de lastendruk is jaarlijks opgenomen in de paragraaf Lokale heffingen van de begroting en rekening. Deze mogelijke extra ruimte wordt vooralsnog buiten beschouwing gelaten voor de berekening van het weerstandsvermogen.

Overig
Daarnaast zijn er nog twee posten die niet tot de weerstandscapaciteit gerekend mogen worden, maar wel op hun eigen wijze risico's afdekken, te weten: bestemmingsreserves en voorzieningen.

Bestemmingsreserves zijn reserves waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven (artikel 43 BBV). Bestemmingsreserves worden niet gekwalificeerd als weerstandscapaciteit. Deze worden dus niet meegenomen in de berekening van de weerstandscapaciteit. Een andere aanwending van deze reserves kan beleidsmatige of financiële gevolgen hebben omdat er sprake is van verplichtingen of omdat zij een egaliserende werking hebben.

Voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen, verliezen en risico's die redelijkerwijs te schatten zijn en die hun oorsprong vinden in het huidige of eerdere begrotingsjaren. Een voorziening moet groot genoeg zijn om het risico of de verplichting te dekken, dus niet te laag, maar ook niet te hoog. Daarom worden voorzieningen niet gerekend tot de weerstandscapaciteit.

c. Risico's

Een risico is een gebeurtenis die een (negatief) gevolg voor de gemeente met zich mee kan brengen. Per risico wordt aangegeven of sprake is van een bestaande dekking. Indien de schatting is dat de bestaande dekking voldoende is, vindt geen kwantificering plaats. Het eventuele (rest)risico word gekwantificeerd.

De gekwantificeerde risico's, die van belang zijn voor de berekening van het weerstandsvermogen, zijn weergegeven in onderstaande tabel. Enkele bedragen zijn verhoogd omdat de onderliggende posten in de loop der tijd in omvang gegroeid zijn.

*bedragen * € 1.000*

Risico's	
Algemene uitkering	2.800
Sociaal domein	2.100
Ontwikkelingsbedrijf Kerkrade (OBK)	0
Parkstad Limburg Stadion (PLS) / Roda JC Kerkrade	1.600
Beheer kapitaalgoederen	1.600
Algemeen	2.300
Totaal	**10.400**

Enkele overige risico's onder andere van de bedrijfsvoering (het dagelijks handelen) zijn opgenomen in de bijlage §2. Weerstandsvermogen: 'Overige risico's' van de begroting.

Hieronder volgen de risico's.

Algemene uitkering

Toelichting
Het Rijk brengt jaarlijks voor het gemeentefonds drie circulaires uit: in mei, september en december. Soms zijn er ook berichten tussendoor. De circulaires hebben gevolgen voor de gemeentefinanciën. Deze gevolgen worden berekend en opgenomen in de meerjarenbegroting. Een circulaire kan leiden tot tegenvallers of meevallers. De verschillen zijn soms groot. De nieuwe financieringssystematiek vanaf 2025 moet zorgen voor meer stabiliteit, maar lijkt door de huidige relatief hoge inflatiecijfers wel nadelig te zijn voor gemeenten.

Bestaande dekking
Bij de berekeningen van de AU wordt uitgegaan van actuele basisgegevens.
De omvang van de algemene uitkering loopt gelijk met de ontwikkeling van de uitgaven van de verschillende ministeries. Als sprake is van financiële tegenvallers op de korte termijn, is het voor de gemeente moeilijker om nog met oplossingen te komen. Bij financiële tegenvallers op de lange termijn is dit beter mogelijk. Daarom houden wij in het weerstandsvermogen rekening met een bedrag om dit risico (voor de korte termijn) af te dekken.

Kwantificeren (rest)risico
Wij gaan uit van een bedrag van afgerond € 2,8 miljoen. Dit is ongeveer 2% van de recente algemene uitkering, exclusief de integratie-uitkering participatie (sociaal domein).

Sociaal Domein (SD)/ Open-einde regelingen

Toelichting
Ten gevolge van het gegeven, dat de regelingen in het sociaal domein open-eind regelingen zijn, kunnen er grote schommelingen in de uitgaven optreden.

Bestaande dekking
Bij de overgang van de taken van het Rijk naar de gemeente was de aandacht vooral gericht op het laten doorgaan van de zorg. Nu de taken al enkele jaren bij de gemeente liggen, is de focus gericht op het beheersen van de uitgaven.

Kwantificering (rest)risico
Schommelingen aan zowel de inkomsten- als uitgavenkant zullen blijven. Op basis van de gegevens van de afgelopen jaren in samenhang met de gestegen uitgaven, houden wij rekening met een risico van afgerond 3% van de uitgaven sociaal domein, zijnde € 3,6 miljoen. Hier trekken wij de vaste buffer voor open-einde regelingen van € 1,5 miljoen van af. Het restrisico is dan € 2,1 miljoen.

Ontwikkelingsbedrijf Kerkrade (OBK)

Toelichting
Het grondbeleid volgt het ruimtelijk beleid en richt zich daarmee op het ontwikkelingsprogramma woningbouw en op het ontwikkelingsprogramma bedrijventerreinen. De resultaten van het Grondbedrijf betreffen de winsten en verliezen uit grondexploitaties. In de periode 2025-2029 zijn voor een bedrag van ongeveer € 0,25 miljoen aan resultaten te realiseren. Hier kunnen bepaalde risico's zijn. Er kan sprake zijn van tegenvallers aan de inkomstenkant maar ook aan de uitgavenkant. Een toelichting op de risico's van de grondexploitatie staat in de paragraaf grondbeleid.

Bestaande dekking
Het bedrag van de algemene reserve OBK is apart betrokken bij de weerstandscapaciteit. De reserve grondexploitatie OBK (=werkreserve grondbedrijf) is onder andere bedoeld voor verliezen uit de grondexploitaties. Het saldo wordt eind 2029 geschat op ongeveer € 4,05 miljoen. Hiervan is € 2,83 mln. bestemd voor het dekken van verliezen uit herstructureringsprojecten in de periode 2026-2029. Daarmee is in het verloop van de reserve nog geen rekening gehouden, omdat die projecten in voorbereiding zijn en de te verwachten verliezen nog niet kunnen worden ingeschat. Daarnaast verwacht de gemeente dat

over de resultaten uit grondexploitatie in de jaren 2024 en verder vennootschapsbelasting moet worden betaald. De aangifte voor 2024 is in voorbereiding. De hoogte van de te betalen belasting kan nog niet worden ingeschat. De verschuldigde vennootschapsbelasting zal ten laste worden gebracht van de reserve grondexploitatie OBK. Hiervoor is € 0,3 mln. in de reserve gestort. Voor elke grondexploitatie worden overeenkomsten gesloten. Eerst wordt hiervoor onderzocht wat de financiële effecten zijn. Daar waar mogelijk, worden de risico's van een grondexploitatie zoveel mogelijk neergelegd bij de andere partij. De ontwikkelingen worden de hele tijd in de gaten gehouden. Wanneer een risico onverwacht werkelijkheid wordt, worden er maatregelen genomen of voorstellen gedaan om de effecten van het risico te verkleinen.

Kwantificering (rest)risico
Als de resultaten grondexploitatie tegenvallen, dan wordt de werkreserve OBK niet of minder of minder snel aangevuld. Met het geschatte saldo van de reserve is dan nog een goede buffer beschikbaar voor de resterende risico's. Gelet op deze ruimte wordt het restrisico berekend op € 0.

Parkstad Limburg Stadion (PLS)/ Roda JC Kerkrade

Toelichting
Gemeente Kerkrade had eind 2024 nog een langdurende vordering van ongeveer € 18,3 mln op Holding Stadion Kerkrade BV. Of het geld binnenkomt, is afhankelijk van het betalen van de huur voor het PLS door Roda JC. Met het raadsbesluit van 12 juli 2023 is een nieuwe richting gekozen in samenhang met de ontwikkeling 'Kaalheide Bruist / ontwikkeling sportpark Kaalheide'. Dit leidt naar verwachting tot een afname van het huidige risicoprofiel, waarbij de inbaarheid van de lening veel minder afhankelijk wordt van één huurder (Roda JC). In afwachting van de feitelijke ontwikkelingen handhaven wij vooralsnog de risico-inschatting. Deze blijft dan gebaseerd op de situatie dat voor een leeg stadion (een) nieuwe huurder(s) of een nieuwe bestemming moet wordt gezocht. Dat kost tijd. Vanuit het toezichtkader kan hiervoor een periode van vier jaren worden uitgetrokken. Pas wanneer in die periode geen zicht is op een oplossing, komt een afboeking van de vordering in beeld. Dit is het slechtste (worst case) scenario.

Bestaande dekking
Roda ontving (o.a.) mediagelden vanuit de KNVB. Met Roda en de KNVB was overeengekomen via een zogenaamde 'akte van cessie' dat de KNVB de door Roda te betalen bedragen rechtstreeks overmaakt aan Stadion/Gemeente Kerkrade. Vanaf 1 juli 2025 (voetbalseizoen 2025-2026) is dit anders. De mediagelden worden voortaan uitbetaald door de Coöperatie Eerste Divisie (CED). De aktes van cessie zijn inmiddels hierop aangepast en de eerste betalingen vanuit de CED zijn ontvangen.
Er blijft echter sprake van onzekerheden. Ook is in de begroting rekening gehouden met de kosten van onderhoud. Als het stadion tijdelijk leegstaat, kan dit mogelijk op een lager niveau gebeuren.

Kwantificering (rest)risico
De kans dat moet worden overgegaan tot afboeking van de vordering is niet onderbouwd in te schatten. De nieuwe ontwikkeling kan deze kans verkleinen. Als het stadion leeg zou komen te staan moet PLS/de gemeente de eigenaarslasten betalen, mist de gemeente de rentevergoeding, zal ook een deel van de gebruikerslasten door de gemeente moeten worden betaald en ontstaat er extra druk op de financieringslasten. Verder kan nog sprake zijn van een eenmalig nadeel van circa € 22.000 (peil medio 2025) in verband met de vordering onroerendezaakbelastingen oude jaren op Roda JC. Vooralsnog blijven wij uitgaan van een bedrag van in totaal afgerond € 1,6 miljoen voor dit risico, om deze kosten gedurende de genoemde periode van vier jaren te dekken. Afhankelijk van de feitelijke ontwikkelingen de komende jaren zal dit risico steeds opnieuw worden beoordeeld en zonodig bijgesteld worden.

Beheer kapitaalgoederen

Toelichting
Voorbeelden van de kapitaalgoederen zijn wegen, riolering, groen, gebouwen, verlichting en civieltechnische kunstwerken. Deze kapitaalgoederen moeten onderhouden worden op een bepaald niveau. De kosten van riolen zijn deel van het riooltarief. Deze kosten zijn geen risico voor de begroting. Voor het onderhoud van de overige kapitaalgoederen is ongeveer € 6,3 miljoen in de begroting opgenomen. Voorbeelden van risico's zijn een onderhoudsachterstand, incidentele schade door storm of toenemende kosten door uitbreiding van het aantal of omvang van kapitaalgoederen.

Bestaande dekking
In beheerplannen worden afspraken gemaakt over het niveau van onderhoud. Ook wordt rekening gehouden met de kosten hiervan. Deze kosten zijn opgenomen in de begroting. Dit kan zijn in de exploitatie, het investeringsprogramma of via de inzet van reserves.
Daarnaast werkt de gemeente aan het verkleinen van gemeentelijke vastgoedportefeuille. Dit kan zijn door sloop of verkoop. De aandacht gaat naar strategisch vastgoed. Aan niet-strategisch vastgoed wordt alleen onderhoud uitgevoerd dat echt niet uitgesteld kan worden. Onderhoud vindt vaak plaats op basis van inspecties en rekening houdend met ontwikkelingen in de directe omgeving (efficiency). Ook met eventuele sloopkosten wordt in de begroting rekening gehouden. Na sloop kan het zijn dat de nieuwe plek ergens anders voor gebruikt wordt dat geld oplevert. De kosten van de sloop vallen dan weg tegen de nieuwe inkomsten. Jaarlijks wordt de boekwaarde van het vastgoed vergeleken met de waarde daarvan. Er wordt dan nagegaan of de boekwaarde niet te hoog is.

Kwantificering (rest)risico
Voor het opvangen van de risico's wordt rekening gehouden met een bedrag van afgerond € 1,6 miljoen. Dit is ongeveer 25% van het budget voor het jaarlijks onderhoud van de kapitaalgoederen exclusief de riolen.

Algemeen

Toelichting
In de gemeente zijn nog verschillende andere risico's. Van die risico's is het lastig in te schatten wat het financieel effect kan zijn en ook de kans op dat het risico gebeurt. Om niet aan deze risico's voorbij te gaan wordt een stelpost bepaald.
Voorbeelden van deze risico's zijn de gevolgen van wetswijzigingen, de ontwikkelingen in Specifieke Uitkeringen (SPUK's), rechterlijke uitspraken, privacy-incidenten of de gevolgen van de voortdurende oorlog in de Oekraïne en economische ontwikkelingen. Een recessie kan bijvoorbeeld effect hebben op gemeentelijke projecten en op te betalen uitkeringen. De eventuele effecten hiervan zijn nu onmogelijk te bepalen.

Bestaande dekking
Het kan zijn dat kosten hoger uitvallen dan gedacht of minder opbrengsten gehaald worden. Binnen de gemeente is hier doorlopend aandacht voor. Ook worden maatregelen genomen om de kansen op of gevolgen van risico's te verkleinen.

Kwantificering (rest)risico
Voor het weerstandsvermogen wordt uitgegaan van € 2,3 miljoen. Rekening houdend met de bedragen die al meegenomen zijn in het weerstandsvermogen voor de algemene uitkering, het sociaal domein, het OBK, het beheer van kapitaalgoederen en de kostenneutraliteit van afval en riool, is dit ongeveer 2% van het resterende bedrag aan gemeentelijke lasten per jaar plus 2% van het resterende bedrag aan gemeentelijke baten per jaar (exclusief reserves).

d. Diverse kengetallen

Op landelijk niveau zijn vijf kengetallen benoemd om de financiële positie van gemeenten beter weer te geven en te kunnen vergelijken. Deze worden hierna uitgewerkt.

Kengetallen *Ultimo jaar in %*		**2024** **REK**	**2025** **BEGR**	**2026** **BEGR**
1a	Netto schuldquote	71,6	87,1	82,6
1b	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	58,8	73,5	69,1
2	Solvabiliteitsratio	22,4	14,7	21,9
3	Grondexploitatie	0,6	0,0	0,0
4	Structurele exploitatieruimte	1,0	2,8	0,1
5	Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden	102,5	97,6	*

** Nog niet bekend. In de raad van december 2025 worden alle tarieven 2026 vastgesteld op basis van de dan bekende ontwikkelingen. Deze worden vervolgens afgezet tegen de landelijke cijfers.*

Nadere toelichting op de financiële kengetallen:

- *Kengetal 1a en 1b* weerspiegelen het niveau van de schuldenlast van de gemeente t.o.v. de eigen middelen.
- *Kengetal 2* geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is (ineens) aan haar financiële verplichtingen te voldoen.
- *Kengetal 3* geeft inzicht in de boekwaarde van de voorraden grond die nog moet worden terugverdiend door toekomstige verkopen.
- *Kengetal 4* geeft inzicht in de verhouding van de structurele baten versus de structurele lasten. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel.
- *Kengetal 5* geeft inzicht in de ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, gerelateerd aan de totale gemiddelde woonlasten. De formule gaat uit van de gemiddelde woonlasten jaar t, gedeeld door de gemiddelde woonlasten van jaar t-1. Dat kan een enigszins vertekend beeld geven. De landelijke tendens is dat de gemiddelde woonlasten stijgen.

Het gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK) dat de provincie hanteert voor het toezicht op gemeenten is hieronder weergegeven. Er zijn landelijk per kengetal drie categorieën benoemd, namelijk A, B, C en zgn. signaleringswaarden. Hieraan is geen absolute betekenis toegekend. In het algemeen kan worden gesteld dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest. Van belang is nog dat de waarden in hun onderlinge samenhang moeten worden bezien.

De GTK-waarde die overeenkomt met begroting 2026 is geel gearceerd. Omdat de belastingcapaciteit nog niet bekend is voor 2026, is hier de waarde van 2025 genomen.

Kengetallen *in %*		**Cat. A**	**Cat. B**	**Cat. C**
1a	Netto schuldquote	< 90	90-130	> 130
1b	Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	< 90	90-130	> 130
2	Solvabiliteitsratio	> 50	20 - 50	< 20
3	Grondexploitatie	< 20	20 - 35	> 35
4	Structurele exploitatieruimte	> 0	0	< 0
5	Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshh.	< 95	95 - 105	> 105

BDO, een gerenommeerd accountantskantoor, heeft een methodiek ontwikkeld waarmee per gemeente één (gewogen) rapportcijfer voor de financiële kengetallen wordt gegeven. Dit geeft een breder beeld dan enkel een vergelijking op specifieke getallen. BDO kent in die methodiek de hoogste waarde toe aan het getal solvabiliteit, daarna aan de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, gevolgd door de grondexploitatie, de structurele exploitatieruimte en de belastingcapaciteit. Als een gemeente voor alle kengetallen in categorie A valt, dan scoort de gemeente 100 van de 100 punten en daarmee een rapportcijfer "10". Als een gemeente voor alle kengetallen in categorie C valt, dan krijgt de gemeente het rapportcijfer "3".

Op basis van deze methodiek krijgt Kerkrade het rapportcijfer 8,1.

§3. Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Voor deze paragraaf zijn de volgende beleids- en beheersplannen relevant:

Beleids- en beheersplannen
Wegbeheer gemeente Kerkrade: Uitvoeringsprogramma
Watertakenplan 2020-2024
Groen; Onderhoud en beheerprogramma's(grotendeels door groepsdetachering WSP-groen)
Gebouwenbeheer (jaarlijks plan passend binnen financiële kaders)
Openbare verlichting uitvoeringsprogramma
Civieltechnische kunstwerken onderhoud op basis van inspecties
Speelvoorzieningen regulier onderhoud

De gemeente is verantwoordelijk voor een goed onderhoud en beheer van de openbare ruimte. In die openbare ruimte vinden we de zogenaamde 'kapitaalgoederen' die samen de infrastructuur vormen. Voorbeelden daarvan zijn de wegen, het openbaar groen, riolen, bruggen, tunnels en de openbare verlichting.

De wegen werken als aders voor het vervoer van mensen en goederen. Riolen zorgen voor het transport van afvalwater en het openbaar groen (bijvoorbeeld de bomen langs straten en in parken) zorgt voor voldoende zuurstof. Bruggen en tunnels vormen als gewrichten belangrijke verbindingen voor het verkeer.
De gemeente moet de infrastructuur als een goede 'huisvader' onderhouden zodat deze veilig en duurzaam (beter voor het milieu) kan worden gebruikt. Dat is in het belang van onze inwoners, bezoekers en bedrijven. Een vitale (gezonde) stad kan niet zonder een vitale infrastructuur.

Jaarlijks wordt het uitvoeringsplan voor wegen geactualiseerd. In 2026 zal het Watertakenplan in Parkstadverband worden geactualiseerd.

In deze paragraaf komen de belangrijkste onderdelen aan de orde.

Klimaat en weer
De afgelopen jaren hebben het klimaat en het weer het onderhoud van de kapitaalgoederen beïnvloed. In de jaren 2021 tot en met 2024 zijn we in de zomermaanden geconfronteerd met ernstige

wateroverlast.. Voorgestelde maatregelen ikv voorkomen van wateroverlast hebben inmiddels hun werking bewezen. Ook in 2026 zullen aanvullende maatregelen genomen worden om verdere knelpunten op te lossen. Daarnaast worden de zomers steeds meer gekenmerkt door langdurige droogte en hoge temperaturen.
Deze situaties kosten de gemeente vaak veel geld. Denk ook bijvoorbeeld aan schades aan het openbaar groen of aan bomen. Zo hebben met name beukenbomen zwaar te lijden onder langdurige droogte. De gevolgen daarvan worden soms pas enkele jaren later zichtbaar.
Daarnaast moet vaak extra personeel en materieel (bijvoorbeeld machines) worden ingezet. Wij verwachten dat deze zaken ook de komende jaren invloed hebben op het onderhoud en beheer.
In 2026 gaat Kerkrade door met de samenwerking met de Parkstad-gemeenten, de Provincie Limburg, het Waterschap en het WML. Onderwerpen waaraan speciale aandacht gegeven moet worden zijn:

- Klimaatadaptatie (hoe passen wij onze stad zo goed mogelijk aan, aan het veranderende klimaat);
- Wateroverlast;
- Droogte;
- Extreme warmte (hittestress);
- Duurzaamheid (hoe gaan we goed om met onze natuur);
- Ruimtelijke ordening (hoe delen we onze ruimte in).

Zowel de portefeuille Openbare Ruimte alsook de portefeuille Duurzaamheid zijn hierbij nauw betrokken.

a. Wegen

Beleid en uitvoering
In Kerkrade hebben we ruim 200 km aan wegen en straten. Dat zijn hoofdwegen zoals de Kaalheidersteenweg en woonstraten zoals de Van Beethovenstraat, de Kleingraverstraat of de Anselderlaan. Ook zijn er nog speciale gebieden zoals het centrum en de bedrijventerreinen.

Het is de taak van de gemeente Kerkrade om de wegen en straten in orde te houden. Dan kunnen de burgers er veilig gebruik van maken. Daarmee houden we Kerkrade bereikbaar voor iedereen. De gemeente kijkt niet alleen of een weg “mooi” is, maar vooral of een weg vlak is en of het regenwater goed kan weglopen. De gemeente maakt gebruik van een geautomatiseerd systeem, het wegbeheersysteem. Met informatie uit dat systeem wordt een beheerplan gemaakt. Dat beheerplan is het draaiboek om het onderhoud en beheer van de wegen uit te voeren. Elke twee jaar worden de wegen geïnspecteerd. Met de uitkomst kan dan elke twee jaar een nieuw beheerplan worden gemaakt. Bij het onderhoud van de wegen worden ook kleine problemen verholpen, bijvoorbeeld gaten in de weg. Als er teveel kleine dingen zijn om te repareren wordt de hele weg vervangen. Dat noemen we reconstructie. Een reconstructie kan soms ook nodig zijn als een weg nog goed is. Bijvoorbeeld als er een probleem is met het verkeer. Meer informatie hierover staat in programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat. De wegen in Kerkrade zijn gemiddeld vrij oud. Daardoor is er veel werk te doen.

Budgetten
Voor onderhoud van wegen, trottoirs en pleinen asfalt en wegmarkeringen is in 2026 € 872.200 beschikbaar.
In het investeringsprogramma is voor 2026 en 2027 € 4.750.000 begroot. Vanaf 2028 is jaarlijks € 4.500.000 beschikbaar.

Risico’s
Een punt van aandacht blijft de gewenste kwaliteit van de wegen en het geld dat voor het onderhoud beschikbaar is. Omdat Kerkrade vrij oude wegen heeft en we niet overal tegelijk kunnen werken, moet er gekozen worden waar wel en waar niet gewerkt wordt. Soms kan dat betekenen dat een slechte weg nog wat langer slecht blijft. Omdat veel wegen oud zijn zouden we meer wegen moeten vervangen dan we kunnen doen. We noemen dat een achterstand. Door de extra bedragen zoals die ook voor 2026 weer door het college worden ingezet kunnen we wel al meer doen en kan een deel van deze achterstand worden ingelopen.

Het werk aan de weg wordt steeds duurder als gevolg van ontwikkelingen waar de gemeente zelf geen invloed op heeft. Zo zijn er steeds meer wetten waar rekening mee gehouden moet worden. Bijvoorbeeld moeten er dure onderzoeken voor het milieu worden gedaan. Maar ook de bouwstoffen worden steeds duurder. Dit zal de komende jaren mogelijk nog toenemen.

Wegen en riolen horen bij elkaar. Net als wegen en verkeer. Bij werkzaamheden aan de wegen zal er vaak tegelijkertijd aan het riool gewerkt worden. Als er meer geld is voor wegen kunnen we meer wegen vervangen. We doen dan dus ook meer aan riolen. Daar is dan ook meer geld voor nodig. Meer informatie hierover staat in §3 Onderhoud kapitaalgoederen, onderdeel b. Riolering en water.

b. Riolering en water

Beleid en uitvoering
Het beleid op het gebied van de riolering is vastgelegd in het Watertakenplan 2020-2024. Voor 2025 en 2026 wordt het bestaande beleid gecontinueerd. Samen met de andere parkstagemeenten wordt momenteel een nieuw watertakenplan opgesteld waarbij ook meer aandacht is voor het veranderende klimaat. Het plan wordt opgeleverd in 2026 en zal wederom een looptijd van 4 jaar hebben

Instandhouding riolering
Het afvoeren van vuilwater (rioolwater) is belangrijk voor de volksgezondheid omdat dit ziekten voorkomt.
Regenwater moet worden afgevoerd om overstromingen te voorkomen. Het buizenstelsel en de afvoerkanalen die hiervoor in de grond liggen moeten goed onderhouden worden. Elk jaar worden buizen en afvoerkanalen daarom schoongemaakt, vervangen en gerepareerd.

Waterkwaliteit oppervlaktewater
In het watertakenplan 2020 – 2024 staat dat de gemeente moet voldoen aan de basisinspanning. In de basisinspanning is bepaald hoeveel vuilwater via het vuilwaterriool in het oppervlaktewater terecht mag komen. Dit kan gebeuren als grote hoeveelheden regenwater in het vuilwaterriool terechtkomen. Hierdoor loopt het vuilwaterriool over, waardoor het water terecht komt in het oppervlaktewater. Enkele delen van Haanrade en Eygelshoven voldoen nog niet geheel aan de eisen van de basisinspanning. In 2026 wordt het basis rioleringsplan opgeleverd. In dit plan is het hydraulisch functioneren van het rioolstelsel doorgerekend bij diverse regenbuien. Dit zijn zowel langdurige als kortstondige zeer hevige buien. Uit deze berekeningen volgt welke de meest efficiënte maar ook uitvoerbare maatregelen zullen zijn om aan de basis inspanning te voldoen.
De gemeente Kerkrade moet ook voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). Deze richtlijn stelt strengere eisen aan de waterkwaliteit van de kleinere beken. Met name overstorten op de Vloedgraaf en Anstelerbeek zullen moeten worden verminderd. De gemeente Kerkrade verwacht dat de krimp van de bevolking leidt tot een kleiner verhard oppervlak en dat de daardoor vrijgekomen ruimte benut kan worden om water te bergen. Bij de aanleg van de buitenring is in dit kader een perceel aan de Krichelbergsweg verworven om een zogenaamde groene buffer naast het bestaande berg bezink bassin te kunnen aanleggen. De aanleg voor deze buffer is voor 2026 voorzien
In 2019 is de stimuleringsregeling ''afkoppelen verhard oppervlak'' van start gegaan. Inwoners worden zo gestimuleerd het regenwater op eigen erf te houden door te infiltreren. Ook voor 2026 wordt deze regeling gecontinueerd waarmee op deze wijze ook de belasting op de riolering verminderd.
In het Watertakenplan 2020 -2024 wordt ook berekend welke gevolgen de kosten van het onderhoud van de riolering en waterlopen hebben voor de tarieven die de burger moet gaan betalen.

Kwantiteit regenwater
Als gevolg van een veranderend klimaat vallen er steeds zwaardere regenbuien. De ernstige wateroverlast in 2021 staat nog altijd in ons geheugen gegrift. Maar ook in juni 2023 vielen wederom buien die plaatselijk tot grote overlast hebben geleid. Op 2 mei en 1 juni 2024 vielen weer buien waar plaatselijke meer dan 60 mm neerslag viel. Volgens de geldende regenreeksen zijn dat buien die maar 1 keer in de 100 jaar vallen. Op tal van plekken worden in de komende periode aanpassingen aan de infrastructuur uitgevoerd om de loop van het water te reguleren en waar mogelijk tijdelijk vast te houden in aan te leggen bergingen. De komende jaren zullen eveneens in samenwerking met het Waterschap Limburg projecten worden uitgevoerd om wateroverlast vanuit het buitengebied in de toekomst te voorkomen.

In 2019 is de klimaatatlas Parkstad (www.parkstad.klimaatatlas.net) ook voor burgers digitaal ter beschikking gekomen. Hierop staat onder andere aangegeven welke wegen en woningen bij een bui van 60 mm per uur overlast kunnen ondervinden.
Regelmatig wordt de in 2019 geïntroduceerde campagne Waterklaar geüpdatet. Inwoners van Kerkrade worden via diverse media periodiek geïnformeerd over de mogelijkheden duurzaam met water (zowel drink- als regenwater) om te gaan.

Samenwerking Parkstad
Al in 2011 is in Parkstad een onderzoek gestart naar het antwoord op de vraag of samenwerking met betrekking tot stedelijk (afval)water voordelen oplevert. In 2013 hebben de colleges in Parkstad een intentieverklaring ondertekend om op diverse onderdelen in de waterketen te gaan samenwerken. Het meest concrete project is het gezamenlijk uitvoeren van reliningsprojecten onder regie van de gemeente Kerkrade. Voor het uitvoeren van hydraulische berekeningen is in 2017 een samenwerkingsovereenkomst gesloten met de gemeenten Heerlen, Landgraaf, Voerendaal en Nuth om de gemeente Heerlen deze berekeningen te laten uitvoeren.
Daarnaast worden de gemeentes bij toerbeurt ambtelijk vertegenwoordigd in diverse overleggroepen zodat niet van iedere gemeente een deelnemer vereist is.
Collegenota's worden gezamenlijk voorbereid om de werkdruk te verminderen.

Budgetten
Voor het onderhoud van de riolering en waterlopen is in 2026 € 1.378.700 beschikbaar.
Bij de evaluatie van het watertakenplan in het 4e kwartaal van 2026 wordt het investeringsprogramma jaarlijks geactualiseerd. Voor het jaar 2026 is er een bedrag van € 2.900.000 beschikbaar. In 2027 is 2.500.000 begroot en voor 2028 en 2029 resp. € 2.600.000 en € 2.800.000.

Risico's
Door de verandering van het klimaat zullen er extra maatregelen noodzakelijk zijn in zowel het vasthouden van water in droge periodes en het voorkomen van wateroverlast bij hevige neerslag.
Ter uitvoering van deze maatregelen heeft het rijk ook sedert 2023 diverse subsidieregeling opengesteld.

c. Groen

Beleid en uitvoering
De groenvoorzieningen zijn de longen van de stad. Goed onderhoud is daarom belangrijk. We willen de bestaande groengebieden duurzaam behouden, verder uitbreiden en verbinden met het groen buitengebied aan de randen van de stad.

Het onderhoud van het openbaar groen is opgedeeld in het stedelijk groen, groen in het buitengebied en bomen. Het grootste gedeelte groenvoorzieningen in de stad en in de wijken onderhoudt de gemeente ook in 2026 met eigen medewerkers. Als gevolg van de terugloop in WSP medewerkers wordt een gedeelte van het groenonderhoud uitbesteedt aan aannemers. De keuze voor hoogwaardiger groen en meer biodiversiteit binnen nieuwe projecten zorgt ervoor dat de onderhoudskosten toenemen.

Het weghalen van (overbodige) verhardingen en vergroening van de stad wordt steeds belangrijker. De gemeente zal samen met bewoners de komende jaren hiermee aan de slag gaan. Voorbeelden hiervan zijn Steenbreek en meedoen aan het NK Tegelwippen.

Met de visie en aanvalsplan centrum 2024 ligt er een integrale gebiedsgerichte aanpak ligt de sleutel vormt voor een vitaal, leefbaar en toekomstbestendige centrum van Kerkrade. Onlosmakelijk onderdeel hiervan is de kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte, met meer groen in en rond het kernwinkelgebied en met groene verbindingen naar o.a. het stadspark en andere ontmoetingsplekken.
Vanuit de Rijksubsidie Impulsaanpak Winkelgebieden 2024 zijn hiervoor de komende jaren financiële middelen beschikbaar gekomen.
Inmiddels is de vergroeningsstart gemaakt met extra groen/boombakken in het centrum, aanplant deel Vie-boulevard en later in 2025 de plaatsing van groen- en boombakken met zitmeubilair in de Hoofdstraat. De komende jaren zullen de overige winkel- en aanloopstraten een verder groenmetamorfose ondergaan.

Het college blijft dan ook investeren in de kwaliteit en de veiligheid om bestaande volwassen bomen te behouden en in het planten van nieuwe bomen (vergroening). Daarbij zal de vuistregel van "3-30-300" (aanwezigheid van groen) zoveel als mogelijk worden toegepast. Deze houdt in dat uiteindelijk vanuit iedere woning minimaal 3 volwassen bomen zijn te zien, minstens 30% van de buurt bestaat uit boomkronen die zorgen voor schaduw en op maximaal 300 meter een park of bos is voor natuurlijke verkoeling. De Kerkraadse Levensbomenbossen, die worden aangeplant in nauwe samenwerking met onze inwoners, zijn daarvan goede voorbeelden. Recent zijn wederom 260 bomen geadopteerd voor een volgende levensbomenbos nabij Rolduc.

De bosgebieden in Kerkrade worden in samenwerking onderhouden door een bedrijf (Bosgroep Zuid-Nederland). Bij het onderhouden van onze bosgebieden is door de bosgroep geconstateerd dat steeds meer noodzakelijke werkzaamheden uitgevoerd dienen te worden. Voor 2026 zijn deze noodzakelijke werkzaamheden in beeld gebracht en wordt dan ook gestart met de uitvoering hiervan.

Budgetten
Voor de groenteams van WSP is in 2026 € 956.200 beschikbaar.
Voor zaaigoed, inboet, uitbesteed groen, bos- en bomenbeheer en onderhoud bermen straatbomen en het maaien van gazons is er in 2026 € 958.400 in de begroting begroot.
In het investeringsprogramma is voor openbaar groen structureel € 625.000 geraamd.

Risico's
De risico's voor het openbaar groen worden met name veroorzaakt door de steeds extremere weersomstandigheden. Zo leiden zowel langdurige hitte / droogte als wateroverlast tot grote schade aan beplanting en aan bomen.

d. Gebouwen

Beleid en uitvoering
De gemeente Kerkrade bezit momenteel 137 gebouwen. Deze panden worden onder meer gebruikt door de gemeente zelf, diverse (sport)verenigingen, stichtingen en scholen. Ook heeft de gemeente gebouwen voor toerisme, recreatie en cultuur zoals Schacht Nulland, Botanische Tuin Kerkrade, Kasteel Erenstein, Rodahal, HuB (theater en bibliotheek), Vie (zwembad en sporthal) een muziekschool en speeltuinen. Tevens beschikt de gemeente over accommodaties die van groot belang zijn in een wijk, zoals 't Westhoes, 't Sjevemethoes en het Flexiforum I en II. Deze accommodaties hebben een belangrijke sociaal-maatschappelijke functie. Het zijn locaties welke fungeren als smeltkroes en hebben een belangrijke rol waar mensen elkaar ontmoeten en gezamenlijk activiteiten ontplooien.

Juist in een tijd van economische recessie vormt het maatschappelijk vastgoed een belangrijke katalysator voor een maatschappelijke en economische structuurversterking. In een afnemend particulier initiatief kan juist door de versterking en ontwikkeling van het maatschappelijk vastgoed de leefbaarheid in wijken worden versterkt.

Naast bovengenoemde voorzieningen heeft de gemeente zes eengezinswoningen, vier woonwagens, dertig woonwagenstandplaatsen, drie parkeergarages en een winkelpassage in bezit.

In het kader van de toekomstige wijk- en gebiedsontwikkelingen zijn intussen
een 33-tal gebouwen / panden aangekocht welke voor de tijdelijkheid eveneens deel uitmaken van de gemeente vastgoedportefeuille.

Onderhoud
Binnen de gemeentelijk vastgoedportefeuille / objecten wordt een onderverdeling gemaakt in strategisch en niet-strategisch vastgoed. Objecten die specifiek worden aangemerkt als "strategisch kernvoorraad" worden als zodanig belangrijk beschouwd dat ze (op korte termijn) niet vervreemd worden. Deze dienen op een goed onderhoudsniveau gehouden.
De overige gebouwen staan op de nominatie om vervreemd of gesloopt te worden. Deze gebouwen worden in principe marginaal onderhouden op basis van alleen klachtenonderhoud.

De afdeling Vastgoed is verantwoordelijk voor het onderhoud en beheer van de gemeentelijke vastgoedportefeuille. Uitgangspunt is hierbij dat de gebouwen op peil worden gehouden waarbij de uitvoering sober maar doelmatig plaatsvindt. Voorop staat dat in het kader van veiligheid ten alle tijden onderhoud wordt uitgevoerd.

Daarnaast zorgt de afdeling Vastgoed voor het verkopen en verhuren van grond en panden van de gemeente. Getracht wordt om leegstand zoveel mogelijk te voorkomen. Dit doen we door het slopen of verkopen of het slimmer en efficiënter gebruiken en inzetten van bestaande panden.

Op basis van een integraal inzicht in de investerings - en exploitatiekosten van het gemeentelijk vastgoed wordt een transparante afweging gemaakt tussen het maatschappelijke belang en de financiële gevolgen van het in eigendom hebben van gemeentelijk vastgoed. Om het gemeentelijk vastgoed in stand te houden en in het kader van maatschappelijk belang is het belangrijk dat ook de belangen binnen het krachtenveld van de diverse Domeinen binnen de gemeenten bij elkaar komen. In deze vindt steeds integrale afstemming met Domen Burger plaats.

Net als voorgaande jaren is de lijn van een proactief vastgoedbeheer voortgezet. Dit betekent sturing op efficiënte en effectieve vastgoedvoorraad door het doorvoeren van portefeuillemanagement, met niet alleen aandacht voor technische kwaliteit van het gemeentelijk vastgoed, maar ook voor efficiency en financiën. Tevens wordt leegstand zoveel mogelijk voorkomen door tijdige afstoting (sloop c.q. verkoop) van gebouwen en efficiënter gebruik van bestaande panden. De omvang van de gemeentelijke vastgoedportefeuille wisselt bij voorgenomen gebiedsontwikkeling(en).

Voor 2026 geldt dat de verkoopactiviteiten van objecten in eigendom van de gemeente verder geïntensiveerd zullen worden. Hierbij wordt voldaan aan het gemeentelijk beleid om te komen tot het verkleinen van gemeentelijke vastgoedportefeuille.

Belangrijke zaken voor 2026

De gemeente is grootaandeelhouder van Holding Stadion B.V. en heeft daardoor een belangrijke rol bij het beheer en onderhoud van het Parkstad Limburg Stadion. Het gaat daarbij vooral om het hoofdgebouw, de tribunes, het dak en het speelveld. In samenhang met de plannen voor Sportpark Kaalheide krijgt ook Roda JC vanaf 2026 een andere rol. Dit heeft gevolgen voor het gebruik van de kantoorruimten in het stadion. Er zijn al onderzoeken gedaan om te bekijken hoe we de leegstaande ruimten in de toekomst het beste kunnen gebruiken. Hiervoor maken we nu een Plan van Aanpak. Daarin staat hoe we het hoofdgebouw willen positioneren, welke huurders we willen aantrekken en specifiek wat we gaan doen met de eerste en tweede verdieping. Ook wordt gekeken hoe we deze ruimten kunnen gebruiken en verhuren op dagen dat er geen wedstrijden van Roda JC zijn.

- Woonwagenzaken.

Het verhuren van woningen al dan niet woonwagens en/of woonwagenstandplaatsen is niet direct de core business van een gemeente. Voor de woonwagenstandplaatsen en de woonwagens in eigendom van de gemeente is inmiddels onderzocht of de verhuur en beheer niet kon worden uitbesteed aan een externe partij. In deze is met Pim Zuid BV en met Jaminck een samenwerking aangegaan. Voor 2026 geldt dat voornoemd verhuur en beheer wordt voortgezet. Voor de verhuur van woonwagens in eigendom van de gemeente alsmede de woonwagenstandplaatsen gaat de gemeente wederom met de plaatselijke woningcorporaties het gesprek aan omtrent een mogelijke overdracht.

- Kantoor Hammolenweg (gemeentewerf)

In 2025 is gestart met de verduurzaming van het kantoorpand van de Hammolenweg. De minimale wettelijke verplichting m.b.t. het energielabel van een kantoorgebouw moet C zijn, hetgeen het geval is doordat de gehele buitenschil is geïsoleerd en voorzien van nieuwe kozijnen met HR++glas. Om nu het kantoorpand ook installatietechnisch klaar te maken voor de komende 20/25 jaar volgt nu Fase 2. Voor deze verduurzaming hebben we een DUMAVA-subsidie aangevraagd en gekregen. De totale subsidie volgens de beschikking is € 192.657,60 en zal in 2026 worden ingezet om het geheel te verduurzamen.
Naar aanleiding van jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens hebben wij in de Regionale en lokale Woonvisie 2023-2028 gemeente Kerkrade het volgende opgenomen voor woonwagenstandplaatsen.

“Wat betreft de woonwagenbewoners verwijzen we in deze woonvisie naar het Woonwagenbeleid van Kerkrade waarin de uitgangspunten van het rijksbeleid zijn opgenomen. “
In Kerkrade zijn thans 33 standplaatsen aanwezig. Uit het provinciale behoefte onderzoek woonwagenstandplaatsen blijkt dat in de gemeente tot 2030 een behoefte is aan het toevoegen van 9 standplaatsen. Deze standplaatsen zullen tot 2030 ook daadwerkelijk toegevoegd worden.

• Duurzaamheid.
Gelijk aan 2025 wordt ook voor 2026 extra budget vrij gemaakt om ten behoeve van de gebouwen niet 1 op 1 vervanging te plegen, maar ook gekeken kan worden naar duurzamere toepassingen. Met name voor het verduurzamen van kapitaalgoederen.

Kosten / Baten
De kosten voor het beheren en onderhouden van onze gebouwen wordt uit het zogenaamde exploitatiebudget betaald. Voor 2026 is hiervoor € 2.478.000 beschikbaar. Het bedrag bestaat daarnaast uit kosten voor OZB, energie-, service- en schoonmaak. De huuropbrengsten worden hierin meegenomen.
In de meerjarenbegroting zijn de uitgaven meegenomen die nodig zijn.

Voor 2026 is het beschikbare investeringsvolume Gebouwen € 1.300.000 om jaarlijks onderhoud te kunnen uitvoeren aan de strategische panden van de gemeente.

De baten / opbrengst van de verkoop van onroerende goederen worden aan de reserve gebouwen toegevoegd. Het saldo van deze reserve bedraagt per 1-1-2025 € 700.818.

Uit de reserve wordt er ook jaarlijks aan de hand van een jaarplan een bijdrage beschikbaar gesteld. Om op lange termijn adequaat onderhoud aan gemeentelijke panden te kunnen uitvoeren is het noodzakelijk dat de reserve op peil blijft (middels opbrengsten van verkopen dan wel jaarlijkse dotaties).

Tot slot is er voor onderwijsvoorzieningen in het investeringsprogramma 2026 € 200.000 begroot.
Voor de realisatie van het Martin Buber is er voor het jaar 2026 en 2027 jaarlijks € 4.500.000 begroot en voor 2028 € 1.000.000.

e. Openbare verlichting

Beleid en uitvoering
Met de openbare verlichting bedoelen we de verlichting die nodig is om de openbare ruimte (zoals de straten) ‘s avonds en ’s nachts te verlichten. Mensen zijn hierdoor op straat goed zichtbaar en kunnen veilig over straat. Het verkeer kan veilig door de straten rijden.
Voor de komende jaren ligt de focus op de vervanging van Fluorescentie lampen (PL), als gevolg van een besluit van de Europese Commissie om vanaf 2023 deze lampen niet meer te produceren, omdat zich in deze lampen schadelijk stoffen bevinden die na het einde van de levensduur van de lamp verwerkt moeten worden.In nieuwe armaturen zit LED-verlichting in plaats van lampen. LED-verlichting verbruikt minder energie dan de oude verlichting met lampen. Op deze wijze wordt bij het beheer en onderhoud van de openbare verlichting een bijdrage geleverd aan het beleid op het gebied van zowel (verkeers-) veiligheid alsook duurzaamheid.

Budgetten
Voor de energiekosten en transportkosten en het onderhoud van de openbare verlichting is in 2026 resp. € 367.500 en € 405.000 beschikbaar. Door de energie crisis zijn de kosten het afgelopen jaar fors gestegen.
Voor incidentele vervanging van lichtmasten en armaturen is in 2026 € 47.000 beschikbaar.
Vanaf 2026 is er in het investeringsprogramma jaarlijks € 300.000 beschikbaar voor het vervangen van lichtmasten en armaturen.

Risico's
Oude lichtmasten die getest worden, moeten soms direct worden verwijderd. Dit gebeurt wanneer de toestand van de lichtmast te slecht is om te laten staan. Hierdoor zal er op die plaats (soms langere) tijd geen verlichting zijn.

f. Civieltechnische kunstwerken

Beleid en uitvoering
Met civieltechnische kunstwerken bedoelen we constructies zoals bruggen, tunnels, keerwanden, steigers en duikers. In Kerkrade zijn er ongeveer 240 civieltechnische kunstwerken, afwisselend van groot tot klein en afwisselend van een eenvoudige houten brug tot complexe bruggen uit (voorgespannen) beton.
Daarnaast beheert de gemeente Kerkrade ook nog objecten zoals trappen en geleiderails
De gemeente Kerkrade heeft als taak dat deze kunstwerken en objecten veilig blijven functioneren. Dat geldt voor het gebruik door burgers en verkeer, maar ook voor bijvoorbeeld een veilige waterdoorvoer daar waar nodig.

De enorme afwisseling in afmetingen en materialen maakt het beheer lastig. Een kleine houten brug zal meer en intensiever onderhoud nodig hebben dan bijvoorbeeld een betonnen brug. Als echter een betonnen brug groot onderhoud nodig heeft dan lopen de kosten snel hoog op.
De gemeente bewaakt de situatie van de kunstwerken en objecten door deze regelmatig te inspecteren. Op basis van deze inspecties kan ieder jaar het onderhoud worden bepaald en kan er gekeken worden hoeveel geld er moet worden uitgegeven. De hoeveelheid geld die wordt uitgegeven kan van jaar tot jaar verschillen. Vanwege de veiligheid en het blijven functioneren van de kunstwerken zijn er duidelijke regels over de minimale kwaliteit die een kunstwerk moet hebben. Op dit moment is de kwaliteit van de kunstwerken redelijk.

In 2024 heeft een herinventarisatie plaatsgevonden van de kunstwerken en objecten. Ten opzichte van eerdere jaren is het areaal uitgebreid. Dit komt met namen door nieuwe aanleg (o.a. Vie en Super Local), overdracht in het kader van de Buitenring Parkstad en door aankoop (oa terrein ziekenhuis tbv het Martin Buber). Daarnaast zijn nu alle trappen (ook die in de wandelgebieden) in beeld gebracht. Met name deze trappen hebben de laatste jaren weinig tot geen aandacht gehad.

Tot slot vormen de kunstwerken meestal een oplossing voor een knelpunt. Zonder bijvoorbeeld de brug over de Worm in de Merksteinstraat is de Worm daar niet te passeren en moet verkeer zeer lange omwegen maken.

In 2025 is een nieuw beheerplan voor kunstwerken en objecten worden opgesteld. De basis daarvoor is gelegd met de herinventarisatie. Op basis van de inspectieresultaten en het nieuwe beheerplan is in 2025 een nieuw financieel overzicht worden opgesteld.

Budgetten
Voor het dagelijkse onderhoud aan civieltechnische werken is er in 2026 en 2027 resp. € 170.000 en € 74.000 en vanaf 2028 structureel € 62.800 beschikbaar.

Voor groot onderhoud aan civieltechnische kunstwerken zijn de volgende middelen in het investeringsprogramma opgenomen:

2026 *	€ 820.000
2027	€ 845.000
2028	€ 100.000
2029	€ 100.000

**) In 2026 werd rekening gehouden met een investering aan het viaduct Toupsbergstraat een akkoord hierover met Prorail is niet bereikt.*

Voor 2026 zijn er onder meer investeringen in de keerwanden van de Haghenroderstraat en in de damwand nabij de Stegel gepland. en voor 2027 zijn investeringen aan duikers in de Hammolenweg,

Kanariestraat alsmede de duikerbrug en trappen Carisborg gepland.Verder zullen de bruggen nabij kasteel Erenstein worden opgepakt.

Risico's
Door de overdrachten in het kader van de BPL en de aankoop van het terrein van het ziekenhuis voor Het Martin Buber is het areaal groter geworden. Tevens zijn er een aantal nieuwe kunstwerken in de planning.

Daarnaast is geconstateerd dat de damwanden van de zogenaamde Hermanduiker in Eygelshoven ernstig verzwakt zijn. Deze moeten in 2026 worden versterkt.

g. Speelvoorzieningen

Beleid en uitvoering
Speelvoorzieningen (plaatsen waar kinderen kunnen spelen) zijn belangrijk voor de vitaliteit en gezondheid van jonge kinderen. De speelvoorzieningen zijn aanwezig in de Kerkraadse speeltuinen, maar ook op veel plekken in de openbare ruimte. Het groot onderhoud van de speelvoorzieningen in de speeltuinen is de verantwoordelijkheid van de gemeente. Het dagelijks onderhoud en het beheer worden uitgevoerd door de speeltuinverenigingen of stichtingen zelf. De basis voor deze werkzaamheden is het speelruimtebeleid.
De eigen medewerkers verzorgen het grootste gedeelte van de uitvoering.

Budgetten
Voor het onderhouden van openbare speelvoorzieningen en speeltuinen is vanaf 2026 structureel € 34.000 en € 24.000 beschikbaar. Voor het vervangen van speeltoestellen is vanaf 2024 jaarlijks € 40.000 beschikbaar in het investeringsprogramma.

Risico's
Het beschikbaar stellen van voldoende extra financiële middelen zorgt ervoor dat risico's zoveel als mogelijk weg worden genomen.

§4. Financiering (Treasury)

Algemeen

Deze paragraaf bevat een beleidsmatige benadering van de treasuryfunctie en de plannen en uitkomsten hiervan. De treasuryfunctie zorgt voor het (optimaliseren van) beheer van de (dagelijkse) ingaande en uitgaande geldkasstromen. Daarnaast zorgt de treasurer voor de beschikbaarheid van financiële middelen op zowel de korte als lange termijn. De paragraaf moet risicobeheer en gemeentefinanciering transparanter maken. De Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) en de daarop gebaseerde ministeriële Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo) bepalen de inhoud van deze paragraaf voor een groot deel, waaronder de verschillende opgenomen tabellen/overzichten. Het doel van de regelgeving is om aan de ene kant de transparantie van de treasuryfunctie te verhogen en aan de andere kant risico's te mijden binnen genoemde functie. Daarnaast heeft het Rijk extra regelgeving ontwikkeld, zoals verplicht schatkistbankieren en de Wet Houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof). Het doel van deze regelgeving is met name de financiële positie van de Nederlandse overheid in de Economische Monetaire Unie veilig te stellen.

a. Risicobeheer

Met risico's bedoelen we hier renterisico's, kredietrisico's, koersrisico's en valutarisico's. Het doel van risicobeheer en risicomanagement is de verschillende risico's binnen de treasury te analyseren, beheren, beperken en neutraliseren. Daarbij wordt onder andere rekening gehouden met de aanbevelingen en richtlijnen van de Wet Fido, de Ruddo en het Treasurystatuut van de gemeente. De genoemde risico's worden hieronder beschreven.

Renterisico's

Renterisico op vlottende schuld
Vlottende schuld betreft alle betalingsverplichtingen die binnen een jaar voldaan moeten zijn. Om het renterisico op de netto vlottende schuld te beperken mogen gemeenten niet onbeperkt in de financieringsbehoefte voldoen door het aantrekken van kort geld. Kort geld is over het algemeen

goedkoper dan lang geld, maar heeft als risicofactor dat het renteniveau meestal sterker aan fluctuaties onderhevig is. De toegestane netto vlottende schuld wordt bepaald door de "kasgeldlimiet".
Voor het jaar 2026 kan de kasgeldlimiet voor de gemeente Kerkrade als volgt worden berekend:

(a) omvang van de jaarbegroting per 1-1-2026	€ 229.472 mln
(b) bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	8,5 %
Kasgeldlimiet (a)x(b) afgerond	€ 19.505 mln

Ieder kwartaal wordt de kasgeldlimiet intern getoetst door het verschil te bepalen tussen de werkelijke netto vlottende schuld en de kasgeldlimiet. Als de kasgeldlimiet 3 kwartalen op rij wordt overschreden laat de gemeente dit weten aan de provinciaal toezichthouder. De gemeente geeft daarbij in een plan aan hoe men opnieuw aan de kasgeldlimiet denkt te gaan voldoen. Structurele overschrijding van de kasgeldlimiet wordt meestal opgelost door aflossing van kortlopende financiering en het aantrekken van vaste geldleningen. Op verzoek van de provinciaal toezichthouder is aanvullende informatie opgenomen over de gemiddelde netto vlottende schuld in het 3e en 4e kwartaal van jaar t-2 en in het 1e en 2e kwartaal van jaar t-1, aangevuld met de kasgeldlimiet van jaar t-2 en jaar t-1. Zie hiervoor onderstaand overzicht.

	2024		**2025**
Vlottende schuld 3e kwartaal	-1.082	Vlottende schuld 1e kwartaal	46
Vlottende schuld 4e kwartaal	-207	Vlottende schuld 2e kwartaal	-288
Kasgeldlimiet 2024	**17.488**	**Kasgeldlimiet 2025**	**19.177**

Door het aantrekken van twee laagrentende leningen in 2023 is er voldoende ruimte ontstaan en is geanticipeerd op nog te verwachte uitgaven. De huidige situatie op de geld- en kapitaalmarkt en de verwachtingen dienaangaande zijn behoorlijk onzeker

Renterisico op vaste schuld
Langlopende leningen die door de gemeente zijn opgenomen kunnen worden geanalyseerd met de "renterisiconorm". Dit is een instrument dat de Wet Fido geeft om mogelijke renterisico's van de vaste schuld te analyseren. De renterisiconorm geeft een kader voor een evenwichtige opbouw van de leningenportefeuille waarbij het risico op de vaste schuld gespreid is in jaren. Van een evenwichtige opbouw is sprake als in geen enkel jaar gerelateerd aan het begrotingstotaal een onevenredig deel van de portefeuille aan herfinanciering onderhevig is en/of de te financieren aflossingscomponenten niet buitenproportioneel zijn.

In het onderstaande overzicht wordt de relatie gelegd tussen renterisico en renterisiconorm.

	bedragen x € 1.000		***2026***	***2027***	***2028***	***2029***
Rente-risico						
1	Renteherzieningen		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
2	Aflossingen		10.183	10.620	11.020	11.020
3	Rente-risico	1 + 2	10.183	10.620	11.020	11.020
4	Rente-risiconorm	4a x 4b	45.894	45.523	44.900	45.646
5a	**Ruimte onder rente-risiconorm**	**4 > 3**	35.711	34.903	33.880	34.626
5b	**Overschrijding rente-risiconorm**	**3 > 4**	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Rente-risiconorm						
4a	Begrotingstotaal		229.472	227.616	224.499	228.231
4b	Percentage regeling		20%	20%	20%	20%
4	**Berekening rente-risiconorm**		45.894	45.523	44.900	45.646

Het overzicht laat een evenwichtige opbouw zien. Met betrekking tot verplichte aflossingen en renteherzieningen is er structureel voldoende ruimte ten opzichte van de renterisiconorm.

Kredietrisico's
Dit betreft kredietrisico's op door de gemeente aan derden verstrekte geldleningen. Het volgende overzicht geeft inzicht in partijen en geraamde restantschuld begin 2026.

Partijen (kredietrisico's)	*bedragen x € 1.000*	
	schuld*	**%**
Attero	26	0,08
Culturele verenigingen	18	0,06
Energie- en klimaatfonds	2.385	7,56
Gemeenschapshuizen	54	0,17
Georganiseerde sport	109	0,35
Holding Stadion BV	18.332	58,11
Kredietbank Limburg	91	0,29
Startersleningen	1.312	4,16
Stichting Brouwerij Rolduc	29	0,09
Stichting Skool (HMB)	2.158	6,84
Vordering Enexis	2.390	7,58
WoonWijzerWinkel	226	0,71
Zonnepanelenproject	4.420	14,01
Totaal	**31.549**	**100,00**

** Ervan uitgaande dat partijen hun geraamde aflossingsverplichtingen 2025 nakomen.*

De verstrekte geldleningen conflicteren niet met de uitgangspunten van de Wet Fido.

Koers- en valutarisico's
Van koersrisico's is sprake als de financiële activa van de gemeente in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen. In het bijzonder gaat het dan om de vaste financiële activa die aan de ene kant bestaan uit aan derden verstrekte leningen. Deze zijn eerder behandeld bij het onderdeel kredietrisico's. Aan de andere kant gaat het om aandelenbezit en deelnames. Hier worden geen bijzondere/grote risico's verwacht. De gemeente verricht slechts transacties in euro's, waardoor van valutarisico's geen sprake is.

b. Gemeentefinanciering

Hieronder worden enkele aspecten van gemeentefinanciering verder uitgewerkt.

Leningenportefeuille

Leningen						
	*bedragen * € 1.000*	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
	Stand per 1 januari	133.506	123.323	133.140	142.520	149.000
bij	nieuwe leningen	0	20.000	20.000	17.500	15.000
af	reguliere aflossingen	10.183	10.183	10.620	11.020	11.020
af	vervroegde aflossingen	*n.v.t.*	*n.v.t.*	*n.v.t.*	*n.v.t.*	*n.v.t.*
bij	herfinanciering	*n.v.t.*	*n.v.t.*	*n.v.t.*	*n.v.t.*	*n.v.t.*
	Stand per 31 december	**123.323**	**133.140**	**142.520**	**149.000**	**152.980**

Uitzettingen
Het gaat hierbij om uitzettingen korter dan een jaar. Het doel hiervan is om een zo goed mogelijk rendement uit een incidentele overliquiditeit te halen. Voor overtollige middelen heeft de gemeente nauwelijks bewegingsvrijheid. Rijksregelgeving verplicht de gemeente tot schatkistbankieren bij het Rijk. Het rendement is hier beperkt.

Schatkistbankieren en Wet Houdbare overheidsfinanciën
Beide regelingen moeten gezien worden in het licht van de financiële positie van de Nederlandse overheid in relatie tot afspraken binnen de Europese Monetaire Unie (EMU).

Relatiebeheer
De gemeente heeft rekeningen bij meerdere banken De eerste bank is N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), waar tevens een kredietfaciliteit van ruim € 5.672.000 beschikbaar is. Bij de ING-groep heeft de gemeente twee rekeningen. Met name met de BNG vindt regelmatig overleg plaats over optimalisering van bestaande producten, nieuwe producten, en het niveau van de dienstverlening.

Kasbeheer
Kasbeheer regelt het beheer van saldi en liquiditeiten en zoveel mogelijk de sturing van middelen-stromen. Doel is het optimaliseren van het renterendement. Daarbij worden de volgende korte termijn producten gebruikt: rekening-courant-krediet, dag- en kasgelden. Extra aandachtspunten zijn de beperking van het contante geldverkeer en intensivering van de elektronische betaalvormen.

Organisatie
Verantwoordelijkheden, bevoegdheden en andere spelregels die in het treasurytraject aan de orde zijn, zijn in het treasurystatuut opgenomen. Daarnaast zijn uitgangspunten en bepalingen van de vigerende "Financiële verordening gemeente Kerkrade" ex art. 212 Gemeentewet maatgevend.

Informatievoorziening
Voor de treasury functie wordt zowel van interne als externe informatiesystemen gebruik gemaakt. Bij de externe informatievoorziening is een prominente rol voor BNG-dataservices online weggelegd. De efficiency van de systemen wordt regelmatig geëvalueerd.

c. Renteresultaat taakveld Treasury

		*Bedragen * € 1.000*
a.	+ Externe rentelasten over de korte en lange financiering	**1.997**
b.	-/- Externe rentebaten (idem)	-162
	Saldo rentelasten en rentebaten	**1.835**
=1.835c1.	-/- Rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	0
c2.	-/- Rente van projectfinanciering die a.h. betreff. taakveld moet worden toegerekend	0
c3.	+Rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die a.h. betreff. taakveld moet worden toegerekend	0
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	**1.835**
d1.	+ Rente over eigen vermogen	0
d2.	+ Rente over voorzieningen	0
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	**1.835**
e.	-/- Aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	2.307
	Renteresultaat (toe te rekenen rente)	**-472**

§5. Bedrijfsvoering

Algemeen

Deze paragraaf geeft inzicht in de bedrijfsvoering. De ontwikkeling van de bedrijfsvoering staat niet stil. Dit heeft voortdurend de aandacht. Onderwerpen van bedrijfsvoering die terugkomen in deze paragraaf zijn bijvoorbeeld: het financieel beleid, personeelsbeleid en communicatie.

a. Financieel beleid en beheer

De belangrijkste regels voor financieel beleid en beheer zijn vastgelegd in de bestaande financiële verordening (art.212 Gemeentewet). Daarnaast zijn er verschillende interne regels vastgesteld voor een goed financieel beleid en beheer.

In de controleverordening (art.213 Gemeentewet) is de wettelijke verplichte accountantscontrole geregeld. Vanaf 2023 moet door een wetswijziging het college zich over de rechtmatigheid verantwoorden in de jaarrekening. De accountant moet die vervolgens toetsen samen met de rest van de jaarrekening en geeft vervolgens in zijn verklaring aan of de jaarrekening (inclusief de rechtmatigheidsverantwoording college) 'getrouw' is. In goede samenwerking met de accountant heeft dit vorm gekregen, zodat we aan deze wettelijke verplichting konden voldoen. Het boekjaar 2025 en verder zal hierbij in het teken staan van verdere verfijning, mede op basis van de recent geactualiseerde landelijke Kadernota.

Begin 2026 zullen de financiële en de controleverordening nog worden geactualiseerd naar aanleiding van genoemde Kadernota.

Op grond van artikel 213A van de Gemeentewet onderzoekt het college de doeltreffendheid en doelmatigheid van het door het college gevoerde bestuur. Een onderzoeksplan zal daartoe nog worden opgesteld.

Interne toetsing
Voor de verschillende processen wordt getoetst of aan de relevante wet- en regelgeving wordt voldaan. Ook worden hiervan de financiële stromen gecontroleerd. Denk hierbij bijvoorbeeld aan in- en uitgaande geldstromen van personeelskosten, investeringen, subsidies, belastingen, uitkeringen en bouwvergunningen. Daarbij wordt rekening gehouden met de eisen, zoals die worden gesteld in de Single Information Single Audit (Sisa). Waar nodig worden bestaande processen verbeterd.

b. Personeel en organisatie

Om effectief te kunnen inspelen op de steeds complexere en veranderende maatschappelijke uitdagingen is een vitale, wendbare en weerbare organisatie noodzakelijk. Hiervoor moet structureel geïnvesteerd worden in ontwikkeling van organisatie, leiderschap en medewerkers.

De uniforme aanpak voor leiderschapsontwikkeling en medewerkersontwikkeling wordt voortgezet met het TMA-instrument. Hiermee ontsluiten en benutten we talent en leggen we in cruciale gesprekken het ontwikkelpotentieel expliciet bloot en verbinden we dit met organisatiedoelen. Middels de "Vier zunt Kirchroa" monitor blijven we de ontwikkelingen volgen.

Werving, selectie en onboarding van nieuwe medewerkers zijn modern ingericht. Employer branding is belangrijker dan ooit en hiervoor zal effectief arbeidsmarktbeleid geformuleerd en uitgerold worden. De gemeente Kerkrade blijft investeren om het werken bij de gemeente Kerkrade te promoten. Samen met de gemeenten in de Parkstad regio doen we dat ook onder de noemer van "Parkstad werkt!".
Met onboarding hebben we al eerder een goede stap gemaakt. Een volledig onboarding programma zal worden gerealiseerd, niet alleen voor nieuwe medewerkers, maar ook voor collega's die in een leidinggevende rol komen.

In 2026 zal het learning & development-beleid worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Medewerkers en leidinggevenden krijgen toegang tot een gestructureerd aanbod van opleidingen, trainingen en ontwikkelassessments, waarmee we hun groei en inzetbaarheid optimaal ondersteunen en waarmee we de organisatie weerbaar houden in het kader van risicomanagement; bijvoorbeeld op het terrein van dataveiligheid en privacy.

Ons vitaliteitsbeleid leverde ons het bronzen certificaat van de VitOScan van OperaSana op. De aanbevelingen nemen we ter harte in ons streven naar goud. We versterken ons beleid en stroomlijnen dit tot een integraal jaarplan. Daarmee borgen we positieve gezondheid continu en maken we vitaliteit een vanzelfsprekend onderdeel van werken bij de gemeente.

c. Digitale informatievoorziening

Algemeen
De afdeling Informatie vormt de ruggengraat van de gemeentelijke organisatie. Vrijwel alle processen en diensten zijn afhankelijk van betrouwbare informatievoorziening en ICT. De afdeling zorgt voor digitale dienstverlening aan inwoners en bedrijven, naleving van wet- en regelgeving (o.a. AVG, WPG, Woo, Archiefwet, BIO, NIS2), en ondersteunt informatiegestuurd beleid en besluitvorming. Een belangrijk onderdeel is het beheer van het archief, waarin wordt gezorgd voor duurzame toegankelijkheid en vindbaarheid van informatie. Daarnaast borgt de afdeling veilige gegevensuitwisseling met ketenpartners, continuïteit van systemen en werkplekken, en stimuleert zij innovatie, bijvoorbeeld door toepassing van nieuwe technologieën zoals kunstmatige intelligentie. Zonder een goed functionerende afdeling Informatie kan de gemeente haar taken niet uitvoeren en geen toekomstbestendige dienstverlening bieden.

Organisatie
Binnen de afdeling Informatie worden bovengenoemde werkzaamheden geborgd binnen de clusters

Informatievoorziening (o.a. archief- en informatiebeheer) en Informatiemanagement (o.a. functioneel beheer applicaties en systemen). Daarnaast is er nog een Staf-onderdeel met daarin geborgd privacy, informatieveiligheid en senior advies. De onafhankelijke functies Chief Information Security Officer (CISO) en de Functionaris Gegevensbescherming zijn in het organigram naast het afdelingshoofd geplaatst om de onafhankelijkheid beter te waarborgen. De afdeling Informatie is regievoerder naar de gemeenschappelijke regelingen Solido en naar het Historisch Centrum Limburg (HCL).

Projecten
Naast de reguliere taken is de afdeling Informatie ook betrokken bij vele projecten, zowel als participant, maar ook als kartrekker. Veel projecten zijn domein-overstijgend en enkele hebben ook een regionaal/landelijk karakter.
In 2026 ligt de focus op o.a. het uitbesteden van het archief naar HCL, een grote en complexe datamigratie naar Microsoft Sharepoint (en Teams / Onedrive), het starten van de Europese aanbesteding van het Zaaksysteem en Document Management Systeem, de implementatie van AI onderdelen samen met de VNG en de Parkstad AI Kerngroep (Parkstad gemeenten, Open Universiteit en Solido), het verder ontwikkelen van Informatiegestuurd Werken, de organisatie-brede implementatie van procesmanagement en procesmatig werken, de inrichting van GEO-Informatie samen met domein Stad en de centralisatie van functioneel beheer van domein Stad naar de afdeling Informatie.
Daarnaast zijn we ook druk bezig met zaken als implementatie NIS2, het begeleiden van de ENSIA audit en diverse privacy gerelateerde werkzaamheden.

Tot slot
Vanaf januari 2026 zal het cluster Facilitymanagement van afdeling P&O in zijn geheel worden ondergebracht bij de afdeling Informatie. De afdeling Informatie zal vanaf dat moment worden hernoemd naar afdeling Informatie & Facility Management.

d. Overige bedrijfsvoeringsonderwerpen

Dienstverlening
In 2025 is de nieuwe visie op dienstverlening voor de Gemeente Kerkrade door het college vastgesteld.
De nieuwe visie richt zich er op dat de gemeente haar dienstverlening beter aansluit en afstemt op de behoeften van burgers. Dit draagt bij aan een gezonde en vitale samenleving. De visie is gebaseerd op zeven uitgangspunten:

1. De burger staat centraal.
2. We werken digitaal waar het kan en persoonlijk waar het moet.
3. We zijn veilig en betrouwbaar.
4. We werken transparant.
5. We werken effectief en efficiënt.
6. We werken samen voor resultaat.
7. We blijven continu leren.

Door te ervaren binnen pilots gaan wij de visie vertalen naar een concrete werkwijze. In 2026 richten wij onze pilots met name op bereikbaarheid en transparantie, programmagericht werken voor de stad en verbinding met het wijkgericht werken. Wij gaan ook experimenteren hoe wij digitale en persoonlijke dienstverlening dichter bij elkaar kunnen brengen met de nieuwste ontwikkelingen zoals AI.

In 2026 krijgt de verbouwing van het Burgerplein verder vorm. De vastgestelde visie loopt als een rode draad door het programma van eisen die tot een eigentijdse vorm- en werkomgeving moet gaan lijden. Deze verbouwing richt zich op een moderne, transparante en toegankelijke inrichting van de begane grond van het stadskantoor. Daar wordt aan inwoners op hun persoonlijke behoefte afgestemde manier een dienst verleend en worden zij te woord gestaan. Het stadskantoor, is naast de wijkpunten, immers dé ontmoetingsplaats van inwoners met de gemeente. Het faciliteren van de ontmoeting staat hierin centraal en de verbouwing markeert een volgende stap in de doorontwikkeling en realisatie van onze nieuwe visie op dienstverlening Gemeente Kerkrade.
De afdeling Burgerplein voert voor de gemeente Kerkrade de wettelijke taak op het gebied van burgerzaken en verkiezingen uit. Wij bieden op maat onze dienstverlening aan en dat doen we

persoonlijk waar het nodig is en digitaal waar het kan. Wij bieden de dienstverlening aan via de balies van het Burgerplein, het Klant Contact Center (KCC), de website, onze bevolkingscontroleurs in de wijk en voor inwoners die niet in staat zijn naar het stadskantoor te komen, verzorgen wij de aanvraag van reisdocumenten bij hen thuis.
Om maatwerk te kunnen bieden werken wij op afspraak, maar bij spoedsituaties of bijzonderheden bieden wij ook direct ondersteuning zonder voorafgaande afspraak. Onze openingstijden zijn van maandag tot en met woensdag van 09.00 tot 16.00 en op de donderdag van 09.00 tot 20.00 uur. Op de vrijdag zijn wij van 09.00 tot 12.00 open. Daarnaast bieden wij ook in 2026 alle aan burgerzaken gerelateerde producten die digitaal aangeboden kunnen worden ook daadwerkelijk digitaal aan.

In de periode 2023-2028 is er sprake van een zgn. reisdocumentenpiek en hierdoor is het aantal klantcontacten enorm toegenomen. Wij zien een groei in baliecontacten Burgerplein van circa 18.000 in 2023 naar circa 28.000 tot 2028. Om deze uitdagingen aan te kunnen en goede persoonlijke dienstverlening te kunnen blijven bieden hebben wij de capaciteit van de klantadviseurs uitgebreid en is iedereen gestart met de voor hun relevante opleiding in kader van de diplomalijn Burgerzaken onderdeel van het diplomastelsel van de Nederlandse Vereniging van Burgerzaken. Voor de nieuwe medewerkers wordt dit opleidingstraject in 2026 opgestart. De medewerkers van het team rondom adreskwaliteit hebben de diplomalijn gericht op ‘adres en verblijf’ gevolgd. In 2026 zal dit team zich verder door ontwikkelen en een belangrijke rol spelen in de integrale wijkgerichte leefbaarheidsaanpak van de Gemeente Kerkrade. Alle kwaliteitsmedewerkers BRP die zich bezighouden met personen die zich vanuit het buitenland in de gemeente vestigen, evenals de medewerkers van de burgerlijke stand, zijn adequaat opgeleid, maar ook hier blijven wij in 2026 investeren in (bij)scholing van de huidige en nieuwe medewerkers.
In 2026 vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. De Gemeente Kerkrade heeft een robuust team verkiezingen die door opleiding en ervaring de uitdaging voor het organiseren goed aan kan. Daarnaast ondersteunen veel vrijwilligers en de gehele organisatie Gemeente Kerkrade bij de uitvoering en daar kunnen wij trots op zijn. Door deze samenwerking hebben wij in Kerkrade een duurzame, zorgvuldige en kostenefficiënte aanpak.

Integriteit
Integriteit blijft een pijler onder ons bestuur en onze bedrijfsvoering. Alle medewerkers, leidinggevenden, collegeleden en raadsleden volgen bij indiensttreding een workshop integriteit. Alle medewerkers krijgen een eendaagse training morele oordeelsvorming door een extern bureau.
Leidinggevenden faciliteren een veilige sfeer waarin dilemma’s bespreekbaar zijn, zowel in vergaderingen als op de werkvloer.
Bij schending van integriteit treden we onverminderd streng op. Bescherming van het imago van de gemeente Kerkrade en het behoud van het vertrouwen van de samenleving in de gemeente Kerkrade staan immers voorop.
We blijven personeel weerbaar maken tegen criminele beïnvloeding in de legale samenleving en handhaven we actief het vertrouwen van onze inwoners.

Inkoop en aanbesteden
In 2025 is gestart met de actualisatie van het inkoop- en aanbestedingsbeleid en protocol. Omdat in 2026 een nieuwe gemeenteraad aantreedt, zal de definitieve vaststelling en eventuele verdere actualisatie van het beleid in dat jaar plaatsvinden, zodat het aansluit bij de visie van de nieuwe raad.
Net als in 2025 zal ook in 2026 blijvend aandacht worden besteed aan bewustwording en eigenaarschap bij medewerkers die betrokken zijn bij inkoop en aanbesteden. Door middel van passende activiteiten en ondersteuning, zoals het organiseren van een workshop/ themadag, wordt verder gewerkt aan een meer strategische benadering van inkoop binnen de organisatie. Hiermee stimuleren we niet alleen naleving van het beleid, maar ook het nemen van verantwoordelijkheid en het maken van bewuste keuzes die bijdragen aan de organisatiedoelstellingen en de verdere professionalisering van de inkoopfunctie binnen de gemeente Kerkrade.

Communicatie
De gemeente Kerkrade kiest in haar communicatiebeleid bewust voor een strategische en verbindende aanpak. In een tijd van maatschappelijke verandering, digitalisering en participatie is communicatie een essentieel instrument om inwoners, ondernemers en partners te betrekken bij het beleid en de uitvoering.

Uitgangspunten voor communicatie:

- Communicatie sluit aan bij bestuurlijke prioriteiten en maatschappelijke opgaven.
- Informatievoorziening is duidelijk, tijdig en toegankelijk (taalniveau B1, visueel ondersteund).
- Er wordt actief geluisterd naar wat er leeft in de wijken.
- Moderne middelen worden doelgericht ingezet, met oog voor inclusie.
- Trots op Kerkrade wordt zichtbaar gemaakt via storytelling.
- Sterke interne communicatie vormt de basis voor externe communicatie.

Daarbij houden we rekening met de volgende trends en ontwikkelingen:

- Ondersteuning van burgerinitiatieven in een netwerksamenleving.
- Digitale communicatie met behoud van persoonlijk contact.
- Inzicht in gedrag en beleving van doelgroepen.
- Actieve verbinding met onze samenleving.

Multi-media mix

De gemeente gebruikt in haar communicatie verschillende instrumenten. Denk aan social media (ruim 20.000 volgers), de digitale nieuwsmail met inmiddels meer dan 1.200 abonnees, de gemeentepagina in de weekkrant Hallo Kerkrade en het eigen huis-aan-huis-magazine. We blijven steeds zoeken naar een mix van adequate middelen en kanalen zodat we zo veel mogelijk inwoners bereiken.
In het uitvoeringsplan communicatie voor 2026 worden concrete acties en doelen geformuleerd.

e. Cijfermatig inzicht in de bedrijfsvoering

Dit overzicht geeft meerjarig cijfermatig inzicht in de lasten en baten van de bedrijfsvoering. Onder de lasten en baten van de bedrijfsvoering worden gerekend die van overhead, salarissen en externe inhuur (incl. Wsw). Voor de externe inhuur wordt de definitie van het CBS gevolgd (lastencategorie 3.51).

Overheadkosten zijn de kosten die we maken voor het sturen van en de hulp aan medewerkers, zodat zij hun werk goed kunnen doen. Hierbij kan gedacht worden aan personeel en organisatie, inkoopfunctie, financiële functie, juridische zaken, bestuurszaken en bestuursondersteuning, managementondersteuning, informatievoorziening en automatisering, huisvesting en documentaire informatievoorziening, etc.

Bedrijfsvoeringskosten	2026	2027	2028	2029
Salarissen	**45.630**	**47.195**	**49.683**	**52.033**
Externe inhuur	**3.824**	**3.061**	**2.963**	**2.968**
Overhead excl. salarissen / inhuur	**8.543**	**7.891**	**8.052**	**7.999**
ICT, telefonie etc.	*3.779*	*3.699*	*3.748*	*3.759*
Huisvesting / gebouwenbeheer	*948*	*775*	*917*	*893*
HRM en personele zaken	*654*	*637*	*637*	*637*
Bedrijfsvoertuigen	*497*	*470*	*469*	*445*
Verzekering	*526*	*524*	*524*	*524*
Stortkade / gemeentewerf	*481*	*467*	*467*	*467*
Magazijn	*359*	*333*	*331*	*331*
Facilitaire zaken, repro en archief	*213*	*213*	*213*	*213*
Mechanische hulpmiddelen	*162*	*155*	*138*	*138*
Communicatie / Promotie	*297*	*288*	*288*	*288*
Rechtsbelangen	*61*	*61*	*61*	*61*
Overige bedrijfsvoeringskosten	*568*	*270*	*260*	*243*
Totale bedrijfsvoeringskosten	**57.997**	**58.147**	**60.698**	**63.000**

§6. Verbonden partijen

Algemeen

Het 'Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten' (art. 1, onder b Bbv) geeft aan dat onder een 'verbonden partij' dient te worden verstaan *een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft*. We spreken van een financieel belang als de gemeente middelen ter beschikking stelt/heeft gesteld, aansprakelijk is bij niet nakoming van verplichtingen of als er geen verhaal is bij faillissement. We spreken van een bestuurlijk belang als de gemeente zeggenschap heeft, bijvoorbeeld als een wethouder, raadslid of ambtenaar zitting heeft in het bestuur of namens de gemeente stemt.

Op hoofdlijnen zijn binnen de gemeente de volgende verbonden partijen te onderscheiden: Gemeenschappelijke Regelingen (GR), Naamloze Vennootschappen (NV) en Besloten Vennootschappen (BV). Binnen de Gemeenschappelijke Regeling zijn we als deelnemende gemeente gehouden aan het bijdragen aan de tekorten als dat aan de orde is. De keuze voor een specifieke rechtsvorm is onder andere afhankelijk van het te bereiken doel.

Eerst wordt een totaaloverzicht gegeven, daarna volgt meer gedetailleerde informatie per verbonden partij. Bij het opmaken van deze begroting zijn (mogelijk) nog niet alle begrotingscijfers 2026 van de verbonden partijen beschikbaar.

a. Verbonden partijen

In onderstaande tabel worden de verbonden partijen opgesomd.

				2026	2027	2028	2029
1.	GR	6	Reinigingsdiensten Rd4	5.647	5.647	5.647	5.647
2.	GR	6/7	GGD Zuid-Limburg	3.395	3.436	3.562	3.562
3.	GR	6	Werkvoorzieningschap O.Z.L.	16.579	15.531	14.925	13.962
4.	GR	0	Stadsregio Parkstad Limburg	1.015	1.053	1.052	1.052
5.	GR	6	Gem. Regeling voor Sociale Kredietverstrekking en Schuldhulpverlening in Limburg	1.908	1.981	2.059	2.059
6.	GR	0	Eurode	34	34	34	34
8.		7	Bodemzorg Limburg	0	0	0	0
9.		0/7	NV Waterleiding Maatschappij Limburg (WML)	0	0	0	0
10.		7	NV Reinigingsdiensten Rd4	0	0	0	0
12.		0/5	BV Holding Stadion Kerkrade	123	120	120	120
14.		0/3	EBC GmbH & Co. KG	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
15.		3	Technologiepark Herzogenrath GmbH	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
18.		0	NV Bank Nederlandse Gemeenten	0	0	0	0
19.		0	NV Enexis Holding	0	0	0	0
22.	GR	1	Veiligheidsregio Zuid-Limburg	4.157	4.281	4.413	4.549
23.		5	NV Parkstad Limburg Theaters	825	825	825	825
25.	GR	7	Regionale uitvoeringsdienst (RUD) Zuid-Limburg	401	434	434	434
26.		0/3	IBA Parkstad B.V.	0	0	0	0
27.	GR	0/7	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen	894	943	987	1.037
28.	GR	0	Gegevenshuis	182	187	193	199
29.	GR	4/6	Omnibuzz	1.983	2.044	2.100	2.166
33.	GR	6	Werkgeversservicepunt (WSP)	754	551	519	597
34.		6	Coöperatie maatschappelijke voorzieningen Kerkrade	541	541	541	541
35.		7	Woonwijzerwinkel Zuid-Limburg BV	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
36.	GR	1	Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad	319	434	369	395
37.	GR	0	Solido	1.904	2.069	2.185	2.283
		div.	Overige	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
			Totaal	**40.627**	**40.077**	**39.931**	**39.428**

(N.B. De ontbrekende tussenliggende nummers zijn inmiddels vervallen).

GaiaZOO BV

In 2025 heeft de Gemeente Kerkrade alle aandelen van GaiaZOO verkocht en is 100% van de aandelen in handen gekomen van Burgers' Zoo. Daarnaast heeft GaiaZOO in 2025 haar gronden in blooteigendom gekregen en daarmee is een einde gekomen aan de erfpachtovereenkomst. Aan deze erfpachtovereenkomst was ook een samenwerkingsovereenkomst gekoppeld, waarin vastgelegd was dat GaiaZOO jaarlijks retributiegelden aan de Gemeente Kerkrade betaalde. Met het vervallen van deze overeenkomst, vervielen ook de retributiegelden.

Gemeente Kerkrade heeft de afgelopen jaren promotiewerkzaamheden verricht voor GaiaZOO, middels haar website en campagnes om Kerkrade te promoten als familiestad en GaiaZOO daarin nadrukkelijk naar voren gebracht als grote publiekstrekker.
GAIAZOO wenst deze promotiewerkzaamheden graag te behouden. Daarom is per 1 januari 2025 een nieuwe samenwerkingsovereenkomst gesloten, waarin vastgelegd is dat GaiaZOO jaarlijks aan de gemeente Kerkrade € 50.000 betaalt voor het verlenen van Reclame -en Communicatiediensten, zoals deze de afgelopen jaren verricht werden in het kader van de samenwerkingsovereenkomst, hieronder valt in elk geval tweemaal per jaar een campagne via de online kanalen van de Gemeente rondom de abonnementen acties. Deze overeenkomst heeft een looptijd van 10 jaar met de intentie om deze daarna voor 10 jaar te verlengen.

Zie verder ook de toelichting bij programma 3.

Div. tijdelijke deelnemingen a.g.v. verkoop productie- en leveringsbedrijf Essent aan RWE
In 2009 heeft de gemeente Kerkrade haar aandelen van Essent aan energiebedrijf RWE verkocht. De verkoop kon niet meteen volledig worden afgerond. Om de risico's te verkleinen zijn destijds vijf tijdelijke bedrijven gevormd. Deze houden op te bestaan zodra alle resterende contractuele verplichtingen beëindigd zijn. Van deze vijf resteerde alleen nog Claim Staat Vennootschap BV (CSV Amsterdam). Deze is in mei 2025 opgeheven. De resterende liquide middelen zijn naar rato uitgekeerd aan de aandeelhouders. Voor Kerkrade betekende dit nog een meevaller van € 40.000 in de vorm van een liquidatiedividend.

b. Gedetailleerde informatie verbonden partijen

Onderstaand overzicht bevat meer gedetailleerde informatie. Bij diverse gemeenschappelijke regelingen kan het aandeel fluctueren over de jaren, afhankelijk van de bewegingen in de onderliggende verdeelmaatstaven.

1. Reinigingsdiensten Rd4

bedragen x € 1.000	01.01.2026	31.12.2026		2026
Eigen vermogen	4.511	5.106		
Vreemd vermogen	49.299	54.169	**Resultaat**	0
Deelneming (%)	16%	16%		

Doelstelling / openbaar belang
Het (doen) inzamelen en bewerken van huishoudelijke afvalstoffen, het reinigen van de openbare ruimten en daarmee samenhangende taken alsmede het bestrijden van gladheid (pluspakket).

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Voortzetting samenwerking.

Risico's (meerjarig)
- Brandstofprijzen
Met name voor een logistiek bedrijf als Rd4 zijn de ontwikkeling van de brandstofprijzen van groot belang, afhankelijk van de ontwikkelingen kunnen deze zowel een positief als een negatief effect op de begroting hebben.

- Kwaliteit PMD
Vanaf 1 januari 2022 zijn de Rd4 gemeenten, conform de landelijk geldende nieuwe overeenkomst via ASL, niet meer verantwoordelijk voor de gehele keten (van inzameling t/m verwerking) bij de inzameling van het PMD-afval. Vanaf deze datum zijn de gemeenten alleen nog maar verantwoordelijk voor de inzameling en de kwaliteit (mate van vervuiling) van de ingezamelde PMD-stroom. Bij de vergoeding die de gemeenten uit het Afvalfonds ontvangen wordt uitgegaan van een vervuilingspercentage van max. 15%. Bij vervuilingspercentages hoger dan 15% wordt er gekort op de vergoeding. Dit kan resulteren in volledige afkeur en lagere inkomsten.

- CAO-ontwikkeling
In deze dynamische en onzekere tijden in de wereld zijn prijsstijgingen een grotere zorg dan in het recente verleden. Dit betekent eveneens dat het lastig is om de invloed op de lonen in te schatten. Ook de krapte op de arbeidsmarkt heeft hierbij een invloed.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
GR te Heerlen, met Brunssum, Eijsden-Margraten, Heerlen, Landgraaf, Nuth, Onderbanken, Simpelveld, Vaals, Gulpen - Wittem en Voerendaal.

2. GGD Zuid-Limburg

bedragen x € 1.000	01.01.2026	31.12.2026		2026
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	0
Deelneming (%)	7,66%	7,66%		

Doelstelling / openbaar belang
De GGD Zuid-Limburg is de gemeentelijke gezondheidsdienst die is ingesteld door alle gemeenten in Zuid-Limburg op basis van een gemeenschappelijke regeling. De GGD Zuid Limburg beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid van alle Zuid-Limburgers (conform de Wet Publieke Gezondheid) met speciale aandacht voor mensen in een kwetsbare positie. Daarmee wil de GGD eraan bijdragen dat iedereen, van jong tot oud, actief kan deelnemen aan onze samenleving. Daarnaast heeft de GGD een belangrijke rol in de uitvoering van het regionaal gezondheidsbeleid, waarin de ambitie is vastgelegd in de periode 2016-2030 zichtbaar in te lopen op bestaande gezondheidsachterstanden in Zuid-Limburg.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
In het Meerjarenbeleidsplan 2024-2027 is beschreven wat de beleidsvoornemens van de GGD Zuid-Limburg zijn voor de lopende periode. Deze wordt gekenmerkt door grote inhoudelijke en structurele veranderingen in preventie, gezondheidsbeleid en gezondheidsbevordering. Vanzelfsprekend blijft de GGD haar wettelijke taken uitvoeren, integraal en opgave gericht, en zal zij haar bedrijfsprocessen verbeteren. Daarnaast wordt stevig ingezet op het versterken van de ingezette koers van Trendbreuk. Tegelijkertijd blijft de focus op jeugd en wordt deze verbreed naar andere doelgroepen. Daarnaast wordt ingezet op het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). Tenslotte blijven ook de gezondheidsbeschermende taken van de GGD van groot belang.

In 2025 is het nieuwe Regionaal Gezondheidsbeleid vastgesteld voor de periode voor 2025-2028. Vanzelfsprekend zal de GGD ook hierin een belangrijke uitvoerende rol blijven vervullen, zo hebben o.a. de genoemde beleidsvoornemens hier ook een plek in gekregen.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
GR te Maastricht, met de overige 15 gemeenten Zuid-Limburg.

3. Werkvoorzieningschap O.Z.L.

bedragen x € 1.000	01.01.2026	31.12.2026		2026
Eigen vermogen	0	0		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	0
Deelneming (%)	23,5%	23,5%		

Doelstelling / openbaar belang
De gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Valkenburg aan de Geul en Voerendaal hebben op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen al hun taken en bevoegdheden met betrekking tot de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening overgedragen aan het Werkvoorzieningsschap Oostelijk Zuid Limburg (WOZL). De colleges van de deelnemende gemeenten hebben het van rijkswege daartoe ter beschikking gestelde budget overgedragen aan WOZL.

De Sociale Werkvoorziening in Oostelijk Zuid-Limburg is ten gevolge van de invoering van de Participatiewet in 2015 geconfronteerd met een sterk veranderende taakstelling. Binnen de Participatiewet is er geen nieuwe instroom van Wsw mogelijk, waarbij vanuit de gemeentelijke regievoerdersrol is aangestuurd op een structurering naar beschut en detacheringen. Dit heeft sterke gevolgen voor de uitvoeringsorganisatie GR WOZL.

De afgelopen jaren hebben voor de GR WOZL dan ook in teken gestaan van het omgaan met de nieuwe taakstellingen, het herschikken van de organisatie en de samenwerking met het Werkgeverservicepunt Parkstad (WSP Parkstad).

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
WOZL is een uitvoeringsorganisatie die in opdracht van en in samenwerking met gemeenten het werkgeverschap voor de Wsw uitvoert. WOZL ondersteunt deze mensen om zo regulier mogelijke passende en ook betaalde arbeid te verrichten. Naast de gewijzigde taakstelling van de GR WOZL door de invoering van de Participatiewet, hebben ook de afname van het subsidiebedrag per persoon en de berekeningssystematiek van het aantal arbeidsjaren gevolgen voor de GR WOZL.

Het feit dat er geen nieuwe Wsw-indicaties worden afgegeven en het feit dat de doelgroep met een grote afstand tot de arbeidsmarkt nu wordt bediend in de Participatiewet, leidt ertoe dat er een sterke samenhang moet zijn tussen de uitvoering ‘oude’ Wsw en de nieuwe ‘doelgroep’ in de Participatiewet. Voor deze eerste doelgroep is en blijf de GR WOZL de uitvoeringsorganisatie bij wie het formeel werkgeverschap is belegd. Echter, de detacheringstak en de ondersteuningstaken van de GR WOZL zijn in de afgelopen jaren herschikt en onder het WSP Parkstad komen te vallen.

Risico's (meerjarig)
Omdat de participatiemiddelen van rijkswege nog definitief dienen te worden vastgesteld en derhalve ook kunnen wijzigen, dient enige prudentie te worden betracht bij het meerjarig vertalen van de begrotingseffecten in de meerjarenraming.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
GR, WOZL Beschut 2.0 BV te Heerlen. Deelnemende gemeenten: Beekdaelen, Brunssum, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals, Valkenburg a/d Geul en Voerendaal. Voor GR WOZL en de hieraan gelieerde BV is een algemeen directeur/bestuurssecretaris aangesteld.

4. Stadsregio Parkstad Limburg

bedragen x € 1.000	01.01.2026	31.12.2026		2026
Eigen vermogen	6.090	5.964		
Vreemd vermogen	1.434	1.097	**Resultaat**	0
Deelneming (%)	18,53%	18,53%		

Doelstelling / openbaar belang
Stadsregio Parkstad Limburg vormt de bestuurlijke samenwerking tussen de gemeenten Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Voerendaal en Beekdaelen. Er wordt samengewerkt op het gebied van economie en toerisme, wonen & herstructurering, ruimte & mobiliteit, duurzaamheid, sociaal-economische structuurversterking en grensoverstijgende samenwerking. Leidend in het functioneren van de GR Stadsregio Parkstad is de ambitie die in 2021 in de nieuwe strategische agenda is bepaald voor de periode tot 2030: de ontwikkeling van Parkstad tot een vitale en leefbare regio met een krachtig economisch, fysiek en sociaal profiel, waarbij wordt gestreefd naar een niveau van welvaart en welzijn op minimaal het gemiddelde Nederlandse niveau.
Daarbij wordt ingezet op twee pijlers:
1) Realiseren duurzaam economisch groeipotentieel door creëren van nieuw perspectief en verzilveren van kansen, ook grensoverschrijdend;
2) Realiseren van leefbare en gezonde wijken en kernen door het integreren van een sociale en fysieke aanpak op gebiedsniveau.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
1) Regionale beleidsontwikkeling en programmasturing op de thema's ruimte, mobiliteit, economie & toerisme, wonen & herstructurering, energie, duurzaamheid, leefbaarheid en welzijn en grensoverstijgende samenwerking.
2) Monitoring en instrumentontwikkeling, zoals de evaluatie van PALET en het monitoren van het aantal vestigingen en de werkgelegenheidsontwikkeling.
3) Lobby richting Provincie, Rijk en Europese fondsen om ervoor te zorgen dat regionale opgaven in de beleidskaders op deze niveaus worden meegenomen. Tevens wordt ingezet op een meer structurele ondersteuning vanuit het Rijk om het brede welvaartsniveau in Parkstad op Limburgs en Nederlands niveau te krijgen.
4) Deelname aan platforms, waarbinnen bestuurlijke afstemming plaatsvindt rondom centrale thema's, zoals de Agenda voor Zuid-Limburg.

Vanuit de strategische agenda werkt de stadsregio aan het vormen van een brede economische en sociaal-maatschappelijk coalitie, zodat partners in het veld nauwer worden betrokken bij de totale opgave.

De volgende strategische ontwikkelingen zijn in 2026 van invloed op de taakopdracht aan de Stadsregio Parkstad Limburg:

Het Nieuw Narratief van Parkstad
Het Nieuw Narratief gaat in op de kansen die er voor de regio liggen als gevolg van positieve economische ontwikkelingen en het groeiperspectief dat hieruit voortvloeit. Bij deze vernieuwing hoort ook een ander verhaal: "het Nieuwe Narratief van Parkstad".

Elke Regio Telt, Vitale wijken en de Kansenagenda
Parkstad vormde een van de regio's die waren onderzocht door de 3 belangrijke adviesraden van de regering binnen het kader van het rapport "Elke Regio Telt". Geconstateerd werd dat er in Nederland ongewenste verschillen in brede welvaart tussen regio's bestaan en dat die vaak worden veroorzaakt of versterkt door Rijksbeleid. Geconcludeerd werd dat het regiobeleid anders moet en geadviseerd werd om een Kansenagenda op te stellen die als basis moet dienen voor lange termijn afspraken tussen Rijk en

regio. De uitwerking van de kansenagenda voor Parkstad is vooral de programmatische uitwerking van het 'Nieuwe Narratief'.

De regio als schaalniveau voor overheidsdenken en -doen
De regio wordt steeds belangrijker als schaalniveau, waar beleid maar ook de programmatische uitwerking en uitvoering, vorm krijgt. Door die ontwikkeling hebben de Parkstad gemeenten de afgelopen jaren in toenemende mate profijt gehad van de investering, die zij al decennialang doen in regionale samenwerking. Het takenpakket is verder verbreed bijvoorbeeld binnen water- en klimaatadaptatie.
Daar hoort ook bij afstemming op Zuid-Limburgs niveau. Er vindt een opschaling naar het Zuid-Limburgs niveau plaats binnen arbeidsmarktbeleid, wonen en ruimtelijke economie. De Zuid-Limburg agenda en Panorama Zuid-Limburg zijn daar goede voorbeelden van.

Fondsenwerving en Programmamanagement
Lobby en fondsenwerving in samenhang met de programmatische handling van subsidiestromen maken steeds meer deel uit van de werkzaamheden van de Parkstad organisatie.

Water, klimaatadaptatie en landelijk gebied
Het thema water is op verzoek van het Samenwerkingsverband Water Parkstad Limburg (SWPL) toegevoegd aan het takenpakket van de Stadsregio. Bij het plannen van ruimtelijke ontwikkelingen is het belangrijk om hier, vanuit regionale samenwerking, het water- en bodemsysteem integraal bij te betrekken.

Energietransitie
Het kabinet heeft voor 2023 tot en met 2030 structureel middelen aan gemeenten beschikbaar gesteld om uitvoering te kunnen geven aan energie- en klimaatbeleid. Door de regionale samenwerking kan expertise veel breder worden ingezet. Zo kan de uitvoeringskracht van gemeenten worden versterkt om doelstellingen van het Klimaatakkoord te kunnen behalen.

Risico's (meerjarig)
Parkstad noemt in de begroting 2026 risico's. Dit zijn:
- Cyberrisico
- Ziekte. SPL is niet verzekerd voor het ziekterisico. Ingeval van uitval van kritische functionarissen zal externe ondersteuning ingehuurd moeten worden
- WW. SPL is eigenrisicodrager voor de WW. In het P-budget is normaliter enige ruimte om dit op te vangen.
- Complexiteit projecten waarvoor mogelijk inhuur van financiële of juridische ondersteuning nodig is.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
GR te Heerlen, met Brunssum, Heerlen, Landgraaf, Beekdaelen, Simpelveld en Voerendaal.

5. Gem. Regeling voor Sociale Kredietverstrekking en Schuldhulpverlening in Limburg

bedragen x € 1.000	01.01.2026	31.12.2026		2026
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	0
Deelneming (%)	n.v.t.	n.v.t.		

Doelstelling / openbaar belang
Het voorkómen, duurzaam oplossen of stabiliseren van problematische schulden van onze inwoners in samenwerking met maatschappelijke partners .

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting / risico's
Het ingezette beleid rondom armoedebestrijding en schuldhulpverlening is in 2024 geëvalueerd. De bevindingen uit deze eindevaluatie zijn verwerkt in het nieuwe beleidskader Koersvast 2025–2027, dat richting geeft aan de aanpak voor de komende jaren. In 2026 worden specifieke onderdelen van het beleid verder uitgewerkt en verdiept, op basis van nieuwe inzichten en ontwikkelingen in de praktijk.

De regie op de uitvoering van schuldhulpverlening ligt sinds 2020 bij de Kredietbank Limburg (KBL). De gemeente Kerkrade blijft hierbij eindverantwoordelijk en bewaakt de samenhang binnen het sociaal domein. Conform het beleidsplan is de toegang tot schuldhulpverlening belegd bij KBL als expertise partij, waardoor zowel de eerstelijns- als tweedelijnsdienstverlening vanuit één partij wordt gecoördineerd. Waarbij KBL vooral "aan de voorzijde" van het proces ("in contact komen en kennismaken") samenwerkt met andere partijen. Vanaf het 1e gesprek (de quick-scan) heeft KBL als expertisepartij de regie in nauwe samenhang met andere betrokken partijen zoals Financieelmaatje.

Voor activiteiten op het gebied van preventie en vroegsignalering blijft de gemeente zelf aan zet. Deze rol is cruciaal, omdat het vroegtijdig signaleren van financiële problemen essentieel is voor een effectieve aanpak en kan bijdragen aan het voorkomen van (verdere) schulden. Dit komt niet alleen ten goede aan de inwoners, maar werkt ook kostenbesparend voor de gemeente. De samenwerking tussen gemeente Kerkrade, Kredietbank Limburg, Impuls en Financieelmaatje krijgt onder andere gestalte in de Geldwijzerwinkel, waar inwoners laagdrempelig terechtkunnen voor ondersteuning, advies en begeleiding.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
GR is gevestigd in Sittard-Geleen met de overige gemeenten Brunssum, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht en aspirant-leden Meerssen en Vaals.

6. Eurode

bedragen x € 1.000	01.01.2026	31.12.2026		2026
Eigen vermogen	98	86		
Vreemd vermogen	0	0	**Resultaat**	-12
Deelneming (%)	50%	50%		

Doelstelling / openbaar belang
Behartigen van de gezamenlijke belangen in grensoverschrijdende zin gericht op bevordering en instandhouding van de gemeenschappelijke banden tussen de burgers onderling en benutting van de grenscontacten in economische zin.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Intensivering grensoverschrijdende samenwerking in de breedste zin van het woord. Uitbouw en concretisering van deze bijzondere vorm van grensoverschrijdende samenwerking binnen de huidige financiële mogelijkheden.
Door met name de jaarlijkse bijdragen aan het Grensinfopunt (GIP) en Servicepunt Grensoverschrijdende Arbeidsbemiddeling (SGA), vermindert de financiële reserve van het Openbaar Lichaam Eurode.

Risico's (meerjarig)
N.v.t.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
GR te Kerkrade, met Gemeente Herzogenrath (Duitsland).

8. Bodemzorg Limburg

bedragen x € 1.000	01.01.2026	31.12.2026		2026
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.*
Deelneming (%)	2,4%	2,4%		

**De begroting van Bodemzorg Limburg wordt pas in november/december 2025 vastgesteld.*

Doelstelling / openbaar belang
Beschermen van het milieu rond en het voorkomen van milieuvervuiling door gesloten afvalstortlocaties.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Lage risico's.

Risico's (meerjarig)
Gelet op de aard van de activiteiten en het niet meer aan de orde zijn van een jaarlijkse financiële bijdrage aan Bodemzorg Limburg zijn er redelijkerwijs geen relevante risico's te verwachten.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
BV te Maastricht Airport, met Provincie Limburg en 42 gemeenten.

9. NV Waterleiding Maatschappij Limburg (WML)

bedragen x € 1.000	01.01.2026	31.12.2026		2026
Eigen vermogen	217.814	n.n.b.		
Vreemd vermogen	403.411	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.
Deelneming (%)	n.n.b.	n.n.b.		

Doelstelling / openbaar belang
WML wil 24/7 betrouwbaar, veilig drinkwater van hoge kwaliteit leveren aan alle inwoners en bedrijven in Limburg, op een maatschappelijk verantwoorde en duurzame wijze.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
WML streeft naar een toekomstbestendige drinkwatervoorziening voor heel Limburg. Er zal blijvend geïnvesteerd wordt in infrastructuur en onderhoud om de continuïteit en kwaliteit van drinkwater te waarborgen. Daarnaast zet WML sterk in op duurzaamheid, zo wordt er gewerkt aan verdere CO2 reductie en circulair ondernemen. De bescherming van waterbronnen is een belangrijk aandachtspunt, waarbij samenwerking met gemeenten nodig is bij ruimtelijke ordening rond kwetsbare gebieden. Via het programma Zuinig op water stimuleert WML bewustwording en educatie, ook op lokaal niveau. Tot slot richt WML zich op organisatieontwikkeling, met aandacht voor veiligheid, vitaliteit en versterking van de regionale arbeidsmarkt.

Risico's (meerjarig)
De toenemende vraag naar drinkwater door woningbouw en klimaatverandering kan druk zetten op de capaciteit en infrastructuur. Daarnaast vormen vervuiling van grondwater en ruimtelijke ontwikkelingen in kwetsbare gebieden een bedreiging voor de kwaliteit en beschikbaarheid van bronnen. Ook de afhankelijkheid van duurzame energie en externe leveranciers brengt operationele risico's met zich mee.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
NV te Maastricht, met Provincie Limburg en Limburgse gemeenten.

10. NV Reinigingsdiensten Rd4

bedragen x € 1.000	01.01.2026	31.12.2026		2026
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.*
Deelneming (%)	17%	17%		

**De begroting van NV Reinigingsdiensten Rd4 wordt pas in oktober 2025 vastgesteld.*

Doelstelling / openbaar belang
Het tot stand brengen van een doelmatige, milieuhygiënisch verantwoorde en marktconforme inzameling van (bedrijfs)afvalstoffen en advisering op het terrein van het milieubeleid.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Voortzetting doelmatige samenwerking. Geen relevantie m.b.t. toekomstverwachting. Normaal bedrijfsrisico.

Risico's (meerjarig)
Geen risico’s in meerjarig perspectief te voorzien.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
NV te Heerlen, met Brunssum, Heerlen, Landgraaf, Beekdaelen, Simpelveld, Vaals, Gulpen - Wittem, Voerendaal en Eijsden - Margraten.

12. BV Holding Stadion Kerkrade

bedragen x € 1.000	01.01.2026	31.12.2026		2026
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.*
Deelneming (%)	87,495%	87,495%		

**De begroting van BV Holding Stadion Kerkrade wordt pas eind 2025 vastgesteld.*

Doelstelling / openbaar belang
Het in algemene zin beheren en exploiteren van het (een deel van het) multifunctionele Parkstad Limburg Stadion dat een duidelijke publieke functie en uitstraling voor de stad heeft.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Er zijn geen bijzondere beleidsvoornemens, anders dan beschreven in de risicoparagraaf in de 'Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing'.

Risico's (meerjarig)
De BV heeft een schuld aan de gemeente en is (nu nog) vooral afhankelijk van de huurinkomsten van Roda JC Kerkrade. Tussen de betrokken partijen zijn financiële afspraken gemaakt. Als zekerheid voor die afspraken wordt een deel van de mediagelden waarop Roda JC recht heeft rechtstreeks overgemaakt aan de BV en aan de gemeente. Ook wordt door Roda JC er aan gewerkt om de club weer sportief en financieel gezond te maken. Dit verkleint het risico. Er blijft echter sprake van onzekerheden. Met het raadsbesluit van 12 juli 2023 'Kaalheide Bruist / ontwikkeling sportpark Kaalheide' wordt een nieuwe richting ingezet. Zie verder de risicoparagraaf in de 'Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing'.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
BV te Kerkrade, met Parkstad Limburg (8,1%), Gemeente Heerlen (4,27%) en overige (0,135%).

14. EBC GmbH & Co. KG

bedragen x € 1.000	01.01.2026	31.12.2026		2026
Eigen vermogen	70	n.n.b.		
Vreemd vermogen	7	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.
Deelneming (%)	25%	25%		

Doelstelling / openbaar belang
Het exploiteren van een bedrijfsverzamelgebouw, het daarmee leveren van een bijdrage aan de harmonisatie van de wet- en regelgeving en het bieden van een centraal ontmoetingspunt voor overheden, bedrijven en instellingen uit Duitsland en Nederland.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Een uitdaging ziet EBC in de toegenomen kosten, waarvoor wordt gewerkt aan passende maatregelen, dit zal de komende jaren blijven spelen.
Ten opzichte van voorgaande jaren begint het bedrijfsresultaat gestaag te stijgen en zijn de verwachtingen voor de komende jaren positief.

Risico's (meerjarig)
N.v.t.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
GmbH & Ko. Co., aandeelhouders vennootschap: gemeente Kerkrade, gemeente Herzogenrath (Duitsland), AGIT (Duitsland) en Industriebank LIOF NV.

15. Technologiepark Herzogenrath GmbH

bedragen x € 1.000	01.01.2026	31.12.2026		2026
Eigen vermogen	1.205	n.n.b.		
Vreemd vermogen	837	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.
Deelneming (%)	5,33%	5,33%		

Doelstelling / openbaar belang
Het bevorderen van innovatie en technologische ontwikkeling in het bijzonder het management van een technologiepark voor innovatieve ondernemers en jonge startende bedrijven.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
De voornemens zijn de bezettingsgraad zo hoog mogelijk te houden en minimaal een evenwicht tussen baten en lasten na te streven. Conjuncturele ontwikkelingen hebben invloed op de bezettingsgraad.

Risico's (meerjarig)
De hoge inflatie in combinatie met rentestijgingen vormt een bedreiging voor de wereldeconomie. Tendensen in de richting van stagflatie baren de markt ook zorgen. Vanuit micro-economisch oogpunt zijn er geen monetaire effecten op de bedrijfslocatie van Herzogenrath. In tegenstelling tot de hierboven beschreven algemene omstandigheden heeft TPH verschillende aanvragen voor extra ruimte ontvangen.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
GmbH, aandeelhouders vennootschap: gemeente Kerkrade en verder gemeente Herzogenrath, Sparkasse Aachen, WFG Kreis Aachen, IHK Aachen en AGIT (alle Duitsland).

18. NV Bank Nederlandse Gemeenten

bedragen x € 1.000	01.01.2026	31.12.2026		2026
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.
Deelneming (%)	0,33%	0,33%		

Doelstelling / openbaar belang
BNG is de bank van en voor (decentrale) overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Dit wordt ook wel de publieke sector genoemd. De bank helpt de publieke sector om maatschappelijke doelen te behalen. Daarnaast zet de bank in op duurzaamheid.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Over het verslagjaar 2024 heeft BNG Bank een nettowinst gerealiseerd van EUR 294 mln. De nettowinst is positief beïnvloed door het gestegen renteresultaat en is € 50 mln hoger dan in 2023.
De ontwikkelingen in de Oekraïne, de verslechterde politieke relaties tussen Oost en West en de hoge inflatie hebben geen materiële financiële gevolgen gehad.

Risico's (meerjarig)
Een deel van de winst wordt als dividend uitgekeerd aan de aandeelhouders. Een risico is dat de geraamde dividendinkomsten achterblijven.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
NV te Den Haag, met Staat der Nederlanden, gemeenten, provincies en hoogheemraadschap.

19. NV Enexis Holding

bedragen x € 1.000	01.01.2026	31.12.2026		2026
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.
Deelneming (%)	0,48%	0,48%		

Doelstelling / openbaar belang
Enexis beheert het energienetwerk voor elektriciteit en aardgas in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,3 miljoen klanten (huishoudens, bedrijven en overheden) voor gas en 3,0 miljoen klanten voor elektriciteit. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
De vraag naar elektriciteit is opnieuw sneller gestegen dan bijgebouwd kan worden, net als in 2023. Daarom is de uitvoering van de strategie aangescherpt, zodat het stroomnet met nog meer snelheid uitgebreid en verzwaard kan worden. De energietransitie vraagt verder ook om een bredere rol: van netbeheerder met een smalle taak naar een organisatie die ook het toekomstbestendige energiesysteem mede-ontwerpt en met partners bouwt.
De grootste opgave in 2024 en de komende jaren: bouwen, bouwen, bouwen. In 2024 werd conform plan € 1,5 miljard uitgegeven aan verzwaring en uitbreiding van het net. Het grootste werkpakket ooit. Het tekort aan technische vakmensen is daarbij een bottleneck. Ook de verwerving van de vereiste gronden en vergunningen om het net uit te breiden en te verzwaren, gaat langzaam. Op deze uitdagingen wordt extra ingezet.

In 2024 realiseerde Enexis een nettowinst van € 254 miljoen. Vergeleken met 2023 betekent dit een winssttijging van € 182 miljoen. Deze stijging is voornamelijk het gevolg van gestegen omzet door 132 tariefstijgingen. In 2024 zijn de tarieven die Enexis bij haar klanten in rekening mag brengen beter in balans met de kosten dan in 2023.

Risico's (meerjarig)
Enexis is financieel gezond volgens de credit rating afgegeven door Standard & Poor's (S&P). In 2024 zijn de lange termijn credit ratings van S&P voor Enexis Holding N.V. en Enexis Netbeheer B.V. verhoogd naar AA- met een stabiele outlook. Een risico is dat de geraamde dividendinkomsten achterblijven, zeker gezien de investeringsopgave en daaruit voortvloeiende kapitaalbehoefte. Enexis is financieel gezond, maar is door de groeiende investeringsopgave structureel kastroom negatief. Afgelopen jaar werd circa € 1,5 mln per dag meer uitgegeven aan de energietransitie dan via de tarieven werd ontvangen. Net als in de afgelopen jaren en naar verwachting ook de komende jaren. Hierdoor verslechtert de financiële positie. Om te kunnen blijven investeren, werd afgelopen jaar succesvol de vierde groene obligatie uitgegeven. Hiermee heeft Enexis opnieuw een brede groep van duurzame investeerders aan zich kunnen binden.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
NV te Arnhem, met diverse Nederlandse provincies en gemeenten.

22. Veiligheidsregio Zuid-Limburg

bedragen x € 1.000	01.01.2026	31.12.2026		2026
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.
Deelneming (%)	7,3%	7,3%		

Doelstelling / openbaar belang
Het op schaalgrootte van de veiligheidsregio doelmatig organiseren van brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening en gemeentelijke bevolkingszorg bij rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Alle brandweertaken, geneeskundige hulpverlening en gemeentelijke bevolkingszorg bij ongevallen en rampen uitvoeren overeenkomstig de doelstelling en de wettelijke regeling.

Risico's (meerjarig)
Als risico geldt o.a. de CAO ontwikkelingen 2025. De huidige CAO liep af op 1 augustus 2025 en er dient daarom een nieuwe CAO afgesloten te worden, waarbij op dit moment onzeker is welke loonstijging hiermee gepaard gaat. Het risico bestaat dat deze loonstijging niet volledig gedekt gaat worden door de gehanteerde systematiek van indexering.

Een ander risico betreft verlofsparen. Het BBV geeft aan dat er een voorziening moet worden opgenomen voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van niet gelijke omvang. Bij alle uren die conform de CAO als bron kunnen dienen voor het verlofsparen is sprake van een niet gelijke omvang van de opbouw en afbouw (dit is feitelijk de omvang van het bovenwettelijke verlof per balansdatum). Hierdoor is de jaarlijkse omvang van deze arbeidskosten gerelateerde verplichting niet gelijk. Voor deze verlofuren moet dan ook een voorziening op de balans worden opgenomen. Deze verplichting tot het vormen van een voorziening geldt vanaf 2022. Het risico bestaat echter dat indien meer medewerkers binnen VRZL hiervan gebruik gaan maken met als doel verlofuren te sparen over een langere periode, dit niet vanuit de eigen begroting kan worden gefinancierd. Jaarlijks zal er per de datum 31 december een inventarisatie plaats vinden van medewerkers die gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid tot verlofsparen, om zo het saldo te bepalen van het aantal verlofuren dat is overgeheveld of opgenomen vanuit het verlofsparen. Deze uren worden vervolgens financieel gemaakt conform de afgesproken systematiek met de accountant. De VRZL becijfert dit risico op € 600.000.
Daarnaast spelen nog een aantal andere risico's. Het totaal aan risico's maakt dat de weerstandscapaciteit van de VRZL als "onvoldoende" wordt beoordeeld. Er is op dat vlak echter sprake van een verbetering ten opzichte van de afgelopen jaren.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
GR, vestigingsplaats Maastricht, met de overige 15 Zuid-Limburgse gemeenten.

23. NV Parkstad Limburg Theaters

bedragen x € 1.000	01.01.2026	31.12.2026		2026
Eigen vermogen	7.017	7.162		
Vreemd vermogen	5.949	7.122	**Resultaat**	163
Deelneming (%)	30%	30%		

Doelstelling / openbaar belang
Het faciliteren van een boeiend en dynamisch theater- en muziekleven.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Voortzetting, versterken van de identiteit van de regio, het vergroten van de impact van de podiumkunsten op het publiek. Zorgen voor een maximale deelname aan het theater- en muziekleven door de inwoners van onze stad. Theater Kerkrade is samen met de bibliotheek gehuisvest in HuB.

Risico's (meerjarig)
Het boeken van grote producties brengt risico's met zich mee. Theaterprogrammering geschiedt veelal voor jaren vooruit. Daarmee worden ook de risico's van die programmering ver vooruit genomen.
De uitval van installaties op (een) productie dag(en) kan duizenden euro's per dag kosten. Het risico ligt bij de eigenaar van de gebouwen.

PLT is in hoge mate afhankelijk van nutsbedrijven (gas, water en licht) en tegenwoordig ook de beschikbaarheid van internet en een stabiele ICT-omgeving. In geval van storing of uitval is al snel sprake van discontinuïteit in de bedrijfsvoering. Hoewel brandschade etc. wel verzekerd is, zijn gevolgschades niet altijd afgedekt.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
Parkstad Limburg Theaters NV te Heerlen, met gemeente Heerlen.

25. Regionale uitvoeringsdienst (RUD) Zuid-Limburg

bedragen x € 1.000	01.01.2026	31.12.2026		2026
Eigen vermogen	1.140	1.048		
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.	**Resultaat**	0
Deelneming (%)	2%	2%		

Doelstelling / openbaar belang
Het uitvoeren van wettelijk verplichte taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht op en handhaving van het omgevingsrecht. Vanaf 1 juli heet de RUD voortaan formeel "Omgevingsdienst Zuid Limburg".

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Geen relevante ontwikkelingen.

Risico's (meerjarig)
Geen risico's te voorzien. De aan de Omgevingsdienst opgedragen taken zijn bij wet bepaald. De kosten worden per jaar op voorhand per deelnemer in beeld gebracht.

Rechtsgrond en overige deelnemers
College van GS provincie Limburg en overige 17 colleges gemeenten Zuid-Limburg.

26. IBA Parkstad B.V.

bedragen x € 1.000	01.01.2026	31.12.2026		2026
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.*
Deelneming (%)	9,7%	9,7%		

**De begroting van IBA Parkstad B.V. wordt pas in eind 2025 vastgesteld.*

Doelstelling / openbaar belang
Met het IBA- expo jaar (2022-2023) is IBA Parkstad feitelijk geëindigd. De 50 projecten van het IBA-uitvoeringsprogramma zijn ook grotendeels afgerond. Voor de afronding van een aantal subsidietrajecten (gekoppeld aan de uitvoering van nog lopende projecten) en daarna de opheffing van de IBA Parkstad BV zal de organisatie nog een aantal jaren in zeer afgeslankte vorm blijven bestaan.

27. Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen

bedragen x € 1.000	01.01.2026	31.12.2026		2026
Eigen vermogen	2.802	2.802		
Vreemd vermogen	889	601	**Resultaat**	0
Deelneming (%)	3,86%	3,86%		

Doelstelling/openbaar belang
Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW) heft en int gemeentelijke belastingen en waterschapsbelastingen. Zij voert ook de wet WOZ uit.

Beleidsvoornemens/ toekomstverwachting
Eén van de doelstellingen, die voortvloeien uit de missie van BsGW, is kostenreductie. Uitgangspunt voor de begroting van BsGW is dan ook altijd geweest: sober en doelmatig. Dit betekent dat BsGW kritisch blijft kijken naar haar eigen organisatie, processen en kosten(reductie) en zal blijven zoeken naar mogelijkheden om -waar mogelijk- efficiënter te werken. Uitgangspunt hierbij is, dat de continuïteit en de kwaliteit van de dienstverlening hierdoor niet in gevaar komen.
Een belangrijk punt van aandacht blijft het terugdringen van de proceskosten. De uitkeringskosten zullen naar verwachting dalen als gevolg van de lagere wegingsfactor voor met name de bezwaren.

Evenals bij de overige GR-en is bij de BsGW de opdracht neergelegd de uitgaven dusdanig bij te stellen dat dit resulteert in een verlaging van de gemeentelijke bijdrage vanaf 2026, waarbij wordt uitgegaan van een structurele taakstelling van minimaal 5%. In 2026 wordt deze ingevuld middels terugstorting van het surplus van het bijgestelde weerstandsvermogen.

Risico's (meerjarig)
BsGW houdt in de begroting rekening met risico's. Hiervoor is een weerstandsvermogen gevormd. Uitgangspunt is dat de risico's hiermee zijn afgedekt. Begin 2025 heeft de jaarlijkse risicoanalyse plaatsgevonden op basis van de laatste, actuele ontwikkelingen en is het weerstandsvermogen neerwaarts bijgesteld.

Rechtsgrond en overige deelnemers
De gemeenten Beek, Beekdaelen, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Mook en Middelaar, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg, Venlo, Voerendaal, Weert en het Waterschap Limburg.

28. Gegevenshuis

bedragen x € 1.000	01.01.2026	31.12.2026		2026
Eigen vermogen	166	166		
Vreemd vermogen	1.061	1.061	**Resultaat**	0
Deelneming (%)	3,5%	3,5%		

Doelstelling / openbaar belang
Het ontzorgen van de deelnemers op het gebied van het opzetten en het beheren van object- en ruimtegerelateerde (basis-)registraties en geometrie teneinde te kunnen voldoen aan de wettelijke verplichtingen die voortvloeien uit het stelsel van basisregistraties, daarmee samenhangend beeldmateriaal en raadpleegsysteem. Met de GR Het Gegevenshuis wordt beoogd voor de deelnemers een shared service centre te realiseren voor locatiegebonden informatie.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
De gemeenschappelijke regeling Het Gegevenshuis is een “open” gemeenschappelijke regeling. Het Gegevenshuis wil in de toekomst nieuwe producten en diensten aan de deelnemers aanbieden zoals bijv. geodata in het sociale domein, driedimensionaal, beheer openbare ruimte, statistiek en onderzoek.

Risico's (meerjarig)
Omdat Het Gegevenshuis begroot op basis van voorcalculatie (werkelijke salarissen en werkelijke contracten) en op basis van ontwikkelde kengetallen, is de kans op financiële risico’s zeer klein.

Rechtsgrond en overige deelnemers
De gemeenschappelijke regeling is 1 juli 2015 opgericht door de Parkstad gemeenten en de gemeente Nuth. Huidige deelnemers zijn: Beekdaelen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Sittard-Geleen, Vaals, Voerendaal en het Waterschap Limburg.

29. Omnibuzz (doelgroepenvervoer)

bedragen x € 1.000	01.01.2026	31.12.2026		2026
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.
Deelneming (%)	6,5%	6,5%		

Doelstelling/ openbaar belang
Omnibuzz is opgericht om doelgroepenvervoer (vervoer voor inwoners met een Wmo-indicatie) zo goed mogelijk met alle gemeenten samen te kunnen organiseren.

Beleidsvoornemens/ toekomstverwachting
Op basis van de visie "Goed, veilig, betrouwbaar en betaalbaar doelgroepenvervoer voor nu en later" geeft Omnibuzz invulling aan de ambitie om te groeien tot een professionele regiecentrale. De pijlers van deze visie zijn:

- Het kantelen van vervoer en het OV-gebruik stimuleren (pijler 1).
  Door het gebruik van bus en trein te stimuleren, willen we mensen minder afhankelijk te laten zijn van doelgroepenvervoer is. De Voor Elkaar Pas is daarbij een belangrijk instrument. Omnibuzz overlegt met de provincie en Arriva om dit instrument nog beter af te stemmen op de doelgroep. Hierbij wordt de verbinding gemaakt met andere initiatieven zoals Kommee/Trendsportal en de Omnubuzz reiswijzer, om mensen te informeren over andere vormen van vervoer. Ook lokaal worden inwoners geïnformeerd over andere reismogelijkheden, zoals het ANWB Automaatje en de Boodschappenbus.

- Het efficiënter organiseren van doelgroepenvervoer (pijler 2).
  Binnen het Omnibuzz-vervoer wordt efficiëntie nagestreefd. Naast doelgroepenvervoer voor mensen met een Wmo-indicatie wordt gekeken of ook andere groepen gebruik kunnen maken van Omnibuzz (zoals kinderen in het speciaal onderwijs of mensen die werken in de sociale werkvoorziening). Belangrijk hierbij is continuïteit en kwaliteit in de dienstverlening.

- Omnibuzz als slimme organisatie (pijler 3).
  Omnibuzz fungeert als kennisorganisatie door een ontwikkeling binnen de interne organisatie en kwaliteit, daarnaast zorgt het contractbeheer voor continuïteit en innovatie. Vraagafhankelijk vervoer (op het moment dat mensen het nodig hebben) kan sneller en slimmer worden geregeld. Dit door nieuwe vormen te bedenken zoals vraagspreiding, groepsritten en signalering ten aanzien verschillende vervoersspecificaties. Wat betreft. digitalisering is er oog voor het digitaal plannen van ritten via MijnOmnibuzz.

De ontwikkelingen binnen de 3 pijlers zijn erg belangrijk voor de gemeenten bij het maken van keuzes in de toekomst als het gaat over doelgroepenvervoer.

De actuele begroting 2026 en het nieuwe meerjarenperspectief 2027-2029 is gebaseerd op de begrote vervoersbewegingen in 2025 (gebaseerd op realisatie 2024) op gemeenteniveau. Om de verwachte groei in de vervoersvraag binnen de begroting op te kunnen vangen is een opslag van 2,5% meegenomen. Het vervoersvolume van de begroting 2026 geldt ook als uitgangspunt voor de jaren van de meerjarenbegroting. Er wordt daarbij uitgegaan van een jaarlijkse stijging van het vervoervolume van 1%.

Er is eind 2022 een aanpassing van de afrekensystematiek doorgevoerd. Dat betekent een nieuwe verdeelsleutel voor beheerskosten: indirecte vervoerskosten op basis van het aantal ritten en overhead op basis van het aantal inwoners. Door deze aanpassing komen deze kosten beter overeen met de echte kosten die hiervoor gemaakt worden. Dezelfde totale kosten worden anders verdeeld over de deelnemende gemeenten. Ook is de afrekening van de vervoerskosten veranderd, namelijk door het omzetten van zones naar kilometers. De berekening van de kosten in de zones is namelijk gebaseerd op kilometers

Risico's (meerjarig)
De belangrijkste risico's die in de aanpassing van de begroting vermeld worden, zijn:
1. Het kan gebeuren dat door veranderingen in de politiek (door verkiezingen) de gemeente het niet meer eens is met de doelen en de ideeën van Omnibuzz. Ook kan het gebeuren dat er niet genoeg geld meer is om deze ideeën en doelen waar te maken. Dit laatste geldt vooral voor het gaan gebruiken van nieuwe manieren van doelgroepenvervoer.
2. Het kan gebeuren dat door onverwachte gebeurtenissen minder mensen dan verwacht gebruik maken van doelgroepenvervoer. Corona was daarvan een duidelijk voorbeeld.
3. Een vervoersbedrijf kan failliet gaan (als er bijvoorbeeld te veel schulden zijn). Als dat gebeurt, kan dit leiden tot het uitvallen van ritten waardoor niet iedereen vervoerd kan worden als dat nodig is.
4. Te weinig kennis over nieuwe activiteiten, processen en/of projecten. Denk daarbij aan nieuwe soorten vervoer, zoals vervoer van deelnemers aan Wmo dagbesteding, het leerlingenvervoer en/of vervoer voor de Jeugdwet).

5. Door onvoldoende kennis of gebeurtenissen van buitenaf kan het gebeuren dat systemen niet of onvoldoende functioneren. Dat kan leiden tot het stoppen van processen.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
GR te Sittard-Geleen, met als overige deelnemers gemeenten Beek, Beesel, Beekdaelen, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Horst aan de Maas, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Venray, Voerendaal en Weert.

33. Werkgeversservicepunt (WSP)

bedragen x € 1.000	01.01.2026	31.12.2026		2026
Eigen vermogen	0	0		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	0
Deelneming (%)	23,6%	23,6%		

Doelstelling / openbaar belang
De GR WSP Parkstad zet zich vanuit haar visie in om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt zo passend en duurzaam mogelijk te plaatsen op betaald werk. Het nieuwe denken vormt de rode draad in de aanpak van WSP Parkstad. De marktvraag (werk in plaats van vacatures) is leidend. Om aan de marktvraag te kunnen voldoen wordt met werkgevers, sociale diensten en WSP Parkstad samengewerkt aan het vormgeven van werkgevers- en werknemersarrangementen. Hierbij wordt (o.a. door jobcarving) het werk passend gemaakt voor de doelgroep. Voor het plaatsen van mensen uit de Participatiewet wordt waar nodig gebruik gemaakt van een detacheringsconstruct. De samenwerking die plaatsvindt binnen de multidisciplinaire uitstroomteams is leidend, daar worden vraag en aanbod bij elkaar gebracht. Aan de hand van het In- Door- en Uitstroomproces worden mensen in kaart gebracht en ontwikkeld (door de afzonderlijke gemeenten), met als doel doorstroom naar en uitstroom op de arbeidsmarkt.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting
Met de komst van de Participatiewet en op slot doen van de WSW, is de samenhang tussen deze doelgroepen alsmaar toegenomen. Vandaar dat voor een gebundelde uitvoering is gekozen middels het oprichten van de GR WSP Parkstad. Op deze manier kan het WSP deze taken voor zowel de Wsw-doelgroep als de Participatiewet-doelgroep uitvoeren en wordt er een efficiencyslag in de bedrijfsvoering gemaakt. De GR WOZL kan zich daarmee concentreren op de organisatie van beschut werk en de uitvoering van het werkgeverschap WSW. Met deze ontwikkelingen binnen de governance structuur is de invulling van de GR WOZL en de GR WSP Parkstad gereed.

Het WSP Parkstad beoogt een hogere participatiegraad in de regio Parkstad te realiseren, alsmede lagere maatschappelijk kosten. Het inzetten op het versterken van de samenwerking tussen de sociale diensten en het WSP dient bij te dragen aan een hogere arbeidsmarktparticipatie binnen de Parkstad gemeenten.

Risico's (meerjarig)
Omdat de participatiemiddelen van rijkswege nog definitief dienen te worden vastgesteld en derhalve ook kunnen wijzigen, dient enige prudentie te worden betracht bij het meerjarig vertalen van de begrotingseffecten in de meerjarenraming.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
GR, met daaronder nog de in 2017 opgerichte WSP Parkstad BV, Beschut OZL BV en WOZL 2 BV, gevestigd te Heerlen. Deelnemende gemeenten zijn Beekdaelen, Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld en Voerendaal.

34. Coöperatie Maatschappelijke Voorzieningen Kerkrade (CMVK)

bedragen x € 1.000	01.01.2026	31.12.2026		2026
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.
Deelneming (%)	100%	100%		

Doelstelling / openbaar belang
De Coöperatie heeft ten doel het oprichten, sociaal exploiteren en verder ontwikkelen van één of meer gemeenschapshuizen in de gemeente Kerkrade, teneinde:

- De gezondheid en zelfredzaamheid van de burgers in Kerkrade in hun eigen leefomgeving te bevorderen;
- De ervaren kwaliteit van leven van de burgers te verbeteren.

Beleidsvoornemens / toekomstverwachting / risico's
Op 1 januari 2025 is de Coöperatie 't Westhoes U.A. voortgegaan als Coöperatie Maatschappelijke Voorzieningen Kerkrade U.A. (CMVK). Dit als gevolg van het college- en raadsbesluit om de vier gemeenschapshuizen Westhoes, Sjevemethoes, Catharinahoes en Patronaat vanaf 2025 op sociaal-maatschappelijke wijze te laten exploiteren. De stichting Impuls en de gemeente Kerkrade vormen samen CMVK, nadat Radar en LEVANTOgroep de Coöperatie hebben verlaten.
Het 'Uitvoeringsplan gemeenschapshuizen Kerkrade' is door de gemeenteraad vastgesteld voor de periode 2025 tot en met 2029, waarbij op continue basis evaluatie plaatsvindt. Door in de gemeenschapshuizen ruim baan te geven aan een sociaal-maatschappelijke programmering, wordt een nadrukkelijke bijdrage geleverd aan de positieve gezondheid van inwoners. CMVK geeft als exploitant van de gemeenschapshuizen de praktische uitvoering aan dit Uitvoeringsplan.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
De Coöperatie 't Westhoes U.A. is per 1 januari 2025 voortgegaan als Coöperatie Maatschappelijke Voorzieningen Kerkrade U.A., na een statutenwijziging welke bij de notaris is gepasseerd op 18 december 2024.
De vestigingsplaats van CMVK is Anemonenstraat 16, 3133 SZ Kerkrade.
Naast de gemeente Kerkrade maakt de stichting Impuls formeel deel uit van CMVK.

Financiële gegevens
De Coöperatie 't Westhoes U.A. heeft 2024 afgesloten met een negatief eigen vermogen van € 15.909. Dit bedrag is als negatief eigen vermogen meegenomen naar CMVK. Het college heeft over een eventuele vergoeding van dit bedrag nog geen besluit genomen.
Voor het jaar 2025 is voor de exploitatie van de gemeenschapshuizen Westhoes, Sjevemethoes, Catharinahoes en Patronaat een subsidie verleend van in totaal € 541.392.
Het college ontvangt in het najaar van 2025 de begroting 2026 van CMVK, en neemt daarna een besluit over de subsidie voor het jaar 2026.

35. Woonwijzerwinkel

bedragen x € 1.000	01.01.2026	31.12.2026		2026
Eigen vermogen	-176	n.n.b.		
Vreemd vermogen	1.645	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.*
Deelneming (%)	17,8%	17,8%		

**De definitieve vaststelling van de jaarrekening 2025 (in de AvA) is gepland op 29 oktober 2025.*

Doelstelling/ openbaar belang
De activiteiten van WoonWijzerWinkel Zuid Limburg B.V., statutair gevestigd te Heerlen, bestaan voornamelijk uit:

- het versnellen van de verduurzaming van het woningaanbod en vastgoed
- het vervullen van de functie van marktplaats en energieloket
- het ontwikkelen van (advies)dienstverlening op het gebied van duurzaamheid
- het aanbieden van doe-het-zelf producten en diensten op het gebied van energiebesparing
- op verzoek van inwoners bemiddelen in en doorsturen van offertes
- het faciliteren, verhuren van etalageruimte voor aanbieders van duurzaamheidsmaatregelen

De feitelijke activiteiten worden uitgevoerd aan de Roda J.C. Ring 61, Unit 1 te Kerkrade.

Beleidsvoornemens/ toekomstverwachting
De gemeente onderhoudt een actieve samenwerking met de WoonWijzerWinkel Limburg. We doen dit om de beleidsdoelen te halen die wij hebben op het gebied van de warmte- en energietransitie, en het klimaat. Rekening houdend met de lange adem van o.a. het doel 'Nederland aardgasvrij in 2050' is de verwachting dat deze samenwerking in de komende jaren zal blijven voortbestaan, en daar waar nodig zelfs zal intensiveren. De gemeente heeft haar eigen doelen, maar er zijn eveneens doelen die we delen met de overige Parkstad-gemeenten.

Risico's (meerjarig)
De gemeenten die deelnemen aan de WoonWijzerWinkel Limburg gaven de eerste vijf jaar leningen die pasten bij de markt. De laatste betaling hiervan was in 2024. Het financiële risico voor de Gemeente Kerkrade is in totaal € 229.000 (hier zitten ook de kosten voor de aandelen in 2020 van € 3.559 bij). Dat is het totale bedrag dat de gemeente in de eerste vijf jaar van het project aan leningen uitgaf. We verwachten dat de WoonWijzerWinkel Limburg evenveel geld oplevert als dat ze kosten maakt (break-even) als in tien jaar tijd 15.000 koophuizen in Parkstad verduurzaamd worden. Het risico bestaat echter dat de WoonWijzerWinkel Limburg meer geld kost dan het stimuleren van duurzaamheidsmaatregelen bij eigenaren van woningen oplevert. Als gemeente letten we hier op. Er zijn goede afspraken gemaakt over het geven van informatie in kwartaalrapportages, en er is sinds kort sprake van een periodiek overleg om resultaten en doelstellingen te bespreken.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
BV te Heerlen (fysieke vestiging te Kerkrade), met gemeenten Heerlen, Landgraaf, Brunssum, Beekdaelen, Voerendaal en Simpelveld.

36. Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad

bedragen x € 1.000	01.01.2026	31.12.2026		2026
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.
Deelneming (%)	17,7%	17,7%		

Doelstelling/ openbaar belang
Het Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad (afgekort ZVHP) is een samenwerking tussen de Parkstadgemeenten, met als vestigingsplaats Heerlen. Gemeenten, justitie-partners en zorgpartners werken samen om problemen aan te pakken die gerelateerd zijn aan individuele personen. De partners leggen daarbij de nadruk op personen die strafbare feiten en/of geweld hebben gepleegd of mensen die overlast veroorzaken, voor maatschappelijke onrust zorgen en/of de openbare veiligheid aantasten. Het ZVHP verbindt partners bij de aanpak van complexe problematiek. Daarnaast coördineert het ZVHP de nazorg

aan ex-gedetineerden, adviseert het bij te nemen beslissingen over het verlengen van een huisverbod en levert (vanaf 1.1.2024) de voorzitter voor de Beschermingstafel Jeugd Parkstad.

Beleidsvoornemens/ toekomstverwachting
Het Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad heeft twee jaar geleden een traject opgestart dat heeft geleid tot de oprichting van het Openbaar Lichaam Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad. Hiertoe heeft op 11 oktober 2023 de oprichtingsvergadering plaatsgevonden en treedt de Gemeenschappelijke Regeling (GR) per 1 januari 2024 in werking. Omdat de publiekrechtelijke basis van dit Openbaar Lichaam, de Wet gemeenschappelijke regelingen is, dient de financiële en verantwoordingscyclus daarbij aan te sluiten. Voor de gemeente Kerkrade betekent dit een financiële bijdrage van € 275.545 in 2025.

Rechtsgrond, vestigingsplaats en overige deelnemers
Gevestigd te Heerlen, met zeven gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld en Voerendaal.

37. Solido

bedragen x € 1.000	01.01.2026	31.12.2026		2026
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.		
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	**Resultaat**	n.n.b.
Deelneming (%)	n.n.b.	n.n.b.		

Algemeen
Solido is een uitvoeringsorganisatie die in opdracht van de deelnemende gemeenten IT-diensten levert. In de komende periode verschuift de rol van Solido steeds meer 'van uitvoerder naar regievoerder'. Dit komt onder meer door de doorontwikkeling richting de cloud. Waar nu nog technisch applicatiebeheer intern plaatsvindt, wordt dit in de nieuwe situatie door leveranciers uitgevoerd. Solido neemt hierin de rol van regievoerder en vertegenwoordiger van de deelnemers op zich.
De technische ontwikkelingen zijn opgenomen in een meerjarige Roadmap. Deze Roadmap wordt samen met de deelnemers opgesteld en actueel gehouden. Twee belangrijke thema's hierin zijn de overgang 'van on-premise naar cloud' en de aanpassing van het technisch fundament 'van single-tenant naar multi-tenant'. Daarnaast blijft informatiebeveiliging een structurele prioriteit. De verwachting is dat de inzet op dit vlak de komende jaren verder toeneemt.

Na de verzelfstandiging van Solido per 1 januari 2025 ligt de nadruk op de verdere doorontwikkeling van de organisatie. Dit proces volgt uit het door de deelnemers vastgestelde Berenschot-rapport (2022) en het bedrijfsplan (2023). De krapte op de arbeidsmarkt vormt daarbij een belangrijk aandachtspunt. Vooral binnen de IT-functies en op het gebied van informatiebeveiliging is sprake van schaarste. Dit levert risico's op voor de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening, maar ook voor de kosten. Om dit deels te ondervangen maakt Solido gebruik van stagiaires op MBO- en HBO-niveau. Daarmee wordt niet alleen een kostenbesparend effect bereikt, maar ontstaat ook een eigen pool van toekomstig talent.

Begroting
De begroting 2026 is opgesteld op basis van de situatie in maart 2025 en de Gewijzigde Begroting 2025. Omdat Solido in beweging is, kunnen veranderingen optreden in de feitelijke situatie, bijvoorbeeld door toetreding van nieuwe deelnemers of wijzigingen in de productafname. Indien deze substantieel zijn, worden ze verwerkt in de wijziging van de begroting.

Overige

Daarnaast zijn er nog enkele GR-en die op basis van het BBV formeel niet als verbonden partij gelden. Er is weliswaar sprake van een financieel belang, maar niet van een bestuurlijk belang. Er is nl. geen sprake van een vertegenwoordiging in een bestuur met beslisbevoegdheid. Eventueel wel van een vorm van "inbreng/inspraak" (bijv. via deelnemersraad), maar de besluitbevoegdheid ligt bij de centrumgemeente en de overige deelnemende gemeenten nemen diensten af op basis van bijvoorbeeld overeenkomsten. Het betreft:

GR centrumregeling verwerving jeugdhulp regio Zuid-Limburg 2019
Het geheel van activiteiten gericht op het aanbod aan jeugdhulp via privaatrechtelijke contractering van zorgaanbieders. Deelnemende gemeenten betalen op basis van feitelijk gebruik voor de ingekochte zorg. Deelnemende gemeenten betalen de centrumgemeente Maastricht een bijdrage in de kosten van de met de verwerving gepaard gaande werkzaamheden (op basis van jaarlijks uitvoeringsplan).

GR Discriminatie.nl Limburg
Discriminatie.nl Limburg (voorheen Anti Discriminatie Voorziening Limburg) is een onafhankelijke stichting die voor 27 Limburgse gemeenten, waaronder Kerkrade, de Wet op de antidiscriminatievoorzieningen uitvoert. In deze wet is geregeld dat elke gemeente een onafhankelijk meldpunt moet hebben waar burgers discriminatie kunnen melden. Bij Discriminatie.nl Limburg kunnen inwoners terecht voor advies of bijstand als men zich gediscrimineerd voelt of vindt dat anderen gediscrimineerd worden. Verder registreren zij meldingen van discriminatieklachten. Jaarlijks worden de resultaten gepresenteerd middels de jaarmonitor.

GR Centrumregeling regionale samenwerking Parkstad opvang en beschermd wonen WMO 2015
Samenwerkingsverband tussen de 7 Parkstadgemeenten, met Heerlen als centrumgemeente. Uitoefenen van bevoegdheden op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning, meer specifiek te voorzien in de behoefte aan beschermd wonen en opvang.

De eerder voor 2023 vanuit het Rijk beoogde doordecentralisatie is –door het doorschuiven van het wetsvoorstel 'woonplaatsbeginsel Beschermd Wonen (BW)', uitgesteld.
Regionaal is afgesproken om -ondanks het uitstel van de herverdeling van de middelen- op de ingeslagen weg door te gaan.

Samen met regionale partners, zorgaanbieders, woningcorporaties en ervaringsdeskundigen wordt intensief gewerkt aan een nieuwe, toekomstgerichte visie op Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. Deze visie zal richting geven aan het beleid voor de komende negen jaar, tot en met 2035.
De nieuwe visie zal zich richten op:

- <u>Samen ontwikkelen en innoveren</u>
  Gemeenten, cliëntenvertegenwoordigers, adviesraden en woningcorporaties werken gezamenlijk aan een nieuwe visie tot 2035. Daarbij staat innovatie centraal: bestaande voorzieningen worden herijkt en nieuwe vormen van opvang en begeleiding worden ontwikkeld. De aanpak is gestructureerd, inclusief en toekomstgericht.

- <u>Regionale samenwerking en governance</u>
  De problematiek is te complex voor individuele gemeenten; samenwerking binnen Parkstad is essentieel. Hierbij worde de komende jaren de ambtelijke, bestuurlijke en juridische structuren verder uitgewerkt.

- <u>Flexibele en afgestemde uitvoering</u>
  Er wordt gewerkt aan een breed palet van voorzieningen dat naadloos aansluit op de lokale Wmo-infrastructuur. Daarnaast is er aandacht voor het soepel op- en afschalen tussen lokale en regionale voorzieningen om frictie in ondersteuning te voorkomen.

- <u>Cliëntgericht en inclusief</u>
  De cliënt staat centraal: ondersteuning is maatwerk, passend en integraal (1 gezin, 1 plan, 1 regisseur). Er is oog voor de kwetsbaarheid van mensen met psychische problematiek en hun

behoefte aan continuïteit. Hierbij wordt de zelfregie en eigen kracht versterkt, met vertrouwen in de professional.

- Financiën en verantwoorde verdeling
  De financiering en inkoop van zorg worden herzien met aandacht voor monitoring, lage administratieve lasten en adequate toegang.

§7. Grondbeleid

Algemeen

Het grondbeleid volgt het ruimtelijk beleid. Het is een instrument waarmee ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt en heeft een directe relatie met programma 8 Wonen, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing en met programma 3 Economie. Het grondbeleid draagt bij aan het creëren van een optimale woon-, werk- en leefomgeving.

In deze paragraaf wordt eerst toegelicht hoe de gemeente de doelen in relatie tot het creëren van een optimale woon-, werk- en leefomgeving wil bereiken. Vervolgens wordt ingegaan op de uitvoering van het grondbeleid, op de prognose van de te verwachten resultaten uit grondexploitatie en op de geraamde winst- of verliesneming. Ten slotte worden de beleidsuitgangspunten met betrekking de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van grondzaken besproken.

a. Visie op het grondbeleid

Het 'ontwikkelingsprogramma woningbouw'

Bij programma 8 Wonen, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing zijn de opgaven met betrekking tot de woningmarkt beschreven. Hieronder wordt de concrete uitvoering (activiteiten) van het beleid toegelicht.

Focus op kwalitatieve woningvoorraad
In 2023 zijn we gestart met het Woonoffensief. In 2025 is dit verder uitgewerkt en is een ontwikkelkaart opgesteld. Het doel is het vernieuwen van de woningvoorraad. Verouderde woonproducten waar geen vraag naar is, zullen worden gesloopt en worden vervangen door nieuwe duurzame woningen. Kwaliteit en bouw naar vraag en behoefte staan hierbij voorop. Het actuele Woonbehoefteonderzoek (regionaal en lokaal) en de Woondeal vormen onder meer hierbij de uitgangspunten. Verspreid over de stad zijn we op ca. 50 projectlocaties aan de slag. Deze nieuwbouwontwikkelingen zijn de komende jaren goed voor circa 1.350 nieuwe woningen. Daarnaast zijn er nog plannen in de pijplijn met ca. 750 woningen.
Ook is gestart met een ontwikkelkaart waarbij gezocht wordt naar nieuwe woningbouwlocaties, alsmede de typologie van woningen die gerealiseerd moet worden om te komen tot differentiatie van de wijken.

Opstellen volkshuisvestelijk programma
In mei 2023 heeft de gemeenteraad de Regionale en lokale woonvisie vastgesteld. Zodra de wet 'Versterking regie op de volkshuisvesting' in de loop van 2026 in werking treedt, zal de woonvisie opgewerkt moeten worden naar een volkshuisvestelijk programma. De huidige woonvisie is al in deze lijn opgesteld, maar behoeft nog enkele aanvullingen en aanpassingen om volledig aan de nieuwe wet te voldoen. Ook dit zal wederom op regionaal en lokaal niveau uitgewerkt worden.

Impuls aanpak particuliere woningvoorraad
Uit het Volkshuisvestingsfonds heeft de gemeente, in meerdere tranches, middelen gekregen om vervolg te geven om slechte particuliere woningen aan te kopen. Inmiddels zijn de gemeente en de betrokken partijen volop aan de slag met de projecten Rolduckerveld, Bleijerheide, Hopel-Erensteinerveld, Akerstraat/Kremerstraat, Spekholzerheide en Mucherveld. Door deze extra financiële impuls van het Volkshuisvestingsfonds kunnen we de ingeslagen weg van het verbeteren van de woningvoorraad voorzetten. Het project Hopel-Erensteinerveld is vanwege (te) hoge uitvoeringskosten komen te vervallen. Er wordt in samenwerking met Parkstad onderzocht of de hiervoor bestemde middelen voor andere projecten binnen Kerkrade kunnen worden ingezet.

Verduurzamen van de woningvoorraad
Het verduurzamen van de woningmarkt blijft van belang. Na de energiecrisis in 2023 is de aandacht vergroot en nemen mensen en bedrijven waar mogelijk verduurzamingsmaatregelen. De woningcorporaties voeren hun verduurzamingsplannen nog steeds uit conform de prestatieafspraken. Voor de mensen die te maken hebben met energiearmoede blijft de gemeente aandacht hebben en probeert hen te helpen. Ook de Woonwijzerwinkel is nog steeds een hulpplek waar iedereen naar toe kan voor advies.

Ongewenste plancapaciteit uit de markt halen c.q. kwalitatief verbeteren
Om onze doelen voor een goede woningmarkt te bereiken wordt actief samengewerkt met woningcorporaties en projectontwikkelaars. Zo proberen we de plannen te versnellen waar dat mogelijk is en proberen we kwaliteit en woonbehoefte in te vullen. Afgelopen jaren zijn er op een paar plekken oude vergunningen c.q. bouwtitels ingetrokken. De lang geleden verleende vergunningen zijn nooit tot uitvoering gekomen. Met name omdat het product e/o locatie niet klopte. Bij sommige locaties wordt onderzocht of een beter product wel gerealiseerd kan worden.

Realiseren van aantrekkelijke vitale buurten en woonmilieus
Met herstructureringsplannen maken we onze wijken ruimer, groener, gevarieerder en bevorderen we de leefbaarheid en differentiatie. De gemeente heeft een weg ingeslagen voor een integrale wijkenaanpak. Deze aanpak blijven we continueren. Vanuit het beleidsveld wonen ligt daarbij de nadruk op de aanpak van het inponden dan wel transformeren van leegstaand, verloederd, slecht en verouderd vastgoed. Ook de aanpak van historische linten en de stratenaanpak behoort hiertoe. Sinds 2024 is de aanzet gegeven en een start gemaakt met diverse nieuwe ontwikkelingen in de wijken. Hierbij wordt intensief samengewerkt met de woningcorporaties. BOOST is hier een voorbeeld van, evenals de Aanpak Bleijerheide.

Aanpak leegstand historische linten
We blijven ruimte bieden om (langdurig) leegstaande commerciële ruimten te transformeren naar woningen. Net als afgelopen jaren zijn er wederom veel initiatiefplannen ingediend en goedgekeurd voor omzetting van o.a. voormalige winkels, kantoren en/of cafés naar (levensloopbestendige) woningen. E.e.a. blijft in afstemming met de aanpak/masterplan Bleijerheide en de stratenaanpak St. Pieterstraat verlopen. De stratenaanpak is sinds 2024 verruimd met de Bleijerheiderstraat / Pannesheiderstraat.

Wonen en zorg
Begin 2025 heeft de gemeenteraad de Regionale Toekomstvisie Wonen, Welzijn Zorg vastgesteld. In regioverband wordt gewerkt aan de uitvoering. Daarnaast werkt Kerkrade, onder leiding van Domein Burger, aan een lokale woonzorgagenda met uitvoeringsprogramma. Hierbij wordt nauw samengewerkt met de Gemeente Landgraaf. Hierbij zijn ook relevante stakeholders zoals woningcorporaties, zorginstellingen en welzijnsinstellingen betrokken.
Het doel uit de Regiewet is tevens dat er voldoende en geschikte woningen zijn voor de volgende doelgroepen: ouderen, mensen met een sociale of medische urgentie, mensen die uitstromen uit een intramurale (zorg)instelling of detentie, dak- en thuislozen, statushouders, arbeidsmigranten, studenten en

woonwagenbewoners. Hiertoe zal een Huisvestingsverordening met Urgentieregeling opgesteld moeten worden.

Het 'ontwikkelingsprogramma bedrijventerreinen'
De gemeente bezit en ontwikkelt geen uit te geven grond voor bedrijven. De gemeente richt zich op de herontwikkeling van de bestaande bedrijventerreinen. Met name op het verbeteren van de bereikbaarheid en op het bevorderen van de verkeersveiligheid door aanpassingen aan de infrastructuur op de terreinen. In eerste instantie zal ingezet worden op de herinrichting van de P5 bij de Leisuredome op het stedelijk dienstenterrein van de Rodaboulevard en de verbetering van de bereikbaarheid van Dentgenbach. Hiernaast wordt er met de Parkstadgemeenten gesproken over een fair share over alle gemeenten.

b. Uitvoering van het grondbeleid

De gemeente Kerkrade wil een aantrekkelijke plek zijn om te wonen, werken, ondernemen en recreëren. Om dit te bereiken is duidelijk en praktisch toepasbaar beleid nodig. Sinds 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht. Deze nieuwe wet bundelt en vereenvoudigt bestaande regels voor de fysieke leefomgeving. In aansluiting hierop gaat de gemeente haar grondbeleid actualiseren.

Grondbeleid is een belangrijk hulpmiddel om gemeentelijke doelen te realiseren. Het gaat hierbij onder andere om woningbouw, leefbare wijken, klimaatmaatregelen en economische ontwikkeling. Ook maakt het grondbeleid het mogelijk om gemeentelijke kosten eerlijk te verdelen met ontwikkelaars en duidelijke afspraken te maken met grondeigenaren.

Het grondbeleid van Kerkrade richt zich niet alleen op concrete bouwprojecten maar ondersteunt ook bredere ambities, zoals het versterken van de leefomgeving, het inspelen op klimaatverandering en het bevorderen van sociale samenhang.

In de Omgevingsvisie 2050 heeft de gemeente haar lange termijndoelen voor de leefomgeving vastgesteld. Grondbeleid draagt actief bij aan het realiseren van deze visie. Om dit te bereiken zet de gemeente verschillende instrumenten in. Denk hierbij aan het verwerven van grond, het maken van afspraken met initiatiefnemers, of – als dat nodig is – het toepassen van wettelijke middelen zoals voorkeursrechten of onteigening.

De gemeente werkt zoveel als mogelijk op basis van vrijwillige overeenkomsten waarbij ontwikkelaars of publieke partijen bijdragen aan publieke voorzieningen of ruimtelijke kwaliteit. Ook is het grondbeleid gericht op het beheersen van risico's bij gebiedsontwikkelingen en het eerlijk verdelen van kosten en opbrengsten.

De Omgevingswet geeft gemeenten nieuwe mogelijkheden om gebiedsontwikkeling te ondersteunen en te sturen. Het doel is altijd een goede balans tussen ruimte voor ontwikkeling en het waarborgen van kwaliteit. Het grondbeleid van Kerkrade sluit hierop aan en is geen doel op zich, maar een effectief middel om ruimtelijke, maatschappelijke en duurzame ambities waar te maken.

Het geactualiseerde grondbeleid zal in het eerste kwartaal van 2026 worden vastgelegd in de Nota Grondbeleid 2026-2029.

Hieronder volgt een korte beschrijving van de stand van zaken van de stedelijke ontwikkelingsprojecten die in voorbereiding of in uitvoering zijn.

Kaalheide Bruist
De stedenbouwkundige visie is gereed. Op basis van deze visie is door de partijen gestart met het verder uitwerken van de afzonderlijke businesscases. Partijen zullen de verantwoordelijkheden en de financiële afspraken met betrekking tot de uitvoering van het project vastleggen in een projectontwikkelingsovereenkomst. Begin 2026 wordt naar verwachting de Samenwerkingsovereenkomst getekend. Op basis hiervan kan vervolgens de gemeentelijke grondexploitatie worden afgerond en ter vaststelling worden aangeboden aan de gemeenteraad.

Kaffebergsweg
In het kader van het woonoffensief is de locatie aan de Kaffebergsweg naar voren gekomen om woningbouw te realiseren. De gronden zijn in eigendom van de gemeente. Het is wenselijk kavels uit te geven voor het realiseren van woningen in het duurdere koopsegment en voor woningen beneden de NHG-grens. Op basis van de stedenbouwkundige visie zal worden bepaald op welke manier de kavels zullen worden uitgegeven: aan een ontwikkelaar of aan particulieren. De financiële consequenties zullen worden uitgewerkt in een grondexploitatie. Het plan met de grondexploitatie wordt in 2026 aan de raad ter goedkeuring voorgelegd.

Vincent van Goghplein
De gemeente Kerkrade is voornemens om op het Vincent van Goghplein in de buurt Haanrade een herontwikkeling tot woningbouw te realiseren. Het bestaande schoolgebouw wordt gesloopt om vervolgens een tweetal appartementencomplexen te realiseren met daarin ca. 43-47 woningen. Het schoolgebouw werd de afgelopen jaren verhuurd aan drie huurders. Twee van de drie huurders zijn inmiddels verhuisd, dit zijn Stichting de Spiegel en Optisport. Voor scouting Gregor Brokamp wordt momenteel nog gezocht naar alternatieve huisvesting. Het plan incl. bijbehorende grondexploitatie zal in de loop van 2026 aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Superlocal
De circulaire gebiedsontwikkeling Superlocal is zo goed als gereed. Het laatste onderdeel betreft de verkoop in 2 fases van ca. 20 vrije-sector kavels. In fase 1 zijn 13 kavels verkocht aan HVG Real Estate door middel van een openbare verkoopprocedure. Het betreft 7 kavels aan de Wiel Coerverstraat en 6 kavels aan de Nico Ploumstraat. De start bouw van de woningen is begin 2026 gepland. De overige 7 kavels worden later verkocht.

Rolduckerveld
In 2025 zijn in het noordelijk deelgebied de eerste 96 woningen opgeleverd en in gebruik genomen. Het betreffen 2 appartementencomplexen en 42 grondgebonden woningen. In augustus 2025 is woningcorporatie HEEMwonen gestart met de bouw van 2 woontorens met in totaal 87 appartementen in diverse huurklassen. De oplevering van deze woningen is eind 2026 voorzien
In 2026 zullen de woningen aan de Ailbertuslaan en de Directeur Evertsstraat worden gesloopt. Daarna zal het gebied verder worden voorbereid voor 102 nieuw te bouwen woningen aldaar.
De herontwikkeling Rolduckerveld zal verder volgens planning worden uitgevoerd. Deelgebieden Oost, West en Zuid zullen gefaseerd tot en met 2028 worden herontwikkeld.
Ook de aankoop van particulier bezit in de beide hoogbouwflats Zonstraat door Wonen Zuid verloopt geheel volgens planning. In 2025 waren 165 van de 200 appartementen aangekocht. De resterende 35 appartementen dienen uiterlijk 2030 in bezit te zijn van Wonen Zuid. Daarna volgt de sloop van beide hoogbouwflats en zal het vrijkomende gebied worden herontwikkeld. Dit vormt het sluitstuk van de herontwikkeling van Rolduckerveld.
In relatie tot het Meerjaren Uitvoeringsprogramma Rolduckerveld vindt periodiek bestuurlijke terugkoppeling plaats naar bestuurders van de samenwerkende partijen. De voortgang van de gebiedsontwikkeling wordt op een viertal thema's (programmalijnen) gerapporteerd, te weten:

1. Woonprogramma,
2. Openbare Ruimte
3. Buurt Maken
4. Voorzieningen

Voorts wordt intensief ingezet op de onderwerpen communicatie en participatie. Via diverse communicatiekanalen worden burgers, omwonenden en nu ook nieuwe bewoners geïnformeerd over de gebiedsontwikkeling.

Sinds september 2024 is de Oostkamer operationeel. Deze is gevestigd aan de Hertogenlaan en dient als informatiepunt voor bewoners uit de wijk. Uitvoerende partijen Wonen Zuid, HEEMwonen en de gemeente bemannen de Oostkamer 2 keer per week.

In augustus 2025 is ook een moestuin in gebruik genomen. Dit vindt in nauwe samenwerking plaats met basisschool De Steltloper. Inzet is om de moestuin in te zetten als educatief leermiddel en tevens om ouders en vrijwilligers te betrekken bij het thema gezonde voeding.

VIE
Het sport- en beweegcomplex VIE is in gebruik. De aanleg van de openbare ruimte aan de zijde van de Wijngracht en de Caspar Sprokelstraat is in 2024 afgerond. De aanleg van de openbare ruimte op het binnenterrein tussen de Vie-boulevard en het gebouw van Zuyderland en Wonen Limburg is afgerond. Het resterende deel van het binnenterrein en de toegang vanaf de Wijngracht worden na de renovatie van de gebouwen F en N&V (appartementen en Het Martin Buber) aangelegd. Het binnenterrein is noodzakelijk als bouwterrein. Naar verwachting zal hiermee eind 2026 / begin 2027 gestart worden. Met de aanleg van de openbare ruimte op het dak van de parkeergarage wordt op basis van de huidige inzichten in de 1e helft van 2026 gestart. Tevens zal dan de Parkstadroute over het dak worden afgerond en kan ook het lifthuis op het dak van de parkeergarage in gebruik worden genomen.

Industriestraat-Koempelstraat
Begin 2025 is door de raad de grondexploitatie met de financiële aspecten vastgesteld. De gemeente is gestart met het bouwrijp maken van de locatie. In de eerste helft van 2026 zal Wonen Zuid ter plekke 20 grondgebonden sociale huurwoningen bouwen. Aansluitend zal de gemeente de locatie woonrijp maken en kan het project worden afgerond.

Herontwikkeling D'r Pool
De sloop van het oude zwembadcomplex is nagenoeg afgerond. Alleen de kelderwand parallel aan de Engerweg moet nog worden gesloopt. Na de sloop zal het terrein verder bouwrijp worden gemaakt. Het bestemmingsplan is door de raad vastgesteld, maar tegen de vaststelling is door een aantal omwonenden beroep aangetekend. De Raad van State zal naar verwachting het beroep in het voorjaar van 2026 behandelen. Na een positieve uitspraak kan de grond worden overgedragen aan de ontwikkelaar. Met de bouw van de woningen zou dan eind 2026 begin 2027 kunnen worden gestart. De bouwwerkzaamheden nemen circa 21 maanden in beslag.

c. Prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie

Het meerjarig verloop van de 'reserve grondexploitatie OBK' is als volgt:

bedragen x € 1.000

	2025	2026	2027	2028	2029
Beginsaldo	1.805	3.085	3.683	3.629	3.830
Resultaten Grondbedrijf	-	256	-	-	-
Erfpachtcanon gronden centrum	120	135	150	170	190
Kosten exploitatie fietsenstalling	-13	-	-	-	-
Klooster Bleijerheide	-195	-	-	-	-
Afbouw centrum	-	-	-260	-	-
Project Carisborg	31	32	31	31	32
Bijdrage Martin Buber i.r.t. pand Einderstraat	25	25	25	-	-
Aanleg infra Rodaboulevard	-400	-	-	-	-
Storting t.b.v. toekomstige verlieslatende grondexploitaties	1.650	150	-	-	-
Storting in voorziening t.b.v. verlieslatende grondexploitatie Industriestr-Koempelstr	-175	-	-	-	-
Storting t.b.v. vennootschapsbelasting	300	-	-	-	-
Wijkontwikkelingsprojecten*	-63	-	-	-	-
Eindsaldo**	**3.085**	**3.683**	**3.629**	**3.830**	**4.052**

** Dit betreft nog de doorwerking van eerdere projecten zoals het ondersteunen van bewonersplatforms en het verbeteren van de leefbaarheid in de wijken. Er worden geen nieuwe WOP-projecten bekostigd uit de reserve.*

*** Het saldo wordt eind 2029 geschat op ongeveer € 4,05 miljoen. Hiervan is € 2,83 mln. bestemd voor het dekken van verliezen uit herstructureringsprojecten in de periode 2026-2029. Daarmee is in het verloop van de reserve nog geen rekening gehouden, omdat die projecten in voorbereiding zijn en de te verwachten verliezen nog niet kunnen worden ingeschat. Daarnaast verwacht de gemeente dat over de resultaten uit grondexploitatie in de jaren 2024 en verder vennootschapsbelasting moet worden betaald. De aangifte voor 2024 is in voorbereiding. De hoogte van de te betalen belasting kan nog niet worden ingeschat. De verschuldigde vennootschapsbelasting zal ten laste worden gebracht van de reserve grondexploitatie OBK. Hiervoor is € 0,3 mln. in de reserve gestort.*

d. Onderbouwing van de (geraamde) winst- of verliesneming

Op basis van een inschatting van de voortgang en resterende risico's van de grondexploitaties wordt een schatting gemaakt van de resultaten. Daarbij wordt rekening gehouden met de relevante verslagleggingsregels. Hieronder wordt een actueel overzicht gegeven van de geschatte resultaten van de verschillende grondexploitaties.

bedragen x € 1.000

Project	raming 2025	raming 2026	raming 2027	raming 2028	raming 2029
Teutelebroekstraat-Kerkvoetpad	-	256	-	-	-
Totaal	**-**	**256**	**-**	**-**	**-**

e. Beleidsuitgangspunten reserves in relatie tot de risico's van grondzaken

Beleidsuitgangspunten m.b.t. de reserves voor grondzaken
In de vorm van de algemene reserve OBK is er een specifieke reserve voor het opvangen van eventuele niet al voorziene/afgedekte risico's in de totale grondexploitatie. Deze reserve bedraagt € 1,25 mln. Vanuit de reserve grondexploitatie OBK worden niet verwachte verliezen uit grondexploitaties betaald. Winsten worden in de reserve gestort. Indien mogelijk worden subsidies in de grondexploitaties ingebracht. De reserve werkt op deze manier als "werkreserve" voor het Grondbedrijf. Aan het einde van 2024 was de reserve ca. € 1,80 mln.

Risico's van grondzaken
De risico's van het Grondbedrijf worden om de zoveel tijd bijgewerkt. Hieronder noemen we nog een aantal risico's of belangrijke ontwikkelingen in relatie tot grondzaken.

Juridische risico's
Eerder in deze paragraaf is bij het onderwerp 'Het ontwikkelingsprogramma woningbouw' de transformatieopgave van de woningmarkt in de gemeente Kerkrade uitgebreid besproken. We hebben het ook gehad over de kaders waarbinnen het beleid wordt bepaald en over de uitvoering van dat beleid.
Op basis van de Wet ruimtelijke ordening of de Omgevingswet is de gemeente verplicht bij ieder bouwplan kosten te verhalen. Bij voorkeur wordt dit geregeld in een overeenkomst die aan het begin van een project met de initiatiefnemer wordt gesloten. Als er geen overeenstemming wordt bereikt, worden de kosten publiekrechtelijk verhaald. Daardoor kan het project vertraging oplopen. De gemeente gaat ervan uit dat in de meeste gevallen overeenstemming zal worden bereikt. De uitvoering van projecten kan ook worden vertraagd als tegen deze projecten bezwaar wordt gemaakt.

Planschade/nadeelcompensatie
De risico's die gaan over planschade worden zo veel mogelijk bij de projectontwikkelaar gelegd. Bij projecten die de gemeente zelf uitvoert, kan de planschade niet bij een derde partij worden gelegd. Er zijn twee planschadeverzoeken in behandeling.

Marktrisico's
De gemeente verkoopt een tweetal vrije sector kavels in het hoge segment. Voor deze kavels was in het verleden weinig tot geen interesse. Door de huidige woningmarkt is er concrete interesse. De gemeente verkoopt momenteel geen andere bouwkavels.

PFAS

Uit onderzoeken blijkt dat er voor de grond- en gebiedsexploitaties geen risico's zijn door PFAS.

PAS

De stikstofuitspraak heeft geen gevolgen voor de uitvoering van de grond- en gebiedsexploitaties.

§8. Wet open overheid

De actieve openbaarmaking op grond van de Wet open overheid (Woo) wordt gefaseerd ingevoerd. De eerste tranche is op 1 november 2024 in werking getreden. De informatiecategorieën uit deze tranche worden door de gemeente inmiddels actief openbaar gemaakt. De verwachting is dat de tweede tranche in het voorjaar van 2026 in werking treedt. De voorbereidende werkzaamheden voor de openbaarmaking van deze categorieën zijn inmiddels gestart. Daarnaast wordt er gewerkt aan een gemeentelijke lakrichtlijn. Het doel van deze richtlijn is het creëren van meer bewustwording binnen de organisatie over welke informatie wel/niet openbare informatie betreft en het zorgen voor uniformiteit. Hiermee waarborgen we een goede uitvoering van de Wet open overheid.

Financiële begroting

1. Lasten en baten

a. Totaaloverzicht begrotingssaldo

In het begin van dit document worden de financiële mutaties weergegeven. Deze mutaties wijzigen het begrotingssaldo. Een toelichting op de financiële mutaties is te vinden in de diverse programma's.

bedragen x € 1.000

	2025	2026	2027	2028	2029
Saldo begroting 2024	80	-2.180	-2.235	-2.235	-2.235
Financiële mutaties	42	2.247	2.307	-22	1.427
Actueel begrotingssaldo 2025	**122**	**67**	**72**	**-2.257**	**-808**

De risico's die van invloed kunnen zijn op het begrotingssaldo zijn genoemd in §2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

b. Overzicht lasten en baten

LASTEN EN BATEN PER TAAKVELD	REK.	BEGR.		MJR.		
	2024	Bijgesteld 2025	Primair 2026	2027	2028	2029
LASTEN						
0 Bestuur en ondersteuning						
0.1 Bestuur	4.502	4.151	4.136	4.172	4.184	4.182
0.2 Burgerzaken	1.730	2.005	2.101	2.098	2.106	2.120
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	161	121	122	121	121	119
0.5 Treasury	189	-24	-310	-390	-470	-521
0.63 Parkeerbelasting	39	88	90	89	90	90
0.64 Belastingen overig	1.256	1.067	863	899	943	993
	7.877	**7.408**	**7.001**	**6.990**	**6.974**	**6.983**
1 Veiligheid						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	4.004	4.263	4.325	4.441	4.603	4.769
1.2 Openbare orde en veiligheid	2.707	4.415	4.205	3.761	3.248	3.274
	6.711	**8.678**	**8.530**	**8.201**	**7.851**	**8.043**
2 Verkeer, vervoer en waterstaat						
2.1 Verkeer en vervoer	7.768	8.529	8.298	8.029	7.944	7.890
2.2 Parkeren	649	824	745	704	689	652
2.5 Openbaar vervoer	23	33	34	34	34	34
	8.440	**9.386**	**9.076**	**8.766**	**8.667**	**8.575**
3 Economie						
3.1 Economische ontwikkeling	1	1	1	1	1	1
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.603	3.049	2.595	2.579	2.600	2.592
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	284	326	333	324	324	324
3.4 Economische promotie	470	594	538	520	512	512
	3.358	**3.970**	**3.467**	**3.425**	**3.436**	**3.429**
4 Onderwijs						
4.2 Onderwijshuisvesting	5.003	2.912	2.647	2.542	2.410	2.155
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.369	5.827	2.792	2.831	2.653	2.653
	8.372	**8.739**	**5.439**	**5.373**	**5.063**	**4.807**
5 Sport, cultuur en recreatie						
5.1 Sportbeleid en activering	928	1.462	697	449	449	449
5.2 Sportaccommodaties	3.395	3.268	3.225	3.223	3.178	3.183
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	6.049	6.267	6.032	6.149	5.890	5.933
5.5 Cultureel erfgoed	279	384	171	163	234	237
5.6 Media	1.565	1.425	1.421	1.421	1.419	1.419
5.7 Openbaar groen en recreatie	4.395	5.726	5.238	5.164	5.157	5.124
	16.611	**18.531**	**16.784**	**16.568**	**16.327**	**16.344**
6 Sociaal domein						
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	6.821	16.091	4.888	4.477	4.467	4.424
6.2 Wijkteams	4.024	0	0	0	0	0
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorz.	123	1.160	1.021	1.021	1.021	1.021
6.22 Toegang/eerstelijnsvoorz Jeugd	0	1.831	1.538	1.512	1.513	1.513
6.23 Toegang/eerstelijnsvz Integraal	0	1.531	793	793	793	793
6.3 Inkomensregelingen	36.816	38.119	36.985	36.240	35.558	34.999
6.4 Begeleide participatie	18.495	19.707	18.254	16.950	16.133	16.258
6.5 Arbeidsparticipatie	1.616	3.274	3.589	3.434	3.437	3.437
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.044	1.940	2.007	2.067	2.123	2.189
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	2.470	3.137	2.946	2.874	2.772	2.681
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	7.682	7.996	9.423	10.278	10.285	10.285
6.712 Begeleiding (WMO)	4.477	4.357	4.508	4.382	4.382	4.382

6.713 Dagbesteding (WMO)	2.564	2.692	2.696	2.625	2.625	2.625
6.71d Ov. maatwerkarrangem. (WMO)	322	0	0	0	0	0
6.72a Jeugdhulp begeleiding	4.686	0	0	0	0	0
6.72b Jeugdhulp behandeling	6.782	0	0	0	0	0
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf over	1.178	0	0	0	0	0
6.73a Pleegzorg	1.958	0	0	0	0	0
6.73b Gezinsgericht	486	0	0	0	0	0
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	7.687	0	0	0	0	0
6.74a Jeugd beh. GGZ zonder verbl.	176	0	0	0	0	0
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verbl	1.568	0	0	0	0	0
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	0	1.087	1.088	988	988	988
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	0	13.787	14.012	14.263	13.762	13.762
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	0	600	600	700	600	600
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	1.700	1.600	1.300	1.300	1.300
6.762 Jeugdhulp verblijf regionaal	0	7.932	8.610	9.018	9.020	9.020
6.763 Jeugdhulp verblijf landelijk	0	600	800	1.100	900	900
6.792 PGB Jeugd	0	500	600	700	700	700
6.812 Maatschap.vrouwenopv (WMO)	0	207	39	39	39	39
6.81b Maatschap- en vrouwenopv.(WMO)	26	0	0	0	0	0
6.821 Jeugdbescherming	0	1.600	1.600	1.800	1.800	1.800
6.822 Jeugdreclassering	0	400	400	600	600	600
6.82a Jeugdbescherming	1.492	0	0	0	0	0
6.82b Jeugdreclassering	362	0	0	0	0	0
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	0	1.647	1.577	1.574	1.575	1.575
	113.854	**131.897**	**119.573**	**118.733**	**116.391**	**115.889**
7 Volksgezondheid en milieu						
7.1 Volksgezondheid	3.150	3.237	3.099	2.863	2.989	2.989
7.2 Riolering	3.317	3.377	3.463	3.497	3.590	3.686
7.3 Afval	5.320	5.734	6.264	6.271	6.271	6.271
7.4 Milieubeheer	2.743	5.511	3.252	2.918	2.090	1.967
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	188	195	173	168	169	169
	14.717	**18.054**	**16.251**	**15.717**	**15.109**	**15.081**
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en						
8.1 Ruimte en leefomgeving	423	531	516	511	511	511
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	901	2.046	234	23	23	23
8.3 Wonen en bouwen	5.261	5.518	5.025	4.311	4.266	4.251
	6.586	**8.096**	**5.774**	**4.845**	**4.800**	**4.786**
TOTAAL LASTEN	**186.525**	**214.759**	**191.895**	**188.619**	**184.618**	**183.937**

LASTEN EN BATEN PER TAAKVELD	REK.	BEGR.		MJR.		
	2024	Bijgesteld 2025	Primair 2026	2027	2028	2029
BATEN						
0 Bestuur en ondersteuning						
0.1 Bestuur	70	68	17	17	17	17
0.2 Burgerzaken	977	841	913	936	936	936
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	511	192	193	194	169	169
0.5 Treasury	987	211	162	159	157	156
0.61 OZB woningen	8.228	8.824	8.893	9.017	9.026	9.138
0.62 OZB niet-woningen	6.399	6.876	7.223	7.485	7.491	7.579
0.63 Parkeerbelasting	449	521	621	621	621	621
0.64 Belastingen overig	199	276	321	321	321	321
0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	143.469	152.998	152.412	153.188	151.206	154.886
	161.289	**170.806**	**170.754**	**171.937**	**169.943**	**173.822**
1 Veiligheid						
1.2 Openbare orde en veiligheid	158	759	794	509	21	21
	158	**759**	**794**	**509**	**21**	**21**
2 Verkeer, vervoer en waterstaat						
2.1 Verkeer en vervoer	411	380	234	234	234	234
2.2 Parkeren	67	68	69	69	69	69
	478	**448**	**302**	**302**	**302**	**302**
3 Economie						
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	934	931	945	946	954	954
3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	102	109	109	109	109	109
3.4 Economische promotie	404	2.190	440	441	441	441
	1.440	**3.231**	**1.495**	**1.496**	**1.504**	**1.504**
4 Onderwijs						
4.2 Onderwijshuisvesting	1.434	164	129	129	129	129
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.186	2.485	566	542	316	316
	3.619	**2.649**	**695**	**671**	**444**	**444**
5 Sport, cultuur en recreatie						
5.1 Sportbeleid en activering	446	467	384	142	142	142
5.2 Sportaccommodaties	1.045	940	918	913	908	908
5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	363	415	358	360	360	360
5.5 Cultureel erfgoed	3	1	0	0	0	0
5.6 Media	399	146	99	99	99	99
5.7 Openbaar groen en recreatie	159	342	67	67	67	67
	2.415	**2.311**	**1.827**	**1.582**	**1.577**	**1.577**
6 Sociaal domein						
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	10.751	9.687	617	339	339	339
6.2 Wijkteams	132	0	0	0	0	0
6.23 Toegang/eerstelijnsvz Integraal	0	366	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	29.564	27.717	28.193	28.476	29.019	29.728
6.5 Arbeidsparticipatie	194	148	15	15	15	15

6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	405	230	230	230	230	230
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	18	11	11	11	11	11
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	662	650	650	650	650	650
6.712 Begeleiding (WMO)	12	0	0	0	0	0
6.713 Dagbesteding (WMO)	14	0	0	0	0	0
6.71d Ov. maatwerkarrangem. (WMO)	318	0	0	0	0	0
6.72a Jeugdhulp begeleiding	10	0	0	0	0	0
6.812 Maatschap.vrouwenopv (WMO)	0	4	4	4	4	4
6.81b Maatschap- en vrouwenopv.(WMO)	4	0	0	0	0	0
6.82a Jeugdbescherming	6	0	0	0	0	0
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	0	125	0	0	0	0
	42.088	**38.937**	**29.719**	**29.724**	**30.267**	**30.976**
7 Volksgezondheid en milieu						
7.1 Volksgezondheid	706	555	276	0	0	0
7.2 Riolering	5.639	5.681	5.758	5.854	5.949	6.049
7.3 Afval	6.728	6.878	7.187	7.503	7.503	7.703
7.4 Milieubeheer	1.892	3.507	1.670	1.202	386	386
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	72	44	44	44	44	44
	15.036	**16.665**	**14.935**	**14.603**	**13.882**	**14.182**
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing						
8.1 Ruimte en leefomgeving	73	38	29	29	29	29
8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	966	1.333	625	173	193	213
8.3 Wonen en bouwen	3.821	2.371	1.033	966	966	966
	4.860	**3.742**	**1.686**	**1.167**	**1.187**	**1.207**
TOTAAL BATEN	**231.383**	**239.548**	**222.205**	**221.991**	**219.128**	**224.036**

SALDO LASTEN EN BATEN	**44.859**	**24.789**	**30.310**	**33.373**	**34.510**	**40.099**

LASTEN EN BATEN PER TAAKVELD	REK.	BEGR.		MJR.		
	2024	Bijgesteld 2025	Primair 2026	2027	2028	2029
DIVERSE LASTEN EN BATEN						
DIVERSE LASTEN						
0.4 Overhead	37.348	32.287	29.773	29.089	29.123	29.069
0.8 Overige baten en lasten	121	389	1.881	5.677	10.014	12.418
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	14	14	14	14	14
TOTAAL DIVERSE LASTEN	**37.469**	**32.689**	**31.668**	**34.780**	**39.151**	**41.501**
DIVERSE BATEN						
0.4 Overhead	969	1.217	269	274	124	124
0.8 Overige baten en lasten	789	1.265	1.090	1.090	1.090	1.090
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0
TOTAAL DIVERSE BATEN	**1.758**	**2.482**	**1.359**	**1.364**	**1.214**	**1.214**
SALDO DIVERSE LASTEN EN BATEN	**-35.710**	**-30.208**	**-30.309**	**-33.416**	**-37.937**	**-40.287**

RESERVES							
0.10	Vermeerderingen	34.292	30.716	5.842	4.145	2.987	3.601
0.10	Verminderingen	31.563	36.256	5.908	4.260	4.157	2.981
SALDO MUTATIES RESERVES		**-2.729**	**5.540**	**65**	**115**	**1.170**	**-620**

0.11	**RESULTAAT**	**6.419**	**122**	**67**	**72**	**-2.257**	**-808**

c. Structureel en incidenteel

Op grond van artikel 28, onderdeel c van het BBV bevat ook de toelichting op het overzicht van lasten en baten ten minste een overzicht van de incidentele lasten en baten per programma. Hier worden de belangrijkste posten per programma afzonderlijk gespecificeerd. De overige, minder belangrijke posten, kunnen als een totaalbedrag per programma worden opgenomen.

Bij de gemeente Kerkrade is het grensbedrag bepaald op € 50.000, en wordt een toelichting gegeven op de afzonderlijke posten die dit bedrag overstijgen.

In augustus 2021 is door de Provincie een handreiking verstrekt die verduidelijkt wanneer sprake is van structurele en incidentele lasten en baten. Bij de totstandkoming van onderstaande overzichten is deze handleiding geraadpleegd. Bij het beoordelen van de incidentele baten en lasten is de volgende volgorde aangehouden:

- de aard van de raming;
- de einddatum;
- de materiële beïnvloeding.

Om een post als incidenteel aan te kunnen merken moeten alle uitgangspunten van toepassing zijn. Dit is ook als zodanig door de gemeente Kerkrade toegepast.

*Bedragen * € 1.000*

		Begroting 2026 lasten			Begroting 2026 baten		
Nr.	Omschrijving	Totaal	Incidenteel	Structureel	Totaal	Incidenteel	Structureel
0	Bestuur en ondersteuning	7.001	305	6.696	170.754	145	170.609
1	Veiligheid	8.530	630	7.900	794	535	259
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	9.076		9.076	302		302
3	Economie	3.467		3.467	1.495		1.495
4	Onderwijs	5.439	325	5.114	695		695
5	Sport, cultuur en recreatie	16.784	125	16.659	1.827		1.827

6	Sociaal domein	119.573	463	119.110	29.719	278	29.441
7	Volksgezondheid en milieu	16.251	1.351	14.900	14.935	1.281	13.654
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	5.774	211	5.563	1.686	461	1.225
	TOTAAL PROGRAMMA'S	**191.895**	**3.410**	**188.485**	**222.205**	**2.700**	**219.505**
0	Overhead	29.773		29.773	269		269
0	Algem. dekkingsmiddel incl. onvoorzien	1.881		1.881	1.090		1.090
0	Vennootschapsbelasting	14		14	0		0
	TOTAAL DIVERSE	**31.668**	**0**	**31.668**	**1.359**	**0**	**1.359**
0	**Mutatie reserves**	**5.842**	**5.787**	**55**	**5.908**	**5.116**	**791**
	TOTAAL GENERAAL	**229.405**	**9.197**	**220.208**	**229.472**	**7.816**	**221.656**
	Saldo structurele baten - structurele lasten						**1.448**

Incidentele lasten

Progr. 0 € 6.092.000

- Dotatie voorziening RVU € 305.000; Dotatie Algemene reserve € 500.000, Reserve exploitatie € 700.000, Reserve reeds bestemde nog uit te geven middelen € 1.759.000, Reserve onderwijs € 2.215.000, Reserve grondexploitatie obk € 597.000, Reserve speeltuinen € 9.000, Reserve plantsoenen € 7.000,

Progr. 1 € 630.000

- Project straatcoaches € 143.000
- Preventie met gezag € 487.000

Progr. 4 € 325.000

- Tijdelijke huisvesting "Het Martin Buber" € 325.000

Progr. 5 € 125.000

- Groencomponent Vie € 125.000

Progr. 6 € 463.000

- Terugdringen gezondheidsachterstand € 80.000
- Spuk projecten versterken sociale basis, welzijn op recept, mantelzorg, in totaal € 198.000
- Project Koersvast € 185.000

Progr. 7 € 1.351.000

- Spuk projecten kansrijke start en valpreventie, in totaal € 276.000
- Klimaatakkoord duurzaamheid € 70.000
- Energiearmoede € 465.000
- Lokale aanpak isolatie, F2 € 400.000
- Project Cross Heat € 140.000

Progr. 8 € 211.000

- Project Koempelstraat € 211.000

Incidentele baten

Progr. 0 € 5.261.000

- Verkoop gemeentelijk onroerend goed € 145.000; Onttrekking Reserve exploitatie € 700.000, Reserve reeds bestemde nog uit te geven middelen € 1.513.000, Reserve onderwijs

€ 2.353.000, Egalisatiereserve kosten afvalverwerking € 500.000, Reserve stadsvernieuwing € 50.000

Progr. 1 € 535.000

- Preventie met gezag € 487.000
- Aanpak sociaal veilig € 48.000

Progr. 6 € 278.000

- Spuk projecten versterken sociale basis, welzijn op recept en mantelzorg, in totaal € 198.000
- Terugdringen gezondheidsachterstand € 80.000

Progr. 7 € 1.281.000

- Spuk projecten kansrijke start en valpreventie, in totaal € 276.000
- Energiearmoede € 465.000
- Lokale aanpak isolatie, F2 € 400.000
- Project Cross Heat € 140.000

Progr. 8 € 461.000

- Project Koempelstraat € 211.000
- Project Teutelebroekstraat € 256.000

*Bedragen * € 1.000*

		Begroting 2027 lasten			Begroting 2027 baten		
Nr.	Omschrijving	Totaal	Incidenteel	Structureel	Totaal	Incidenteel	Structureel
0	Bestuur en ondersteuning	6.990		6.990	171.937	150	171.787
1	Veiligheid	8.201	535	7.666	509	535	-26
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	8.766		8.766	302		302
3	Economie	3.425		3.425	1.496		1.496
4	Onderwijs	5.373	201	5.172	671	201	470
5	Sport, cultuur en recreatie	16.568	260	16.308	1.582		1.582
6	Sociaal domein	118.733	185	118.548	29.724		29.724
7	Volksgezondheid en milieu	15.717	847	14.870	14.603	678	13.925
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	4.845	150	4.695	1.167		1.167
	Totaal programma's	**188.619**	**2.178**	**186.441**	**221.991**	**1.564**	**220.427**
0	Overhead	29.089		29.089	274		274
0	Algem. dekkingsmiddel incl. onvoorzien	5.677		5.677	1.090		1.090
0	Vennootschapsbelasting	14		14	0		0
	Totaal diversen	**34.780**	**0**	**34.780**	**1.364**	**0**	**1.364**
0	**Mutatie reserves**	**4.145**	**4.090**	**55**	**4.260**	**3.524**	**736**
	Totaal generaal	**227.544**	**6.268**	**221.276**	**227.616**	**5.088**	**222.527**
	Saldo structurele baten - structurele lasten						**1.252**

Incidentele lasten

Progr. 0 € 4.090.000

- dotatie Algemene reserve € 500.000, Reserve exploitatie € 1.153, Reserve onderwijs € 2.215.000, Reserve grondexploitatie obk € 206.000, Reserve speeltuinen € 9.000 en Reserve plantsoenen € 7.000.

Progr. 1 € 535.000

- Project preventie met gezag € 250.000
- Aanpak sociaal veilig € 285.000

Progr. 4 € 201.000

- Project rijke schooldag scholen € 201.000

Progr. 5 € 260.000

- Herstel dak PLT € 260.000

Progr. 6 € 185.000

- Project Koersvast € 185.000

Progr. 7 € 847.000

- Klimaatakkoord duurzaamheid € 70.000
- Energiearmoede € 278.000
- Lokale aanpak isolatie, F2 € 400.000
- Project Cross Heat € 99.000

Progr. 8 € 150.000

- Stadsvernieuwing woonoffensief € 150.000

Incidentele baten

Progr. 0 € 3.674.000

- Verkoop gemeentelijk onroerend goed € 150.000; Reserve exploitatie € 160.000, Reserve onderwijs € 2.012.000, Reserve reeds bestemde nog uit te geven middelen € 842.000, Reserve grondexploitatie OBK € 200.00, Egalisatie reserve afvalverwerking € 200.000 en Reserve Stadsvernieuwing € 50.000

Progr. 1 € 535.000

- Preventie met gezag € 250.000
- Aanpak sociaal veilig € 285.000

Progr. 4 € 201.000

- Project rijke schooldag scholen

Progr. 7 € 678.000

- Energiearmoede € 278.000
- Lokale aanpak isolatie, F2 € 400.000

*Bedragen * € 1.000*

		Begroting 2028 lasten			Begroting 2028 baten		
Nr.	Omschrijving	Totaal	Incidenteel	Structureel	Totaal	Incidenteel	Structureel
0	Bestuur en ondersteuning	6.974		6.974	169.943		169.943
1	Veiligheid	7.851		7.851	21		21
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	8.667		8.667	302		302
3	Economie	3.436		3.436	1.504		1.504
4	Onderwijs	5.063		5.063	444		444
5	Sport, cultuur en recreatie	16.327		16.327	1.577		1.577
6	Sociaal domein	116.391		116.391	30.267		30.267
7	Volksgezondheid en milieu	15.109	70	15.039	13.882		13.882

8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	4.800		4.800	1.187		1.187
	Totaal programma's	**184.618**	**70**	**184.548**	**219.128**	**0**	**219.128**
0	Overhead	29.123		29.123	124		124
0	Algem. dekkingsmiddel incl. onvoorzien	10.014		10.014	1.090		1.090
0	Vennootschapsbelasting	14		14	0		0
	Totaal diversen	**39.151**	**0**	**39.151**	**1.214**	**0**	**1.214**
0	**Mutatie reserves**	**2.987**	**2.932**	**55**	**4.157**	**3.421**	**736**
	Totaal generaal	**226.756**	**3.002**	**223.754**	**224.499**	**3.421**	**221.078**
	Saldo structurele baten - structurele lasten						**-2.676**

Incidentele lasten

Progr. 0 € 2.932.000

- Dotatie Algemene reserve € 500.000, Reserve onderwijs € 2.215.000, Reserve grondexploitatie obk € 201.000, Reserve speeltuinen € 9.000 en Reserve plantsoenen € 7.000.

Progr. 7 € 70.000

- Klimaatakkoord duurzaamheid

Incidentele baten

Progr. 0 € 3.421.000

- Reserve onderwijs € 2.009.000, Reserve reeds bestemde nog uit te geven middelen € 1.212.000 en Egalisatie reserve afvalverwerking € 200.000

*Bedragen * € 1.000*

		Begroting 2029 lasten			Begroting 2029 baten		
Nr.	Omschrijving	Totaal	Incidenteel	Structureel	Totaal	Incidenteel	Structureel
0	Bestuur en ondersteuning	6.983		6.983	173.822		173.822
1	Veiligheid	8.043		8.043	21		21
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	8.575		8.575	302		302
3	Economie	3.429		3.429	1.504		1.504
4	Onderwijs	4.807		4.807	444		444
5	Sport, cultuur en recreatie	16.344		16.344	1.577		1.577
6	Sociaal domein	115.889		115.889	30.976		30.976
7	Volksgezondheid en milieu	15.081		15.081	14.182		14.182
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	4.786		4.786	1.207		1.207
	Totaal programma's	**183.937**	**0**	**183.937**	**224.036**	**0**	**224.036**

0	Overhead	29.069		29.069	124		124
0	Algem. dekkingsmiddel incl. onvoorzien	12.418		12.418	1.090		1.090
0	Vennootschapsbelasting	14		14	0		0
	Totaal diversen	**41.501**	**0**	**41.501**	**1.214**	**0**	**1.214**
0	**Mutatie reserves**	**3.601**	**3.546**	**55**	**2.981**	**2.269**	**712**
	Totaal generaal	**229.039**	**3.546**	**225.493**	**228.231**	**2.269**	**225.962**
	Saldo structurele baten - structurele lasten						**469**

Incidentele lasten

Progr. 0 € 3.546.000

- Dotatie Algemene reserve € 500.000, Reserve exploitatie € 594.000, Reserve onderwijs € 2.215.000, Reserve grondexploitatie obk € 221.000, Reserve speeltuinen € 9.000 en Reserve plantsoenen € 7.000

Incidentele baten

Progr. 0 € 2.269.000

- Reserve onderwijs € 2.004.000, Reserve reeds bestemde nog uit te geven middelen € 265.000.

d. Analyse afwijkingen exploitatie

Vermelding van de incidentele lasten en baten voor wat betreft de jaren 2026 t/m 2029 is gebeurd in de Financiële begroting, 1. Overzicht van lasten en baten, b. Totaaloverzicht programma (structureel/ incidenteel).
Hierna volgen de belangrijkste structurele afwijkingen per programma.

0 Bestuur en ondersteuning

9010103 Reserve grondexploitatie OBK
Jaarlijks worden revenuen van grondexploitaties afgeroomd en toegevoegd aan de reserve grondexploitatie OBK. Deze bedragen fluctueren, in paragraaf 7 grondbeleid is het verloop van de reserve uitgebreid in beeld gebracht.

9010123 Egalisatiereserve afvalverwerking
Het saldo van de reserve bedroeg op 1-1-2025 € 1.557.000. In 2025 is een onttrekking van € 289.000 begroot. Voor het jaar 2026 is een onttrekking uit de reserve begroot van € 500.000 ter compensatie van de gestegen kosten van de afvalverwerking. Voor de jaren 2027 en 2028 is een onttrekking van € 200.000 uit de reserve ter compensatie van gestegen kosten van afvalverwerking begroot.

9010133 Reserve gebouwen
Het saldo van de reserve bedroeg op 1-1-2025 € 701.000. In 2025 is een onttrekking van € 45.000 begroot voor een bijdrage aan gemeenschapshuis Mok en de opbrengst ad € 220.000 van de verkoop van het pand Heistraat minus gemaakte bodemsaneringskosten.

9010143 Reserve speeltuinen
Het saldo van de reserve bedroeg op 1-1-2025 € 74.000. In 2025 is een onttrekking van € 73.000 begroot als bijdrage voor het sluitend maken van de begroting 2025. Voor de jaren 2025 en verder wordt de reserve jaarlijks gevoed met € 9.000.

9010153 Reserve Gaia
Het saldo van de reserve bedroeg op 1-1-2025 € 171.000. In 2025 is een onttrekking van € 140.000 begroot als bijdrage voor het sluitend maken van de begroting 2025.

9010163 Reserve Stadsvernieuwing
Het saldo van de reserve stadsvernieuwing bedraagt per 1-1-2025 € 1.392.000.
De volgende onttrekkingen aan de reserve zijn voor 2025 begroot:

Bijdrage gevelverbetering	€ 42.300
Gebiedsontwikkeling Rolduckerveld	€ 81.000
Werkbudget Volkshuisvestingsfonds	€ 100.700
Onderzoek erfpacht slachthuis	€ 15.300
Ambitieplan Kerkrade - Oost	€ 50.000
Div. voorbereidingskredieten Vincent van Goghplein	€ 94.200
Schleidenstraat	€ 70.300
Prof. Cobbenhagenstraat	€ 94.100
Einderstraat	€ 100.000

9010183 Reserve plantsoenen
Het saldo van de reserve bedroeg op 1-1-2025 € 119.000. In 2025 is een onttrekking van € 118.000 begroot als bijdrage voor het sluitend maken van de begroting 2025. Voor de jaren 2025 en verder wordt de reserve jaarlijks gevoed met € 7.000.

9019111 Samenwerking Parkstad
De exploitatiebijdrage aan de Stadsregio Parkstad is t.o.v. de begroting 2025 gedaald met € 20.000. Voor 2027 e.v. wordt rekening gehouden met geringe nadelen.

9030013/23/103/143 overige gebouwen
In 2024 is de sporthal Kerkrade - West verkocht voor een bedrag van € 305.000. Voor de verhuizing en inrichting van het pand aan het Martin Buberplein voor het cluster Handhaving is € 113.000 besteed in 2024. De exploitatiekosten van het Activerium bedroegen in 2024 € 14.000. In 2024 is € 64.000 besteed voor projectmanagement verduurzamen stadskantoor en raadhuis.Voor het inrichten van de geldwijzerwinkel is in 2024 € 130.000 besteed.
Voor de jaren 2025 t/m 2027 zijn de volgende bedragen € 350.000, € 145.000 en € 150.000 als opbrengst verkoop vastgoed begroot.

9040013/ 9040353 bedrijfsvoering Domein Stad
Voor het inhuren van personeel i.v.m. uitstroom personeel, detachering en invulling i.v.m. ziekte is in 2024 € 174.000 besteed. Voor 2025 en verdere jaren is € 92.400 resp. € 51.700 begroot.
In 2024 is een bijdrage van € 93.000 van het UWV ontvangen en voor 2025 is € 177.000 begroot.

9040573/703 Stortkade transport Magazijn
In 2024 is € 362.000 besteed voor het inhuren van transportmiddelen bij Rd4. Door stijging van loon- en brandstofprijzen is voor 2026 € 383.500 begroot.
In 2024 is € 415.000 besteed voor inkopen goederen openbare ruimte. Voor 2026 is € 358.800 begroot.

9063013 Straatparkeren
Voor het jaar 2025 zijn de parkeerinkomsten in de begroting 2026 voor de jaarschijf 2025 met € 100.000 beerwaarts bijgesteld omdat de parkeergarage Vie nog niet in bedrijf is genomen.

	2024	2025	2026
Straatparkeren	€ 276.217	€ 348.700	€ 448.700
Parkeerboetes	€ 111.215	€ 100.000	€ 100.000
Abonnementen	€ 62.044	€ 62.000	€ 62.000
Parkeergarage Vie	-	€ 10.000	€ 10.000

9040321, 9040010 Ingeleend personeel
Deze post varieert jaarlijks afhankelijk van de specifieke personele casuïstiek.

9040301 Verzekeringen
De afwijking op deze post wordt grotendeels verklaard door enkele wijzigingen in verzekeringspolissen. De premies voor zowel de gemeentelijk Aansprakelijkheidsverzekering als de verzekering voor GoedWerkgeverschap zijn verlaagd. Daarnaast hebben we, op advies van onze makelaar van onze Opstalverzekering een aanbesteding gestart, vanwege de gunstige marktcondities momenteel. Verwacht wordt dat ook op deze polis een besparing kan worden behaald.

9061001, 9062011, 9062021 OZB
In 2025 was sprake van een extra stijging van de OZB, vanaf 2026 wordt rekening gehouden met een jaarlijkse stijging van 1,5%. Daarnaast stijgt de opbrengst door de verwachte areaaluitbreiding

9064011 Belastingen en heffingen
De bijdrage aan de BsGW is conform de vastgestelde begroting 2026 van de BsGW verlaagd, waarbij voor 2027 en verder rekening gehouden wordt met besparingen.

9070001 Algemene uitkering
De algemene uitkering is opgenomen volgens de berekeningen van de recente circulaires.

9090000 Vennootschapsbelasting (VPB)
Conform de resultaatbestemming 2024 wordt in 2025 rekening gehouden met hogere VPB bij grondexploitatie.

Kapitaallasten (diverse programma's)
De verschillende aanpassingen in het investeringsprogramma, zowel verlagingen/faseringen als nieuwe investeringen leiden tot aanpassingen in de begrote kapitaallasten.

1 Veiligheid

9110031 Veiligheidsregio ZL
Het verschil op de post Veiligheidsregio ZL bestaat voornamelijk uit de overeengekomen jaarlijkse indexering van prijzen en loonkosten. Daarnaast heeft een verschuiving van bestaande en ongewijzigde budgettaire middelen plaats gevonden (zie hieronder).

9110041 Rampenbestrijding
Het verschil op de post Rampenbestrijding is het gevolg van het verschuiving van bestaande- en ongewijzigde budgettaire middelen naar de post 9110031 Veiligheidsregio ZL. In het verleden werd het onderdeel GHOR van de bijdrage aan de Veiligheidsregio Zuid-Limburg uit de post 9110041 betaald aan de GGD Zuid-Limburg. De rest van de bijdrage werd betaald aan de Veiligheidsregio Zuid-Limburg uit de post 9110031. Inmiddels is het onderdeel GHOR van de GGD Zuid-Limburg overgegaan naar de Veiligheidsregio Zuid Limburg. Daarmee is het onderdeel GHOR onderdeel gaan uitmaken van de reguliere bijdrage aan de Veiligheidsregio Zuid-Limburg en konden beide posten vanaf 2025 worden samengevoegd.

9120001 Openbare orde & veiligheid
Het verschil tussen de het begrote bedrag in de ontwerpbegroting 2026 en de bijgestelde begroting 2025 is hoofdzakelijk gelegen in een afname van het budget voor ingeleend personeel. Dit betreft projectmatige

gelden die in eerste instantie zouden worden ingezet in 2024 en 2025. Een deel van deze middelen is in 2024 niet ingezet. Deze zijn naar 2026 verschoven om de projectmatige inzet in kwestie (in eerste instantie extra inzet straatcoaches, later inzet specialistisch jeugd- en jongerenwerk) te verlengen.

9120081 Oov Crisisorganisatie
Het verschil tussen de rekening 2024 en de ontwerpbegroting 2026 wordt verklaard door het feit dat het hier gaat om nieuwe vanaf 2025 ter beschikking gestelde structurele financiële middelen. Hiertoe heeft de raad besloten in het kader van de vaststelling van de begroting 2025.

Het verschil tussen de bijgestelde begroting 2025 en de ontwerpbegroting 2026 is ingegeven door het feit dat in 2025 incidenteel een startbudget ten behoeve van het dossier "weerbaarheidsprogramma gemeente Kerkrade" (besluitvorming raad september 2025) ter beschikking is gesteld.

9120191 Preventie met gezag
Het verschil tussen de bijgestelde begroting 2025 en de ontwerpbegroting 2026 is ingegeven door het feit dat in 2024 later is gestart met het project dan in eerste instantie is voorzien. Een groot deel van de middelen voor 2024 zijn daarom doorgeschoven naar 2025, bovenop de reguliere voor 2025 bestemde middelen. Dat, terwijl in de ontwerpbegroting 2026 enkel de reguliere voor dat jaar bestemde middelen worden begroot. Dit voorgaande verklaart ook het verschil tussen de rekening 2024 en de ontwerpbegroting 2026.

9120201 Aanpak sociaal veilig
Het verschil tussen de rekening 2024 en de ontwerpbegroting 2026 wordt verklaard door het feit dat het hier gaat om nieuwe vanaf 2025 ter beschikking gestelde structurele financiële middelen. Er was in 2024 dus nog geen Aanpak sociaal veilig.

Het verschil tussen de bijgestelde begroting 2025 en de ontwerpbegroting 2026 is ingegeven door het feit dat later is gestart met het project dan in eerste instantie is voorzien. Kosten worden pas gemaakt vanaf september 2025. Het jaar 2026 wordt dus het eerste hele jaar waarin het project loopt.

2 Verkeer, vervoer en waterstaat

9210123 onderhoud asfalt
In 2024 is € 815.000 besteed aan groot onderhoud aan wegen. In 2025 en 2026 is resp. € 813.000 en € 528.000 begroot.

9210153 glasvezel werkzaamheden straatwerk
In 2024 is voor € 134.000 toezicht ingehuurd voor werkzaamheden bij de aanleg van glasvezelwerkzaamheden Voor het jaar 2025 is €67.000 begroot voor het inhuren van personeel. Voor de werkzaamheden is van de kabelbedrijven een vergoeding van € 155.000 in 2024 ontvangen en een vergoeding van € 67.000 begroot voor 2025.

9210223 Gladheidsbestrijding
De kosten van gladheidsbestrijding zijn afhankelijk van de weersomstandigheden (aantal uitrukken). In 2024 is € 258.000 besteed. Aan de hand van het werkelijke aantal uitrukken in het eerste kwartaal van 2025 zijn de kosten voor dit jaar begroot op € 276.000. Voor het jaar 2026 is € 166.000 begroot.

9210163/193/213 verbetering groen onderhoud en onkruidbestrijding

	Rek. 2024	**Begr. 2025**	**Begr. 2026**
Straatreiniging	€ 282.000	€ 302.400	€ 243.900
Veegmachine	€ 345.000	€ 378.000	€ 423.400
Inhuur onkruidbestrijding	€ 226.000	€ 178.200	€ 150.300

9220023 parkeren
Om parkeervoorzieningen in de Spekhofstraat te verbeteren is in 2025 € 51.000 begroot.

3 Economie

9320003 Bedrijfsinfrastructuur
In 2024 is een bijdrage van € 79.000 aan Parkstad Limburg verstrekt voor Streetwise, Medlands Provada en MKB initiatieven. Aan de samenwerkende bedrijventerreinen Kerkrade is voor het ondernemersfonds € 149.000 verstrekt. Voor infra maatregelen op de Roda Boulevard is in 2024 een projectleider voor € 40.000 ingehuurd. Voor € 60.000 is wintersfeerverlichting aangeschaft voor het bedrijventerrein. Voor economische stimulering is in 2025 € 140.000 begroot. Voor de jaren 2025 en verder is € 146.200 beschikbaar. Verder is in 2024 € 200.000 eenmalig vrijgemaakt voor collectieve projecten (bijvoorbeeld voor gezamenlijke marketing, uitstraling, onderzoeken verkeer) op de bedrijventerreinen, om het ondernemingsklimaat op deze terreinen te verbeteren. Vanaf 2026 is jaarlijks € 135.000 beschikbaar.

9320013 Stimuleringsregeling Kerkrade - Centrum
In 2024 is in het kader van de verordening stimuleringsregeling Kerkrade-Centrum een bijdrage van € 90.000 besteed. Voor het jaar 2025 is hiervoor € 155.800 begroot.

9320013 Centrummanagement
Voor het vergroenen van het centrum is in 2024 € 69.000 besteed hiervoor is ook een bijdrage van het rijk inzak impuls winkelgebieden ontvangen van € 28.000. In 2024 is aan GaiaZoo een bijdrage van € 75.000 verstrekt voor de toren van Gaia.

9320053 Flexiforum
In 2024 is € 411.000 aan huurpenningen ontvangen. Voor 2025 is € 470.000 aan inkomsten begroot en voor 2026 € 540.000. Dit bedrag zal door indexering in 2027 en volgende jaren verder stijgen.
In 2024 is € 186.000 besteed aan energiekosten. In 2024 is van een oude energieleverancier de credit afrekening over de jaren 2022 t/m 2023 ontvangen van € 72.000. Voor 2025 is € 185.000 en voor 2026 en verdere jaren € 200.000 begroot voor energiekosten.
In 2024 zijn voor € 176.000 maatregelen uitgevoerd inzake groot onderhoud. Voor 2025 is hiervoor € 109.500 begroot en voor 2026 en verder € 130.000.
In 2024 is € 87.000 besteed aan schoonmaakkosten. Voor de jaren 2025 en 2026 is hiervoor € 91.000 resp. € 97.000 begroot. Voor het vervangen van speeltoestellen in de sporthal is voor 2025 eenmalig € 86.000 begroot.
Voor groot vervangingsonderhoud is in 2024 € 155.000 besteed. Voor 2025 en 2026 is hiervoor resp. € 176.000 en € 200.000 begroot.

9340013 Promotie toerisme
In 2024 is € 242.000 aan toeristenbelasting ontvangen en voor 2025 en 2026 is hiervoor € 225.000 en € 266.000 begroot.
In 2024 is voor retributie van GaiaZoo € 51.000 ontvangen. Vanaf 2025 is in de begroting rekening gehouden met een marketingbijdrage van € 50.000 van GaiaZoo.

4 Onderwijs

9420222 HMB
In 2024 zijn er nog salariskosten geweest a € 441.000 die in 2025 niet meer begroot zijn.

9430052 leerplicht
Om te voldoen aan de hogere vraag bij leerplicht is er een fte uitbreiding nodig de begroting 2026 is hiervoor met € 59.600 verhoogd.

5 Sport, cultuur en recreatie

9510012 VIE
Voor het activiteiten programma VIE is vanaf 2023 een budget beschikbaar van € 1,2 miljoen, In 2026 is het basisbudget Innovatie hub € 100.000, in 2024 is er besteed € 334.400 dit was mogelijk door restant middelen van voorgaande jaren, gelden worden jaarlijks doorgeschoven.

9510052 Combinatiefunctionaris sport/cultuur
In de bijgestelde begroting 2025 zit een restant bedrag van voorgaande jaren van ongeveer € 500.000, dit zal ook weer overgeheveld gaan worden naar 2026.

9520033 onderhoud buitensportaccommodaties
In 2024 is een rijksbijdrage van € 115.000 ontvangen ter compensatie van betaalde btw over onderhoudskosten van buitensportaccommodaties. Voor 2025 is de rijksbijdrage begroot van € 34.000. Voor 2026 is een rijksbijdrage van € 10.000 begroot.

9520162 Optisport gymzalen
Vanaf 2025 is de exploitatie van de gymzalen lager dan werkelijke kosten in 2024.

9530102 SMK
In de begroting 2026 is een extra bedrag van € 110.000 meegenomen voor extra ondersteuning afgenomen reservepositie SMK.
9560012 Bieb
In 2024 zijn er nog extra SPUK middelen ter beschikking gesteld voor het opwaarderen van de nevenvestigingen a € 300.700.

9520123 MFC d'r Pool
In 2024 zijn de energiekosten over periode 2022/2023 met oude energieleverancier DVEP financieel afgewikkeld voor een bedrag van € 76.000.

9530013 Cultuurcluster beheer
Voor groot onderhoud dak HuB is in 2027 € 260.000 begroot.

9530173 WMC
Als voorbereiding en het beheren van de openbare ruimte tijdens het WMC is er voor 2025 en 2026 resp. € 40.000 en € 100.000 begroot.

9550013 Monumenten
In 2024 is een bijdrage van € 106.000 aan de St. Koningin van de Vrede Kerkrade voor de renovatie van de kapel beschikbaar gesteld.

9550053 Klooster Bleijerheide
Voor 2025 is een bijdrage van € 195.000 begroot voor het project klooster Bleijerheide.

9570273 /093/143 verbetering groen onderhoud en maaien

	Rek. 2024	Begr. 2025	Begr. 2026
Bomenbeheer	€ 178.000	€ 136.800	€ 101.000
Inhuur onderhoud groen	€ 343.000	€ 375.200	€ 333.000
Maaien	€ 228.000	€ 220.500	€ 210.500

9570123/13 Detachering wozl-medewerkers
In 2024 is € 810.000 besteed aan inhuur WSP personeel. Voor 2025 en 2026 is resp. € 937.000 en € 916.000 begroot.

9570223 Doorsteek Wisosplit
Aan dit project is in 2024 € 16.300 besteed en voor 2025 is € 189.400 begroot. Van Parkstad is er een bijdrage van € 205.700 geraamd.
9570243 Project Anstelvallei
In 2024 is € 14.800 besteed aan het Leefbaarheidsproject Anstelvallei. Voor de afronding van het project is in 2025 € 56.100 begroot en een Provinciale subsidie van € 70.900.

9570323 Openbaar groen Vie
In 2024 is een bedrag van € 14.200 besteed aan onderhoud openbaar groen. Voor de afbouw is er in 2025 € 195.000 beschikbaar en vanaf 2026 structureel € 70.000 voor dagelijks onderhoud.

6 Sociaal domein

Jeugd (diverse)
De kosten van jeugd stijgen met name door indexeringen en aangepaste prijzen. In een AMvB is vastgelegd dat gemeenten verplicht zijn reële tarieven te hanteren.

Gemeenschapshuizen
Vanaf 2025 worden 4 gemeenschapshuizen door CMVK (Coöperatie maatschappelijke voorzieningen Kerkrade) geëxploiteerd, hier is een exploitatiebijdrage van € 541.000 voor voorzien.

Jongerenaccommodaties Kerkrade
Sinds eind 2024 is er een nieuwe accommodatie in de Einderstraat bijgekomen, hiervoor zijn extra middelen ter beschikking gesteld.

Vluchtelingen Oekraïne
Oekraïne is afhankelijk van het verloop van de oorlog, de omvang van de opvang en de vergoedingen door het rijk.

Hulp bij Huishouden
Wat betreft Hulp bij Huishouden wordt er momenteel serieuze volumedemping gerealiseerd als gevolg van de in 2023 ingezette (nieuwe) werkwijze. Zowel het totaal aantal klanten als de gemiddelde zorgduur per klant is dalende. De verwachting is dat de volumedemping nog verder zal doorzetten. Echter, de lopende aanbesteding brengt een serieuze herijking van het tarief met zich mee vanaf 2026. Verder zorgt de verplichte jaarlijkse indexering van tarieven voor een verdere stijging van de uitgaven. Deze stijging is ook verwerkt in de begroting 2026. Deels is deze toename van de begroting bedoeld als compensatie voor andere posten.
In de bijgestelde begroting 2025 is al rekening gehouden met het overschot op Hulp bij Huishouden zoals dat verwacht wordt ultimo 2025, ten bedrage van € 1.100.000.

Begeleiding, Dagactiviteit (inclusief vervoer) & Kortdurend Verblijf
Deze onderwerpen laten op totaalniveau in het jaar 2025 al een tekort zien dat de komende jaren fors zal oplopen. Dit tekort wordt gecreëerd door een (weliswaar beperkte) stijging van het aantal cliënten en door een serieuze herijking van het tarief richting 2026 als gevolg van de aanbesteding in combinatie met de verplichte jaarlijkse indexering . Zoals bij Hulp bij Huishouden al is aangegeven, is een deel van de toename van de begroting op deze post bedoeld om het tekort te compenseren.
Deze ontwikkeling benadrukt de urgentie tot een vergelijkbare transformatie in de levering van zorg zoals deze bij Hulp bij het Huishouden reeds plaatsvindt teneinde betaalbaarheid van de zorg te garanderen. In de lopende aanbesteding is ruimte voor deze transformatie ingebouwd en bepaalde projecten (bijvoorbeeld project 'Wijkgericht Werken') zijn al opgestart in dit kader.

Bijstandsuitkeringen
Het aantal bijstandsontvangers daalt jaarlijks, maar deze daling wordt financieel tenietgedaan door hogere kosten per uitkering vanwege het stijgende minimumkoon en lagere inkomsten door een afnemend budgetaandeel binnen het landelijke bijstandsbudget. Daardoor verslechtert het begrote BUIG-saldo ten opzichte van 2024, toen het budget significant hoger was.

Wsw
Door de structurele uitstroom van Wsw-medewerkers nemen de kosten voor de uitvoering via GR WOZL/WSP de komende jaren af, wat leidt tot jaarlijks afnemende bijdragen per deelnemende gemeente. Tevens daalt de rijksbijdrage Wsw met het krimpen van de doelgroep elk jaar.

Armoede en schulden
De toenemende vraag naar financiële hulp bij Kredietbank Limburg leidt naar verwachting jaarlijks tot hogere verbruikslasten en bestaanslasten, passend bij de benodigde inzet.

Participatie en re-integratie
Het participatiebudget voor 2026 volgt de landelijke groei van de doelgroep binnen de Participatiewet en biedt tevens extra middelen voor het toekomstbestendig maken van de sociaal ontwikkelbedrijven. Dit geeft, vergeleken met voorgaande jaren, meer ruimte voor effectieve begeleiding en inzet van middelen op het gebied van re-integratie en participatie.

7 Volksgezondheid en milieu

9710012/9710062 GGD JGZ
Vanaf 2020 valt de Jeugdgezondheidszorg volledig onder de GGD, de professionalisering van de medewerkers JGZ, indexering en wet en regelgeving zorgen vanaf 2024 voor een stijging van de lasten meerjarig. In 2024 is er een eenmalig bedrag van € 144.800 ontvangen als bijdrage doeluitkering vrouwenopvang 2023.

9720003 Riolen
Deze taak is budgettair neutraal in de begroting opgenomen. De kosten worden opgebracht door rioolrechten. De tarieven voor 2026 worden in de tarievennota in december 2025 vastgesteld.

9720003 Afval
Deze taak is budgettair neutraal in de begroting opgenomen. De kosten worden opgebracht door de afvalstoffenheffing. De tarieven voor 2026 worden in de tarievennota in december 2025 vastgesteld.

9740003 Milieubeheer
Voor de aanpak van stofoverlast in Eygelshoven is in 2024 € 31.400 besteed. Voor het slopen van panden in de Gulikstraat is in 2025 € 77.000 begroot.

9740013 ODZL
In 2024 is een bijdrage van € 292.000 aan ODZL verstrekt. Voor het jaar 2025 en 2026 is resp. € 419.800 en € 400.800 begroot.

9740053 Saneren industriële schachten
De kosten van het saneren van industriële schachten wordt middels een subsidie door de Provincie vergoed. In 2024 is € 89.200 besteed en voor 2025 is € 540.000.

9740063 Saneren historische schachten
De kosten van het saneren van historische schachten wordt middels een subsidie door de Provincie vergoed. In 2024 is € 542.000 besteed en voor 2025 is € 605.000 begroot.

9740073 Ondiepe winning historische schachten
De kosten van ondiepe winning historische schachten wordt middels een subsidie door de Provincie vergoed. In 2024 is € 246.000 besteed en voor 2025 is € 280.000 begroot.

9740083 Opsporen van historische schachten
De kosten van het opsporen van historische schachten wordt middels een subsidie door de Provincie vergoed. In 2024 is € 8.500 besteed en voor 2025 is € 50.000 begroot.

9740093 Duurzaamheid
Voor het duurzaamheidsproject Capaciteit Decentrale Overheden Klimaat Energiebeleid is in 2024 voor een bedrag van € 122.700 personeel ingehuurd. Voor de uitvoering van dat project een bijdrage van € 545.000 aan de Woonwijzerwinkel, Parkstad en diverse gemeenten beschikbaar gesteld.
Voor het inhuren en beschikbaar stellen van capaciteit is een Rijksbijdrage ontvangen.
Voor de uitvoering van het programma Kirchroa van Morje is in 2025 en 2026 resp. € 623.000 en € 311.200 beschikbaar.

9740113 Klimaatakkoord duurzaamheid
Voor de uitvoering van het klimaatakkoord duurzaamheid is in 2025 € 90.000 begroot en voor de jaren 2026 t/m2028 jaarlijks € 70.000.

9740133 Energiearmoede
In 2024 is € 11.000 besteed aan energiearmoede hiervoor is een rijksbijdrage ontvangen van eveneens € 11.000. Voor 2025 t/m 2027 is voor energiearmoede resp. € 590.000, € 465.000 en € 278.000 begroot.

9740143 Duurzaamheid vastgoed
Voor duurzame maatregelen aan gemeentelijk vastgoed en sportaccommodaties (led) is in 2024 € 23.700 besteed en voor 2025 is € 41.300 begroot.

9740153 Lokale aanpak isolatie Fase1
Voor de eerste fase van de lokale aanpak isolatie woningen is in 2024 een bedrag van € 43.000 beschikbaar gesteld hiervoor is een rijksbijdrage van € 43.000. Voor 2025 is hiervoor een bedrag van € 48.700 begroot.

9740163 Lokale aanpak isolatie Fase 2
Voor de tweede fase van de lokale aanpak isolatie woningen is voor de jaren 2025 t/m 2027 jaarlijks € 400.000 begroot aan uitgaven en rijksbijdragen.

9740173 Cdoke
Voor de uitvoering van de regeling Capaciteit Decentrale Overheden Klimaat en Energiebeleid (CDOKE) is voor de jaren 2025 en 2026 resp. € 719.600 en € 508.800 begroot en vanaf 2027 structureel € 270.000.

9740183 Buurtbatterij op Duits energienet
Voor de uitvoering van het project buurtbatterij op het Duitse energienet is voor de jaren 2025 t/m 2026 jaarlijks € 40.000 beschikbaar.

9740193 Aansluiting Rolduc op Duits energienet
Voor het project aansluiting Rolduc op het Duitse energienet is voor 2025 van Parkstad een bijdrage van € 120.000 ontvangen.

9740203 Project Cross Heat
Voor het project Cross Heat is voor de jaren 2025 t/m 2027 resp.€ 30.000, € 140.000 en € 98.500 begroot. Deze middelen worden door Europa verstrekt.

9740213 Lokale aanpak isolatie Fase3
Voor de derde fase van de aanpak isolatie woningen is voor de jaren 2026 t/m 2029 jaarlijks € 100.000 begroot.

8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

9810013 Bestemmingsplannen
In 2024 is € 81.500 besteed aan bestemmingsplannen. Voor 2025 is € 48.300 begroot voor bestemmingsplannen. In 2024 is een planbijdrage van € 44.000 ontvangen van de Schoutstraat en Schovetweg. Voor 2025 is € 48.300 begroot voor bestemmingsplannen.

98200** Grondexploitaties
Jaarlijks worden revenuen van grondexploitaties afgeroomd en toegevoegd aan de reserve grondexploitatie OBK. Deze bedragen fluctueren, in paragraaf 7 grondbeleid is het verloop van de reserve uitgebreid in beeld gebracht.

98100243 Werkbudget wonen stedelijke ontwikkeling
In 2024 is € 60.000 besteed. Voor 2025 en 2026 is een werkbudget wonen beschikbaar van resp.

€ 77.000 en € 73.200.

9830013 Leges vergunningen

In 2024 is € 2.593.000 aan leges ontvangen. Het op meerdere locaties bouwen van nieuwe woningen en het uitbreiden van bedrijfslocaties hebben hier in hoge mate aan bijgedragen. Voor 2025 is € 1.644.500 begroot en vanaf 2026 is € 796.700 geraamd.
Om het grote aantal vergunningen af te handelen is in 2024 € 507.000 besteed voor het inhuren van personeel. Voor 2025 en 2026 is resp. € 380.700 en € 600.700 begroot voor het inhuren van personeel.

9830043 Stadsvernieuwing

In 2024 is € 5.000 besteed voor gevelverbetering en voor 2025 is € 37.300 begroot.

9830083 Gebiedsontwikkeling Rolduckerveld

Om knelpunten op te lossen is in 2025 een werkbudget van € 81.000 beschikbaar uit de reserve Stadsvernieuwing.

9830103 Implementatie Omgevingswet

In 2024 is € 284.000 besteed voor de implementatie van de omgevingswet. Voor 2025 is hiervoor € 243.600 begroot en vanaf 2026 € 49.800.

9830413 Ambitieplan Kerkrade-Oost

Voor dit plan is in 2024 € 68.400 besteed en een bijdrage van stakeholders ontvangen van € 51.300. Voor 2025 t/m 2027 is jaarlijks € 50.000 begroot.

9830443 Werkbudget Volkshuisvestingsfonds

In 2024 is € 65.000 besteed en € 12.000 aan huurpenningen ontvangen alsmede een rijksbijdrage van € 22.600.
Voor 2025 is een werkbudget van € 163.300 en een bedrag aan huurpenningen van € 77.000 begroot. Verder is er rekening gehouden met een rijksbijdrage van € 68.300.
Voor 2026 is een werkbudget van € 69.900 en een bedrag aan huurpenningen van € 72.000 begroot. Verder is er rekening gehouden met een rijksbijdrage van € 31.500.

2. Financiële positie

a. Uitgangspunten begroting

Bij het samenstellen van de meerjarenbegroting 2026-2029 zijn onder andere de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Loonsom en prijspeil
De huidige cao loopt tot 1 april 2027. Hiermee is rekening gehouden in de begroting. Verder is geanticipeerd op een stijging van de loonsom als gevolg van toekomstige cao's. Wij gaan uit van een jaarlijkse stijging conform de indicator 'loonvoet sector overheid' (peil septembercirculaire 2025). Daarmee is voor toekomstige CAO's vanaf 1 april 2027 beschikbaar een bedrag van circa € 1,8 miljoen in 2027 oplopend naar circa € 6,9 miljoen in 2029.

Kapitaallasten
Kapitaallasten zijn de rente en afschrijvingskosten van investeringen in bijvoorbeeld gebouwen en grond. Aan de hand van het investeringsprogramma worden de kapitaallasten per jaar berekend. Er wordt rekening gehouden met een gemiddelde investeringsdatum per 1 juli en de rekenrente. De kapitaallasten voldoen aan de provinciale eis. In de Financiële verordening gemeente Kerkrade ex. art.212 GW staan de regels over de afschrijvingen.

Algemene uitkering
De wijzigingen tot en met de septembercirculaire 2025 zijn meegenomen in de berekening van de algemene uitkering.

Egalisatiereserves
Lasten en baten kunnen sterk wisselen ieder jaar. Dit kan komen doordat bijvoorbeeld in een jaar meer onderhoud wordt uitgevoerd dan in het jaar daarvoor. Een egalisatiereserve voorkomt het effect van deze schommelingen op het resultaat.
In Kerkrade kennen wij de egalisatiereserves: afval, huisvestingsvoorzieningen onderwijs, grondexploitatie ontwikkelingsbedrijf Kerkrade, gebouwen, speeltuinen, gaia, evenementen, plantsoenen en ondernemersfonds. Daarnaast is sprake van egalisatie bij de reserve reeds bestemde nog uit te geven middelen, onderdelen open-einde regelingen sociaal domein, transformatiefonds sociaal domein en kapitaallasten resp. de nieuwe reserve kapitaallasten.

b. Geprognosticeerde balans

*Bedrag * € 1.000, per ultimo jaar*	2025	2026	2027	2028	2029
ACTIVA					
Vaste activa	240.216	256.084	263.472	263.449	263.734
Vlottende activa	33.744	32.317	32.317	32.317	32.317
Totaal	**265.207**	**268.513**	**276.539**	**283.779**	**287.992**
PASSIVA					
Eigen vermogen	58.962	58.897	58.779	57.610	58.231
Voorzieningen	12.295	12.630	12.660	12.690	12.720
Vreemd vermogen lang	123.323	143.323	132.340	119.220	106.600
Vlottende passiva	79.380	73.551	92.010	106.246	118.500
Totaal	**265.207**	**268.513**	**276.539**	**283.779**	**287.992**

c. Investeringen

Een toelichting op de investeringen is te vinden bij de diverse programma's. In onderstaande tabel is het investeringsprogramma opgenomen 2025-2029.

Pr.	Omschrijving	V/U[1]	E/M[2]	2025	2026	2027	2028	2029	2025 - 2029
I Reguliere investeringen									
0.4	ICT investeringen	v	e	327	327	327	327	327	1.635
0.4	Telefooncentrale	v	e	65	0	0	0	0	65
0.4	Diverse transportmiddelen	v	e	176	708	340	391	350	1.965
0.4	Gemeentelijke gebouwen	v	e	1.186	1.300	1.300	1.300	1.300	6.386
0.4	Verduurz. stadskant. en raadhuis	v	e	1.118	1.142	1.000	370	0	3.630
0.8	Onvermijdbaar / algemeen	v	e/m	148	58	58	58	58	380
1.1	Voertuigen handhaving	v	e	110	55	55	55	55	330
2.1	Wegen, straten en pleinen	v	m	1.200	4.750	4.750	4.500	4.500	19.700
2.1	Civieltechnische kunstwerken	v	m	100	820	845	100	100	1.965
2.1	Openbare verlichting	v	m	300	300	300	300	300	1.500
2.1	Versnellingsagenda Rijk	u	m	1.550	3.430	1.000	1.000	1.000	7.980
2.1	Mobiliteitsplan	u	m	520	520	520	520	520	2.600
2.1	Bereikbaarheid Kerkrade-West	u	e/m	0	600	0	0	0	600
2.2	Parkeren	v	e	20	20	20	20	20	100
3.2	Bereikbaarheid bedrijventerreinen	v	m	0	1.450	0	0	0	1.450
3.2	Impuls winkelgebieden	u	e	250	250	250	250	250	1.250
3.3	Markt Eygelshoven	u	e	0	170	0	0	0	170
4.2	Het Martin Buber	u	e	1.300	4.500	4.500	1.000	0	11.300
5.2	Sportaccommodaties	v	e	150	1.400	320	600	500	2.970
5.5	Rolduc "kanjermonument"	u	m	0	1.000	0	0	0	1.000
5.7	Openbaar groen	v	m	750	625	625	625	625	3.250
5.7	leefbomenbos/ Kloosterpark	u	m	500	0	0	0	0	500
5.7	Speeltuinen en -toestellen	v	m	20	40	40	40	40	180
6.6	Wmo-hulpmiddelen	v	e	345	425	425	425	425	2.045
6.6	Wmo-trapliften	v	e	155	75	75	75	75	455
7.4	Klimaatadaptie	u	e	265	250	250	250	250	1.265
8.1	projecten Volkshuisvestingsfonds 1.0	u	m	400	140	140	280	0	960
8.1	projecten Volkshuisvestingsfonds 2.0	u	m	167	167	167	167	167	835
8.1	projecten Volkshuisvestingsfonds 4.0	u	m	150	150	150	150	150	750
8.3	Herinrichten woonwagenplaatsen	u	e	150	150	150	150	150	750
8.3	Gbe Rolduckerveld	u	m	450	450	450	450	450	2.250
Totaal reguliere investeringen				**11.872**	**25.272**	**18.057**	**13.403**	**11.612**	**80.216**
II Overige investeringen									
4.2	Onderwijsvoorzieningen	v	e	1.114	200	200	200	200	1.914
7.2	Riolen	v	e	3.145	2.900	2.500	2.600	2.700	13.845
8.3	Leefbaarheid centrum	u	e	312	0	0	0	0	312
Totaal overige investeringen				**4.571**	**3.100**	**2.700**	**2.800**	**2.900**	**16.071**
III Leningen									
4.2	HMB lening	-	-	700	0	0	0	0	700
5.2	TCK'54	-	-	37	0	0	0	0	37
7.4	Woonwijzerwinkel	-	-	35	0	0	0	0	35
8.3	Startersregeling	-	-	1.500	0	0	0	0	1.500
Totaal leningen				**2.272**	**0**	**0**	**0**	**0**	**2.272**
Totaal investeringen				**18.715**	**28.372**	**20.757**	**16.203**	**14.512**	**98.559**

[1] *V = vervangingsinvestering, U = uitbreidingsinvestering*

[2] *E = investering met economisch nut, M = investering met maatschappelijk nut*

d. Financiering en schuldpositie

Meer informatie over de financiering en schuldpositie staat in §2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing (d. Diverse kengetallen) en §4. Financiering (Treasury).

e. Inzet reserves en voorzieningen

*bedragen * € 1.000*

STAAT VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN BEGROTING 2025-2029 stand per ultimo						
Nr.	**Omschrijving**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
	ALGEMENE RESERVE					
01	Algemene reserve	8.465	8.965	9.465	9.965	10.465
02	Reserve exploitatie (vrij deel)	6.751	6.051	6.294	6.294	6.888
11	Algemene reserve obk	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250
	BESTEMMINGSRESERVES TER EGALISATIE					
12	Egalisatiereserve afvalverwerking	1.268	768	568	368	368
	OVERIGE BESTEMMINGSRESERVES					
02	Reserve exploitatie	5.000	5.700	6.450	6.450	6.450
03	Reserve reeds bestemde n.u.t.g.m.	18.381	18.627	17.785	16.573	16.308
08	Reserve onderwijshuisvesting	2.112	1.973	2.173	2.380	2.591
09	Reserve verenigingen/vrijwilligers	1	1	1	1	1
10	Reserve grondexploitatie obk	3.085	3.683	3.629	3.830	4.052
13	Reserve gebouwen	876	876	876	876	876
14	Reserve speeltuinen	10	19	28	37	46
15	Reserve gaia	31	31	31	31	31
16	Reserve stadsvernieuwing	849	799	749	749	749
17	Reserve evenementen	100	100	100	100	100
18	Reserve plantsoenen	8	15	22	29	36
19	Reserve ondernemersfonds	257	257	257	257	257
22	Reserve kapitaallasten	10.518	9.782	9.101	8.420	7.763
	TOTAAL RESERVES	**58.962**	**58.897**	**58.779**	**57.610**	**58.231**
	VOORZIENINGEN VOOR VERPLCHTINGEN, VERLIEZEN EN RISICO'S					
01	Voorziening verkoop aandelen	26	26	26	26	26
02	Voorziening oninbare belastingdebiteuren	1.035	1.035	1.035	1.035	1.035
03	Voorziening pensioenverplichting	3.340	3.370	3.400	3.430	3.460
04	Voorziening dubieuze debiteuren sozawe	2.420	2.420	2.420	2.420	2.420
09	Voorziening wegen	156	156	156	156	156
12	Voorziening herontwikkeling d'r Pool	600	600	600	600	600
13	Voorziening verlofsparen	488	488	488	488	488
14	Voorziening Catharinahoes	95	95	95	95	95
15	Voorziening Rolduckerveld	606	606	606	606	606
16	Voorziening Industriestraat-Koempelstraat	175	175	175	175	175
17	Voorziening RVU	361	666	666	666	666
	DOOR DERDEN BEKLEMDE MIDDELEN					
05	Voorziening dialect-activiteiten	27	27	27	27	27
08	Voorziening riolen	2.966	2.966	2.966	2.966	2.966
	TOTAAL VOORZIENINGEN	**12.295**	**12.630**	**12.660**	**12.690**	**12.720**
	TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN	**71.257**	**71.527**	**71.439**	**70.300**	**70.951**

Het betreft m.n. de volgende toevoegingen en onttrekkingen:

RESERVES

01 Algemene Reserve
Jaarlijks wordt € 500.000 toegevoegd aan de Algemene Reserve zodat het weerstandsvermogen geleidelijk versterkt wordt.

02 Reserve exploitatie
Voor een toelichting op deze reserve worst verwezen naar programma 0 onderdeel D.

03 Reserve reeds bestemde nog uit te geven middelen
Vanuit deze reserve worden o.a. verplichtingen gedekt t.a.v. duurzaamheid, omgevingsvergunningen en Het Martin Buber. Verder zijn de middelen voortkomend uit de voormalige SPUK CDOKE in de reserve gestort ter dekking van lopende verplichtingen.

08 Reserve huisvestingsvoorzieningen onderwijs
De structurele toevoeging bedraagt jaarlijks € 2,215 miljoen. De onderwijsuitgaven inclusief kapitaallasten van de onderwijsinvesteringen worden afgedekt uit deze reserve. Op basis van de feitelijke ontwikkelingen worden per jaareinde steeds de correcte bedragen onttrokken.

10 Reserve grondexploitatie obk
Via de erfpachtconstructie wordt de reserve jaarlijks aangevuld. De reserve wordt ook ingezet ter egalisatie van de kosten en opbrengsten van de grondexploitaties. De reserve laat een toename zien van € 3,850 miljoen in 2025 naar € 4,052 miljoen eind 2029. Aanvullende informatie is opgenomen in de paragraaf grondexploitatie.

12 Egalisatiereserve afvalverwerking
Voor meer info zie paragraaf 1 Lokale lasten.

14 Reserve speeltuinen
Jaarlijks wordt € 9.000 gestort in de reserve speeltuinen.

18 Reserve plantsoenen
Jaarlijks wordt € 7.100 gestort in deze reserve.

22 Reserve kapitaallasten
Deze reserve is gerelateerd aan BBV-verplichtingen in verband met investeringen die ten laste van reserves zijn gedaan. Vanuit deze reserve worden de afschrijvingslasten van deze investeringen gedekt. Het betreft m.n. investeringen in Hub, muziekschool, 't Westhoes, 't Sjevemethoes, Hybride werken en Het Martin Buber.

VOORZIENINGEN

02 Voorziening voor oninbare debiteuren.
Dit betreft de belastingdebiteuren. Op basis van prognoses en rapportages van BsGW neemt de gemeente de betreffende bedragen op. Jaarlijks wordt € 300.000 aan de voorziening toegevoegd. De daadwerkelijk oninbare debiteuren worden vervolgens ten laste van de voorziening gebracht (raming vooralsnog ook € 300.000).

03 Voorziening pensioenverplichting wethouders
De maandelijkse premie-inhouding wordt gestort in de voorziening, op jaarbasis wordt hier € 30.000 voor geraamd. Overdrachten van pensioenen kunnen dit beïnvloeden.

N.b.: Een nadere toelichting op het doel van de diverse reserves en voorzieningen is opgenomen in de bijlagen.

Bijlagen

Lijst van afkortingen

AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
AVV	Adviesdienst Verkeer en Vervoer
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BAO	Besluit aanbestedingsregels voor overheidsopdrachten
BAG	Basisregistraties Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BCF	Btw Compensatiefonds
BIBOB	Bevordering Integriteitsbeoordeling door het Openbaar Bestuur
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOB	Beslissingen op Bezwaar
BTM	Bedrijventerreinenmanagement
Btw	Belasting toegevoegde waarde
BVE	Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CAZ	Collectieve Aanvullende Ziektekostenverzekering
CBC	Centrale Bezwaarschriften Commissie
CISO	Chief Information Security Officer
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CVV	Collectief Vraagafhankelijk Vervoer
DUBO	Duurzaam Bouwen
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
ETIL	Economisch Technologisch Instituut Limburg
FG-functionaris	Functionaris voor de Gegevensbescherming
FIDO	Financiering Decentrale Overheden (wet)
FPU	Flexibele Pensioen Uitkering
FWI	(landelijk) Fonds Werk en Inkomen
GBA	(wet) Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens
GFT	Groente, Fruit en Tuin (afval)
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GIDS	Gezond in de stad
GRP	Gemeentelijk Riolerings Plan
HRM	Human Resource Management
ICT	Informatie Communicatie Technologie
IKB	Individueel Keuze Budget
I-NUP	De overheidsbrede implementatie-agenda dienstverlening e-overheid
ITJ	Integraal Toezicht Jeugd
ISV	Investeringsbudget Stedelijke vernieuwing
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
JOGG	Jeugd op gezond gewicht
JPP	Jeugd Preventie Plan
KCC	Klant Contact Centrum
KOV	Kinderopvang
LED	Light Emitted Diode
LED	Limburg Economic Development
MER	Milieu Effect Rapportage
MKB	Midden- en Kleinbedrijf
NJN	Najaarsnota
NOC/NSF	Nederlands Olympisch Comité / Nederlands Sport Federatie
NV	Naamloze Vennootschap
OBK	Ontwikkelingsbedrijf Kerkrade
OZB	Onroerende Zaakbelasting
POL	Provinciaal Ondernemingplan Limburg
POP	Persoonlijk Ontwikkelingsplan

PSZ	Peuterspeelzalen
PVVP	Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan
RHCL	Regionaal Historisch Centrum Limburg
ROVL	Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Limburg
RUDDO	Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden
RVVP	Regionaal Verkeers- en Vervoersplan
SSC-ZL	Shared Service Center - Zuid Limburg
SMK	Stichting Muziekschool Kerkrade
SUWI	Wet Structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen
SW	Sociale Werkvoorziening
VAZOM	Vrije Academie Zuid Oostelijke Mijnstreek
VJN	Voorjaarsnota
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VSV	Voortijdig Schoolverlaten
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
WCPV	Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid
WGR	Wet Gemeenschappelijke Regelingen
WIN	Wet Inburgering Nieuwkomers
WIRA	Wet implementatie Rechtsbescherming richtlijnen Aanbesteden
WKR	Werkkostenregeling
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wob	Wet openbaarheid van bestuur
WOZ	Waardering Onroerende Zaken (wet)
WOZL	Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid Limburg
Wro	Wet ruimtelijke ordening
WSNP	Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen
WSP	Werkgevers Service Punt
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
Wvg	Wet voorkeursrecht gemeenten
Wwnv	Wet Werken naar vermogen
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWZ	Wonen Welzijn Zorg
ZMLK	Zeer moeilijk lerende kinderen (speciaal onderwijs)

Nadere toelichting reserves en voorzieningen

Nr.	Naam	Doel / omschrijving
	Algemene reserve	
01	Algemene reserve	De reserve dient als algemeen buffervermogen.
02	Reserve exploitatie (vrije deel)	Buffer vergelijkbaar met de algemene reserve, waarin meevallers en een positief rekeningresultaat tijdelijk kunnen worden geparkeerd totdat ze een andere bestemming krijgen. Van belang is het "vrije saldo", aangezien op de reserve soms ook al weer claims liggen. Het vrije saldo wordt betrokken bij de algemene reserve, het gedeelte waarop claims liggen bij de bestemmingsreserves.
11	Algemene reserve OBK	Door de activiteiten van het OBK en de daarmee verbonden risico's wordt een eigen reserve van enige omvang noodzakelijk geacht. Daarom is er specifiek voor het opvangen van niet voorziene/afgedekte risico's in de grondexploitaties een eigen reserve die als buffer dient.
	Bestemmingsreserves voor de egalisatie van tarieven	
12	Egalisatiereserve afvalverwerking	Het product afval is budgettair neutraal verwerkt in de begroting. De 'egalisatiereserve afvalverwerking' kan worden ingezet om externe schommelingen in de tariefstelling op te vangen. Hiertoe worden saldi bij de eindafrekening per dienstjaar toegevoegd of onttrokken aan de reserve.
	Bestemmingsreserves	
02	Reserve exploitatie	Gedeelte van de reserve waarop claims liggen. De raad kan besluiten om de middelen een andere aanwending te geven. Het vrije saldo van de reserve wordt betrokken bij de algemene reserve.
03	Reserve reeds bestemde nog uit te geven middelen	Hierin zijn posten opgenomen met een sterk verplichtend karakter, waarbij echter nog geen opdrachtverstrekking aan derden heeft plaatsgevonden en die dus formeel niet op de staat Nog te Betalen horen. Het verplichtende karakter wordt aangegeven door bijv. wet- en regelgeving, of nog af te ronden uitvoering van een reeds genomen besluit. In verband met de eerder doorgevoerde integratie van het sociaal domein met de rest van de begroting was ook de noodzaak van een separate reserve sociaal domein thans niet meer aanwezig. Uit de (voormalige) reserve sociaal domein is via de reserve 'reeds bestemde nog uit te geven middelen' een bedrag van € 1,5 miljoen opzij gezet als transformatiefonds voor het sociaal domein. Een bedrag van € 1,5 miljoen wordt specifiek als vaste buffer opzij gezet voor het opvangen van fluctuaties in de open-einde regelingen waarvan de definitieve jaarresultaten vaak pas per jaareinde blijken. Deze laatste houdt dus specifiek een egaliserende werking zoals dat voorheen het geval was bij de voormalige reserve sociaal domein. Het bedrag binnen deze reserve bestemd voor kapitaallasten van investeringen welke (deels) via reserves werden gedekt is middels deze begroting overgeheveld naar de nieuwe reserve kapitaallasten.
06	Reserve HRM	Met deze reserve kan invulling worden gegeven aan trajecten op het personele vlak die vaak over de jaargrenzen heengaan (bijvoorbeeld Persoonlijke Ontwikkelings Plannen).
07	Reserve sociaal domein	Komt te vervallen. In verband met de eerder doorgevoerde integratie van het sociaal domein met de rest van de begroting was ook de noodzaak van een separate reserve sociaal domein thans niet meer aanwezig. Zie verder de toelichting bij de reserve reeds bestemde nog uit te geven middelen.
08	Reserve huisvestingsvoorzieningen	Uit deze post worden de kapitaallasten van onderwijsvoorzieningen en de overige kosten van onderwijsvoorzieningen afgedekt (budgettair

Nr.	Naam	Doel / omschrijving
	onderwijs	neutraal). Het betreft hier dus eigen middelen.
09	Reserve verenigingen en vrijwilligers	Deze reserve had een egaliserende werking ten aanzien van de kosten van verenigingen en vrijwilligers en kan na volledige inzet komen te vervallen.
10	Reserve grondexploitatie OBK	Dit is de "werkreserve" van het OBK van waaruit grondexploitaties worden bekostigd en opbrengsten worden geparkeerd ten behoeve van investeringen. Een groot deel is bestemd voor wijkontwikkelingsplannen en grote projecten. Periodiek wordt het meerjarig verloop van deze reserve bewaakt en geactualiseerd om tijdig in te kunnen spelen op ontwikkelingen.
13	Reserve gebouwen	Onderhoudskosten worden met name in de exploitatie verantwoord. De reserve kan worden gebruikt om eventuele (extra) kosten van gemeentelijke gebouwen op te vangen. Incidentele meevallers, bijvoorbeeld uit de verkoop van gebouwen, worden aan de reserve toegevoegd. Egaliserende werking.
14	Reserve speeltuinen	De reserve kan worden gebruikt om eventuele (extra) kosten van speeltuinen-, toestellen, e.d. op te vangen. Egaliserende werking. Kan na volledige inzet komen te vervallen.
15	Reserve Gaia	Deze reserve was bedoeld voor egalisatie van kosten / opbrengsten in relatie tot GaiaZOO en kan na volledige inzet komen te vervallen.
16	Reserve stadsvernieuwing	Reserve ten behoeve van herstructureringsprojecten en aanpak verpaupering. Naar verwachting zal de zojuist benoemde problematiek mede door het krimpscenario in de komende jaren toenemen.
17	Reserve evenementen	Deze reserve dient om eventuele (extra) kosten van evenementen te kunnen dekken. Egaliserende werking.
18	Reserve plantsoenen	De reserve dient als buffer voor de groenvoorziening om onvoorziene uitgaven op te vangen en kan na volledige inzet komen te vervallen.
19	Reserve ondernemersfonds	De opbrengsten reclamegelden worden hierin vooralsnog gestort ten behoeve van de ondernemers.
20	Reserve liquidatie sanering mijnterrein	De reserve wordt gebruikt voor bodemsanering van de terreinen in combinatie met de herinrichting ervan. De reserve is destijds gevoed door een ontvangen liquidatie-uitkering in verband met de beëindiging van de taakopdracht sanering mijnterrein. Vrij te besteden door gemeente. Op deze reserve wordt een uitsterfconstructie toegepast.
22	Reserve kapitaallasten	Het bedrag binnen deze reserve is bestemd voor kapitaallasten van investeringen welke (deels) via reserves werden gedekt. Egaliserende werking.
	Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	
01	Voorziening verkoop aandelen	Bij de verkoop van de aandelen Essent en Attero was sprake van "rechten" van aandeelhouders op diverse garantiefondsen (vordering), die vooralsnog volledig in een voorziening werden gestort omdat de hoogte nog onzeker was. De manier van verwerking was verplicht voorgeschreven. De volledige financiële afwikkeling nadert zijn einde, waarbij ook verschillende tijdelijke rechtspersonen worden opgeheven. Tegenover het bedrag in de voorziening staat nu nog een vordering op Attero voor een even groot bedrag.
02	Voorziening voor oninbare belastingdebiteuren	Deze voorziening dient om financiële consequenties van niet-geraamde afboekingen van oninbare belastingdebiteuren, niet-geraamde schuldsaneringen of andere debiteuren (niet zijnde sozawe) op te vangen. Sinds de overgang naar de BsGW, maakt de BsGW periodiek een inschatting ten behoeve van de deelnemende gemeenten. De daadwerkelijk oninbaar verklaarde posten worden vervolgens afgeboekt ten laste van de voorziening.
03	Voorziening	Deze voorziening dient ter dekking van de aan de gemeente

Nr.	Naam	Doel / omschrijving
	pensioenverplichtingen	overgedragen pensioenaanspraken van wethouders (Wet APPA). Deze voorziening wordt gevoed door de ingehouden premies op de loonsom in de voorziening te storten, de hoogte wordt jaarlijks opnieuw berekend.
04	Voorziening dubieuze debiteuren sozawe	In verband met destijds aangescherpte verslaggevingseisen is de manier van boekhouden veranderd met betrekking tot terugbetaling aan debiteuren. In 2007 is besloten om vanaf de jaarrekening 2006 een voorziening te creëren voor de risico's van eventuele oninbaarheid.
09	Voorziening wegen	Deze voorziening is gevormd op basis van BBV-regels en gerelateerd aan onderhoud van wegen.
10	Voorziening project Heerlenersteenweg	Deze voorziening is gevormd op basis van BBV-regels en gerelateerd aan de betreffende grondexploitatie.
11	Voorziening project Zonstraat-Clausstraat	Deze voorziening is gevormd op basis van BBV-regels en gerelateerd aan de betreffende grondexploitatie.
12	Voorziening herontwikkeling d'r Pool	Deze voorziening is gevormd op basis van BBV-regels en gerelateerd aan de betreffende grondexploitatie.
13	Voorziening verlofsparen	Deze voorziening is gevormd op basis van BBV-regels en gerelateerd aan de in de CAO geboden mogelijkheid om verlof te sparen (leidend tot een toekomstige financiële verplichting voor de werkgever).
17	Voorziening RVU	Deze voorziening is gevormd op basis van BBV-regels en gerelateerd aan de in de CAO geboden mogelijkheid om vervroegd met pensioen te gaan (Regeling Vervroegde Uittreding, RVU). Dit leidt tot een toekomstige financiële verplichting voor de werkgever.

	Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	
05	Voorziening dialect-activiteiten	De voorziening is gevoed door het liquidatiesaldo van de stichting Kirchröadsjer Dieksiejoneer en is bedoeld voor het organiseren van activiteiten die de instandhouding van het Kerkraads dialect bevorderen (met inachtneming van de relevante verordeningen).
08	Voorziening riolen	Het product "riolering" is budgettair neutraal verwerkt in de begroting. De voorziening dient om schommelingen in de tariefbepaling te kunnen opvangen. Uit het rioolbeheersplan blijken de noodzakelijke investeringen en wordt een verband gelegd met de tarieven. Tevens blijkt meerjarig het eventueel beroep dat op de voorziening moet worden gedaan.

Staat van Langlopende Leningen

bedragen x € 1.000

Lening- nummer	Bedrag lening	Rente%	Aflossing jaar	Restant lening per 1.1.2026	Aflossing 2026	Rente 2026	Restant lening per 1.1.2027
2001-02	€ 9.076	5,470	2026	€ 363	€ 363	€ 4	€ 0
2002-01	€ 10.000	5,469	2027	€ 800	€ 400	€ 28	€ 400
2003-03	€ 17.500	4,855	2028	€ 2.100	€ 700	€ 98	€ 1.400
2005-01	€ 10.000	3,585	2030	€ 2.000	€ 400	€ 64	€ 1.600
2006-01	€ 11.000	3,798	2031	€ 2.640	€ 440	€ 86	€ 2.200
2009-01	€ 7.000	4,610	2034	€ 2.520	€ 280	€ 114	€ 2.240
2010-01	€ 5.000	4,610	2035	€ 2.000	€ 200	€ 84	€ 1.800
2013-01	€ 11.000	2,970	2038	€ 5.720	€ 440	€ 160	€ 5.280
2015-01	€ 11.000	1,220	2035	€ 5.500	€ 550	€ 63	€ 4.950
2016-01	€ 10.000	1,295	2036	€ 5.500	€ 500	€ 66	€ 5.000
2017-01	€ 6.000	1,395	2037	€ 3.600	€ 300	€ 47	€ 3.300
2017-02	€ 14.000	1,190	2037	€ 8.400	€ 700	€ 99	€ 7.700
2018-01	€ 12.000	1,360	2038	€ 7.800	€ 600	€ 99	€ 7.200
2018-02	€ 12.000	1,190	2038	€ 7.800	€ 600	€ 91	€ 7.200
2019-01	€ 10.000	1,200	2039	€ 7.000	€ 500	€ 78	€ 6.500
2019-02	€ 10.000	0,680	2044	€ 7.600	€ 400	€ 50	€ 7.200
2020-01	€ 10.000	0,585	2045	€ 8.000	€ 400	€ 45	€ 7.600
2020-02	€ 8.000	0,530	2040	€ 6.000	€ 400	€ 30	€ 5.600
2021-01	€ 15.000	0,190	2041	€ 12.000	€ 750	€ 22	€ 11.250
2022-01	€ 10.000	1,425	2042	€ 8.500	€ 500	€ 116	€ 8.000
2023-01	€ 8.000	3,150	2048	€ 7.360	€ 320	€ 223	€ 7.040
2023-02	€ 11.000	3,345	2048	€ 10.120	€ 440	€ 332	€ 9.680
Totalen				**€ 123.323**	**€ 10.183**	**€ 1.997**	**€ 113.140**

EMU-saldo

Onderstaande tabel laat de berekening van het EMU-saldo van de gemeente Kerkrade zien.

Omschrijving		2025	2026	2027	2028	2029
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV artikel 17c)	22.328	-4.055	1.195	2.655	2.753
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	-20.327	-16.580	-21.525	-20.485	-18.083
3	Mutatie voorzieningen	999	635	330	330	330
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie), zie exploitatie	0	0	0	0	0
5	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
		3.000	**-20.000**	**-20.000**	**-17.500**	**-15.000**

Overige risico's

Bedrijfsvoering

Toelichting
Dit zijn risico's die spelen in het dagelijkse werk. Ook kunnen dit risico's zijn door veranderingen in wetten. Of omdat er bijvoorbeeld een procedure bij de rechter loopt of er nog word onderhandeld over een nieuw contract.

Bestaande maatregelen
Voor sommige risico's zijn verzekeringen afgesloten. Denk aan een verzekering voor brandschade of aansprakelijkheid. Ook kunnen voorzieningen zijn gevormd, zoals de voorziening oninbare debiteuren.
Binnen de gemeente worden deze risico's in de gaten gehouden. Voor projecten is het zo dat deze alleen kunnen starten als er budget voor is. Tot slot is in de begroting een jaarlijkse post “onvoorzien” (€ 228.000) en in het investeringsprogramma een jaarlijkse post “onvermijdbaar” (€ 58.000) voor het opvangen van risico’s opgenomen .

Kwantificering (rest)risico
N.v.t.

Demografische ontwikkeling

Toelichting
Met demografische ontwikkeling wordt bedoeld dat in een stad onder andere het aantal inwoners of ouderen kan verschillen van jaar tot jaar. Dit zien we in Kerkrade ook. Het aantal inwoners daalt langzaam en het aantal oudere inwoners neemt toe. Dit heeft onder andere gevolgen voor de leegstand, arbeidsmarkt, publieke en recreatieve voorzieningen. Meer informatie staat in programma 8 van de begroting “Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing”.

Bestaande maatregelen
Dit gebeurt niet ineens maar duurt meerdere jaren. Bij de berekening van de algemene uitkering wordt hiermee rekening gehouden. Zo kunnen de aantallen inwoners, jongeren en woningen per jaar anders zijn. Ook als nieuw beleid gemaakt wordt, wordt hiermee rekening gehouden.

In regionaal verband is met het uitvoeringsprogramma's IBA, de Regio Deal Parkstad, het Volkshuisvestingfonds etcetera een financiële bijdrage gegeven aan onder meer het aanpakken van de (gevolgen van de) bevolkingskrimp, werken aan sociaaleconomische structuurversterking, het verbeteren van de woonkwaliteit en leefbaarheid in kwetsbare gebieden. Tot slot wordt bij nieuwe beleidsbeslissingen zoveel mogelijk rekening gehouden met de effecten van de bevolkingsontwikkeling. Tegelijkertijd wordt in de regio sterk ingezet om de trend juist om te buigen.

Kwantificering (rest)risico
Het is een belangrijk onderwerp, maar het is geen risico.

Subsidies

Toelichting
Ook de gemeente Kerkrade ontvangt subsidies om haar plannen te realiseren. Dit kan bijvoorbeeld zijn van het Rijk, de Provincie of de Europese Unie. Een subsidie wordt niet zomaar gegeven. Er gelden voorwaarden waaraan de gemeente moet voldoen. Mogelijk wordt toch geen subsidie toegekend omdat er niet aan de voorwaarden voldaan wordt. Ook kan het een risico zijn dat een subsidie terugbetaald moet worden. Dit kan het geval zijn als de gemeente zich niet aan de subsidievoorwaarden blijkt te hebben gehouden.

Bestaande maatregelen
Subsidies worden pas opgenomen in de begroting als de subsidiebeschikking ontvangen is (hoge mate van zekerheid). Het naleven van de voorwaarden wordt steeds bewaakt.

Kwantificering (rest)risico
N.v.t.

Financiering

Toelichting
Het risico bestaat dat de rente hoger uitvalt dan wat eerder gedacht was. Dit is dan een nadeel voor de begroting.

Bestaande maatregelen
Er is sprake van een evenwichtige opbouw van de leningenportefeuille. De renteontwikkelingen worden in de gaten gehouden en als het nodig is, wordt financiering veilig gesteld. De financiering voldoet aan de normen voor de kasgeldlimiet (korte financiering) én aan de renterisiconorm (zie ook de financieringsparagraaf in de begroting). Als we de financiering van de komende jaren ook meetellen, heeft Gemeente Kerkrade zelfs nog veel ruimte onder de renterisiconorm. Er wordt daarnaast gewerkt met lange termijn financiering met looptijden van 20 of 25 jaar. Het risico, als we herfinanciering nodig hebben, is daarmee minder geworden, omdat dit een langzaam proces is dat zich over vele jaren uitstrekt. De leningenportefeuille is wel toegenomen, vooral door grote investeringen in de stad (zoals centrum, Kerkrade-West), maar er is in de begroting rekening gehouden met de kosten van de financiering die er nu is en van de financiering die we nog verwachten. Als laatste wordt in de begroting altijd gerekend met een rentepercentage dat elk jaar steeds een beetje hoger wordt. Zo maken we het risico van een stijging van de rente op de korte termijn kleiner. Deze percentages passen we steeds aan als er iets verandert of als we verwachten dat er iets gaat veranderen.

Kwantificering (rest)risico
N.v.t.

Verbonden partijen (VP-en)

Toelichting
Onder de VP-en vallen onder andere de gemeenschappelijke regelingen (GR-en). De gemeente is deel van het algemeen bestuur van meerdere GR-en. Elk van deze hebben hun eigen boekhouding. Er kan zich bij een verbonden partij een risico voordoen.

Bestaande maatregelen
De VP-en proberen de risico's zelf te verkleinen. Als een risico werkelijkheid wordt, dan wordt eerst gekeken de VP dit zelf kan oplossen. Er is vaak contact met een VP. Dit kan zijn in de vorm van een overleg of een document zoals een begroting of jaarrekening. Er wordt dan ook aandacht besteed aan de risico's. De gemeente betaalt een bijdrage aan de VP volgens de begroting van die VP. Deze bijdrage staat ook in de gemeentebegroting. De Raden kunnen iets vinden van de begroting van een VP. Dit wordt een zienswijze genoemd. Dit is een middel om te sturen op de VP.

Kwantificering (rest)risico
N.v.t.

Gewaarborgde geldleningen

Toelichting
In het verleden zijn aan woningcorporaties en particulieren garanties verleend op hun sociale woningbezit. Dit was bepaald vanuit de wet. Het begrote totaalbedrag aan nog open garanties bedraagt eind 2024 voor de corporaties € 300 miljoen en voor de particulieren € 248.000. Het risico bestaat dat de woningcorporaties of particulieren niet betalen doordat ze bijvoorbeeld failliet gaan.

Bestaande maatregelen
Een garantie wordt verleend voor een sociale woning. De woning is dan het onderpand. Dat betekent dat als niet betaald wordt, de gemeente dat pand krijgt. De afgelopen jaren is het bedrag aan uitstaande garanties gedaald. Door aflossingen wordt het risico kleiner en neemt de waarde van het onderpand ten opzichte van de garantie toe. Er is bovendien een landelijk waarborgfonds waar de gemeente terecht kan

als niet wordt afgelost. De woningcorporaties voeden dit fonds. Tot slot hebben de drie woningcorporaties die in Kerkrade actief zijn, HeemWonen, Wonen Limburg en WonenZuid, een eigen vermogen van ruim € 4 miljard. Dit is aanzienlijk. Volgens BsGW bedroeg de WOZ-waarde van het woningbezit specifiek in Kerkrade van deze corporaties € 880 miljoen in 2021. Dit is ruim voldoende om de uitstaande garanties te dekken.

Kwantificering (rest)risico
N.v.t.

gemeente
kerkrade